

YA SAVAŞ YA DEVRİM

“Eski toplumun hâlâ becerebildiği en soylu yiğitlik çabası, ulusal bir savaştır. Ve şimdi, savaşın hükümetlerin sınıf mücadelesini ertelemeye yönelik katıksız bir aldatmaca olduğu kanıtlandı; sınıf mücadelesi bir iç savaş biçiminde patlar patlamaz sınıf hâkimiyeti artık ulusal üniforma altında saklanamaz, ulusal hükümetler de proletarya karşısında tek bir blok oluştururlar.” Karl Marx, “Fransa’da İç Savaş (1871)”

[Körfez Savaşına Dair]

Birinci Bölüm¹

SAVAŞ KAPİTALİST BİR İHTİYAÇTIR.

Kapitalizm savaşı yaşamaz. Dünya’nın şu ya da bu köşesinde sürekli olarak savaş varsa ve az çok genel bir biçim altında yayılıyorsa, bu bir rastlantı değildir. Bunun nedeni, bu toplumun savaşı yaşamamasıdır.

Savaş, üretim araçlarının özel mülkiyetinin, ticaret özgürlüğünün, rekabetin kaçınılmaz tezahüründen başka bir şey değildir.

Ayrıca sermayenin ve bütün çelişkilerinin kaçınılmaz şiddetlenmesinin tarihsel gelişimi boyunca, bu sistemin [düzenin] ancak art arda savaşlar sayesinde geliştiği ve kendini koruyabilmesi için gerekli çevrimin krizler, savaş, yeniden inşa, büyüme [gelişme], yeni krizler, yeniden savaş, bir kez daha yeniden inşa... ilânihaye uzayan bir çevrim olduğu görüldü, doğrulandı. Daha somut bir ifadeyle, kapitalist ilerleme ve gelişme, ancak vahşet ve savaş sayesinde mümkün olabilir.

Burada çok şematik olarak ifade edilmiş bu olgunun nedeni, toplam sermayenin kendi değerlendirme olanaklarından daha hızlı artması ve böylece sermayenin çevrimi bakımından toplumsal dünya sermayesinin bir bölümünün değerlendirilmesinin bu aynı toplumsal dünya sermayesinin bir diğer bölümünün değerlendirilmesini dışlayan bir fazla [aşırı] üretime varılmasıdır. Yeni bir değerlendirilmenin koşulları, sermayenin bir bölümünün şiddetli değersizleşmesi ya da daha iyisi sermayenin bir bölümünün olduğu hâliyle artık iş görmemesi [işe yaramaması] temelinde ve bu temelden itibaren yeniden oluşabilirler... üretim araçlarının fizikî tahribiyle veya iflâslarla gerçekleşen de budur.

Değer yasasının “olağan” uygulaması nedeniyle her gün gerçekleşen fabrika kapatmalar ya da diğer sabit sermayelerin ıskartaya çıkartılması, asla yeterli değildir. Bu yüzden, mevcut tüm sermayeyi, hiçbir verimlilik [kârlılık] olanağı bulamayan sermayeyi kaçınılmaz olarak

¹ Genel olarak savaş, özel olarak da Irak savaşı üzerine olan bu çalışma (bu bölüm) “*Communisme*” dergisinin 33. sayısından (Mayıs 1991) çevrilmiştir ve bütün köşeli parantezler [] çeviriye aittir. (ç.n.)

genel bir değersizleşmeye götüren ve “olağan koşullarda” en az kârlı kapitalistleri iflâsa sürükleyecek olan yaygınlaşmış bir durgunluk çıkar ortaya düzenli olarak. Söz konusu kapitalistler (tüm diğerleri gibi), sermayenin bu kaçınılmaz yasasına karşı koymak için aralarında örgütlenirler ve örneğin, bir sektörün himayecilik temelinde verimliliğinin değiştirilmesi böyledir... bunun da, kendi iflâsını diğer kapitalistlere yüklemek gibi bir sonucu olabilir ancak. Bu savaşı mümkün en iyi koşullarda (şirketler, karteller, ulusal devletler, emperyalist bloklar vs.) sürdürmek amacıyla şu ya da bu kapitalistlerin farklı özekleşme düzeylerinde örgütlenmeleri, savaşı dönemsel olarak fiilî bir olgu hâline getirir ve bu savaş dünya kapitalizminin sorunlarına kısmî bir çözüm olarak görülür derhâl. Savaşların üretim araçlarını ve pazarları sahiplenmeyi amaçlayan emperyalistler arası bir mücadele olarak gelişmelerinin veya mevcut kampların burjuvalarının bilincinde bu savaşın diğerlerine karşı bir savaş olarak (bu anlamda öyledir de) görünmesinin de ötesinde savaş, dünya sermayesinin önemli bir bölümünü tahrip ederek uluslararası toplumsal sermayenin tümünün değerlendirilmesinin genel koşullarını iyileştirilmesidir aslında.

Savaşa yol açan aynı toplumu koruyarak, sürdürerek savaşı engellemeyi istemenin gerici bir ütopya olması da bu anlamdadır. Savaş yarışını durdurmak için kapitalist iktisadî gelişmeden vazgeçmek gerekecektir; kapitalist ilerleme demek olan bu vahşete son vermek için burjuva ekonomiye, ulusal üretime vs. son vermek gerekecektir. Zira kapitalizm genişletilmiş yeniden üretim, büyüme, gelişme vs. *demektir*... bu yüzden savaşlar, sadece kapitalizmin yıkılmasıyla ortadan kaldırılabilir.

Sermaye daha fazla geliştikçe, bir bütün olarak çelişkileri ve canavarlıkları da daha fazla gelişir; [kapitalist] ilerleme ve gelişme var olduğu ölçüde, durgunluklar, krizler ve yeni yeni savaşların buyurgan zorunlulukları da o ölçüde güçlü olacaktır. [Bu durumda] gelişme yandaşlarının ve şu ilerici softaların işlevi de açıkça ortaya çıkar, anlaşılır.

Savaşı izleyen barışa gelince... savaşın gerçek bir olumsuzlaması olmaktan çok uzak, o, savaşın bir parçası ve yan ürünü olarak, yıldırğan [terörist] güçler arasında verili karşılıklı bir ilişkinin (diğer yıldırğan güçlerin, kaçınılmaz biçimde haksız ve şiddet yoluyla dayatılmış olduğunu düşündükleri ve dolayısıyla gelecek savaşın bir bahanesi olarak kabul edecekleri bir ilişkinin) kararsız ve kısa süreli bir oluşumu sıfatıyla mevcuttur yalnızca.

SAVAŞA KARŞI TEK SEÇENEK PROLETARYADIR, KOMÜNİST DEVRİMDİR.

Savaşın toptan ve kökten yegâne olumsuzlanması, burjuva toplumun dünya çapında kökten ve toptan olumsuzlanmasıdır, bir başka ifadeyle, uluslararası komünist devrimdir.

Toplumun krizi karşısında [sunulan] burjuva çözümün kısmî bir çözümden başka bir şey olmamasına karşın, komünist devrim her şeyden önce genel bir çözümdür. İçerdiği barışla, yeniden inşayla ve en iyi durumda büyümeyle birlikte savaş, sadece savaş, düpedüz yeni bir durgunluğa ve yeni bir savaşa doğru olan tüm şu cehennemî çevrimi bir kez daha tekrar harekete geçirmesine karşın, toplumsal devrime gelince, o da, savaşın sürekli vahşetiyle olan ilişkileri ebediyen koparıp kıracak güçteki yegâne seçenek olarak çıkar ortaya.

Burjuvazinin yalnızca sermayeyi temsil etmesi ve onun tarihsel görevlisi olma rolünü oynaması gibi, proletarya da sermayenin devrimci olumsuzlanmasının tarihsel görevlisi ve bu toplumsal devrimin tarihsel sınıfıdır.

Burjuvazi, sermayenin bütün gerektirimlerinin uygulayıcısıdır ve bu gerektirimlerin hiçbirinden kaçınmaz. Azamî kâr için mücadele, rekabet, ticarî savaş ve düpedüz savaş bu sınıf için, bir insanın nefes alması kadar hayatî bir ihtiyaçtır.

Öte yandan proleterlerin bu toplumdaki yazgılarının iyileştirilmesine yönelik

kuruntuları kadar barış konusunda kapılacakları yanlıgılar da ne olursa olsun, proletarya, bir sınıf olarak, toplumsal konumu nedeniyle sermaye toplumunun tümünü yadsımaya ve de kâr, rekabet ve savaş üzerinde temellenmiş bu toplumun yıkılışını devrimci şiddetle kabul ettirmeye tarihsel olarak zorlanır; tarihsel olarak dünya devrimini gerçekleştirmek zorundadır.

Yani komünist devrim, birçok seçenek arasından yapılacak bir seçim değildir, ama bu sürekli savaş ve sefalet toplumunun tek seçeneğidir. Bu anlamda savaş/devrim karşıtlığı, kapitalizm/komünizm karşıtlığının bir ifadesinden, burjuvazi-proletarya uzlaşmaz çelişkisinin bir tezahüründen başka bir şey değildir.

Bize gelince... Partimizin [proletaryanın tarihsel partisinin] savaşa karşı ve devrimden yana tutumu da buradan kaynaklanır; bunu daha önce 26. tezimizde şöyle ifade etmiştik (bkz. “*Programatik Yönelim Tezleri*”):

“*İşçilerin vatani yoktur... sahip olmadıkları bir şey ellerinden alınmaz. Ulusun savunulması (buna dayanak edilmek istenen bahane ne olursa olsun), dünya işçi sınıfına yapılmış bir saldırdır. Burjuvazinin egemenliği altındaki bütün savaşlar, dünya sermayesinin iki ya da daha fazla bölüngüsünü ve çıkar gruplarını karşı karşıya getiren emperyalist savaşlardır. Proletarya ancak bir tek savaşa sahip çıkar ve yürütür: burjuvazinin bütününe karşı toplumsal savaş. Savaşların, önderlerinin doğrudan niyetlerinden bağımsız olarak, bu toplumun içinde sermayeyi öne sürüp olumlamak ve isyankâr sınıfı nesnel ve öznel olarak yıkmak, yok etmek gibi bir işlevleri vardır. Bu anlamda “vatan kurtaranlar” ve “emperyalistler” arasındaki veya ulusal devletler arasındaki savaşlar ya da emperyalist savaşlar, “basit” savaşlar olmanın ötesinde, özünde sermayenin komünizme karşı savaşlarıdır.*

Mantikî devamını emperyalist savaşlarda bulan “ilerici/gerici”, “faşist/anti-faşist”, “sağ/sol” vs. bölüngüler arasındaki burjuvalar arası uzlaşmaz zıtlıklar karşısında proletaryanın mümkün bir tek cevabı olabilir ancak: [kendisinden istenen] bütün fedakârlıklara karşı (ulusal çıkarlar nedeniyle bütün sınıfsal mücadelelerine ara vermesi [ateşkes] istemlerine, bütün ulusal dayanışmalara karşı) uzlaşmaz bir mücadele, *devrimci yenilgicilik*, silâhlarını kendini sömürenlere, onu doğrudan ezenlere çevirmek. Proletaryanın amacı, sermayeye karşı olan bu mücadele topluluğunun uluslararası boyutlarda merkezileştirilmesi için, kapitalist savaş dünya proletaryasının dünya burjuvazisine karşı devrimci bir savaşa dönüştürmektir.”

SAVAŞ ve DEVRİM ARASINDAKİ UZLAŞMAZ KARŞITLIĞIN GELİŞMESİ...

Sermaye büyüyüp geliştiği ölçüde, insanlıkla dolayısıyla onun tarihsel temsilcisi proletaryayla olan tarihsel uzlaşmaz karşıtlığı ve vahşeti de o ölçüde artıp büyüdü. Ulusal ekonomi geliştikçe bir savaş ekonomisine dönüştü; şu pek ünlü gayrisafi millî hâsıla büyüdükçe, askerî üretim de o ölçüde arttı (bütün önemli [teknik] ilerlemelerin önce askerî sektörlerde gerçekleştiğini de unutmayalım). Bütün bunlar insanoğlu için daha fazla fedakârlık yani daha fazla sıkıntı çekmek, proletaryanın insanî ihtiyaçlarının hep daha fazla yadsınması demektir (iyi de ulus ve ekonomisi adına bizlerden istenen fedakârlıklar, sıkıntılar tam da şu insanlık adına yapılmıştı, öyle değil mi?!).

Aslında savaş, düşmanlıkların bu açık ilânı, şu barış-severlerin [pasifistlerin, toplumsal barış yanlılarının] söylediklerinin aksine, burjuva toplumun bizzat doğasında hiçbir değişiklik yaratmaz; onun gelişimiyle hiçbir kopukluk oluşturmaz; savaş, iktisadî gelişmenin, rekabetin, burjuvalar arası ve toplumsal barışın en doğal ürününden daha başka bir şey değildir.

Ama öte yandan, insanlık açısından savaş, sermaye ve insan, burjuvazi ve proletarya,

savaş ve devrim arasındaki uzlaşmaz çelişkinin nitel bir sıçrayışını oluşturur... ve bu, aşağıda şemalaştırmaya çalıştığımız değişik nedenler yüzündendir:

- Çünkü savaş, yaşam araçlarının ve bizzat insan yaşamının imhası demektir... bu, – insanlığı da altalayan – kapitalist üretim ilişkileriyle insanlığın üretici güçleri arasındaki genel uzlaşmaz karşıtlığın şiddetlenmesinden daha başka bir şey değildir.
- Çünkü savaş, proletaryanın bir sınıf olarak yadsınmasından geçen burjuva çıkarlar demektir; çünkü proleterlerin katledilmesi demek olan milliyetçiliğin [ulusalcılığın] ve iktisadî emperyalizmin doğrulanmasıdır, kesinlenmesidir.
- Çünkü savaş, proletaryanın mutlak ve görelî sefaletinin aşırı yaygın düzeyini ve böylece tüm toplumsal çelişkilerin şiddetlenmesini, kızışmasını gerektirir; çünkü sermaye, toplumsal barışa ve kendisinin ulusal yönetimine katılımına ihtiyaç duyduğu ölçüde ulusal birlik de o ölçüde daha fazla istenir ve de ulusun, kapitalizmin ve savaşın çıkarları ile mezbahaya [katliama] gönderilmiş olan proletaryanın çıkarları arasındaki çelişki de o ölçüde daha açıkça göze batar.
- Çünkü savaş, her zaman proletaryanın imhası, yıkımı savaşıdır... zira ölmek ve öldürülmek üzere savaşa gönderilmiş olanlar proleterlerdir; zira savaş hâlindeki halkların ve ulusların olumlanmasında kendi kendini yok eden komünist devrimin bizzat öznesidir [proletaryadır].
- Çünkü tüm bu nedenler yüzünden proletarya, eskiden olduğundan çok daha fazla burjuva toplumla olan tarihî uzlaşmaz çelişkesini tanıyıp kabul etmek, onu üstlenmek ve onun için mücadele etmek zorundadır; çünkü savaş dönemlerinde, – söz konusu olanın ekmeği, kendi yaşamı veya oğlunun ya da arkadaşlarının yaşamı olup olmadığına aldırmaksızın – proletaryanın çıkarlarının en küçük bir savunulması [bile] ulusal yönetime karşı bir saldırı gibi (zaten öyledir de!), vatana karşı bir ihanet (bu da doğru!) addedilir; çünkü doğrudan düşmanına, “kendi” subaylarına [onu silâh altına alanlara], “kendi” burjuvazisine, “kendi” yönetimine karşı mücadelenin devrim gibi tek bir seçeneği vardır ve bu mücadele proletaryanın savaşa karşı ve devrim için olan evrensel mücadelenin alanında yer alır doğrudan doğruya.

Bu, tarihsel olarak doğrulanır ve gerçekleşir. Evrensel devrimci mücadelenin en yüksek anları, Paris proletaryasının Komün süresince olan hareketinden 1917–1919 uluslararası devrimci dalgaya kadar, İspanya’daki 1936–1937 savaş ve devriminden de geçerek her zaman emperyalist savaşa karşı mücadeleye bağlı olmuştur. Bu, savaşın yaygın yıkıcılık marifetini karşı-devrimin eksiksiz ve devlete bağlılığın da çok büyük olduğu dönemlerde yerine getirebilmesi olgusunda somutlaşır aynı şekilde... İkinci Dünya Savaşı esnasında olduğu gibi örneğin.

EMPERYALİSTLER ARASI SAVAŞ, PROLETARYAYA KARŞI SAVAŞTIR.

Emperyalist savaş, proletaryaya karşı savaşın karşısına koyulur genellikle. O kadar ki, savaşın işlevinin burjuvalar arasında veya ulusal devletler arasında bir mücadele mi yoksa komünizme karşı bir mücadele mi olup olmadığını belirlemeyi hedefleyen bir tartışma çıkar ortaya sık sık devrimci militanlar arasında.

Daha önce de açıkladığımız gibi, bu tartışmayı yanlış bir karşıtlık olarak düşünüyoruz; [zira] kapitalizm altında tüm savaşlar, aynı anda hem emperyalistler arasındaki bir savaş hem de proletaryanın imhasının savaşıdır gerçekte. Ve bu, bir takım ek açıklamalar gerektiriyor...

Bu, dünya burjuvazisinin bölüngülerinden her birinin, savaşa girdiği zaman, sermayenin değerlenmesinin genel koşullarının iyileştirilmesine elvereceği için onun genel bir değersizleşmesine yol açmaya ve proletaryayı çökertmeye çalışması anlamına gelmez. Bu bölüngüler çekişme içinde oldukları rakiplerini yok etmek gayesiyle, rakiplerinin üretim araçlarını ve/veya pazarlarını kısmen ya da tamamen sahiplenmek için ve kendi ürünlerinin değersizleşmesini engellemek üzere girerler savaşa genellikle. Ama bunu nesnel olaylar gibi düşünerek ve bu savaşı yürütenlerin istençlerinin de ötesinde bu bölüngüler, sermayenin üretici güçlerini (üretim araçlarını ve emek-gücünü) imha etmekten ibaret olan ve bu yüzden daha sonra dünya sermayesinin geriye kalan bölümünün yeniden inşasını ve değerlenmesini kolaylaştıracak olan sermayenin değersizleşmesine yol açarak ve aynı zamanda komünizmin bizzat öznesini de çökerterek... kapitalist üretimde [zaten] içkin olan eğilimi gerçekleştirmiş olurlar.

Bu olguyu daha fazla açıklığa kavuşturmak için kapitalist toplumun bizzat temelini göz önüne alalım... Eskiden de söylediğimiz gibi, kapitalist toplum basit yeniden üretimle varlığını sürdürmez; üretici güçlerin gelişimi olmaksızın, üretim tarzını durmadan devrimcileştirmeksizin var olamaz. Tarihsel-görgül [ampirik] en küçük bir gözlem [bile], teknik ilerlemenin sermayenin bizzat yaşamının özünde olduğunu anlamaya elverecektir. Ama yine de, bütünlük açısından [yani] toplam toplumsal sermaye açısından, teknolojik ilerlemeler verimlilik [kârlılık] koşullarını iyileştiremezler; tamamen tersine, teknik ilerleme, sermayenin organik bileşiminin bir artışıyla somutlaştığı ölçüde (sermayenin teknik bileşimindeki bir artışın, değer bileşiminin bir artışıyla engellenmiş olması durumunu burada dikkate almıyoruz), dünya çapında ortalama kâr oranındaki bir azalışa doğru yönelecektir. Bu durumda ortaya çıkacak olan soru, eğer teknik ilerleme ortalama kâr oranını düşürmeye ve mevcut sermayenin değersizleşmesine yöneliyorsa, kapitalistler teknik ilerlemeleri neden [hâlâ] teşvik ediyorlar olacaktır (ve bu, – değer, üretilmiş olmak için gerekmiş bir şey olan emek zamanı olmadığından, ama onu yeniden üretmek ve çoğaltmak için gerektiğinden – emeğin üretkenliğindeki artışın sadece üretilen olanın değil, ama aynı zamanda üretilmiş olanın da değerini azaltması olgusunda da kendiliğinden anlaşılır).

Bunun cevabı, sermayenin özünün rekabet, kargaşa [anarşi] ve sermayelerin karşıtlığıdır; sermaye, çok sayıda karşıt ve mücadeleye hâlindeki sermayelerden başka bir değildir; iktisadî bakımdan karar veren “genel olarak sermaye” değildir, ama tek tek kapitalistler, özellikle de sermayenin her bir bölüngüsüdür ve bu temelde “olağanüstü bir artı-değer” elde ettiklerinden, kuşkusuz teknik ilerlemeyle fiilen ilgilenirler. Aslında her tekil kapitalist veya sermayenin her bölüngüsü (belirli bir analiz düzeyine denk düşen de budur), sömürdüğü emeğin verimlilik derecesini yükselterek işletmesinde veya sektöründe üretilmiş metaların dünya ölçüsündeki ortalama toplumsal koşullarda üretilmiş aynı kalem malların hepsinden daha az emek süresine mal edilmesini sağlar, ya da bir başka ifadeyle, yanlış biçimde isimlendirilen “tekil değer”inin toplumsal değerinin altında kalmasını sağlar. Ne var ki bir metanın gerçek değeri onun tekil değeri olmadığından, ama onun toplumsal değeri olduğundan, bu, metanın gerçek değeri her tekil durumun üretim koşullarında gerçekten içerdiği emek zamanıyla ölçülmez, ama onun üretimi için toplumsal bakımda gerekli emek zamanıyla ölçülür demektir: “tekil değer”inden biraz daha yükseğine satacak olduğu için üretimin arttırılması amacıyla en başarılı tekniği kullanmış olan sermaye bölüngüsü, aynı ürünleri dolayısıyla daha az emek kullanarak rakipleriyle aynı değeri elde eder... olağanüstü artı-değer de buradan kaynaklanır.

Bu demektir ki, kapitalistler üretici güçleri geliştirme amacını gütseler de gütmeseler de... onu gerçekleştirmek zorundadırlar! Bunu daha dikkate değer özel bir değerlenme elde etmek için yapmalarına karşın, bu [sonucu] isteseler de istemeseler de (gerçekte istemezler!), kapitalistler sermayenin genel bir değersizleşmesine yol açarlar. Başka devrimci militanların, sermayenin çelişkinin bizzat kendinde yer ettiğini bizden çok önce anlamış olmaları da bu

yüzdendir.

Sermayeye gerekli ve genel eğilimler arasında bir yandan değersizleşme savaşına ve tarihsel düşmanınin çökertilmesine olan eğilimi, öte yandan bu eğilimin içinde belirlediği biçimleri ayırt etmek her zaman çok önemlidir; bir başka ifadeyle, zorlayıcı rekabet yasasının içinde kendini dayattığı biçim, sermayenin – karteller, tröstler, ulusal devletler, ulusal devlet gruplaşmaları vs. hâlinde oluşmuş – değişik bölümlerinin bilincinde bir güdü, bir dürtü [bir motivasyon] olarak görünür.

Ve bu nedenle burjuva toplum, bilhassa burjuvalar arası (emperyalistler arası) sorunlarla uğraşırken, basın organları da savaş öncesi ve esnasında iki düşman kamp arasındaki güç ilişkileri [dengeleri] konusunda ya da bu güç ilişkilerine filân feşmekân barış anlaşmalarında veya sözleşmelerinde kesin bir biçim kazandırmaya çalışan hükümet ve diplomasi çenebazları hakkında bizleri bilgilendirirken... biz diğerleri [yani] devrimciler, enternasyonalistler de, emperyalist savaşın, en genel düzeyde kapitalizmin kendini kanıtlama savaşı olduğu, proletaryaya ve komünizme karşı bir savaş olduğu olgusu üzerinde ısrar ederiz.

Savaş, emperyalistler arası olduğu kadar, kapitalist ve proletaryaya karşı bir savaştır aynı zamanda. Bu gerçeklik karşısında olup biten, her sınıfın kendi öznel bakış açısından, kendi sınıf bakış açısından olduğu gibi nesnel olarak da kendi çıkarlarına sahip olmasıdır. Bu yüzden burjuvazi (ve onun imal ettiği şu kamuoyu), savaştan yana ve emperyalistler arası alanda (Papa'nın ve diğer barış-severlerin nutuklarının ve daha genel bir biçimde diplomatik anlaşmaların da kaynağını bulduğu emperyalistler arası alanda) bulunurken, proletarya ve elbette bu sınıfın en kararlı, en örgütlü unsurları yani komünistler de savaşa karşı devrimci mücadele alanında yer alırlar.

SAVAŞA KARŞI OLAN KURAMSAL MALZEMEMİZ...

Proletaryanın savaşa karşı olan tarihsel mücadelesinde devrimci öncü, burada genel ve soyut bir biçimde şemalaştırdığımız tüm bu görünümüleri açıklığa kavuşturmaktan, ortaya koymaktan hiç vazgeçmedi. Proletaryanın vatanının olmadığını söyleyen *Komünist Partisi Manifestosu*'ndan ya da geçen yüzyılın [19. yüzyılın] sonunda Raig de San Martin'in "Yurttaş olmak, katil olmaktır!" diyen yönergesinden bu yana, "birinci" ve "ikinci" denilen dünya savaşları karşısında devrimci yenilgiciliğin açıkça öne sürülüşünden geçerek komünist bölümler tarafından gerçekleştirilmiş olan programatik yeniden sahiplenmenin daha sonraki tüm çalışmalarına kadar... proletaryanın devrimci teorisi, her seferinde bu yönde ileri sürülüp kesinleşmiştir.

Enternasyonalist Komünistler Birliği [EKB], tarihsel partimiz tarafından gerçekleştirilmiş bu engin çalışmanın bir parçası sıfatıyla çabalarını devrimci yenilgicilik üzerinde yoğunlaştırdı ve kuramsal açıklama çabalarını da bu çerçevede tutarlı olarak canlandırıp hızlandırdı kuruluşundan bugüne kadar... Sınıfımızın [bu konudaki] tarihsel malzemesini yayınlamış olmamız; sermayenin bütün savaşlarına karşı her zaman tavır almış olmamız; sermayeye ve savaşa karşı olan grubumuzun, proletaryanın başında bulunan devrimci azınlıkları örgütleme amacını güden değişik faaliyet ve toplantılara gücü oranında katılmış olması zikredilebilir bu anlamda.

Körfez'deki savaşı ve bugün de (Nisan 1991) bu bölgede barış diye adlandırılanı açıklamaya katkıda bulunuyor gördükleri için değil sadece, dahası geleceği anlatmakta da çok önemli olmaya devam ettikleri için... merkezî yayın organlarımızda yayımladığımız farklı malzemenin genel tutarlığını, burada da bir kez daha belirtiriz.

Sermaye/komünizm ve emperyalist savaş/toplumsal devrim karşıtlıkları arasındaki mevcut ilişkiyi temelli [sürekli, kalıcı] biçimde açıklığa kavuşturmaya çalışan birliğimizin

“Programatik Yönelim Tezleri” dışında, kapitalizme ve savaşa karşı genel faaliyetimizin bir parçası olarak yayımladığımız malzemeyi – bu küçük hatırlatma notunun [dökümün] eksiksiz olduğunu iddia etmeksizin – şu şekilde üye ayırabiliriz...

1. Kapitalizm ve savaşlar üzerine temel çalışmalar:

Ulusal özgürlük için belirgin bir temel oluşturan efsaneye karşı “*Le Communiste*”in² değişik sayıları: № 15 [Kasım 1982], 16 [Mart 1983] ve 20 [Ağustos 1984].

Emperyalist savaşların nedenleri konusunda, Hennaut akımı ile Jehan eğiliminin tutumları ve bizim (EKB) tutumuz üzerine: “*Le Communiste*”, № 6 [Nisan 1980], “*İşçi Dağarcığı*” bölümü.

Sermaye, bütünlük ve emperyalist savaş: okumakta olduğunuz bu çalışmanın da yer aldığı “*Communisme*”in bu 33. sayısı [Mayıs 1991].

Bize barıştan söz ediyorlar: “*Action Communiste*”, № 2.

2. Sermaye ve savaşa karşı mücadele topluluğunun örgütlenmesi ve devrimci yenilgicilik üzerine olan çalışmalar:

Devrimcilerin toparlanmasına katkı: “*Le Communiste*”, № 7 [Temmuz 1980]

Proleter dünya devrimi için mücadele eden grup ve militanlara uluslararası bir öneri: “*Le Communiste*”, № 25 [Kasım 1986].

Uluslararası çalışmamızın değişmezliği ve “propuesta”yı desteklemek için somut birkaç unsur: “*Le Communiste*”, № 23 [Kasım 1985].

Uluslararası bir çalışma toplantısına dair (“Dünya çapında sınıflar arasındaki mevcut güç dengesi konusunda bazı gözlemler”e ek olarak): “*Communisme*”, № 29 [Ekim 1989].

3. Savaşa karşı ve devrimden yana alınmış özel tavırların ve askerî güçlerin tahlili:

Savaşa yönelik yarışta yeni bir sıçrama: “*Le Communiste*”, № 5 [Ocak 1980].

Birleşik Devletler ordusu ve askerî siyaseti: “*Le Communiste*”, № 12 ve 13 [Şubat 1981 ve Mart 1982].

Falkland adaları savaşı: emperyalist savaşa karşı komünist dünya devrimi, “*Le Communiste*”, № 14 [Temmuz 1982].

Savaş ve barış, proletaryaya karşıdır (uluslararası bildirgede): “*Le Communiste*”, № 14.

İran-İrak: emperyalist savaşa karşı sınıf savaşı, “*Le Communiste*”, № 20 [Ağustos 1984].

Filistin özerk bölgesi, Kudüs ve Gazze: burjuvazi, proletaryanın mücadelesine karşı bir kez daha katliama hazırlanıyor, “*Le Communiste*”, № 26 [Şubat 1988].

Halepçe’de katliam: “*Le Communiste*”, № 27 [Temmuz 1988].

Şu bombok dünyanın savaşına da barışına da karşı olmak: “*Communisme*”, № 32 [Kasım 1990].

Burada yapılmış olan sınıflamanın keyfî olduğu açık ve sözü edilen metinlerden birkaçı sayılan başlıklardan ikisinde hatta üçünde de yer alabilir. Öte yandan her ne kadar bu malzemenin hepsini partimizin, proletaryanın tarihî partisinin ürünü olarak düşünüyorsak da, kimi durumlarda [bazı] metinler küçük grubumuz tarafından kaleme alınmış değil (ya da özellikle kaleme alınmış değil).

2 Merkezî yayınlarımızın isimlerini benzeştirmek amacıyla fransızca dergimizin “*Le Communiste*” olan adının 29. sayıdan bu yana “*Communisme*” olduğunu okuyucuya hatırlatmak isteriz.

KÖRFEZ SAVAŞI ANALİZİMİZİN ÇERÇEVESİ...

Geçtiğimiz günlerdeki Körfez savaşı [1991 başları], devrimci marksizm tarafından gerçekleştirilen tahlilin geçerliliğinin tartışılmaz bir kanıtlanması oldu.

Ebedî barış döneminin nihayet çıkageldiğini iddia eden burjuva söylemlerin tersine, kapitalizmin gerçek savaşçı doğasını yeniden göstermesi gerekti.

Emperyalistler arası savaş, korunup sürdürülmesi için sermayenin bir savaşı olarak, proletaryaya karşı bir savaş olarak bir kez daha doğrulandı; bir başka deyişle, aynı anda üretici güçlerin tahribinin ve çok büyük paraların savaşı olarak, silâh sanayisi için uluslararası bir vitrin olarak ve proleterlerin bir katliam uğrağı [anı] olarak doğrulandı.

Körfez savaşını açıklamaya izin veren en genel belirleyici unsurların derinden anlaşılabilmesi için, “*Emperyalist Savaşların Nedenleri*” konusundaki Hennaut ve Johan eğilimleri arasındaki tarihsel tartışmanın (“*Le Communiste*”, № 6) yeniden okunması, bize çok önemli görünüyor. Aynı zamanda, bununla vazgeçilmez bir devamlılık içinde elinizdeki bu aynı sayıda [“*Communiste*”, № 33] yer alan “*Sermaye, Bütünlük ve Emperyalist Savaş*” başlıklı metnimizi olduğu gibi, “*Action Communiste*”in 2. sayısındaki “*Bize Barıştan Söz Ediyorlar*” makalesini ve daha önce savaşı eleştirip açığa vurduğumuz ve de devrimci yenilgiciliğe çağırdığımız başyazıları, örneğin geçen sayımızdaki (“*Communiste*”, № 32) başyazıyı da okumasını salık veririz okuyucuya.

Körfez savaşında karşı karşıya gelmiş olan devasa kapitalist güçlere gelince... ABD’nin askerî gücünün analizi (özellikle de uluslararası burjuva düzenin süper-jandarması rolünü üstlenmek için bu ülkede gerçekleştirilmiş olan ordunun genel yeniden yapılanması), okuyucuyu “*Birleşik Devletler Ordusu ve Askerî Siyaseti*” başlıklı yazımıza (“*Le Communiste*”, № 12 ve 13) göndermek için yeterince önemli ve belirleyici. Birleşik Devletler ordusunun ve askerî siyasetinin yeniden yapılandırılması üzerine olan bu yazılarda dile getirdiğimizi Körfez savaşında bir bütün olarak gördük; savaş burada en tam doğrulanmasını ve uygulanmasını buldu. Dünyanın en kuvvetli askerî gücünde bu tarihten beri değişmiş olan tek şey, “yüksek yoğunlukta” denilen çarpışmalara (Varşova Paktı’nın ortadan kalkmasıyla, bu paktın kendi içindeki emperyalistler arası çelişkilerle belirlenmiş olan ortadan kalkışıyla daha az olası görünen bir tehlike) ve “düşük yoğunluklu” denilen çatışmalara oranla (gerilla gruplarının öneminin görece olarak azalması nedeniyle) “orta yoğunlukta” denilen muharebeler (Körfez savaşı gibi muharebeler) için gereken askerî hazırlığın artan önemidir. Ama bu değişim bile, yukarıda sözünü ettiğimiz metinlerde tahlil ettiğimiz genel esnekliğin yalnızca bir uygulamasıdır.

Söz konusu savaş bölgesinden hareketle özellikle bu konuyu ele alan makalelerimizin, grubumuzun bu bölgede “savaş ve devrim” karşıtlığının gelişmesinin çok büyük önemi üzerinde – hâkim düşünceye karşın – ısrar etmiş olduğu bir dizi makalenin yeniden okunması zorunludur. Hiç kimse iki ülke arasındaki bir savaştan başka bir şey görmezken, biz, bu makalelerde İran ve Irak’ta proletaryaya karşı olan kapitalist bir savaş üzerinde durmaktaydık ısrarla. Bölgede devrimci proletaryanın eylemine karşı bir savaşın (dünyanın en güçlü ordularından birini silâhsızlandırmayı başarmış bir proleter ayaklanma karşısında burjuvazinin köktenci Humeyni kartını oynadığı İran’da özellikle) ve ardından karşı-devrimi ortaya koyup kesinleyen bir savaşın söz konusu olduğu olgusu üzerinde ısrar ediyorduk. Bütün bu metinlerde barışı savaşın bir evresi [bir anı] olarak gösterdik değişmez bir biçimde ve bu yüzden, İran’la Irak arasında barış imzalandığında ve de genellikle İran-İrak sorunun kapanmış bir sorun olarak düşünüldüğü bir dönemde, bize gelince, – barış ve savaş proletaryaya karşı olan aynı kapitalist gerçekliğin ifadeleri [dışavurumları] olarak ele alan – genel kavrayışımız temelinde olduğu kadar, – askerî seferberliğin devam edeceği konusunda

bizi haklı çıkartan – [bölgedeki] ilişkilerimiz aracılığıyla sahip olduğumuz bilgiler temelinde de İran ve Irak'ta savaş ve barışa karşı proletaryanın mücadele topluluğunun çalışmalarını örgütlemek ve sürdürmek üzere devrimcilere çağrılar yapmaya ve bu konuda ısrar etmeye devam ettik ve de bu amaçla uluslararası bir toplantı gerçekleştirdik. Bugün Körfez'de yeniden barıştan söz edilirken, bu konuda bölgedeki yoldaşlarımız tarafından kaleme alınmış olan “*Bildirge*” gibi (“*Le Communiste*”, № 20) ve “*Halepçe Katliamı*”nı da (“*Le Communiste*”, № 27) okumak önemlidir, zira bu metinlerde bölgedeki yoldaşlardan gelen ilk elden haberlere dayanarak, İran-İrak savaşını sürdüren emperyalist güçler arasındaki karşıtlığın da ötesinde, bir yanında kapitalist savaş (ve de barış) diğer yanında da proletarya olan temel karşıtlığın [çelişkinin] şaşırtıcı derecede şiddetli seviyelere ulaşması sergilenir geçmişin farklı evre ve uğraklarında.

Uzun yıllardır bu çözümleme çerçevesinden hareketle birliğimiz, İran-İrak bölgesini proletarya/burjuvazi, komünizm/sermaye karşıtlıklarının gelişmesinde kilit bir bölge olarak düşünmekte; bu anlamda kapitalist savaşa karşı, özellikle de İran ve Irak'taki savaş ve barışa karşı uluslararası bir kampanyanın gerçekleştirilmesi, enternasyonalist çalışmanın ana mili olarak düşünülmüştü (bkz. “*Communismo*”, № 23 [ispanyolca] ve “*Le Communiste*”, № 25; özellikle de “*Uluslararası çalışmalarımızın değişmezliği: öneriyi somutlaştırmak için birkaç kılgsal unsur.*” gibi “*Halepçe Katliamı*” makaleleri, “*Le Communiste*”, № 27).

Bu analiz düzeyinin kendisine ilâve edilecek yeni hiçbir şey olmamasına karşın, basının tümü tarafından gerçekleştirilmiş olan devasa, akıl almaz tahrifatı da dikkate alarak Körfez savaşının gelişmesi, kısalığı, bu bölgedeki burjuvalar arası iç mücadelelerin sürekliliği... sınıf bakış açımızdan hareketle tutarlı bir açıklamayı gerektiriyor en azından.

PROLETARYAYA KARŞI AÇIK SAVAŞ...

İlk olarak belirtmek istediğimiz şey, görüşümüz açısından Körfez savaşının – söylenmiş olan her şeyin tersine – bize karşı bir savaş, proleterlere karşı bir savaş oluşturduğudur.

Kapitalizm tarihinde bir kez daha on binlerce, yüz binlerce proleter vatan uğruna, barış ve demokrasi adına, emperyalizmden ve/veya diktatörlükten kurtuluş adına katliama, boğazlanmaya gönderildiler. Binlerce proleterin birbirlerine kıymalarının arkasında yatan, yalnızca ve yalnızca bir para, hem de çuvalla para sorunuydu, gerçekleşmek için mücadele eden değer sorunuydu, [kısacası] bir kapitalist savaş, sermayeler arası bir savaş sorunuydu bir kez daha.

Her şey, bu genelleşmiş katliamın mümkün en mükemmel biçimde olması için hazırlanmış, uygulamaya koyulmuştu... Ağustos 1990'da Irak devleti hapishaneleri temizledi. Siyasî bakımdan çok tehlikeli görülen proleterler birer ikişer katledildi. Bu, İran'la savaş sırasında [zaten] gündelik bir uygulamaydı, iki devlet arasında imzalanmış olan ateşkesten sonra ara verilmiş olan bir uygulama. Irak devleti daha sonra “adi suçlular” denilen mahkûmların pek çoğu gibi, çok sayıda asker kaçağını da affetti. Bütün bunları haklılamak için avuçlarına sıkıştırılan birkaç kuruşluk ikramiyenin ardından bu askerlerin hepsi, talimden bile geçirilmeden cepheye gönderildiler.

İrak'ta ve Kuveyt'teki muharebe alanlarında, önlerinde kaçmalarını ya da teslim olmalarını engellemek için döşenmiş mayın tarlaları, arkalarında da gerilemeye veya kaçmaya yeltenenleri kısa yoldan infaz etmeyi garantileyen seçkin birlikler (Cumhuriyet Muhafızları) bulunan bu proleterler, sırtlarındaki tüfekleriyle çöldeki boy siperlerine gömülmüş, buna mecbur edilmişlerdi (göçmen proleterlerin de Irak silâhlı kuvvetleri tarafından askere alınıp cepheye gönderilen ilk proleterler arasında yer aldıklarını hatırlatmaya gerek var mı?).

Koalisyon güçleri, kara taarruzu başlar başlamaz düzenli düşman birliklerinin dörtte üçünü (Cumhuriyet Muhafızları bu birliklerin ancak yüzde onunu teşkil etmesine rağmen) daha baştan saf dışı bıraktıklarını ilân ediyor ve bu zaferleriyle övünüyorlardı; yaptıkları katliamın asıl olarak üniformalı proleterler üzerinde yoğunlaşmış olmasının utanmazca itiraf edilmesinden başka bir şey değildi bu kanaatimizce; bu zafer çılgınlıkları, kendilerini savunmanın en küçük bir olanağına dahi sahip olmayan on binlerce insanın Irak devleti ve Koalisyon güçleri tarafından birlikte kurban edilmiş olduklarını doğrulamaktan başka bir şey değildi. Daha dün yığın hâlinde cepheden kaçan kendi birliklerine karşı ateş açmış olan Irak devleti açısından, düşmanın engellenemez ilerleyişini – bir iki güncük de olsa – geciktirmek, yavaşlatmak için kurbanlık koyunlara dönüştürülmüş on binlerce insanı savaş alanına konuşlandırmaktı söz konusu olan. Koalisyon güçleri açısından da, gelişmiş hiçbir silâhı olmadan kuma gömülmüş bu hareketsiz birlikler, rahat [kolay] ve öncelikli bir hedef teşkil ediyorlardı... öldürmek, katletmek gayesiyle imal edilmiş araç gereçlerini ve tüm mühimmatı – herhangi bir tehlikeye girmeksizin – üzerlerinde denemenin pek kolay olduğu bir hedef.

Çatışmaların resmen patlamasından çok önce ıraklı sivil halk rehin alınmış (diğer “rehineler”e – önemli kişilere ve burjuvalara – gelince, aralarında anlaşıp onları “serbest” bıraktılar)³ ve sağlık malzemeleriyle gıda maddeleri de dâhil uygulanan katı abluka yüzünden, Birleşmiş Milletler’in rızasıyla Koalisyon ülkelerinin bütünü tarafından örgütlenmiş ve denetlenmiş olan bu abluka nedeniyle aylar boyunca genel bir kıtlığa maruz kalmıştı. Ve Irak yönetimi de, tüm yaşamı savaşın gereklerine bağlı kılarak, bütün toplumun üstünde olan bir savaş hâlini zorla dayatarak ve ona bu şekilde boyun eğdirerek, dahası proleterleri ulusun çıkarlarına tâbi kılarak bu abluhanın bir ara durağı olacaktı bu uygulamada. Bombardımanlar bir kez başladıktan sonra ve kendilerini karakterize eden insan-severlikleriyle tam uyum içinde ablukayı sonuna kadar sürdürmek için barış-severlerin büyük çoğunluğunun istediği durumun, geriye dönmeyi önerdikleri durumun, bu müthiş boyutlardaki gıda maddeleri ablukası ve ambargosu durumu olduğu da geçerken fark edilecektir.

Bombardımanlar konusuna gelince... Irak’ın çeşitli bölgeleri ve Kuveyt üzerine ölüm ve yıkım saçan yüz binlerce ton bomba atıldığı bizlerden saklanmadı. Buna rağmen basın, söz konusu olanın yalnızca askerî hedefleri tahrip eden “hassas cerrahî bir müdahale” olduğuna bütün gezegeni inandırmak için elinden geleni ardına komadı. Askerî ve sivil arasında yapılan şu riyakâr ayırmadan hareketle (sözgelimi zorla askere alınmış olanlar, “doğal olarak” askerî hedef gibi kabul edilirler!) propaganda, dünyanın geri kalanındaki proletaryanın bu “uzaktaki” katliamın gelişmesini edilgin biçimde kabullenmesini hedefler. Bu propaganda karşısında, bize gelince, biliyoruz ki, savaş tarafından ölçsüz derecede ezilmiş olanlar, bu kâbusa katlanmış olanlar ve günler boyunca üzerlerine atılan şu tonlarca ölüm mühimmatı altında düşmüş olanlar bizim sınıf kardeşlerimizdir.

Saddam Hüseyin tarafından yönetilen bloğun askerî-siyasî zayıflığı yüzünden, Koalisyon ülkelerinin proletaryası, bombardımanlardan ya da savaştan ayrı düşünülemez olan canavarlıklardan doğrudan zarar görmedi; hemen tamamen yalnızca seçkin birlikleri ilgilendiren ve sayıları ancak onlarla ifade edilen ölü vardı Koalisyon güçlerinin saflarında. Ama yine de, sömürü oranındaki artış kadar baskının yaygın yükselişiyle de, yaşamın üretilmesinin (yani mücadelesinin) koşullarına yapılan şiddetli saldırıları sineye çekti. Sömürü oranındaki bu artış, – açıkça görülmüş olduğu gibi, bir petrol kıtlığından ya da üretimindeki bir azalma yüzünden değil de spekülâtif nedenlerden kaynaklanan – petrol fiyatlarının artışı bahanesine dayandırılan fiyatlardaki özel bir artış (ücret artışlarıyla telâfi edilmemiş bir artış) yoluyla gerçekleşti asıl olarak, fakat bazı durumlarda ulusal savaş çabalarını [masraflarını] malî bakımdan karşılamak gayesiyle kamusal vergi ve harçların doğrudan salınmasıyla da. Baskının yükselişi, özellikle ulusal ekonomiye saldıran bütün mücadelelere ve savaş siyasetine boyun eğmeyen eylemlere karşı yöneltilmişti. Birleşik Devletler’de, Türkiye’de,

3 Bu konuda “*Communisme*”in 32. sayısında yer alan başyazıya bakınız.

Kuzey Afrika ülkelerinde, Tayland'da ve çeşitli Avrupa ülkelerinde değişik hükümetlerin askerî söylemleri, asker kaçaklarının anında cezalandırılması ve de "kendi" patronlarının, "kendi" ulusal devletlerinin emperyalist ve cani siyasetlerini reddeden gösterilere katılan proleterlerin hapsedilmesi gibi yıldırğan [terörist] ve çok sert önlemlerin eşliğinde yapılmıştı. Ve nihayet bu kısa dönem boyunca devlet, çok sayıda ülkede bütün halkı kontrol etmenin polisiye yöntemlerini yoğunlaştırdı, aynı zamanda "kendi devleti"ne karşı mücadele edenleri, enternasyonalist militanları tespit etmeye, kısırmaya ve yıldırmaya çalışıyordu.

Dünya Devleti Orta Doğu'da ölüm ve terör araçlarının en inanılmaz yoğunlaşmasını örgütlerken dünyanın başka yerlerinde de kendini genel olarak karşı-terör şampiyonu gibi tanıttığı ve bu bahane altında devrimci militanları kovuşturduğu müthiş bir dalavereydi bu!

Savaş, şu son aylarda Türkiye'de, Tunus'ta, Cezayir'de vs. proletarya mücadelelerinin doğrudan bastırılmasına da yaradı... Türkiye'de 1990'ın sonları ve 1991'in başları, asıl olarak madencilik sektöründeki (Zonguldak), ama demir-çelik sanayinde ve otomobil endüstrisinde de [ortaya çıkan] bir dizi çok güçlü ve radikal grevle dalgalandı. Tunus'ta proletaryanın yoğun ve düzenli gösterileri (yaygın hoşnutsuzluğun ifadesi olan gösteriler), Koalisyon tarafından temsil edilen Dünya Devleti'nin jandarmalarını reddettikleri o aynı anda, bu gösterilerden kaçınacak ya da onları başka yöne sevk edecek biçimde davranarak ve böylece hükümete karşı her zaman aşırı dürüst kalmış olan Ennahda hareketinin saygınlığı arttırılarak, islâmcı gösteriler diye nitelenip şiddetle ezildiler.

İkinci bir "Ekim 1988"den kaçınmak için hükümetin, sanki o da savaşa katılacakmış gibi, askerî birlikleri büyük proleter semtlerine yerleştirip oralarda yoğunlaştırarak, yedekleri askere çağırarak ve de terhisleri yaklaşmış gençleri ulusun sancakları altında [yani bağlı oldukları birliklerde] askerliklerini uzatmaya zorlayarak seferberliğe giriştiği [savaş durumuna geçtiği] Cezayir'de de benzer bir durum egemen olmuştu. 14 Aralık 1990'da Fas devleti, orada gelişmekte olan ayaklanmayı kanlı biçimde ezdi (40 ölü).

Burjuvazi Fransa, İngiltere, Belçika gibi ülkelerde de zaman geçirmeksizin ırkçı ve yabancı düşmanı siyasetini yoğunlaştırdı. Örneğin böylece İngiltere'de, ıraklı mültecileri (bu mültecilerin çoğunun, Saddam Hüseyin'in yönettiği devlet terörizminin zindanlarından kaçmış olduklarını hatırlatmaya gerek var mı?) gözaltı kamplarına (gerçek birer toplama kampı olan kamplara) kapattı ve Orta Doğu'dan gelen bütün insanlar gizil terörist olarak fişlenip kovuşturuldu. Bu aynı dönemde Belçika da, sayıları 6 000'i aşan faslıyı ülke dışına çıkartmakla tehdit ediyordu.

Öte yandan savaşla birlikte, verimlilikleri [kârlılıkları] zaten zorluklar yaşayan şirketler, satış hacimlerinin daha da düştüğünü gördüler ve bu durumu proletaryanın sırtına yıkmak için savaş koşullarından yararlandılar... Sözgelimi hava taşımacılığı sektöründe, bu sektördeki şirketlerde olup biten buydu: British Airways'i unutmadan Pan America'dan Air France'a kadar bu şirketler binlerce çalışanı işten çıkarttılar.

Birleşik Devletler'deyse, hükümetin giriştiği savaş konusunda halkın suskunluğu, basın tarafından fazlasıyla sözü edilmiş [şişirilmiş] şu genel ve sessiz mutabakat [konsensüs], bu aynı devletin savaşa karşı olan çok sayıda gösteriyi (bu gösterilerin çoğu barış-severler tarafından yönetilmiş olmasına rağmen) bastırıp engellemesini ve Küba basınına göre 15 000 kişiyi tutuklamasını önlemiş değil. Hava savaşının ilk günlerinde yıllardan beri ilk kez ve birden kaygı verici bir açık tespit edilirken, tam da bu anda devlet, askerlik şubeleri önünde, isteyerek ya da rızası hilâfına savaşa sürüklenen askerlere savaşa karşı bildiriler dağıtan grupları şiddetle bastırıp engelledi. Yine Birleşik Devletler'de bir dernek, adı "Horreo Counseling Network" olan askerleri savunma derneği de, "Almanya'da bulunan yüzlerce kuzey amerikalı asker, gerekli görüldüğünde elleri ve ayakları bağlanarak zorla Körfez'e götürüldüler" olgusunu kınayıp açığa vuruyordu.

EMPERYALİSTLER ARASI MÜCADELE TAHLİLİMİZİN ÇERÇEVESİ...

Bakış açımıza göre emperyalistler arası çelişkiler, sermayeyi proletaryaya karşı savaşa iten [sermayede] içkin eğilimler karşısında ikincil kalırlar kuşkusuz; bu yüzden okuyucu, bu sayfalarda kendi analizine ayrılmış çok az yer bulacaktır her zaman. Bu, bizi doğrudan doğruya savaşa karşı mücadele kampına götüren sınıf tavrımızın uygulanmasından başka bir şey değildir; farklı bir deyişle bu, değişmez çizgimizin bir somutlaşmasıdır yani her şeyin bu toplumun ve onun yadsınmasının esas gürelini [dinamiğini] oluşturan üzerinde özekleşmesidir.

Bununla birlikte, daha önce de açıkladığımız gibi, [savaşın] önderleri, durup dururken kafalarından proleterleri öldürmek isteği geçtiği için savaşa tutuşmazlar (çok sayıdaki örnekte bundan kuşku duyulmamasına rağmen, özellikle bir proleter ayaklanmayı ezmek söz konusu olduğunda, bir tek burjuva cephe temelinde birlikte savaşmak için [hemen] aralarında hemfikir olurlar), ama rakiplerine karşı koymak için savaşır. Hem bu yüzden hem de Körfez'deki çatışmaların önemi nedeniyle, savaşı belirleyen çelişkilerin çözümleme alanına kısa bir geçiş yapmayı bu kez gerekli görüyoruz... [lakîn] şu birkaç satırda bunun yeterli bir açıklamasını yapmayı iddia etmeksizin.

Proletaryaya karşı bir savaş sıfatıyla Körfez savaşının, analiz çerçevemizden dolayı, beklenmedik şaşırtıcı bir olay olmadığını daha önce ortaya koymuştuk; şimdi de Körfez savaşına götüren emperyalistler arası çelişkilerin gelişmesini ele alacağız... burada da büyük sürprizler söz konusu değildir.

Bu konuda uluslararası politika analistleri (kendilerini devrimci ilân eden gruplar da dâhil kuşkusuz), ittifakların değişmesiyle, falan filân birliğin veya bloğun ortadan kalkmasıyla ve de Körfez'de bir tarafta yanki [yankee] emperyalizmi tarafından yönetilen Koalisyon diğer tarafta da Saddam Hüseyin ve mütteliklerinin yer aldığı savaşa götürmüş olan kutuplaşmanın kesinleşmesiyle, hemen hepsi istisnasız şaşkın bir duruma düştüler.

Bakış açımızdan [bizim için] tersine: diğer çelişkileri tali plâna itmiş olan, [böylece] Körfez savaşını mümkün kılmış olan emperyalist güçlerin uzlaşması, hiç de şaşırtıcı değildir.

Dünkü ittifakları bir sorun olarak yeniden masaya yatırmak kapitalizm için sürekli bir olaydır ve krizin alabildiğine şiddetlenmesi durumunda işin içine girer özellikle de; hangi barış çerçevesinde olursa olsun daha önce yapılmış emperyalist bölüşmelerin alt üst oluşu, sermayenin kendi özünde ve onun ürettiği birlik türünde zımnen mevcuttur. “*Programatik Yönelim Tezleri*”nde de dediğimiz gibi, burjuvazi, *ortaya koyma yeteneğinde olduğu birlik türü yüzünden* [bu konuda da] genel olarak proletarya ile zıtlık içindedir: zira proletaryanın içinde birlik, tastamam bir yarar topluluğunun ürünüyken, burjuvaların birliğine gelince, her zaman başka kişilere karşı bir birlik, başkalarına karşı birleşmiş karşıt çıkarların birliğidir ve bu koşullarda çatışmanın öncelikli olarak ortaya çıktığı bir birliktir. 19. tezimizde şöyle diyorduk:

“Kapitalizmin evrensel niteliğinin, savunulacak ne ulusal ne bölgesel ne de sektörlere bağlı hiçbir çıkarı olmayan proletaryayı *evrensel bir sınıf* olarak doğurması böyledir.

Proletaryanın tersine burjuvazi, özel çıkarlarını öne sürerek devrimini gerçekleştirmekle kalmadı, kendi özü olan rekabet, pazarların tekrar tekrar bölüşümü için onu kendi içinde şiddetli parçalanmalara ve bütün düzeylerde dalaşmaya zorluyor. Burjuvalar arası birlik (anonim şirketler, tekeller arası anlaşmalar, ulusal devletler, devlet gruplaşmaları, dünya devleti vs.) her zaman ticarî ve/veya sınıf savaşlarına en iyi koşullarda karşı koymak amacıyla yapılır. Bu birlik her an parçalanabilir, farklı özel bölüngülerine ayrışabilir. Burjuvazinin eyleminin “birleşmiş” ve yaygınlaşmış olduğu

ölçüde bölünmeyi içermesi bu yüzdendir; bütün barış evresi, yalnızca gelecek savaşın bir aşamasıdır.

Proletarya için tersine... her eylem (en kısmî olanları bile) kendinde evrenselliği içerir: yani sermayeye karşı sınıfımızın tek bir eylemi (bölgesel veya belirli bir sektörde olsa bile), evrensel toplumsal devrim için mücadelenin ve Dünya'nın dört bir yanında aynı olan çıkarlarımızın kesinlenmesini içerir.”

Şu öylesine çok sözü edilen Doğu bloğundaki değişimler, sermayenin krizinin şiddetlenmesinden başka bir anlam taşımaz. Perestroyka ya da sermayenin politik ekonomisinin sözde tüm değişiklikleri, arkasında burjuvazinin kriz dönemlerine özgü şu kemer sıkma eski siyasetinin uygulandığı (Uluslararası Para Fonu'nun dünya çapındaki yüce himayeleri altında!) farklı isimlendirmelerden başka şeyler değildirler. Aynı biçimde, emperyalist güçlerin yeniden dağılımını kesin olarak koşullandırmış olan ve Körfez savaşı kadar şu andaki ateşkese de izin vermiş olan Varşova Paketi'nin ölümünde ve Doğu Avrupa ülkelerinin burjuvalar arası iç mücadelelerinde tahlilimizin doğrulanmasını görüyoruz yalnızca.

Orta Doğu'daki değişik güçlerin içinde veya Basra Körfezi'ni işgal etmiş olan batılı güçler arasında birbirini izleyen ittifak değişimleri, “*Communisme*”in 32. sayısındaki başyazıda yorumladığımız ittifak değişimleri konusunda da aynı şeyi söyleyebiliriz... Sözü ettiğimiz başyazıda bu şöyle betimlenir: batılı devletler “diktatörlüğe karşı” mücadele adına Suriye ya da Fas'ın terörist yönetimleriyle oynaşıp dans ederlerken, aynı anda, bu aynı batılı devletlerin büyük [eski] müttefiki Saddam Hüseyin'in birdenbire şeytanî ve faşist bir canavara dönüşmesi gibi örneğin. Bir başka ifadeyle bunlar, uluslararası hukukun ihlaline karşı mücadele adına Koalisyon'u oluşturan ve yıldırğan güçleri sayesinde – mevcut güç dengesinin ideolojik söylemlerinden başka bir şey olmayan – bu hukuku [yeniden] tesis eden ve de bu hukuk adına tüm ihlallerini kolayca meşrulaştıran Fransa, İngiltere, ABD vs. devletleri değildir yalnızca; dahası Lübnan'daki işgalini sürdüren Suriye, onlarca yıldır bu aynı hukukun açık ihlaliyle işgal ettiği alanları koruyan İsrail devleti, Kıbrıs'ta terörizmi üstlenen Türkiye, tüm uluslararası ölçütlere karşın Batı Sahra'da istediğini yapan Fas devleti... kısacası kendini gerçek bir meşruiyetle ortaya koyamayan ve bütün burjuva birliklerin tersine, kendisi kadar koşullara bağlı bir düşman karşısında ancak ilkesiz ve koşullara bağlı bir birlik sıfatıyla ortaya çıkan Koalisyon'u oluşturanlar bütün bu güçlerdir.

Aynı zamanda, koşullara bağlı bu çelişkinin bugün uluslararası ölçüde ağır basıp öne çıktığı gün gibi ortada, çünkü bir başka savaşta ya da – sonuçta aynı şey olan – bir başka barışta (Yalta anlaşmaları) uzayıp pekişmiş olan şu eski karşıtlık (NATO/Varşova Paketi karşıtlığı), pek çok kişinin sandığı gibi artık o kadar önemli değildi ve ikinci hatta üçüncü plâna geçebilirdi. Değişmez biçimde sermayenin özü üzerinde temellenmiş olan tahlil çerçevemiz, savaşı, biri “kapitalist” diğeri “sosyalist” ya da biri “yankee yanlısı” diğeri “rus yanlısı” olan iki değişmez blok arasındaki bir savaş olarak görebilen yüzeysel çözümlerden⁴ her zaman ayrılmıştır. Şu gazetecilere özgü bönülükle oynayan herkes, Doğu bloğunda cereyan eden emperyalistler arası savaşların izahında olduğu kadar Körfez savaşını olanaklı kılmış olan kutuplaşmanın açıklanmasında da elleri kolları bağlanmış

4 Bu ideolojiler, geçmişte rus burjuva devletini çinli devletin ve bu sonuncuyu da vietnamlı devletin ya da vietnamlı devleti kamboçlu devletin vs. karşısına çıkartmış olan emperyalist çelişkileri ve savaşları açıklamada da engeller onları aynı biçimde. Ve bu çelişkileri, ham maddeler, yarı mamul mallar, pazarlar, yağlı işler vs. için olan mücadelelerdeki emperyalist genel çelişkilerin bir parçası olarak anlamak yerine, çeşitli burjuva ideolojilerinden hareketle (Stalin ardıllarının Mao'nunkilere karşı, Mao ardıllarının Ho Şi Min'inkilere karşı, bu sonuncuların da polpotçulara karşı vs.) belirleyici görünümünün çözümlendiği bir tas yavan çorba sürerler önümüze. Ve bu ideolojik çorba, tarihte önderlerinin fikirlerinden hareketle açıklanabilmiş olan tek bir savaş olsun varmış gibi, karşıt iktisadî çıkarların materyalist açıklamasının yerine geçeceğini iddia eder!!!

görüyorsunuz bugün. Kendileri için dünyanın fiilen ikiye veya üçe bölündüğü kişiler (merkezî yayın organlarımızda olduğu gibi tezlerimizde de bu ideolojik önyargılarla hep mücadele ettik: bkz. 27. tez örneğin), Doğu bloğu ülkelerinin ya da Doğu bloğunun aşağı yukarı sonundaki ülkelerin nitelik değişimleri konusunda kendilerini “siyasî” ip cambazlığı yapmak zorunda görüyorlar bugün. Dahası, Doğu ve Batı yönetimlerinin [rejimlerinin] toplumsal niteliklerinde – onları ya “sosyalist” ya da “devlet kapitalizmi” şeklinde değerlendirerek – temel farklılıklar görmüş olanlar için de durum bu.⁵

Bizim içinse tersine... Söz konusu ittifak değişimi, kapitalistler arası blokların bu değişimi hiç de olağanüstü filân değildir, ama sermayenin temel belirlenimlerinin kaçınılmaz sonucunu oluşturur yalnızca ve bu üretim biçiminin bütün tarihi boyunca doğrulanıp gerçekliği saptanabilir. Örneğin, bütün ideolojilere karşın, – sosyalist sıfatını taşımasına rağmen – aynı emperyalist gücün, bölgesel bir emperyalist savaşın taraflarının ikisine de silâh satabilmesini (Çekoslovakya’nın Biafra-Nijerya çatışmasında yaptığı gibi meselâ) açıklayan budur; Küba devleti tarafından üstlenilen emperyalist sızma, bir süre “Eritre halkının kurtuluş mücadelesi”ni destekleyecekti, ama kısa bir süre sonra Eritre devletiyle olan anlaşmaları (karşılığında Moskova yanlısı bir hükümetin işbaşına gelmesiyle tamamlanmış olan anlaşmalar) temelinde ve “Habeşistan’ın toprak bütünlüğünün korunması” adına dünkü müttefiklerini en kötü düşmanlar olarak görecektir ve onları kurşun ve napalm yağmuruna tutacak olan Habeşistan’daki ittifak değişimlerini açıklayan da budur aynı şekilde. Bu yüzyılda [20. yüzyıl] cereyan eden bu tür örnekleri alabildiğine çoğaltabiliriz. Lâkin kapitalizmin bu ayırt edici değişmezliğini göstermek için geçen yüzyıldaki bir örneği almak bize daha uygunmuş gibi görünüyor: Amerika’daki Avrupa kökenli sermaye, özerkleşmeye ve mevcut durumu [statükoyu] korumak isteyen bölüncülere karşı savaflara girişmeye vardı sonunda. Böylelikle İngiliz (ve genel olarak Avrupa) kökenli sermaye, kuzey-amerikalı sermaye sıfatıyla sağlamlaşmış olarak, önce [İngiltere’ye karşı] bağımsızlık savaşına atılacaktı; öte yandan Güney Amerika’daki avrupalılar da İspanya’ya karşı emperyalist bir bağımsızlık savaşını yürütmek gayesiyle İngiltere’yle ittifak kuracaklardı.

EMPERYALİST ASKERİ SAVAŞIN BAŞLAMASININ NEDENLERİ...

Bir ittifakı bozup onun yerine bir başkasını oluşturan ve emperyalist kampını değiştiren bilmem hangi hükümet vs. üzerine olan ya da bir başkasıyla ittifak yapan veya savaşta inisiyatif ele alan bilmem hangi emperyalist blok konusundaki kurguların, tüm bu spekülasyonların – genel analiz çerçevemiz nedeniyle – bizi çok az ilgilendirdikleri aşikâr. Daha açık söylenecek olursa, bu kurgular, söz konusu değişik ittifakların proletaryayı denetleme ve onu belirli bir yöne sürükleyebilme güçleri, proletaryayı sınırlama gücü oldukları oranda ya da bu ittifakların ve savaşların haklılanmaları partiler ve sendikalar

5 Marksist bakış açısından bu ne kadar inanılmaz görülürse görülsün, bu bölünmeleri bu denli değişmez ve kesin kabul etmek ve bunları örgütlerinin siyasî programlarında somutlaştırmak için bir takım bölünmeler hiçbir zaman eksik olmadı. Örneğin CCI gibi merkezci bir örgüt, devlet kapitalizmini “gerileme aşaması”ndaki “toplumsal yaşamın yeni ve egemen” bir özelliği olarak düşünmekle kalmaz yalnızca (ve bunun en iyi kanıtı da şu “sözde sosyalist” ülkeler olacaktır), ülkeler arasında gelişmiş-azgelişmiş burjuva ideolojik ayrımını kabul etmekle de kalmaz sadece, üstelik tüm kaba siyaset bilimleri gibi salt üç-dünyadan söz ederek, dahası bütün emperyalist çelişki ve savaşları – büyük burjuva basının yaptığı türden – şu ünlü bloklar sorunuyla açıklamayı iddiasıyla bu bölünmeleri yıllardır plâtförmünde sabitleştirmişti aynı şekilde. Burjuvazi ve tüm vakitlerini durmadan komünizmin çöküşünden söz etmekle geçiren burjuvazinin siyaset bilimcileri gibi CCI’nin de bugün neden kendi zamanını blokların çöküşünü açıklamakla geçirdiği anlaşılıyor bu durumda. [Ne var ki] açıklaması gereken... kendi dünya görüşünün çöküşüdür aslında.

tarafından bilgilendirme (eksik ve/veya yanlış bilgilendirme [désinformation]) araçlarına dönüştürülmüş ideolojik biçimler oldukları ölçüde ilgilendirirler bizi ancak. Bu bakış açısından hareketle ki, genelleşmiş savaş harekâtının en kızgın anında bu kutuplaşmanın kapsayabileceği sınırları şöyle belirtmiştik:

“Savaşın patlamasının ya da patlamamasının gelişimi konusundaki yaygın kurgulara müdahale etmemizin yeri burası değil; ama kısaca, dünyanın yeniden genel kutuplaşmasının ve hazırlanan çatışmaların, burjuvazinin son amacını yani dünya proletaryasını savaşa sürmesini gerçekleştiren aldatmacalar ve blokların oluşumu konusunda olgunlaşmamış göründüklerinin burada altını çizmenin önemli olduğunu sanıyoruz. Uluslararası proletaryanın emperyalist büyük güçlerin jandarma devletleri karşısında duydukları öfke yüzünden Saddam Hüseyin’in uluslararası proletaryanın büyük yığınlarında uyandırdığı onayı hafife almaksızın, “Bağdat kasabı”nın sermayenin bu son amaçlarına ulaşmak için kendi askerî güçleri ve halkı karşısındaki saygınlığını çok fazla yitirmiş olduğunu düşünüyoruz (aynı biçimde Yaser Arafat ve Kaddafi’nin de). Bu sav, yine de kutuplaşmanın gelişmesini ve kısa vadede ortaya çıkacak çatışmaları dışlamaz, ama Saddam Hüseyin’inkiyle aynı olan bayraklar kendi halkları karşısında saygınlıklarını daha az yitirmiş sermaye bölüngüleri tarafından yeniden göndere çekilirse eğer, uluslararası ölçüde çok daha net, çok daha “çekici” dolayısıyla dünya proletaryası için de bir o kadar daha tehlikeli bir burjuva kutuplaşması tehlikesi karşısında uyarmayı hedefler.”

Bir başka deyişle, sermayenin savaşı genelleştirme ihtiyacını (krizin ağırlaşması ve değersizleşmenin gerekliliği açısından bu ihtiyaç her seferinde daha da şiddetlidir) öne sürdüğümüz anda, “Körfez savaşı”ndaki burjuvalar arası kutuplaşmanın – proletaryayı denetleme [sınırlama] gücü bakımından (bu olmaksızın savaşın genelleşmesi imkânsız olurdu) – içerdiği sınırları da tanımlıyorduk aynı zamanda. Şu son on yıllık süredeki çelişkilerin gelişmesini de dikkate alarak, Saddam Hüseyin kampını aşırı derecede zayıf bir kamp olarak düşünüyor ve bu noktadan hareketle, niyet ettiği gibi hıristiyan-yahudi emperyalizmine karşı olan uluslararası bir alternatif yaratmasının olanaksız olduğunu tahmin ediyorduk. Tüm bunlar, Saddam Hüseyin yönetiminin – ulusal plânda olduğu kadar uluslararası plânda da – elde edemediği desteğin, özellikle de “kendi birlikleri”ndeki savaşkan ruhun küllî yokluğuyla doğrulandılar.

Irak devletinin Kuveyt’i zorla ele geçirmeyi hedefleyen girişimi, bir gücün değil, ama tam da bir zayıflıklar bütünlüğünün ürünü oldu. Şu ya da bu askerî bir harekâtla emperyalist barışın çerçevesini kırmak isteyenler, genellikle kendi halkının denetiminde olduğu kadar çok büyük birikim sorunları da yaşayan burjuva bölüngüler olduğundan, bu da bizim için bir sürpriz oluşturmaz. Emperyalist barışın çerçevesini kırmak isteyenleri saldırgan olarak ortaya koyan ve böylece askerî çatışmada rakibe bir üstünlük sağlayan da budur (şu ihtiyar Clausewitz “*Savaş Üzerine*” adlı kitabında bunu sistemleştirdikten sonra, savunmanın saldırıdan daha üstün stratejik bir tutum olduğunu artık herkes biliyor). Bu, içinde bulunduğumuz yüzyılda birinci ve ikinci dünya savaşları diye adlandırılan avrupalı büyük savaşlarda da doğrulandı. İlk istilâ girişimlerini göze almış olanlar, önceki barışlardan en fazla zarar görmüş dolayısıyla üretici güçlerin ve önceden mevcut pazarların paylaşımından da en az yararlanmış olan emperyalist güçlerdir... onları stratejik üstünlükten vazgeçmeye, kendileri için ölümcül olan böylesi bir vazgeçişe götürmüş olan da budur.

Irak’a gelince... Emperyalistler arası rekabet düzeyinde durumu bir felâketti; üstelik [dış] ticaret bilânçosunda ve giderek daha da kötüleşen ödemeler dengesinde olduğu gibi, Ağustos 1990 itibariyle hesaplanmış olan 70 beki de 90 milyar dolarlık dış borçlarında somutlaşmış olan dış ilişkilerinin bozulmasıyla durumu giderek ağırlaşmaktaydı. Bu cümleden olmak

üzere, Kuveyt ve Suudi Arabistan gibi batılı emperyalistlere daha çok bağlı bir kısım devletlerle petrol fiyatları konusunda OPEP düzeyinde sürdürülen anlaşma görüşmelerinin kesilmesi, Irak burjuvazisi tarafından kendi birikim çevriminin bütününe yapılmış bir saldırı olarak görüldü. Kuveyt'in istilâsı ve ilhakıyla (yani Suudi Arabistan'a zorla dayatılan bu yeni koşullarla) Irak devleti, bu durumu kesin biçimde değiştirmeyi ve yeni üretici güçleri (akaryakıt kaynakları, ham maddeler gibi denize açılan bu kapıyı [Kuveyt'i]) yeniden sahiplenerek değil sadece, üstelik bu ülkenin burjuvazisi tarafından kontrol edilen petrol yatakları sayesinde petrol üretim yüzdesini yükseltmeyi, [dolayısıyla] OPEP içindeki ilişkileri gibi bu örgütün dünya karşısındaki güç ilişkilerini yeniden düzenlemeyi ve böylece en önemli döviz kaynağının [petrolün] değerini de arttırmayı istedi. Bu ülkede – İran/İrak üzerine olan metinlerde epeyce sözünü ettiğimiz – sel gibi yayılan büyük devrimci yenilgicilik dalgası kısa bir süre önce bu rejim [Saddam yönetimi] tarafından askerî olarak ezilmiş olmasına rağmen, proletarya karşısındaki Irak devleti, durmaksızın askerî gücünü arttırmasını haklı gösterecek yeni bahaneler bulmaya ve eskisinden daha fazla ulusal bir destek arayarak “emperyalizme karşı” yeni bir muhalefeti güçlendirmeyi de istiyordu aynı zamanda.

Dünya sermayesinin çevrimi bakımından bu işgalin göz yummak için çok fazla ayyuka çıkmış bir sorun olduğu kesindir. Petrolün çok büyük bir yüzdesini diğer bölümlerin denetimine geçiren üretim araçlarının böylesine büyük bir bölümünün kontrolünün yitirilmesi, dünya burjuvazisinin çok önemli bir bölümünün birikim çevrimine yapılmış bir saldırı anlamına geliyordu aynı zamanda. Bütün bunlar, büyük sermaye güçlerinin jeopolitik çıkarlarına eklendiğinde, var olan farklı güçler arasında sürdürülmüş olan çeşitli görüşmeler her ne olursa olsun (bkz. Saddam Hüseyin ve Kuveyt'teki elçiliği aracılığıyla Birleşik Devletler'in askerî yetkilileri arasındaki görüşmelerin yalanlanması: Birleşik Devletler, bu görüşmelerde askerî güç kullanmamak konusunda muhtemelen [İrak'a] söz vermiş olmalı), Kuveyt'in Irak devleti tarafından işgali, kaçınılmaz olarak diğer emperyalist güçlerin burjuva çıkarlarına karşı yapılmış bir saldırı olarak kabul edilecekti.

Birleşik Devletler açısından da bu olaylar, bu üretken alandaki sermayenin yönetiminde devletin karşılaştığı büyük güçlülere karşı koymak ve [böylece] emperyalist gücünü sağlamlaştırmak için bir ideal koşullar bütünlüğünü oluştururlar. Bununla ilgili olarak şu noktaların altını çizmek gerekir:

Birinci olarak, ABD'nin üretken alanında – birkaç aydır az çok fark edilen ve bizzat iktisatçıların “dikey bir düşüşten” söz ettikleri – genelleşen birikim krizi karşısında savaş, kamu harcamalarını arttırmanın (bu durumda faturası başka güçlere kesileceğinden bütçe açığına çok fazla büyütmeden), efektif talebi yükseltmenin ve [böylece] ulusal ekonomisini (ulusal ekonomisinin önemi dikkate alındığında dünya ekonomisini de) yeniden canlandırmanın şu keynesçi eski çözümü olarak çıkar karşımıza.

Jeopolitik açıdan bu savaş, Birleşik Devletler'in büyük jandarma rolünü ortaya koyup kesinlemenin düşlenen durumuydu [beklenen fırsattı]. Bu rol kendini bir yandan uluslararası hukukun bayraktarı olarak ortaya koyarken, diğer yandan da, uygulamada küresel askerî değeri olan stratejik bir konum kazanıyordu tartışmasız biçimde.

Bununla koşutluk içinde – üstelik çok daha zayıf bir düşman karşısında – USA bayrağı altındaki ulusal ve uluslararası askerî seferberlik, olası tüm rakipleri karşısında bu devletin rolünü stratejik açıdan güçlendiriyor ve aynı zamanda savaşması için ona gerçek nedenler göstererek (diktatörlere, teröristlere, işgalcilere vs. karşı gerekçeler sağlayarak) ordusunu da [bu bakımdan] sağlamlaştırıyordu. Vietnam savaşı ve daha sonraki başka işgallerin, dışarıda olduğu kadar içeride de jandarma rolünü genel olarak yıpratmış olmaları yüzünden bu nokta çok önemlidir.

Dünyanın en çekici bölgelerinden birinde (onlarca yıldır beri çelişkiler kovarı olan bir

bölgede), sermayenin bir düzen modelini – diğerlerine karşı – dayatmaya girişmek için durum çok uygundu. Özellikle de – dünya burjuvazisinin dediği gibi “filistinlilerin de bir devletleri olmalı” diyerek verilmiş önemsiz bir iki taviz karşılığında – İsrail devletinin sağlamlaştırılması ve genel olarak tanınması (Kudüs’ün uluslararası boyutlarda [bu devletin] başkenti olarak kabulüyle birlikte), USA devleti denilen şu azman emperyalistin bu bölgedeki askerî ve genel koruması altında mümkün görünüyordu ancak.

Bu kısa sıralamanın eksiksiz olduğu söylenemez ve daha uzun ayrıntılara girmek de bizi ilgilendirmiyor. Bununla birlikte bu emperyalist savaşın bizzat başlatılması kararında, doğrudan ilgili burjuva bölüngülerin hepsini dikkate almak gerekiyor... sözgelimi “amerikan şerefının yeniden tesis edilmesi”yle gururlananlar gibi, Pentagon’un kilit adamlarından silâh imalâtçısı büyük şirketlerin genel müdürlerine (kısaca büyük şirketlere) kadar [önemli bütün şahsiyetleri] bünyesinde toplayan “lobby”ler gibi, yahudi “lobby”si gibi vs.

Sermayenin öteki uluslararası bölüngüleri ve kendilerini Birleşik Devletler’e uyarlamaları konularında daha geniş ayrıntılara girmek de ilgilendirmiyor bizi. Daha genel sebeplere gelince... Kuveyt’in istilâsı, şayet sürdürülmüş ve bir işgale dönüştürülmüş olsaydı, petrol fiyatları konusunda farklı bir güç ilişkisinin tesis edilmesiyle, uluslararası ölçüde sökülüp alınan artı-değerin ham petrolü kontrol eden burjuvalar lehine ve muhtemelen onu rafine edenlerin aleyhine ama her hâlükârda sınaî açıdan çok daha kesin biçimde bu ürüne bağlı olanlara karşı uluslararası sermayenin çevrimini çok ciddî biçimde etkileyebileceği açıktı. BM örgütünün, alışıldığı üzere emperyalistler arası çelişkilerin diplomatik yollarla ifade edildiği bir [çözümsüz] ilişkiler torbası olmak yerine, daha ziyade Birleşik Devletler’in bir şubesi gibi ortaya çıkması olgusu, asıl olarak 2 Ağustos 1990 öncesi emperyalist düzenin yeniden kurulmasında rastlaşacak olan tüm bölüngüleri belirleyen bu yaygın korkuyla açıklanır. Aynı biçimde, bu vesileyle güçlendirilmiş olan yürürlükteki eski ittifakın (NATO), ortak bir düşmana olduğu kadar, hiçbir ilkesi olmayan bu birliğe de yüklendiği açıktır (hatırlanırsa, Saddam’a karşı oluşturulan askerî blokta, bu aynı blokta Suriye ve İsrail devletleri bir arada bulunuyorlar örneğin).

SSCB gibi büyük petrolcü bir güç, orta ve uzun vadede bu işgalden yararlanmış olacaktı, dolayısıyla Saddam Hüseyin’e karşı tavır almakta hiçbir çıkarı yoktu. Başlangıçtaki tutumu, bir devlet olarak, Koalisyon’un emperyalist gücünü meşrulaştırmak olmuşsa eğer, bu, ilkin kendi emperyalist gücünün zayıflığı, kendi iç çelişkileri nedeniyle onu birleşik bir güç hâlinde ortaya çıkmaktan alıkoyacak olan bir zayıflık yüzündendi; ikinci olarak da, hükümetteki bölüngüsünün, [kendi] yerel üretici alanının himayeci çıkarlarına bile karşı çıkarak, dünya sermayesinin en gürel [dinamik] çıkarlarını giderek daha çok temsil ediyor gibi görünmesi olgusundan kaynaklanır. Buna rağmen, Koalisyon’un Irak’a karşı bu meşrulaştırılması, ilk kez kendi sınırları da dâhil tam bir jandarma olarak (hemen tamamen Koalisyon’un tekelinde paylaşılmış olan uluslararası bir hegemonyaya geçiş eğilimi içinde) sağlamlaşan geleneksel rakibine karşı emperyalist haklarının nesnel bir devri olarak doğrulandıkça – ordunun yönetimine, iç güvenliğe ve deniz kuvvetlerine bağlı – militarist bölüngülerin ve askerî-sınaî “establishment”ın [kodamanların] eleştirileri de şiddetini arttırmaya başladı, hatta bu, basında bile yankısını buldu. O zaman kamuoyu önünde Körfez’deki durumun SSCB’nin de güvenliğini ilgilendirdiği söylendi açıkça; dahası sovyet askeri güçlerinin dergisi, “dış politikanın bu yönetimi, çaracı ve sovyet dönemi de dâhil hiçbir Dış İşleri Bakanlığı tarafından asla uygulanmamış bir yönetimin en az akıllısı” diye yazmaya kadar vardı. Bu, dünyanın paylaşılmasındaki emperyalist kararların büyük önderlerinden biri sıfatıyla devlet görüntüsünü bir parça olsun allayıp pullamaya zorladı hükümeti (herhangi bir başarı elde edemeksizin); SSCB hükümetinin art arda yaptığı barış ve ateşkes önerilerini üst üste yığarak oynamış olduğu o acıklı tulûatımsı gösterisini açıklayan da budur. Ne var ki bir ateşkesi zorla

kabul ettirmek için bu karşıt çıkarlarla daha uyum içinde olan yeterince kararlı askerî bir güç olmadığından... bu girişimlerinin hiçbiri hiçbir sonuca ulaşmadı.

BÜYÜK SAVAŞ TİCARETİ...

Bizim olmayan ve de çok iyi tanımadığımız bir alandaki (burjuvalar arası ilişkiler alanındaki) bu kısa gezintiyi bitirmek için, burjuvalar arası herhangi bir askerî çatışmayı başlatan nedenlerin arasında savaşın tahrik edip kolaylaştırdığı ve ondan çıkar sağlayacak büyük ticaretin çıkarlarının, bir başka ifadeyle, savaştan ve onu izleyen yeniden inşadan nesnel olarak kâr sağlayacak olan her türden ve bütün ülkelerden burjuva bölüngülerin çıkarlarının da asla unutulmaması gerektiğini belirtmek isteriz.

Kapitalist savaş, gördüğümüz nedenler yüzünden sadece genel olarak sermayeye değil, üstelik emperyalistler arası çelişkinin muzaffer bölüngüleri gibi yeniden kuruluş dönemlerinde büyük ticarî işler yapan bütün özel sermayelere de kazanç getirir, kâr sağlar.

Bu sav dile getirildiğinde, istisnasız hepsi de savaş bütçesinin artırılmasından yaralanan kelimenin tam anlamıyla askerî sektörlerin ve silâh üretimine yönelik sermayeler gibi askerî sorunlara doğrudan bağlı burjuva bölüngülerin kast edildiği şüphesiz; ama savaştan doğrudan yaralanan diğer bölüngülerin tümü daha az dikkate alınır. Bu anlamda olmak kaydıyla örneğin çeşitli araçlar üreten büyük fabrikaların, dünyanın dört bir yanında zırhlılar, birliklerin taşınmasında kullanılan vasıtalar, uçaklar vs. ürettikleri ve savaştan doğrudan kâr sağladıkları bilindiği zaman bile, bu ürünlerin üretilebilmeleri için değişik ham maddeleri gerektirdikleri ve bu alandaki sermaye sahiplerinin de savaştan doğrudan çıkar sağladıkları unutulur genellikle. Askerî araçlar örneğini ele alırsak, bu araçların üretiminin teker, kauçuk, çelik, plâstik, bilgisayarlar, bankacılık ve muhasebe hizmetleri vs. gibi daha birçok unsuru da içerdiği görülür. Bu sayısız sektörlerden her birinde çeşitli parçaları veya bu parçalardan oluşan kısımları sağlamakla yükümlü onlarca bazen yüzlerce küçük ve büyük işletme, taşeron firmalar bu pazar için kapışır, aralarından çoğu savaş sayesinde satışlarını ve kârlarını artırır.

Öte yandan körfez savaşı yüz binlerce insanı seferber etti ve onların bakımını ikmal kaynaklarından çok uzaklarda sağladı (hâlâ da sağlıyor ve kim bilir daha ne zamana kadar!). Bütün bunlar ikmal [lojistik] sorununun devasa boyutlarını ortaya koyar. Bununla ilintili olarak, su taşımacılığı, konserve yiyecekler vs. gibi çeşitli mal ve hizmetlerin satış hacimlerini savaş sayesinde “heyecan verici” boyutlarda arttırarak “çok tatlı işler” yapmış olan başka sermayeler de mevcuttur.

Savaş haberlerinin çeşitli burjuva bölüngüler tarafından böylesine memnuniyetle karşılanmış olması bu yüzdendir. Bazı haber kaynakları tarafından verilen bilgilerin abartılmış olup olmadığını bilmiyoruz, ama şurası kesin ki, kimi kaynaklara göre 2 Ağustos 1990’ın ertesi günü ABD’de petrol artımcılığının hassas merkezi Houston’daki (Texas) mağazalarda tek bir şişecik olsun şampanya kalmamış, zira kentteki şirketlerde işlerin yeniden açılması kutlanmış... hani şu pek beklenen yeniden canlanma, Körfez’deki çatışmaların yol açacağı umulan yeniden canlanma. Her hâlükârda kesin olan, birkaç ay sonra dünyadaki bütün borsaların Körfez’deki bu savaşın başlamasını sevinçli bir umutla karşılamış olduklarıdır. Bu vesileyle Thomas Mc Carrol, 27 Ocak tarihli “*El Pais*”te yayımlanmış olan makalesinde şunları yazar:

“Birleşik Devletler’ce yönetilen Irak üzerindeki hava hücumlarının başladığı gecenin sabahı, New York borsasının o günkü oturumu, Körfez’deki kuzey amerikalıların onuruna yapılan bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Bu kısa saygı duruşu, o gün verilen tek mola oldu. Açılış zilini hemen bir çığırtkanlık tufanı izledi:

SATIN ALMAK! SATIN ALMAK! SATIN ALMAK! Bu ateşli çılgınlık sakinleştiğinde, borsa [Dow Jones], var oluşundan bu yana en hararetli günlerinden birini yaşamış oldu. Dow Jones'un endeksi [tek bir günde] 114 puan yükselmişti: bu, tarihinde yaptığı ikinci en yüksek primdi. (...) Dain Bosworth'un menkul kıymetler alım satım şefi James Bellini, “Öyle görünüyor ki, bu, ortaya çıkan olabilecek en iyi manzara.” diye açıklama yapıyordu. (...) Bütün dünyadaki menkul değer ve ticaret borsaları, bu büyük borsanın [Dow Jones'un] sevincine ortak oldular. (...) Tokyo'da Nikkei'nin endeksi % 2,4 oranında artarken, Almanya'da Frankfurt borsası tarihinde bir tek günde elde ettiği en iyi ilerlemeyi kaydetti ve bir hafta içinde endeksi % 1,6 oranında yükseldi.”

Bu tarihî rekorların anlamını kavramak için burjuva iş âleminin rakamları konusunda uzman olmaya gerek yok. Sınıfımızın katledildiği bütün o savaş günleri boyunca şu ünlü CCN'nin ve diğer televizyon kanallarının, tarihte ilk kez böylesine yoğun düzeyde çok sayıda silâha, mühimmata, ölüm kusan makinelere, askerî nakliyat araçlarına ve çok ileri tekniklerle imal edilmiş donanımlara, Kuzey Amerika sanayisi için satışların milyarlarca dolarlık yükselişinde yansımış olan tüm şu meretlere bir vitrin olarak hizmet eden gerçek bir “silâh fuarını”, devasa bir pazarı, sınaî ve elektronik bir pazarı teşvik edip canlandırdıklarını anlamak için iktisatçı falan olmaya da gerek yok; [zaten] savaşın daha ilk günlerinden itibaren [iktisadî] sonuçlarının “harika mı harika” olması da bu yüzden.⁶ “*El Pais*”in 27 Ocak tarihli sayısının ekonomi sayfasında Julian Martinez'in bizlere anlattığı da işte bu:

“Savaşın ilk günlerinin [iktisadî-malî] sonuçları, savunma sektörü için daha iyimser olamazdı (aynen böyle diyor!). Askerî endüstriye bağlı olan hisse senetlerinin hemen tamamının değeri yükseldi Wall Street'te; savaş gemilerinden fırlatılan güçlü Tomahawk füzelerinin, F-111 avcı uçaklarının ve M1 tanklarının yapımcısı General Dynamics örneğinde olduğu gibi, daha savaşın ilk gününden itibaren bazı hisse senetlerinin değeri % 37 oranında arttı. General Dynamics'in rakibi Mac Donnell Douglas'ın hisse senetleri de, F-15 ve F-18 avcı uçaklarını, Apache helikopterlerini, aynı şekilde Tomahawk füzelerini içeren vitrini sayesinde % 25'lik bir artış kaydetti. Misket bombaları, uzaktan yönlendirme ve kontrol donanımları veya anten ve elektronik uçuş sistemleri imal eden şirketler de hisse senetleri piyasasındaki bu yükselmeye olumlu yanıt verdiler. Kara ordusu ve deniz kuvvetleri birlikleri harekâta geçer geçmez, yeni silâhlar üreten firmalar da, beklendiği gibi, borsadaki bu gelişmelerden paylarını aldılar aynı şekilde (sermayenin her sektörünün, özel türde bir savaşa bağlı olanları da dâhil, özel çıkarlara sahip olmasının ne demeye geldiği iyice görülüyor burada; “*Communisme*”in notu). Savaşın yıldızı olan Patriot füzelerinin yapımcıları, ürünlerinin dünya çapında yapılan reklâmının çok büyük etkisinden özellikle memnun kaldılar ve bu füzelerin çeşitli aksamını üreten şirketlerin hisse senetlerinin değerleri de önemli bir yükseliş gördü Wall Street'te (Raytheon ve Martin Marietta: bu alandaki birinci ve ikinci büyük firmalar).”

Dünya ekonomisi [öylesine] felâket bir durumda olduğundan ve işlerin gidişatını [esaslı biçimde] değiştirmek için Körfez savaşının da yeterince büyük [yani yıkıcı] olmaması yüzünden... böylesine harika beklentilerin bütünüyle karşılanmadıklarını bilmek için derin bir

6 Kara harekâtının başlamasından kısa bir süre önce Salomon Brothers'ın askerî bir analisti, şunları söylemekte en ufak bir utanç duymaz: “Savunma sanayindeki bütün sektörler kâr etti (...) ve bu, arap yarımadasına yerleştirilmiş olan savunma gücünün ancak çok küçük bir parçası harekâta girmiş olduğu içindir. (...) Tankların, karasal donanımların, deniz piyadelerinin ve araçlarının televizyonda gösterilmeye başlamasıyla, imalâtçı firmaların borsalardaki hisse senetleri de, şu ana kadar olduğu gibi, yükselmeye yönelik aynı tepkiyi verecektirler”.

allâme olmak da gerekmez: [dünya] sermayesinin, köklü biçimde yeniden canlanmak ve bu temelde güncel bunalımın kökünü kazımak için ihtiyaç duyduğu savaş ve yıkım düzeyi, [Körfez savaşıyla karşılaştırılamayacak ölçüde] alabildiğine çok daha büyük.

Savaş sonrasının büyük ticaretine gelince... Cesetleri binlerle üst üste yığmaya, sadece askerî hedefleri değil, ama aynı şekilde bütün sınaî ve haberleşme-ulaşım altyapısı gibi sağlık şebekesini de yıkıp yok etmeye devam ederken, savaş henüz bitmemişken, savaşın tam ortasında dünya çapındaki büyük şirketlerin, dört bir yanı cesetlerle kaplı bir kampta didik didik edilmiş cesetler ve kalıntılar için birbirleriyle dalaşan azman akbabalar gibi, yeniden inşa sözleşmelerinin paylaşımı gayesiyle aralarında dizginsiz bir mücadeleye giriştiklerini belirtmek doğrusu iyi olacak. Kuveyt'in altyapısının yeniden inşa edilmesi için imzalanmış olan çok uluslu sözleşmelerin tutarının yüz milyar dolar kadar olduğu tahmin ediliyor ve Irak'ın "yeniden ayağa kaldırılması" için de yapılan hazırlık anlaşmalarının iki yüz milyar dolardan daha fazla olduğu sanılıyor.

Bu tacir [kapitalist] akbabalar, leşi bölüşmek için bir an olsun sabredemediler; askerî kamptaki eski müttefiklerinin düşmana dönüşmesini bile bekleyemediler. Bütün kapitalist ticaretlerin en büyüğü olan savaş ve yeniden inşanın kârlı hisselerini paylaşma anı geldiğinde... hiç tereddüt etmeden [sırtlanlar gibi] paylarının üstüne atıldılar. Mart 1991 tarihli "*Le Monde Diplomatique*"te J. D. bunu şöyle anlatır:

"(...) Kuveyt'i yeniden inşa etmek ve suudi gücünü pekiştirmek için plânlar artar: askerî-sınaî bir düzeneğin ortasında, bölgedeki siyasî-malî geçmişi epeyce yüklü olan dev Bechtel firması, dahası Motorola, McDonald Douglas, General Dynamics, ATT... Sadece emirlikler için "kayılılacak" 45 milyar [dolar] olmalı; Arabistan'daki beklentilerin hepsi de birbirinden tatlı, zira Riad, hava kuvvetlerini güçlendirmeyi ve fazladan birkaç yüz tank daha satın almayı düşünüyor. Her ne kadar herkes durmadan bunu düşünse de... hiç kimse Irak'ın yeniden inşası konusunda şimdilik ağzını açmıyor. Bu işte hırpalandıkları apaçık görünen şu iflâh olmaz liberaller, bu sözleşmelerin hukuka (rekabet hukukuna) saygı çerçevesinde düzenlenmemiş olmasına sadece onlar üzülop yerinecek. Bilindiği gibi Washington her durumda kendi görüşlerini dayatır: Arabistan daha önce olduğu gibi bir Fransız şirketine teslim edilmeyecek, ama Dallas'lı E-Systems'e emanet edilecek bu kez. Telefon şebekelerinin modernleştirilmesi mi? Fransızlar ve İsveçliler yarışa katılanlar arasındaydı, lâkin Amerikan ticaret bakanı derken bizzat Georges Bush işe müdahale ettiler... böylece ATT ve Motorola daha şanslı bir konuma geçtiler. İngiliz başbakanı bu durumda hoşnutsuzluğunu belirtmiş olmalı. Yine de sadık bir müttefik... Ölülerin dışında tüm hesaplar yapıldığında, Birleşik Devletler için bu savaş belki de çok temiz bir iş olacak. Bu ülke, savaşı çok sayıda başka ülkeye ödetmekle kalmaz sadece, bir de kamu harcamalarını bir sünger gibi emip yutacak olan çok büyük özel paylardan da yararlanacaktır. Allaha şükür ki hukuk hâlâ savunuluyor, aksi takdirde kıskançlık kendini basit düşüncelere koyuvermeye ve şu uluslararası kutsal birlik zamanında [bu kutsallığa] saygısızlık etmeye çalışanlar olacaktı."

Demek ki bu kutsal birlik yalnızca Saddam'a karşıydı ve şimdilerde de "*Le Monde Diplomatique*"in bundan yakındığına bakılırsa, kapitalistler arasında ağır basan bir kez daha orman yasalarıdır. [Dolayısıyla] askerî açıdan en güçlüler, büyük savaş ticaretine daha çok yatırım yapmış olanlar da en iyi payları kapacaktır.

İKTİDARIN ve SAVAŞIN ARAÇLARI OLARAK BASIN...

Basının rolünün kısa ve ayrı bir bölümü hak ettiğini düşünüyorsak eğer, bu, sermayenin hizmetindeki proleterleri egemenlik altında tutmanın, aptallaştırmanın, [savaş için] seferber etmenin temel araçları olarak sürekli biçimde ifa ettiği her zamanki rolünden farklı bir işlevi yerine getirmiş olduğu için değil; hayır, eğer burada [savaşın] bu görünümünü [yani basını] ele alıyorsak, bu, devletin diğer cihazlarıyla [örgütleriyle] ilgisi bakımından bugün genel olarak toplumda (özel olarak da Körfez savaşında) geçmişe göre daha önemli bir rolü üstlenmiş olduğu içindir.

“*Communisme*”in önceki sayılarında belirtmiş olduğumuz⁷ proletaryanın yurttaşlaştırılması sürecinin bugün ağır basan türünün, proleter yığınlarının – gerçekte nispi önemi azalmakta olan – sendikalar, partiler gibi burjuva eski sınırlama araçlarının dışına kaçmaları safhasıyla düşümdeştiği bir gerçek. Bu süreç, yaşamın hep daha fazla bölünmüş, daha fazla bireyselleşmiş, daha fazla ailevi bir boyut kazanmış, tek tek her evde daha çok kendi içine kapanmış vs. olmasına çalışıyor aynı zamanda. Tüm bunlar, proletaryanın sınırlandırılmasında, seferber edilmesinde ve askerileştirilmesinde yayın olanaklarının (özellikle de televizyonun) kesin [belirleyici] araçlara, kendi ordusuna bağlı kesin araçlara dönüştürülmesine götürüyor.

Daha önceleri işçi ve onun seferber edilmesi, savaşa yönelik seferberliği arasındaki asıl araç sıfatıyla parti (tercihan “işçisel” olanı), sendika ve hareketler vardı.⁸ Basın ve radyo, bu örgütlerin etkisini biraz daha arttırmak için var olan destek araçlarıydılar yalnızca. Ama bireysellik geliştikçe, televizyon ve düşünce imalâtçısı diğer araçlar da o ölçüde proletaryayı vatan uğruna askere aldırmanın böylece birbirlerini kırmaya göndermenin, seferber etmenin temel araçlarına dönüştüler. Yurttaşlaştırma ve yaygın yalıtılmışlığın, olup bitenler hakkında konuşmak ve fikir alışverişinde bulunmak için hiçbir merkezleri olmayan çok sayıda proleter için televizyonun (tali durumdaki radyo ve gazetelerin) giderek daha fazla dış dünyayla yegâne – kurmaca ve “insani” – bir ilişki olarak ortaya çıkması türünden uç noktalara vardıkları olgusunu da göz önünde bulundurmak gerekir.

Haberleşme araçlarıyla gerçekleştirilen kampanyalar, olup biten olayların (her zaman bu düzenin özüne bağlı olayların) asıl ve gerçek nedenlerini sürekli olarak gizlemeye ve şu ya da bu kişinin şahsında suçlular aramaya çalışırlar genel olarak; bu kampanyalar, devletlerinin uluslararası politikasının git-gellerine bağlı olarak, düşmanın faaliyetlerini bizlere barbar, caniyane, diktatörce vs. olarak göstermeye, aynı zamanda kendi emperyalist kampının cinaî vahşetlerini de diktatörlüğe karşı demokrasiden yana vs. bir savaşım gibi göstererek aklamaya çalışırlar.

Körfez savaşında devlet başkanları, silâhlı kuvvetlerin kurmay sorumluları bu vesileyle gerçek bir beyin yıkama, seferberlik ve askerileştirme araçlarına dönüştürülmüş haberleşme araçlarına çok özel bir önem verdiler (önceki Vietnam, Falkland, Grenada, Panama, Afganistan vs. savaşlardan daha da fazla).

Grenada ve Panama'nın kuzey amerikalılarca işgali sırasında Pentagon her ne kadar kendi kampının gazetecilerinden bu savaş için “işgal” değil de “müdahale” sözcüğünü kullanmalarını istemişse de, Koalisyon gazetecileri daha ileri gittiler ve Koalisyon birliklerini

⁷ Bkz. “Yaşamın yurttaşlaştırılmasının bir örneği: Fransa.”, “*Le Communiste*”, № 27.

⁸ Kapitalist devletin gerçek araçları sıfatıyla sendikaların ve partilerin, proletaryanın egemenlik altında tutulmasında ve onları savaşa göndermekte sermayenin güçleri arasında [hâlâ] çok önemli bir rol oynamaya devam ettiklerini yadsımadığımız kesinlikle açık. Sendikaların ve partilerin, – örneğin 19. yüzyılın sonunda bazı ülkelerde olduğu gibi, hatta diğerlerinde de birazcık olduğu gibi – işçilerin “kolektif” yaşamının ana merkezlerini, toplanma ve konuşma yerlerini, dışarıyla olan tüm ilişkilerinin hareket [referans] noktasını oluşturmadıkları olgusudur kısaca belirtmek istediğimiz. Şimdilerde karşı-devrimin her tarafta üstlendiği biçimde, şu topluluk kurmacasının [kuruntusunun, fiksiyonunun] artık mevcut bile olmamasına ve proleterlerin de eskisinden daha çok bireyselleştirilmiş olmasına yol açıyor durmadan.

kast ederek açıkça “biz diğerleri” ve “bizimkiler” gibi tabirleri kullandılar. Aynı biçimde Pentagon’un kimi generalleri, bu vesileyle emperyalist genelkurmayın dış ilişkilerinin gerçek entrika yuvalarına dönüştürülmüş olan çeşitli televizyon kanallarında art arda boy gösterdiler. Bu durumda gazeteciler de giderek generallerin dilini kullanmaya başladı... sözgelimi bombardımanların “hassas cerrahî operasyonlar”a dönüşmesi, sivil kurbanların “karşılıklı kayıplar”dan sayılması ve henüz bombalanmamış bölgelerin de “verimli” hedefler olarak anılması gibi. Esir düşmüş kuzey amerikalı bir havacının televizyonda gösterilen yara bere içindeki şiş yüzü karşısında, bir “savaş suçu”ndan söz edilir (!!!), ama tam o sırada Bağdat üzerinde sürdürülen caniyane bombardımanlar da “özgürlük savaşçıları”nın çok sayıdaki akınlarından biri olarak tanıtılır!!!

Hiçbir şey tesadüfe bırakılmamıştır... Yayınlanacak her görüntü, her konuşma kılı kırk yaracasına analiz edilir, denetlenir, sansür edilir vs. Hatta bazı durumlarda, askerî ve siyasî yönetimin yayınlanmasını istediği mesajlara uygun hiçbir görüntü bulunamadığı durumlarda da... laboratuvarında en âlâsından bir görüntü uydurmaya kadar bile gidildi.

Yayın araçlarının patronları, idare amirleri, spikerler, gazeteciler ve tüm diğer küçük pislikler, gerçekliğin askerî yönetimin ihtiyaçlarına bağlı olarak uyarlanıp gösterilmesi işini sadıkane ve canı yürekten ifa ettiler. Basında çalışanların bağımsız olmadıkları, itaatkâr, ikiyüzlü ve utanmaz oldukları [pek çok kez] açıkça gösterilip kınandı. Bize gelince... emperyalist devletin bu askerî harekâtında bir hâkimiyet ve sözcüğün gerçek anlamıyla bir özümleme aracının [basının] tam ve eksiksiz askerileştirilmesinden söz etmenin daha uygun olduğu görüşündeyiz. [Böylelikle] gazeteciler de, askerî harekâtın hakikî birer aracı kadro rolünü, üstlerine itaat eden köle ruhlu subayı rolünü, proletaryadan bir asker, bir vatansever ve de bir katil yaratmayı hedefleyen volan kayışı işlevini her seferinde ziyadesiyle yerine getirdiler.

Orduyla televizyon kanalları, silâhlı güçlerin generalleriyle gösteri dünyasının adamları, askerî kumandanlarla gazeteciler arasında her seferinde daha fazla ortaya çıkmış olan bu çok sıkı ilişki karşısında söz konusu olan, ayaklanan proleterlerin şu yayım araçları görevlilerine de tıpkı ordu subaylarına, bu proleterleri katliama göndermiş olan subaylara her zaman davrandıkları gibi yani tüfeklerini onlara çevirerek davrandıkları gibi mi davranmaları gerekeceğini sormaktır kendi kendimize. Bunun yanıtını savaşın ve savaşa karşı mücadelenin gelecekteki tarihi verecektir bize, ama bu cevabın daha şimdiden bugünkü savaşta içerilmiş olduğu bizim için açıktır.

Haberlerini “aziz vatan”ın ve savaşın ihtiyaçlarına “uydurmak” için gösteri dünyası sanatçılarının işledikleri marifetlerin daha şaşırtıcı örneklerini çoğaltabilmemiz her zaman mümkün, fakat burada karikatürümsü birkaç örneği vermekle yetineceğiz... Irak ve Kuveyt üzerinde hava bombardımanlarının [henüz] başladığı gece Pentagon’daki şeflerinin düşmanın askerî gücünün % 90’ının saf dışı edildiğini bildirmeleri, dünya televizyonlarının % 90’ından daha çoğunda ilân ettikleri bu yalan örneğinde olduğu gibi, kendilerinin bile kendi söyledikleri yalanlara inanmaları olgusu üzerinde oyalanmayacağız. Basın dünyasındaki bu insanların hepsinin “Koalisyon pilotlarının fedakârlıkları ve kahramanlıkları” (mutlak yıkıcı bir gücün bombalarını on bin metrelik bir irtifadan bırakmak amma da cesurane iştir hani!) konusunda yaptıkları övgüleri de ele almayacağız. Napalm bombasının kimyasal bir silâh olduğu gün gibi aşikârken müttefikler tarafından napalm bombalarının kullanımı ağızlara dahi alınmayıp Bağdat’ın kimyasal silâh kullanımı hakkında düzenlenmiş olan propagandanın (kendi halkına ve birliklerine karşı kullanmış olması dışında savaşın hiçbir anında böyle bir şey olmadı) tartışılmaz tek yanlılığı üzerinde de ısrar etmeye değmez. Irak halkı üzerinde uygulanan dizginsiz vahşet sürekli biçimde saklanırken, belli ki batı bloğunun bir parçasını oluşturmaları yüzünden sadece yahudilerden söz ederek (filistinlilere gaz maskesi dağıtılmayacağını bir kararnameyle ilân edecek derecede bu insanların yaşadığı dehşeti dehşetten saymayarak) “İsrail halkının yaşadığı dehşet”in sunulmasındaki tek yanlılık

üzerinde de ısrar edecek değiliz.

Hayır, bütün bunlar, batılı ve hıristiyan ordunun bu büyük ve seçkin müfrezesinin [basının] normallliğini oluşturur; burada, bu haber dalavereciliğinde kırılmış birkaç rekoru açığa vurmakla yetineceğiz... Bilgisayarlı laboratuvar terkiplerinden başka bir şey olmayan ve çoğu televizyonda gösterilmiş görüntüler türettiklerini zaten biliyorduk. Gezlenmiş askerî bir hedefin hemen hemen tam üstüne düşen bomba görüntüleri, defalarca gösterilmiş olan bu görüntüler bunun bir örneğidir: söz konusu olan, gerçekte yıllar önce Birleşik Devletler'de çekilmiş olan filmlerdi. Küçük cam ekranın şu Goebbels'leri, düşmanı yalnızca petrolü döküp dört bir yana yaymakla değil, üstelik doğayı kirletmekle, yok etmekle de suçlamak söz konusu olduğunda,⁹ petrollü çamurlara bulanmış hâlde kapkara denizden çıkartılan ve can çekişmekte olan bir kuşun etrafında örülmüş acıklı bütün bir öyküyü bizlere anlatarak, göstererek... bu konuda hiç kuşkusuz bir rekor kırdılar. Sadece savaşın “kötü ruhlu” tarafının isteyebileceği can çekişmekte olan bir kuş imajıyla ortaya konulmuş olan şeylerin bu anlayışı, o dönemde bütün dünya tarafından izlenmişti. Kamuoyu denilen şu devanası fahişeyi, bu zavallı kuşla, filme aldıkları kuşlardan herhangi biriyle galeyana getirdikleri apaçık ortada (ve belli ki, gerçek ölümlerden söz bile edilmez burada). Bu dalaverenin [manipülasyonun], sermaye tarafından gerçekleştirilen o akıl almaz toplu aptallaştırmayı ne uç noktalara kadar götürebildiğini görün işte!!! Ta ki stalincilerden biri çıkıp da bu tür kuşların Körfez bölgesinde bulunmadığını, ama Avrupa kıyılarına özgü bir tür olduğunu söyleyinceye kadar her şey yolunda gitti; bu hikâyenin askerî-siyasî amaçlarla stratejik bir laboratuvar üretimi olduğu da böylece ortaya çıkmış oldu.

Bu savaşın anmaya değer bir diğer sorusu da, Saddam Hüseyin yönetimi tarafından gerçekleştirilmiş katliamların (genel kanaate karşın yıllar boyunca gösterip açığa vurduğumuz ve de ya uydurmakla ya da abartmakla suçlandığımız katliamların) ansızın ortaya çıkıveren büyük keşfidir. Irak devletinin – İran/Irak savaşı esnasında ve barışın imzalanmasından sonra da – kendi halkına karşı gerçekleştirdiği bombardımanların neden olduğu on binlerce ölüyü yıllar boyunca açıklayıp teşhir etmiş, aynı zamanda onlarca küçük köy ve kasabanın sistemli bir biçimde yok edilmesini de açığa vurup duyurmuştuk. Bölgedeki savaşa ve barışa karşı örgütlemiş olduğumuz uluslararası toplantıya katılmaya çağırdığımız dönem de dâhil binlerce ölüden, harabeye çevrilmiş yüzlerce yerleşim biriminden söz etmek çok büyük bir abartma addediliyordu [o zamanlar]. Ta ki batılı burjuva basın, Körfez savaşı esnasında, yıllar boyunca gizlediği bu katliamları birdenbire “keşfedinceye” kadar hiç kimse bundan söz etmiyordu gerçekte. Gerçekten de “*Le Figaro*”, – dünkü müttefiklerini suçlayarak, bugünkülerden de özür dileyerek – 8 Mart 1991 tarihli nüshasında bunu bizlere şöyle anlatır:

“Kürtler, ezilip bastırılmalarında böylesine bir şiddeti [vahşeti] ne İran'da (aynen böyle deniliyor!) ne Suriye'de (aynen böyle!) ne de Türkiye'de (aynen böyle!) hiç yaşamadılar. Bu şiddet, 1988'de İran-Irak savaşının sonunda dehşetini en yüksek düzeye çıkaracaktır... Mart ayında Saddam, Humeyni birliklerine karşı zafer üstüne zafer kazanırken, Kürdistan'ı iyice bir temizlemek için nihayet eli kolu tamamen serbest hissediyordu kendini. (...) Onları ezip yola getirmek için iki iyi neden vardı... Iraklı bir general, lâfını sözünü sakınmadan “Şu asi kürtler karıncalara benzer, onları teker teker ezeceğiz!” diye veriyordu bunun haberini patavatsızca, çok önceden. Ve

9 Bütün ideolojik terkiplerin bir gerçeklik ve bu gerçekliğin bozulmasına, tahrifine dayandıkları açık. Buradaki örnekte gerçeklik, sermaye için ve bu yolla bütün emperyalist kamplar için ancak çok az bir önemi olan şu ünlü doğadır (çünkü onların hepsi için var olan biricik gerçeklik, değişmez yasa sıfatıyla sermaye yasasıdır, bizi çevreleyen doğal ortam üzerinde de diktatörlüğünü uygulayan azamî kâr yasasıdır). İşte bu yüzdendir ki, şu zavallı doğa, savaş ya da barış zamanlarında ister önemli sınaî merkezlerde olsun ister şaşmaz biçimde ilerleyen, genişleyen çölün ortasında... durmadan daha çok bozulur, daha fazla harap edilir.

karıncalar için öngörülen gibi... Saddam da kimyasal silâhlarını kullandı: sadece Halepçe kentinde 5 000'den fazla ölü vardı; kent tamamıyla yıkıldı ve aynı isim altında otuz kilometre ötede yeniden kuruldu; 4 000 küçük köy ve kasaba yerle bir edilip haritadan silindi; halkı da Irak ordusu tarafından kolayca denetlenebilir bölgelere nakledildi. Yoksul aileler, felâkete uğramış, pencere demirleri kesilmiş ve en ufak bir kıpırdanmada tankların kolayca konumlanabileceği kadar geniş sokaklı küçük mahallelerde üst üste yığılıyordu. Irak, çölün tam ortasında, en asi kürtler için öngörülmüş ve askerî garnizon olarak gösterilen gerçek toplama kampları inşa etti. Kürdistan Halk Partisi'nin genel sekreteri Sami Abdulrahman'a göre, bu kum Gulag'larında tam 50 000 kürt kayboldu."

Bu, pek çok örnekten sadece biridir. Aslında savaşçı haçlı zihniyeti içinde harekete geçmiş hıristiyan ve batılı dünyanın basınının tümü, yıllar boyunca sakladığı şeyi keşfetmişti birdenbire; aynı zamanda kürt ulusal muhalefet önderleri batılı büyük güç merkezlerinde ve Pentagon'da iyi karşılandılar, demeçleri de televizyonlarda ve kamuoyunun gerçeklik anlayışının imalinde kullanılan diğer araçlarda yankı buldu [kolaylıkla].

BLOKLAR ARASINDAKİ GÜÇ DENGESİ ve SAVAŞIN KISA SÜRMEŞİ KONUSUNDA

İki tarafta da askerî birliklerin konumlandırılması, uzun süreli bir savaşın öngörülmüş olduğu konusunda hiçbir şüpheye yer bırakmaz. Diğer yandan bizzat askerî uzmanların tahlilleri, daha uzun ve – [özellikle] batı kampını ilgilendirmesi açısından – daha kıyıcı bir savaş öngörüsüyle uyuyordu. Batılı seçkin birliklerin kimi şarkılarında söylendiği gibi “eve dönmek” için amerikalıların gelirken getirdikleri on binlerce plâstik çuval [cesetler için], bu konuda en ufak bir kuşkuya yer bırakmaz.

Savaş, Koalisyon ve Irak birlikleri arasındaki genel çatışma aşamasında sınırlanmışsa eğer (bu metin kaleme alındığında Irak'ta çeşitli burjuva bölüngüler arasındaki savaş devam ediyordu), bu, hiç şüphesiz Saddam Hüseyin'in emperyalist siyasetinin karşılaştığı [savaşı] benimsemenin küllî yokluğu, dolayısıyla kampının zayıflığı yüzündendir... düşmanın öngörülenden çok daha az zararla hedeflerine ulaşmasına izin vermiş olan da buydu.

Saddam Hüseyin, birliklerinin ve halkının gözünde saygınlığını tamamen yitirmiş olduğu için, Irak devleti tarafından yönetilen bloğun zayıflığını tam da bu nedenle daha önceden öngörmüş ve bildirmiştik (bkz. “*Communiste*”, № 32, Başyazı). Bugün bunun, savaşın sürdürülmesinde belirleyici bir fren etkisi yaptığı [artık] kuşku götürmez.

Burjuva bir savaşın muharebe meydanlarından üretime kadar tüm yükünü sırtında taşıyan proletarya olduğundan, proletaryanın emperyalist bir savaşta onu benimseyip ona isteyerek katılmasının kesin [belirleyici] önemini (çünkü bu katılım yoksa savaş da yok demektir) burada ele almayı düşünmüyoruz.

Irak'ta, savaşın ve savaşa karşı mücadelenin on kadar yılı boşuna geçmemiştir: üniformalı yüz binlerce işçi, dayakların ve sırtlarına dayanmış tüfeklerin tehdidi altında da olsa artık ulusal savaş davası uğruna kendilerini feda etmek istemiyorlardı. İran ve Irak'tan bize ulaşmış olan gayri resmî tek haber [bilgi], daha ilk çatışmalardan itibaren cepheye zorla götürülmüş olanların kaçmaya çalıştıklarını, birliklerini terk edenlerin ve [bu yüzden] kuruluşuna dizilenlerin olduğunu belirtiyordu; Irak cephesinde artık savaşacak birlik kalmadığının ve yığınlar hâlinde [Koalisyon güçlerine] teslim olmaların açıkça görülmesinin iki kampta da artık gizlenemez olmasından çok önce, bölgedeki yoldaşlar, tek tek katliamların topluca yok etmelere dönüştüğünü, [itaatsiz] birliklerin iki ateş arasında yani Koalisyon

birliklerinin ve Cumhuriyet Muhafızları'nın ateşi arasında kaldıklarını doğruluyordu kesin bir biçimde.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Irak devleti için her şey, daha baştan kötü gitmişti: siyasî-askerî düzeyde uluslararası hiçbir belirleyici destek, hiçbir katılım yoktu (FKÖ'nünki gibisinden bulunabilecek birkaç desteğin de hiçbir önemi yoktu); savaş başlayınca İsrail'e girme, böylece ona karşı bir cephe oluşturma girişiminin başarısızlığı; uluslararası kitleler nezdinde de Saddam Hüseyin'in sözde anti-emperyalistliği çevresinde oluşan çok az bir saygınlık (bir takım suikastlar, bombalı saldırılar ve benzeri eylemlerin gerçekleştirilmesiyle ilgili olanları da dâhil çeşitli çağrılara verilmiş olumlu hiçbir karşılığın olmamasıyla kendini açığa vuran da buydu). Cumhuriyet Muhafızları bile, savaşmak için gerçek bir istek ve eğilim göstermeyecekti; burada da birliğini terk edip cepheden kaçmalar, başlangıçta öngörülenden daha fazla oldu.

Koalisyon'un bizzat oluşumu, emperyalizmin bütün büyük jandarmalarının (SSCB'nin suç ortaklığıyla ABD'den Fransa'ya, İngiltere'den Belçika'ya kadar olan jandarmaların) ve onların karşısında da dünya proletaryasının hissettiği yüz yıllık eski düşmanlığın bir bileşimidir (bu jandarmalar, proletaryanın ayaklanmasıyla ulusal devletler zor duruma düştüklerinde, bu ayaklanmaları ezmek ve yerel burjuvaziye desteklemek için müdahale etmiş ve hâlâ müdahale eden büyük güçlerdir genellikle); bugün hâlâ bütün ulusların aynasızlarını ve işkencecilerini eğitip yetiştirenler de onlar (ve bu, tumturaklı bir biçimde "*Gelişme İçin Yardım ve İşbirliği*") olarak adlandırılan örgütün bir parçasını oluşturur). Dolayısıyla Saddam Hüseyin, kendisinden önce çok sayıda başka liderin başarıyla uygulamış oldukları gibi, bu koşullarda anti-emperyalizmin şu eski sancağını göndere çekebileceğini umuyordu... Lâkin Saddam Hüseyin, ne bir Nasır ne bir Peron'du ne de bir Che Guevara (daha da uzak); şimdi kendilerine karşı savaşmak istedikleriyle aynı çıkarlara sahip bölgenin eski bir görevlisidir sadece; Fransa'nın, Rusya'nın vs. has adamıdır; özellikle de acımasızca bombaladığı kendi halkı karşısında maskesi düşmüş bir zorbadır [tirandır]... büyük güçler karşısında pazarlık etme gücünü sağlayan uluslararası bir birliği ortaya koymanın vazgeçilmez koşulu olan ulusal birliği gerçekleştirebilmekten uzak bir zorba.

Kuzey Afrika'dan Avrupa'ya, Uzak Doğu'dan Lâtin Amerika'ya kadar uzanan değişik ülkelerde, göstericilerin başka sloganların yanında Saddam lehine de (ama pek inanmaksızın) sloganlar attıkları ve de daha çok batılı hıristiyan bloğa karşı, devletin uysallığı karşısında duyulan tahrikle yapılmış (İspanya örneğinde olduğu gibi) bazı gösteriler oldu. Irak devleti lehindeki bu sloganlar, aynı zamanda, savaşa karşı olan tüm gösterilerin inandırıcılığını ortadan kaldırmayı ve de burjuvaziye ve ulusal devlete karşı olan bütün mücadeleleri dış düşmanın bir oyunu olarak göstermeyi hedefleyen yerel ulusal devletin bir entrikası ve dalaveresi sonucuydular pek çok durumda.

Anti-emperyalist lavgarlıklarını her an sürdürmeye hazır ve de Saddam Hüseyin'le Yaser Arafat'ın kendi kamplarına katılacaklarını umdukları batılı ülkelerin köktenci sol burjuva örgütlerin de, her birinin kendi ulusal devleti karşısında çok az bir özerkliği var (kuşkusuz artık gözden düşmüş olmaları yüzünden) ve dolayısıyla stalinci, kastrocu veya troçkist bir nutku Papa'nın nutkundan ayırt etmenin öylesine zor olduğu şu pek bilinen barışçıl nutuklarla yetiniyorlar.

Ama yine de uluslararası troçkizm davasında "dikkate değer" birkaç istisna çıktı ortaya... örneğin arjantinli SİH, Bağdat kasabının kampında safa girmekte mahzur görmedi. Bu grubun bir emperyalist kampı diğerine karşı savunan ve Bağdat yönetiminin geçmişine yönelik bütün kaynakları, bilgileri sistemli olarak gizleyen açıklamaları ve bildirileri, hiç şüphesiz bu savaşın en seçme herbeleri arasında yer alır. Söz konusu grubun bir bildirisinden kısa bir bölümü aktarmakla yetiniyoruz [burada]:

"Savaş patladığı zaman açıkça karşıt askerî iki kamp olacaktır. Biri, Gorbaçev ve

uzun bir liste oluşturan uşak hükümetler tarafından desteklenen ve yankilerin başı çektiği saldırgan kamp olacaktır. Bu saldırganlar, beş ay önce askerî abluka ve iktisadî bir soykırımla başlattıkları saldırıyı, savaş sayesinde daha üst bir düzeye çıkartacaklardır. Diğer kamp, Irak kampı olacaktır. Bu kampta da “İntifada”nın filistinlileri, arap ve müslüman ülkelerin milyonlarca sakini ve de dünyanın dört bir yanında bu saldırganlığa karşı çıkan işçilerin ve halkların militan unsurları yer alacaktır. Sosyalizm İçin Hareket (SİH), Arjantin halkını ve tüm işçilerini bu savaşta Irak kampını desteklemeye çağırıyor. Bu tavır, Lâtin Amerika halklarının çoğunluğu tarafından ve Irak halkının da dâhil olduğu Orta Doğu halklarının büyük bölümü tarafından desteklenmiş olduğumuz Falkland [adaları] savaşında takındığımız tavidir (ÇOK DOĞRU!!! Bu tavır, on binlerce yoldaşımızın maruz kaldığı işkencelerin ve kayıpların suçluları olan arjantinli askerî yönetim şefleriyle paylaştıkları o aynı tavidir!!! “Communisme”in notu).” (“Dün Falkland, bugün Irak; Yanki defol, çık Körfez’den!” başlıklı ve “Empyralist saldırganlığa hayır günü”ne çağırın bir bildiriden.)

KOALİSYON’UN ASKERİ ÜSTÜNLÜĞÜ; TEKNOLOJİK ÜSTÜNLÜK EFSANESİNE DAİR...

Koalisyon’un tartışılmaz [askerî] üstünlüğü nedeniyle savaşın karşılaştığı fiilî sınırlara, [yani] meselenin özüne dönelim... Koalisyon’un görkemli zaferinin, teknolojik gelişmenin, askerî teçhizatın göz kamaştırıcı etkisinin vs. bir sonucu olduğuna inanmamız için çaba sarf ediliyor dört bir yanda.

Böylece burjuvazi de hiçbir şeyin bize bağlı olmadığına, [tersine] her şeyin bizleri baskı altında tutan ve denetleyen dışsal [yabancı] bir güç sıfatıyla – kendi ürürlerimiz olmalarına rağmen – bize karşı duran teknolojiye bağlı olduğuna inandırmak istiyor bizleri. Onun buradaki menfaati açık... Bu propagandayla birlikte bize şunu söylemek istiyor [aslında]: “Ben kadirî mutlak gücüm, bana karşı hiçbir şey yapamazsınız!”; “Devlet[im] karşısında en ufak bir şansınız yok!”

Ne var ki azıcık düşünüldüğünde, burada çok büyük bir yalanın olduğu anlaşılacaktır. Şu kuzey amerikalı devletin Vietnam savaşı boyunca teknolojik üstünlüğü tamdı, ama savaşı kazanamadı; Afganistan’daki rus ordusu için de aynı şey oldu. Bunun daha da çarpıcı kanıtı, yeryüzünün en iyi silâhlanmış ordularından birini yok ettiği var sayılan bu aynı teknoloji, dünyanın diğer bölümlerinde, sözgelimi Peru’da olduğu gibi, birkaç yüz gerilladan kurtulmakta güçsüz kalıyor.

Clausewitz’den günümüze kadar bütün askerî strateji uzmanları, savaşın en önemli unsurunun insanda, nüfusun bir bölümünün askerî siyasete katılımında yer aldığını ve birliklerin moralini, üretim cephesinin etkinliğini, askerî ikmal olanaklarını vs. doğrudan doğruya belirleyen bu olduğunu bilirler. Bu bakımdan, daha önce de gördüğümüz gibi, EVET, bu iki blok arasında çok büyük fark vardı. Bir yanda savaş için gerekli iyi disiplinli bir ordu, diğer yanda da sırtlarına dayanan tüfeklerle savaşmaya mecbur edilmiş ve [bu yüzden] her askerin edimsel [potansiyel] bir kaçak durumunda olduğu yüz binlerce insan. Bir yanda öldürme yeteneklerini (“emek-güçlerini”)¹⁰ satmak için bir sözleşme imzalamış olan

10 Emek-gücü metasının bütün diğer satışlarında olduğu gibi, özgür karar verme açıklıktan ölme özgürlüğüyle belirlendiği için, bir seçenek olarak bu durumda da aynı şey: ya savaşa gitmek ya da açıklıktan gebermek! Birleşik Devletler’de proletaryanın en aşağı tabakalarının yoksulluğu öylesine şiddetli ve bu tabakalar için iş bulma olanakları öylesine düşük ki, [onlar için] orduya yazılmak geriye kalan tek çare. Bu durum özellikle siyahları, portorikoluları ya da Meksika, Orta Amerika kökenli “mülksüzler”i etkiler ve bu tabakaların kuzey amerikan ordusundaki oranlarının nüfus içindeki oranlarına göre çok daha yüksek olması bu yüzdendir. Ama buna rağmen, bu orduda var olan

askerlerini sınırsızca konuşlandırabilen çok hareketli bir ordu; diğer yanda da subayların (ve seçkin birliklerin), savaş alanında, astlarının yığın hâlinde kaçmalarını engellemek gayesiyle onlar üzerindeki baskılarını sürekli biçimde korumak zorunda oldukları bir başka oluşum ve konumlanma.

Bütün bunlar, Koalisyon kampının işini daha da kolaylaştıran bir cephe ve siper savaşına yol açtı. Gerçekte koalisyon tarafından kullanılmış olan ordu [örgütlenmesi] ve silâh türleri, düşmanın sabit mevzilerinin tahribinde tamamen elverişliydi. [Ama] bu tür bir ordu, bir işgal ve düzeni koruyup sürdürme ordusuna dönüşmek zorunda kaldığında, dolayısıyla özerk askerî gruplar karşısında bir tür halk savaşıyla yüz yüze kaldığında... durum tamamen farklıdır. Böyle bir durumda savaşa katılım üzerinde temellenmiş olan bütün o stratejik üstünlüğü zamanla berhava olur, çöker. Örneğin bugün, geçmişteki baş döndürücü askerî başarılarıyla bir zıtlık içinde bitimsiz ve hedefsiz bir işgalle mayınlanmış durumdaki İsrail devletinin başına gelen budur. Koalisyon'un kuzey amerikalı yönetimi, Saddam Hüseyin'in bütün askerî gücünü yok etmeksizin [askerî] harekâtına ara vermişse şayet, bu, Saddam Hüseyin'in burjuva düzenin iyi bir muhafızı olduğunu ve de ABD deniz piyadeleri için Bağdat'a kadar uzanmak nispeten kolay olduğu hâlde, bu bölgede – yüz kat daha çoğalacak bir “İntifada” karşısında – düzeni koruyup kollamanın onlar için çok daha zor olacağını biliyor olmalarının sonucuuydu aslında.

Bu iki emperyalist kamptan birinin teknolojik üstünlüğü ve düşmanın kılını bile kıpırdatmasına imkân vermeden günler boyunca dur durak bilmeksizin sürdürülen bombardımanlar, tam da şu iki temel koşuldan yani [Irak ordusunda] savaşmak isteğinin eksikliği ve bunun belirlediği siper savaşından hareketle, ayrıca Saddam Hüseyin'in geleneksel burjuva diplomasisini kabul etmesinden ve bunun sonucu olarak – başlangıçta tutuklu olan – bütün önemli şahsiyetlerin kurtarılmasından hareketle iş gördüler (zira Saddam esirleri bırakmayı kabul etmeseydi, bu, ulusal [ABD] ve uluslararası düzeylerde daha az bir katılıma yol açmış olacaktı). Saddam birliklerinin genel zayıflığını daha bir hızlandırmış ve haftalar boyunca devam etmiş olan bombardımanların ardından, [iki tarafın] birlikleri arasındaki başlangıçtaki fark daha da büyüdü ve Saddam'ın emperyalist ordusu, basının söylediklerine ve “Hafiyi muharebesi”¹¹ çevresinde yaptığı şişirmelere rağmen, ciddî hiçbir çatışmaya girmeksizin parçalanıp dağıldı.

Öte yandan bu bombardımanlar, Irak devletinin bölgesel siyasî denetim sistemini bütünüyle berhava etmişti. [Bu yüzden] Bağdat'ın emirleri, şuraya buraya dağılmış birliklerine, köşe bucaktaki köylerden daha kolay ve daha fazla ulaşamıyordu; [ülkenin] değişik coğrafi noktalarından gelen haberlerin Bağdat'a ulaşabilmesi için de pek çok gün gerekiyordu... tek bağlantısı merkezî devlet terörizminde yer alan ve ulusal birliğin kalmadığı böylesi bir durumda [Saddam bloğu için] ölümcül olan da buydu.

İran/Irak savaşının on binlerce kaçağına, hiçbir zaman boyun eğmemiş olanlara, askere alınır alınmaz savaşa karşı örgütlenmiş ya da kaçmak ve/veya düşmana teslim olmak üzere [önlere çıkacak] ilk fırsatı kollamış olanlara, tüm bu proleterlere... on binlerce asker kaçağı daha eklendi bu durumda. Kaçan subayların bile olması ve açlığın giderek daha çok yaygınlaşması, giderek büyüyen bir terk yaratıyordu [Irak ordusunda]. Böylece Koalisyon, öngörülmuş olandan çok daha kolay bir zafer kazandı, ama öte yandan, düşman ordusundaki tutkunluğun reklâm amacıyla şişirilmiş bir tutkunluk olduğunu gizlemek [artık] mümkün olmadığından ve [on binlerce] asker kaçağını esir sıfatıyla kontrol altında tutmaya hazır

çelişiklere ve bir isyanın çok büyük olanaklarına rağmen, askerî bir gövdenin [mevcut] uyumluluğu, zorla askere almayla oluşmuş bir yapıya [orduya] göre ücretlilerden oluşan bir yapıda her zaman daha yüksektir (ve bu, geçmişin bütün büyük savaşlarının tarihinde doğrulandı).

11 Başlangıçta bu kentin iraklı birliklerin bir bölümü tarafından işgali karşısında, kuzey amerikalı bir televizyon, bunun “fil gövdesindeki sivrisinek ısırtığı” olduğunu söylüyordu; ama ertesi gün Koalisyon bu kenti ele geçirmeyi başardığında, bu da [hemen] “Koalisyon'un büyük askerî zaferi”ne düşüverdi!

olmadığı için... ne yapacağını da bilmiyordu. Koalisyon yönetimi, ne yapacağını bile bilmediği yüz binden daha fazla insanın sorumluluğunu yüklenmekten çok rahatsız olmuştu. Öylesine rahatsız olmuştu ki, amerikalı subaylar, sabırsızca yığınlar hâlinde kendilerine doğru gelen bu askerlerin üzerine – salladıkları beyaz bayraklara rağmen – ateş açılmasını emrettiler birçok kez. Müttefiklerin askerî yönetimi, Körfez'e yığıldıkları o beş yüz bin adamın varlığını haklı göstermek için, gerçekleştirilmiş olan onca askerî ve ikmal çabasının – amerikalı yurttaşların karşısında olduğu kadar burjuvazinin şu parlâmenter sürüsü karşısında da – daha etkili bir açıklaması için... [düşman kampındaki] askerden kaçmaların daha az yoğun olmasını ve – olduğu hâliyle – bu emperyalist savaşın birazcık daha uzun sürmesini tercih ederdi hiç kuşkusuz.

PROLETARYANIN SAVAŞA KARŞI MÜCADELESİ...

Tarihsel açıdan proletarya, savaşa karşı mücadelesinde yaratıcılığını ortaya koyup kanıtlamıştı: askerî trenlerin sabotajı, subayların kurşuna dizilmesi, enternasyonalist devrimci yenilgiciliğin propagandası, birlik yanlısı işçi ve asker örgütlerinin oluşturulması, grevler, gösteriler ve benzerleri... Sermaye toplumunun bu en yüksek vahşet düzeyi [savaş] karşısında her şey geçerlidir ve kutsal [ulusal] birliğe karşı olan her eylem, savaşa karşı enternasyonalist bir dayanışma eylemine dönüşür.

Değişik ülkelerin proleterleri tarafından Körfez'deki savaşa karşı gerçekleştirilmiş eylemlerin bir listesini hazırlayabilirdik. Fakat yakılan ulusal bayrakların sayısından daha önemli olan, enternasyonalci bildirilerin dağıtılmasından ve İtalya'da ya da İspanya'da liselerin işgal edilmiş olmasından da önemli olan, askerlik şubeleri önünde yapılmış olan gösterilerden hatta askerden kaçanların sayısından da önemli olan... [bu gelişmelerin] savaşa karşı mücadeledeki güç ilişkilerinin çok daha bütünlüklü bir bilânçosunu bize yaptırtması ve [böylece] bizim için çok önemli görünen bir gerçeği yani proletaryanın bu savaşı durdurmakta güçsüz kalmış olduğunu, özellikle de Koalisyon [ülkeleri] yönünden güçsüz kalmış olduğunu, kapitalizmin proletaryayı seferber etmek ve ulusal devletlerin çıkarlarına tâbi kılmak amaçlarına ulaşmış olduğunu kabul edip açıkça ortaya koymamıza yol açmasıdır.

Bize göre bu durum, karşı-devrimin hemen tamamen genelleşmiş hâkimiyeti yüzünden, bu koşullarda akla uygundur, mantıkîdir; öyle ki, savaşa karşı birkaç gösterinin yapılmış olması bile bizi sevindiriyor. Lâkin durum gerçekten üzücü ve sanki tam bir devrimci atılımın içindeymişiz gibi sunulan bazı direnme olaylarının bütün övücü sıralamaları da yalnızca karşı-devrime hizmet eder. Şu üzeri örtülemez temel gerçekten yani saatbesaat, günbegün ve haftalar boyunca İkinci Dünya Savaşı'nın Hiroşima'sıyla, Nagazaki'siyle veya bir Dresden'iyle kıyaslanabilir tarihin en büyük kitle katliamlarından birini engellemekte tamamen güçsüz kaldığımız gerçeğinden yola çıkmak gerekir. Kardeşlerimizin bu katliamı, burjuvazi dünya proletaryasını koltuğuna oturtup televizyonda ona kendi dünyasının bu gösterisini seyrettirerek gerçekleştirildi.

Irak ordusunun sözünü ettiğimiz zayıflığıyla orantılı olarak Koalisyon ordusunun gücü ve uyumu, özellikle de bu ordunun geri plânda yararlanmış olduğu edilgin ama yoğun destek içinde, çarpıcıdır. Dünyanın büyük jandarmalarının ordularının gücü, bu aynı ülkelerdeki proleterlerin mücadelesinin zayıflığında bulur kaynağını.

Bütün ölümlerin [hemen tamamen] tek yanda olmasının, Koalisyon açısından savaşın insan yaşamı olarak öyle pek pahalıya patlamamasının, bizzat yaşamdaki köklü değişiklikler içinde olanlardan daha pahalıya patlamamasının (Koalisyon ülkelerinde yoksulluğun artışı, yine de Irak kampında gerçekleşmiş olan yoksullukla kıyaslanamayacak ölçüde daha azdır)... ulusal birliklerin pekiştirilmesine, proletaryanın kendi devletine boyun eğmesine ve Birleşik

Devletler tarafından yönetilen bloğun orduları arasındaki uyuma yaradığı açık. Eğer Koalisyon ülkelerinin proletaryası da aynı şekilde savaşta artan hayat pahalılığına tahammül etmek zorunda kalsaydı ve kemer sıkma politikasının dışında bir de “kahraman savaşçılar”ın ceset torbaları “eve dönmeye” başlamış olsaydı... karşı-devrimci güçlerin bugünkü bu ilişkisi ancak o zaman bir sorun olarak yeniden masaya yatırılmış olacaktı. Burjuvaların ve “proleterler”in, ölümler Kuveyt’te ve Irak’ta kalmış olmaları olgusunda aynı cinaî hoşnutluğu paylaşarak müttefiklerin askerî zaferini birlikte kutladıkları bu koşullarda, işte böylesi koşullarda... neden olduğu sefaletin şiddetlenmesiyle proletarya kavrayışını organik ve tek bir vücut olarak sağlamlaştırabilmiş olan bizzat karşı-devrimdir.

Kısacası savaşı durdurmakta hatta ona karşı gerçekten önemli mücadeleler gerçekleştirmekte bile güçsüz kalmış olan uluslararası proletaryanın içinde yer aldığı bu acı gerçekliğin sorumluluğunu üstlenmek zorundayız (hatırlarsak, Vietnam savaşının en önemli engeli, bizzat kuzey amerikalı proletaryaydı). Örneğin birkaç limanda Körfez için silâh yüklemeyi reddetmiş olan bazı proleterlerin eylemleri gibi eylemleri hiçbir biçimde küçümsemek istemiyoruz, ne de Birleşik Devletler’de şu ya da bu askerlik şubesine karşı yapılmış şiddet eylemlerini, ama Koalisyon tarafından savaşa gönderilmiş olan birliklerde ayaklanma olmamış olması yine de trajiktir; Irak kampında kaçaklar on binlerle sayılırken, Koalisyon birliklerindeki asker kaçaklarının sayısının ancak iki rakamlı sayılarla ifade edilmesi üzücüdür; Koalisyon’un resmî binalarına karşı önemli sayılabilecek saldırıların olmaması acıdır; “kendi” devletlerimizin caniyane politikasına karşı mücadele etmek için ne askerî üretimin ne de genel olarak üretimin felce uğratılmamış olması üzücüdür... Nihayet en trajik olanı da, proletaryanın çok büyük ölçüde birbirlerinden yalıtılmış [atomize] bir durumda ve televizyon denilen şu iblis kutusunun önünde oturmuş veya ulusal seferberliğe ve devletin emperyalist harekâtına katkıda bulunan barış-sever gösterilerde boy gösteren bireyler derekesine düşürüldüğü bu acıklı durumdur.

Dünya devriminin geçmişte olduğu kadar gelecekte de çözülmesi gereken en önemli sorunlarından biri de, şu ya da bu ülkelerdeki mücadelelerin gelişmeleri arasındaki bu üzücü farktır hiç kuşkusuz; tarihte pek çok kez görüldüğü gibi burjuvazinin, bir başka ülkedeki ayaklanmayı ezmek gayesiyle diğer ülkelerden birinin birliklerini – bu ülkenin proletaryasını bir başka ülkedeki mücadelenin bastırılmasının işbirlikçisine dönüştürerek – oraya gönderebilme keyfini [hâlâ] yaşayabilmesi bu yüzdendir. Koalisyon devletlerinin izledikleri yol (bilhassa şu kuzey amerikalı devletin izlediği yol) gibi, “uluslararası hukuk” devleti dedikleri şeyin uluslararası polisi sıfatıyla ortaya koydukları güncel iddialar da (pratik oldukları kadar askerî de olan demeçler), onların başka ülkelerdeki ayaklanmalara karşı olan bu jandarma rollerini sağlamlaştırdığı kuşku götürmez. Buna karşı mücadelede bu ülkelerin proletaryasının sorumluluğu apaçık ortada. Ama bu, aynı zamanda, *uluslararası proletaryanın bir kurmaya* olan gereksinimini ve de [uluslararası] proleter mücadele topluluğunun komünist bir program temelinde merkezileştirilmesi ihtiyacını koyar ortaya kesin bir biçimde. Buna bağlı olarak, Üçüncü Enternasyonal’in (daha ikici kongresinden itibaren proletaryayı nesnel olarak bölmüş ve böylece burjuvazinin işbirlikçisi kılmış olan Üçüncü Enternasyonal’in) oportünizmini, orta yolcu tutumunu, avrupacı oluşunu, federalizmini, ulusalcılığını vs. eleştirmek çok önemlidir, zorunludur.

IRAK’TA DURUM...

Irak açısından yenilgi büyük oldu. Üniformalı on binlerce proleterin Irak’ta devlet tarafından cepheye gönderilmiş olmalarının biçim ve koşullarını daha önce betimlemiştik. Fakat proletarya bu durum karşısında edilgin kalmadı. Mücadeleler, Koalisyon’un

bombardımanlarının başlamasından da önce ortaya çıkmıştı... Irak'ın kuzeyinde, tam da Kürdistan'da, Musul'da hüküm süren açlığa, – uygulanmakta olan abluka sayesinde – Irak devleti ve Koalisyon tarafından birlikte dayatılmış olan “savaş” kısıtlamalarına bağlı olan kıtlığa karşı ayaklanmalar patlar. Yine kuzeyde, Süleymaniye'de kadınlar tarafından savaşa karşı gösteriler düzenlenir. Cumhuriyet Muhafızları bu gösterilere müdahale eder ve kalabalığa ateş açarlar. Bu olaylarda 300 kadın tutuklanır ve kısa bir süre sonra da kurşuna dizilirler. Proleterlerin kazanılacak hiçbir çıkarları olmadığını hissettikleri bir savaşın başlamasından ve eli kulağındaki bombardımanlardan duyulan kaygılar yüzünden durum güneyde de gergindir aynı şekilde.

Yani müttefiklerin kara harekâtının [saldırısının] başlamasından da önce Irak'taki genel durum çok gergin ve patlamaya hazırdı. Bir ayaklanma korkusu içindeki Saddam Hüseyin, bu nedenle proleterlerin kötü anısı Halepçe katliamını [tehdit yollu] hatırlatan bir bildiri attırdı uçaklardan: ayaklanmaya hazır proleterlere, eğer savaş hesaplarına boyun eğmeyi reddederlerse devletin onları bomba yağmuruna tutmakta, üzerlerine zehirli gazlar saçmakta hiç tereddüt etmeyeceğini hatırlatmak istiyordu böylece. Ama bu tehdidi gerçekleştirecek zamanı olmadı, zira kara saldırısı, bu yenilgici direnmeyi ezme işini sağlama almadan önce başlamıştı.

Koalisyon uçakları o uğursuz işlerini başlatıp öncelikle bütün Güney Irak üzerinde – sığınaklara ya da bodrumlara gömülmüş proleterleri tonlarca bombanın altında yok ederek – ölüm saçmaya başlar başlamaz, açlıktan ve yıkımdan kaçan insanların Bağdat'a doğru yola koyulmaları böyle olmuştu; aç bîlâc binlerce asker kaçağı da hemen onlara katıldı. Bu durum karşısında Irak devletinin, Bağdat'a doğru ilerleyen bu binlerce insanı engellemek gayesiyle, kuzeyde konuşlandırılmış en güvenilir birliklerini güneye doğru kaydırmaktan başka çaresi yoktu. Ama bu seçkin birlikleri kuzeydeki kendi bölgelerinden başka yere naklederek, kara saldırısının ardından en şiddetli ayaklanmaların olduğu bu bölgede, yani kuzeyde dengeyi biraz daha bozmuş oluyordu [kendi aleyhine].

Kara saldırısının başlamasından da önce, Irak'ta proleterlerin ortaya koydukları bu mukavemet ve bozgunculuk [yenilgicilik], Koalisyon ve Irak devleti arasındaki savaşın sona ermesinin en büyük nedeni oldu. Çünkü çatışmalar henüz başlamışken, cephedeki on binlerce proleter [Koalisyon birliklerine] teslim olmuş ve Saddam'ın emperyalist cihadı için kanlarını dökmeyi reddetmişlerdi. Cumhuriyet Muhafızları'nın tepeden tırnağa silâhlı bir düşmana karşı savaşı üstlenmek zorunda kaldıkları birkaç gün boyunca gösterdikleri kararlılığın, cepheye gitmeyi reddeden proleterlere karşı savaşmak söz konusu olduğunda gösterdikleri kararlılıktan bariz biçimde çok daha zayıf olduğu görüldü. İşte bu birkaç gün içinde on binlerce proleter tamamıyla “denetlenemez” hâle geldi... hayatta kalabilmek, yaşamlarını sürdürebilmek için özel mülkiyete saldırarak mücadele ederken aynı zamanda ezeli düşmanları olan “kendi devletleri”ne de meyden okumuş oluyorlardı.

1991 Mart ayının ilk günlerinden itibaren bütün dünya basını, kamu ve iktidar partisi binalarına yapılan hücumları ve buraların ateşe verilmesini açıklamak zorunda kaldı, ama mücadele, – gördüğümüz gibi – ne bu anda başlamıştı ne de bu noktada bitecekti ve [giderek] yayılma eğilimindeydi. Basın, Koalisyon'un sürdürdüğü yoğun katliamların kamu sağlığı koşullarının olmayışının sonucu olarak sunabilmek için, proletarya tarafından Irak devletine karşı yapılan saldırılardan sadece bazılarını gösterdi. Koalisyon da savaşa karşı olan bu dışavurumları, proleterlerin orduyu terk etmelerini, açlık yüzünden patlayan ayaklanmaları, söz konusu *kapitalist savaşa karşı* daha yaygın büyük bir mücadele olarak değil de, *nefret edilen bir zorba karşısında* ortaya çıkan mücadelelermiş gibi gösterilmesine çok önem veriyordu. Koalisyon etrafında örgütlenmiş olan devlet için en büyük tehlike, savaşa karşı olan bu mücadelelerin genelleşmesi durumunda, Koalisyon askerleri, inandırılmak istedikleri gibi binlerce bağınaz “saddamcı” teröriste karşı savaşmadıklarını, ama gerçekte bu insanları iki kampın burjuvaları arasındaki ortak ateşte göstermek için [zorla sırtlarına geçirilmiş]

çeşitli süslerle kaplı üniformaları içindeki proleter yığınlara karşı düzenlenmiş bir katliama iştirak ettirildiklerini çok çabuk anlayabileceklerdi.

Saddam Hüseyin'in devletine karşı ortaya çıkan bu bozgunculuğun devrimci bir yenilgiciliğe dönüşmesi basit olasılığı karşısında dünya burjuvazisinin duyduğu büyük ürkü, Saddam'ın askerî gücünü yok etmek için kabul etmiş olduğu uluslararası bütün taleplerin tersine Bush'u savaşı durdurma kararına itmiş olan nedenlerden biri oldu, hem de Cumhuriyet Muhafızları'na karşı çatışmaların başlatılmasından ancak birkaç gün sonra... [zira] proletarya düşmanı ve baskıcı bu kanlı birliklerin bütünlüğü, böylece mümkün en tam biçimde korunmuş olacaktı. General Kelly bunu gayet açık biçimde ortaya koyuyordu:

“Dönen, bozguna uğramış bir ordudur. Yenik bir ordu, her zaman siyasî bir tehdittir.”

Bu yeni durumda ulusal ya da dinsel bir sorunun söz konusu olduğunu iddia eden egemen düşünceye karşı çıkan ıraklı muhalif demeçler *Washington Post*'da birbirine karışıyordu. Bu gazetenin Muhammed Bahr Ulûm'un demeçlerini yeniden yayımlaması bunun örneğidir:

“Söz konusu olan dinsel bir sorun değil, ama Saddam Hüseyin'in yirmi yıllık egemenliği altında ortaya çıkan ilk halk ayaklanmasıdır. Korku dağlarını yıkıp deviren, Kuveyt'teki yenilgisidir.”

Savaştan sonra başlamış olan mücadelelerin dinsel hatta – Kürdistan'la ilgili olarak – milliyetçi sorunlara bağlı olduğu bir kez daha bizlere yutturulmaya çalışılırken, kendi açımızdan biz, söz konusu olanın gerçekten de çok daha doğrudan bir biçimde savaştan önce ve savaş esnasında cereyan etmiş olan mücadelelerin dolaysız bir devamı olduğunu biliyoruz. Saddam Hüseyin'in Cumhuriyet Muhafızları sayesinde örgütlü baskının sürekliliğini bizzat üstlenmesi, bu yüzden tamamen Koalisyon'un yararınaydı.

Savaşın sona ermesinden itibaren hemen her tarafta ayaklanmalar patlar: güneyde Basra, kuzeyde Musul, Erbil, Kerkük ve Süleymaniye isyan hâindedir. Bozguna uğramış ordudan arta kalanlar, asker kaçakları ve bu kentlerin sakinleri, devlete karşı olan öfkelerini onları savaşa sokmuş olanların yüzüne haykırmak üzere birleşirler. Güneydeki çarpışmalar özellikle şiddetlidir, ama Cumhuriyet Muhafızları buna karşı hazırlıklıdır: devlet burada durumun tehlikeli ve yıkıcı özelliğini bildiğinden, Cumhuriyet Muhafızları da zaten daha önceden bu bölgede yoğunlaştırılmıştı. Kuzeydeyse, Saddam Hüseyin ulusalcılara [kürt milliyetçilerine] güvenebileceğini bildiğinden bir süre rahat kalacağını hesaplıyordu; [ayrıca] bu milliyetçilerin proletaryayı bizzat sınırlayacaklarını ve bastırabileceklerini de umuyordu; ne olursa olsun onlar tarafından [kendisine karşı] bir savaş açılmayacağından emindi. Aslında daha savaşın başında Saddam Hüseyin ve bu milliyetçiler, FKÖ ve onun gözbebeği Yaser Arafat aracılığıyla bütün savaş boyunca bu iki burjuva bölüngünün barış içinde bir arada yaşamalarını garantileyen gizli bir anlaşma yapmışlardı. Ayaklanmaların bastırılmasının önce güneyde yoğunlaşmış olması bu yüzden dir.

Ne var ki kuzeydeki ayaklanmalar, bütün resmî “muhalafet”in dışında (İKDP, KYB ve diğer ulusalcı kürt örgütlerine karşı ve onların dışında) patlak verir. Kuzeydeki ayaklanmaların daha başından itibaren, bu bölüngüler savaş yanlıları olarak hedefe alınmışlardı; bu durumda isyankârlar nezdinde milliyetçi amaçları öne sürerek sağlamlaşmasını bekledikleri sınırlama da birden bire şapa oturmuştu. Süleymaniye'de daha önceki mücadelelerin derslerinin sonucu ortaya çıkan başka gruplar da “komünist hedefler” türünden amaçları öne çıkarır. Baş kaldıran proleterler, milliyetçilerin kentlerine girmelerine izin müsaade etmiyorlardı. Bu durumda milliyetçiler de, cepheden dönen çok sayıda askeri yanlarına alarak bu kentleri kuşattılar. Ne var ki bu askerler artık savaşmak istemiyordu, ama milliyetçiler yine de birçok kez onları kendi saflarında dövüşmeye mecbur ettiler. Görüldüğü

gibi, oluşum hâlindeki bir ulusun, kendisine karşı mücadele ettiğini söylediği ulusla aynı yöntemleri kullandığı aşikâr. Burada Saddam Hüseyin ve Talabani, proleterleri sırtlarına tüfek dayayıp savaşmaya göndermek söz konusu olduğunda el eledir! Ulusalıcı güçler tarafından gerçekleştirilmiş olan şehirlerin kuşatılması, bu şehirleri “kontrol edenler”in onlar olduğu izlenimini veriyordu; gerçekte üstlendikleri tek kontrol, cepheden dönen proleterlerin baskı altında tutulmasıydı. Doğrudan bölgedeki ilişkilerimizden, sempatanlardan ve yoldaşlarımızdan gelen bu haberleri doğrulamamıza izin veren de, örneğin Kürt Yurtseverler Birliği’nin [KYB] şefi bir Talabani’nin, eskiden onun çiftliği gibi kabul edilen Süleymaniye’ye dönememiş olmasıdır.

Ayaklanma, tam da bu kentte özellikle şiddetli oldu: proleterler, Saddam Hüseyin’in korkunç gizli polis güçlerine saldırıp siyasî polis binalarına sığınmış olan iki bin kadar baasçıyı öldürerek... yıllar boyunca sürmüş katliamların ve örgütlü yıldırmanın [terörün] öcünü aldılar. Proletaryanın öfkesi polise, Baas partisine, adli kuruluşlara vs. ait binaları talan ederek, ateşe vererek ve yıkarak Irak devletini temsil eden her şeye yöneldi. Bütün bu olaylar esnasında ulusalıcılar, bu binalarda bulunan malzemenin gelecekteki kürt devletine yararlı olabileceği türünden kanıtlarla, yapılan tahribatı engellemeye çalıştılar!!!

Proleterlerin bu yaygın öfkesi karşısında Saddam Hüseyin, güneydeki Basra’yı ve diğer asi kentleri bir kez ezdikten sonra, elindeki birliklerin en güvenilir olanlarını bölgeyi temizlemeleri için kuzeye gönderdi. Cumhuriyet Muhafızları kuzeye yaklaştıklarında ve yapmaya başladıkları ilk zulümler duyulur duyulmaz, proletarya Cumhuriyet Muhafızları’nın güneyi kısmen ezmeyi başardığını ve bu beyaz terörün [şimdi de] aman vermeksizin kuzeye doğru, Kürdistan’a ilerlediğini öğrendiği zaman, isyancılar, Koalisyon’un Cumhuriyet Muhafızları’nı büyük ölçüde dokunulmamış olarak, her hâlükârda [isyancılara karşı] terör tezgâhını kurmak için yeterince güçlü durumda bıraktığını öğrendiklerinde... bir kara bulut gibi üzerlerine çöken bu baskı cehenneminden her türlü yolla kaçamaya çalışarak silâhlarıyla, yükleriyle, çol çocuklarıyla birlikte dağlara doğru geri çekildiler. İsyancıların baskının yerel güçlerine karşı yürütmüş oldukları mücadelelerin şiddeti konusunda vermiş olduğumuz birkaç örnekle, bu insanların, yaklaşan Cumhuriyet Muhafızları güçlerinden şiddetin beterini beklediklerini anlamak zor olmasa gerek. Asiler, Irak devletinin bu baskıcı yıldırım birliklerinin yaklaşık on yıldır çeşitli zulümlerine maruz kaldıkları için, onlardan herhangi bir merhamet beklenemeyeceğini biliyorlardı.

Bu bilgilerin tümü, söz konusu mücadelelere katılmış olan bölgedeki yoldaşlarımızdan geliyor doğrudan doğruya. Betimlediğimiz değişik çatışma uğraklarının [anlarının] bütün ayrıntılarına henüz sahip değiliz (bugün maruz kaldıkları yenilginin korkunçlukları göz önüne alınırsa, bu yoldaşlarımızın bütün bunları daha şimdiden bize iletmekte karşılaştıkları güçlüğü tahayyül etmek kolaydır), yine de yoldaşlarımızın bize iletebilecekleri zamanla elimize geçecek bilgilerin hepsini merkezileştirmeye [merkezî yayın organlarımızda yayımlamaya] devam edeceğimiz açık. Bu yoldaşlar, yukarıda belirttiğimiz mücadelelere fiilen katılmanın ötesinde, aynı zamanda savaşın başından itibaren, tam da bombardımanların başladığı aşamada, grubumuz tarafından arapça olarak yazılmış “*Savaşa karşı çağrı*”yı da elden ele geçirttiler. Savaşın başlamasından önce ve savaşın başlarında başka yazılı malzeme de elden ele dolaştı aynı şekilde.

Halepçe katliamının “yıldönümü”nden birkaç gün sonra, mücadele özellikle Kuzey Irak’ta, Kürdistan bölgesinde bütün şiddetiyle sürerken, grubumuz, aynı şekilde bölgede dağıtılmış olan EKB imzalı kürtçe yazılmış bir bildiri gönderdi oraya. Halepçe’de düşmüş olan çok sayıdaki sınıf kardeşimizin anısına gösteriler düzenlendi. [Gene] orada dağıttığımız ve “*Ne kürt ulusu! Ne de islâm cumhuriyeti!*” başlıklı bildiriden birkaç satırı bulacaksınız aşağıda; bildirinin içeriği asıl olarak tüm biçimleri altında ulusçuluğun [milliyetçiliğin] eleştirisi etrafında toplanır:

“Halepçe katliamı ve milliyetçilerin alçakça oyunları, demokrasinin silâhlarıdır. (...) Kürdistan’ın proleterleri ve sömürülenleri, dünyadaki tüm diğer sömürülenler gibi, baasçı devlete davrandıkları biçimde tüfeklerini milliyetçilere de çevirdikleri zaman, ancak o zaman yoksulluğu ortadan kaldıracaktır. Nerede olursa olsun burjuvalar düşmanımızdır. İyi ama şu milliyetçiler tarafından “dış düşman”, “geçici düşman”, “asıl düşman” veya “küçük ya da büyük düşman” arasında yapılan ayrımlar neye yarar bu durumda? (...) Halepçe katliamı, sınıflı toplumun yasalarının sonucudur doğrudan doğruya: tarih bunu binlerce kez kanıtlamıştır. Devrimci hareket, sermaye ve onun ulusalcılarına karşı mücadeleye başladığında ve sermaye artık hiçbir şeyi kontrol edemez hâle geldiği andan itibaren... burjuvaların tek bir cevabı vardır: proleterleri katletmek.

Tarihte bunun pek çok örneği var: Rusya’da Kronstad ve Petrograd katliamları, Almanya’da Dresden toplu kırımını, Lübnan’da İsrail ve arap devletleri tarafından yapılan Sabra ve Şatila katliamı, Baas partisinin Halepçe katliamı ve kim bilir daha niceleri...

(...) Dünyanın dört bir yanında resmî basın, her türden marksist-leninistlerle birlikte, Halepçe katliamı adına ve bu olaya ilişkin yalanları sayesinde bir ton para kazandılar. Bu işte Talabani (KYB) ve Hüsiyar Zebari (İKDP) itleri de bu yalanların hepsini desteklediler. (...) Ve bu milliyetçi burjuvalar, kendi yakınlarının ve militanlarının çıkıp gitmelerine izin verirken, Halepçe halkının bombardımanlardan önce kenti terk etmelerini engellediler. (...) Savaş, yoksulluk, [salgın] hastalıklar ve baskılar bizzat sermaye tarafından üretilir. Halepçe katliamı, paranın ve emeğin [yani sermayenin] doğrudan sonucudur. Bu katliam, tüm sorumluluğu Saddam’a yüklenecek biçimde davranarak basınlarını korkunç fotoğraflarla dolduran batılı ülkelerin yardımıyla göze alınıp gerçekleştirilmiştir. (...)

Kahrolsun devlet, bütün biçimleriyle devlet !

Sınıfsız bir toplum için ileri !

Komünizm için mücadelemiz utkulu ola !”

Savaş öncesinde, özellikle de savaş sonrasında Irak’ın çok sayıda kentine kendiliğinden sirayet etmiş olan isyancı hareketler göz önünde tutulursa, Koalisyon’un Cumhuriyet Muhafızları’nı tamamen bozguna uğratıp dağıtmakta kesinlikle hiçbir çıkarı olmadığı daha iyi anlaşılacaktır. Koalisyon Cumhuriyet Muhafızları’nı ortadan kaldırmış olsaydı şayet, Irak’taki burjuva düzeni bizzat güvenceye almak zorunda kalacaktı ve bunun da siyasî ve askerî çok büyük bedeli olacaktı. Üstelik Irak’ta var olan diğer burjuva bölüngülerden hiçbiri, Körfez savaşının o en büyük yarattığı yani şu kuzey amerikalı azman tarafından kabul edilebilir bir seçenek de oluşturuyordu. Kürt ulusal özerkçiliği, bölgedeki dengeler açısından istikrar bozucu bir unsur olarak değerlendirilmiş, ayrıca Pentagon da, savaşın sonucu kesinlenir kesinlenmez (yani kara harekâtının ilk günü), ulusalcı kürt liderleriyle oynaşmasına da son vermişti. Aynı şekilde Humeyni türü islâmî bir cumhuriyetin kurulması, Washington tarafından bir tehdit, bir tehlike olarak algılanıyordu, zira bu, bölgenin diğer emperyalist çıkarlarına oranla çok fazla güçlü emperyalist [yeni] bir eksen oluşturabilecekti. Saddam’ın

çöküşünün eli kulağında görüldüğü bu belirleyici önemdeki günler boyunca gözlemcilerin, daha bir gün öncesine kadar yeni Hitler ve dünyanın büyük düşmanı olarak kabul edilen Saddam Hüseyin'e Koalisyon tarafından verilen destek, bu gizlenmesi çok güç destek karşısında bir kez daha apışıp kalmaları bu yüzdendir. Bizim içinse bu, emperyalistler arası bütün ittifakların zayıflığı konusundaki sermaye tahlilimizin yeni bir doğrulanmasıdır. Aslında bu gözlemcilerin, Irak'ta burjuva düzenin Saddam Hüseyin'in aynı Baas partisi tarafından, ama başında maskesi daha az düşmüş biri olan bir Baas partisi tarafından üstlenilmesini tercih ettikleri açık. Saddam Hüseyin'in gerçekte çözümlerin en ehvenişeri olduğunu halkına ve birliklerine açıklamak bugün onlar için daha zor ve rahatsız edicidir, dahası umutsuzca "daha ılımlı bir halef" arayışları ve şu ya da bu adayı "Baas partisinin demokrasi yanlısı ılımlı bir iş adamı" etiketi altında bizlere sunmayı daha önce denemiş olmaları da bu yüzdendir. Ama beklerken, [hiç vakit kaybetmeyen] Saddam, bölgeyi sakinleştirmekte çok iyi iş çıkarttı doğrusu!

SAVAŞ ve HEDEFLERİ...

Savaşın gerçek sınırını oluşturan proletaryaydı ve her şeyden önce ulusal birlikle bağlarını koparmış ve yenilgici bir eylemi üstlenmiş olan Irak proletaryasıydı. Ama bu emperyalist haçlı seferine – Saddam ve başkalarının çağrılar yaptıkları anti-emperyalizm bahanesi altında – katılmamış olan diğer ülkelerin proletaryasıdır da aynı şekilde. Emperyalist güçler arasındaki dengesizlik, genelleşmiş bir savaşın sürdürülmesini olanaksız kılan bir hâle gelmişti.

Ama yine de Birleşik Devletler ve müttefikleri açısından bu harekât, özellikle [burjuvaziye karşı proleter] bir özerkliğin ve savaşa karşı proleter bir mücadelenin olmayışı yüzünden, siyasî ve askerî gerçek bir çıkışa elvermektedir... Gördüğümüz gibi yalnızca savaş ticaretiyle bağlantılı olarak değil (bugün hangi ordu hâlâ bir rus tankı satın almak ister?), üstelik ve özellikle ulusal seferberlikte ve dünyanın en büyük askerî gücünün ordusunun sağlamaştırılması ve moralinin yeniden tesis edilmesinde burjuva bir çözüme [çıkışa] elverir.

Bu son bakış açısından savaş, istenen [beklenen] kapitalist ve emperyalist hedeflere ulaştı. Bununla birlikte daha genel bir bakış açısından, yeni bir yeniden inşa ve genişleme [büyüme] safhasının açılmasına izin verecek olan genel yıkım açısından, Körfez savaşının tamamen yetersiz olduğu kuşkusuzdur. Bölgedeki savaş, barış ve yeniden inşa sayesinde çok sayıda sermaye bölüngüsü tarafından gerçekleştirilmiş olan ticaret ne kadar kârlı olmuş olursa olsun, burada yapılan tahribat, bugün tahrip edilmesi gereken sermaye miktarıyla karşılaştırıldığında çok cüz'îdir.

Kapitalizmin çok daha fazla savaşa [ve yıkıma] ihtiyacı var. Körfez savaşının bugünkü sınırları üzerinde böylesine ısrar etmemiz bu yüzden, çünkü çok daha yaygın bir savaşa doğru olan gidişat hâlâ güncelliğini koruyor, çünkü [bugün] bu savaşı sınırlamış olanın gelecekteki bir savaşın da sınırlaması olacağını hiç kimse garanti edemez. Bugün bloklar arasındaki mevcut farklılık [oransızlık] ve aralarından birinin savaşı [henüz] kabul etmemesi olgusu, gelecekteki savaşlar için sürekli bir fren olamayacaktır. Bugünkü [iktisadî] durgunluğun ve mevcut krizin yol açacağı burjuvalar arası ittifak değişimlerinin hızı yüzünden (bugüne kadar var olan ittifaklar [yarın] aşılmış olacaktır), bloklarını büyütme ve savaşçı faaliyetlerini başlatabilmek için burjuvazinin en zayıf bölüngülerini daha fazla tavize götüreceği olan bu son savaşın tecrübesi nedeniyle de, güçler bakımından çok daha dengeli ve dünya proletaryası için de bir o kadar tehlikeli kutuplaşmayı [şimdiden] kestirebiliriz. Gelecek savaşlarda bir yanda bir azman diğer yanda da bir cüce olmayacaktır, ama birbirine karşıt iki azman olacaktır ve bu, sadece askerî anlamda değil, dahası "ulusu savunmanın nedenleri", yutturmacaları

[efsaneleri] konusunda da olacaktır. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki, Saddam'ın zayıflığı, çok daha köktenci bölüngülerin, çok daha uygun bir biçimde üçüncü dünyacılığın veya radikal bir anti-emperyalizmin bayrağını yükseltebilecek, çok daha az geleneksel [konvansiyonel] bu yüzden de uluslararası büyük jandarmaların birlikleri için bir o kadar ölümcül bir savaşta ulusun ve birliklerinin seferberliğine yol açabilecek bölüngülerin ortaya çıkmasını dışlamaz. Aynı şekilde bu savaşta [bugünkü] en sıkı bloğun [yarın] daha genel bir çözülüşünü ve – her ülkenin içinde de olmak üzere – büyük sınaî güçlerin arasında yeni kutuplaşmaların ortaya çıkması olasılıkları da hiçbir biçimde bir kenara atılamaz. Değer yasasının uluslararası ölçüde uygulanması yandaşlarını himayeci bölüngülerin (yani iktisadî bakımdan yaşayabilmeleri serbest rekabette kendileri lehine yapılacak siyasî bir değişime bağlı olan bölüngülerin) karşısına çıkartan uluslararası ticaretin genel ölçütlerinde patlama olasılığını da bir kenara itemeyiz. Bu sonuncusunun gelecek yıllarda gelişme olasılığı daha mantikî derin bir kutuplaşma olmasına rağmen ve de ancak yığınları seferber edip proletaryayı vatan uğruna ölmeye ve öldürmeye götürebilecek güçteki söylemlerde berraklığa kavuştuğu ölçüde güçlü olacağı için, bu kutuplaşma, henüz olgunlaşmamış tamamen farklı söylemler biçimi altında ortaya çıkacaktır (şu faşist/anti-faşist eski biçimi altında ortaya çıkışını bir kenara bırakıyoruz).

SAVAŞA KARŞI ve ENTERNASYONALİST GÜÇLERİN MERKEZİLEŞTİRİLMESİ İÇİN OLAN FAALİYETLERİMİZ...

Biz parti yaratıcıları değiliz ne de bir enternasyonal. Birliğimiz, ürünü olduğu mevcut gerçeklikten yola çıkarak sınıfımızın ve Partimizin [bir sınıf olarak proletaryanın tarihî partisinin] tarihsel programını yeniden sahiplenen bir aktör sıfatıyla örgütlü, bilinçli ve disiplinli bir etken, bir unsur olarak dönüşmeye çalışır.

Kapitalizme ve savaşa karşı var olan mücadele topluluğu, sermayenin, ekonomisinin ve savaşının karşısındaki proletaryanın çıkarlarını yüze çıkartan nesnel bir gerçekliktir. *Enternasyonalist Komünistler Birliği*, bu sürecin bir dışavurumudur [bir ifadesidir] ve mümkün en geniş uluslararası bir düzeyde uluslararası bir yönelim [ve de bir yönetim] oluşturmak için, bu gücü merkezileştirmek için bir mücadeledir.

Devrimci yenilgicilik ve savaşa karşı mücadele topluluğunun örgütlenmesi amacıyla [yapmış olduğumuz] çağrılarımızı bugün bir kez daha yineliyoruz. Bu konuda, yayınlarımızı izlememiş olan okuyucuya “*Communisme*”in (ya da eski adıyla “*Le Communiste*”in) özellikle şu sayılarını okumasını tavsiye ederiz: bütün örgütleyici çağrı ve önerilerin açındırıldığı 7, 25, 27 ve 29 numaralı sayılar. Birliğimiz bu metinlerde somut etkinlikler olarak şunları öneriyordu:

- silâhları bizi savaşa gönderenlere çevirmek için, askerî birlikleri terk etmek için, devrimci yenilgicilik için savaşa karşı mücadele eden proleter örgütlerin ve gruplaşmaların hepsiyle birlikte enternasyonalist faaliyetlerin eşgüdümü;
- bu türden mücadelelere, – savaş ve devrim çelişkinin bölgesel olarak kazandığı patlayıcı nitelik yüzünden – özellikle de Orta Doğu'ya ilişkin bilgi akışının, bilgi alış-verişinin örgütlenmesi;
- mahpus, aranan, sürgün ve mücadele içindeki proleterlerin ayakta kalabilme çabalarının değişik topluluklarını güçlendirmek ve merkezileştirmek;
- enternasyonalist mücadeleler ve diğer etkinlikler üzerine olan bilgilerle, komünistlerin her zamanki hedefleri çizgisinde yer alan daha eski metinler türünden çeşitli yazılı malzemenin dolaşımını ve dağıtımını sağlamak.

Bu bölgedeki savaş ve savaş sonrası durumun dolaysız gelişimi ne olursa olsun, Körfez savaşı, savaş veya devrim, kapitalist vahşet ya da komünizm arasındaki her zamanki çelişkiyi yeniden önümüze koydu ve tasarılarımıza [projelerimize], önerilerimize eskisinden daha çok geçerlilik kazandırdı.

Bizzat bu savaş esnasında, uzaktan veya yakından örgütlemeye ya da canlandırmaya çalıştığımız her çabada proletaryanın genel zayıflığını yaşadık. Irak'taki yenilgiciliğin daha merkezî bir faaliyete elvermesinin ne demek olduğunu daha önce gördüğümüz için, haberleri yeniden ele almak ve yaymak gerektiğinde, şurada burada asker kaçaklarını ve arananları desteklemek gerektiğinde ya da savaşa karşı yürütülen propaganda ve ajitasyonun dolaysız eylemini daha geniş biçimde üstlenmemiz gerektiğinde... asıl olarak burada, Batı Avrupa'da, nesnel olarak çok yalnız olduğumuzu gördük.

Tutarlı bir devrimci yenilgiciliği canlandırmaya katılmanın sınıftan daha geniş yapılanmaları olmadığından, savaşa karşı yürütülen proleter faaliyetlere yönelik bir eşgüdüm yapılanması mevcut olmadığından... birlikte afişler hazırlayıp yapıştırdığımız, dergiler ve bildiriler dağıttığımız yakın bazı yoldaşlarla beraber ve sadece kendi gücümüzle yürüttüğümüz bir propaganda faaliyetiyle sınırlanmak zorunda kaldık burada, Avrupa'da. Proletaryanın önemli ve yığınsal hiçbir direnme olmaksızın ölmek ve öldürmek durumunda kalmış olması, biz komünistler için gerçek bir trajedidir. Ve kimin ak kimin kara olduğunun belli olacağı sınav gününde de, askerî birliklerin gidişini engellemek ve "kendi ülkemizdeki" düşmana karşı yoğun ve şiddetli bir faaliyeti üstlenmek gerektiğinde... bazı başka militanların ve yakın sempatizanların eşliğindeki bizler, EKB'nin yoldaşları, bizleri tamamen kötürümleştiren bir güç dengesi içinde kendimizi yapayalnız bulduk.

Bu üzücü gerçeği inkâr etmek, karşı-devrimin bugün sahip olduğu müthiş gücü yadsımak... onun suç ortağı olmaktır. Ama bu korkunç gerçeklik bizi korkutmuyor, [tersine] her türlü halkçı rağbetten uzak ve hâkim düşüncelere karşı olan her günlük mücadelemizde bize değişmez çizgimizin doğruluğunu gösteriyor.

Bugün kapitalizm eskisinden daha güçlü, ama yine de durgunluktan, krizden kaçınmayı beceremedi ve yarın, düpedüz yeni bir savaşla sonuçlanacak olan kıyasıya yeni bir ticarî savaştan kaçınamayacağı gibi, toptan iflâsından da kaçınamayacak. Emperyalist bir karşıtlığı [Körfez savaşıyla somutlaşan bir çelişkiyi] kısmen aştı, ama sistemin genel çelişkilerinin hepsini şiddetlendirmeye, azdırmaya devam ediyor. *Ya savaş ya devrim* çelişkisi, er geç dünyayı yeniden kutuplaştıracak. Çelişkileri zayıflatmak, yumuşatmak için yapılan her şey, hoşlarına gitse de gitmese de, bu çelişkilerin patlayacağı, daha güçlü bir biçimde uluslararası sahnenin tam ortasına geri dönecekleri anı tehir etmekten, geciktirmekten başka bir işe yaramazlar.

Aynı şekilde er ya da geç ortaya çıkacak olan yeni ve kaçınılmaz patlamanın [yol açacağı] sarsıntılar sırasında proletarya uluslararası özerk [bağımsız] bir sınıf sıfatıyla yeniden tarih sahnesinin merkezine yerleşecek ve mevcut toplumun çelişkileri de bir kez daha savaş ve devrim, kapitalizm ve komünizm arasındaki çelişkide harmanlanıp sentezlenecektir.

20 Nisan 1991

BURJUVAZİDEN İNCİLER...

Hıristiyan-yahudi batı yandaşlarının buyurduğu son kelâmlar:

“Irak’ta hükümet, muvazzaf askerleri, işçileri, köylüleri ve onların çocuklarını katliama göndermeyi becerdi. İşçi sınıfı bu ülkede azınlıktadır; gecekondulardaki yarı-toplum-dışı ya da tarımsal nüfus içinde boğulmuş durumdadır. Bu sınıfın, tarihsel bakımdan sermayeye karşı hemen hiçbir tecrübesi yoktur. Özellikle de sınıflaşmış ülkeler proletaryası tarafından ortaya koyulmuş yeterince anlamlı mücadelelerin olmayışı, onun gerçekten enternasyonalist bir mücadele olanağını kavramasını engelliyor. Bu yüzden burjuvazinin emperyalist amaçları için onu kurbanlık koyun gibi hizmete zorlayan ideolojik ve askerî devşirmelere karşı direnmek, onun için imkânsızdı. Bu bölgenin işçileri açısından milliyetçi ya da dinsel aldatmaların aşılması, her şeyden önce merkez [metropol] ülkelerin proleterlerinin anti-kapitalist ve enternasyonalist savlarını ortaya koymalarına, kesinlemelerine bağlıdır.”

Courant Communiste (hilâfsız aynen böyle!) İnternational’ın (CCİ) dergisi “*İnternationale*”in 65. sayısında yer alan “*Körfez savaşı karşısında proletarya*” başlıklı makaleden bir bölüm.

VE KOMÜNİSTLERİN SAVAŞ KARŞISINDAKİ DEĞİŞMEZ TAVRI...

**“Proleterler bir tek savaşı,
yani bütün burjuvaziye karşı olan iç savaşı sahiplenirler sadece.”**

Komünist Partisi Manifestosu

PROLETERLER,

Göreviniz, İspanya’da “anti-faşist” ve Çin’de de “ulusal” bir savaşı kabul ederek proleter devrimin temel çıkarlarına ihanet etmiş olan sözde komünist bütün akımlara karşı sınıfımızın ideolojik, siyasî ve örgensel bağımsızlığına çalışan sol bölüngüleri desteklemektir.

Yarınki zaferinizin silâhı olacak olan Parti’nin temellerini atmak için bu bölüngülere yardım edin.

Japon emperyalizminin tek yanlı boykotunu kabul etmeyin.

Kapitalist baskının herhangi bir biçimiyle, doğrudan veya dolaylı dayanışmaları tümüyle reddedin.

Amma faşist amma demokratik boyunduruk altında ezilen bütün ülkelerdeki kardeşelerinizle olan sınıf dayanışmanızı grevler aracılığıyla gösterin ve kendi katliamınızın örgütlenmesine izin vermeyin.

**Şu kutsal mı kutsal ulusal birlik demir çemberini kırın!
Kendi burjuvazinize karşı özerklik savaşınıza gecikmeden girişin!**

Kahrolsun emperyalist İspanya savaşı!
Kahrolsun emperyalist Çin savaşı!
Yaşasın uluslararası iç savaş!
Yaşasın dünya devrimi!

(*Uluslararası Sol Komünistler, Belçika bölüngüsü, Kasım 1937*)

İkinci Bölüm¹²

IRAK'TA DEVRİMCİ YENİLGİCİLİK...

“*Communiste*”in geçen sayısında (№ 33) [okumakta olduğunuz bu çalışmanın birinci bölümünde], bölgedeki yoldaşlarımız Irak’tan bize yeni bilgiler ulaştırdıkça bu bilgileri merkezileştirmeye devam etme niyetimizi belirtmiş ve o sıralar – Irak’taki proleterlerin yenilgiciliğini [bozgunculuğunu] betimleyerek – elimizde bulunan bazı genel bilgileri aktarmıştık (bkz. özellikle “*Irak’ta Durum*” başlıklı önceki bölüm). O tarihten bu yana yeni haberler ya doğrudan doğruya yoldaşlarımız ya da içinde buldukları durum nedeniyle (hatta kimi zaman eylemlerinin olanca sıcaklığı içinde) bu haberlerin mümkün en hızlı biçimde duyurulmasını isteyen proleterler aracılığıyla elimize ulaşmış bulunuyor. Bütün bu [yeni] bilgiler, birinci bölümde ulaştığımız sonuçları her noktada doğruluyor: **proletaryanın Irak’taki devrimci yenilgiciliği örnek bir yenilgicilik oldu** ve ulusalcı, islâmcı bölüngüleri de dâhil bütün kapitalist bölüngüler karşısındaki bağımsız mücadelesinin önemi çok büyüktü.

Bu sayıda da [yani bu ikinci bölümde] elimize ulaşmış önemli bilgileri aktarmış olacağız böylelikle. Bu bilgilerin [haberlerin] kimi durumda silâh elde devlete karşı çarpışmakta olan yoldaşlar ve proleterlerle yapılan haberleşmeler yoluyla, bazen çok dolaylı yollardan elimize ulaşmış oldukları bilindiğinde, sunulduklarındaki görece dağınıklık, kısmî, hatta bölük pörçük karakterleri konusunda okuyucunun anlayışlı olacağından eminiz.

[Irak’ta] daha savaşın başlamasından önce devlete karşı önemli proleter mücadelelerin (açlık isyanları, savaşa karşı gösteriler türünden mücadelelerin) patlamış olduğunu daha önce söylemiştik. Koalisyon’un ilk bombardımanlarının başlamasından bile önce oradaki durum üzerine, askerlerin ve genel olarak proleterlerin ruh hâli [anlayışları] üzerine ek bilgilere sahibiz şimdi.

İran/Irak savaşının sonunda bölgede durum, daha o zaman devlet tarafından zorlukla denetlenebilir genel bir hâl arz ediyordu. Şehirlerin kontrolü çok zordu. On yıldır süren savaş, proleterlerin çoğunu silâhlandırmıştı: örneğin sularla kaplı sazlık bölgeler [Şattül Arap], o zamandan beri asker kaçakları ve devletten kopmuş başka proleterler için önemli bir buluşma ve toplanma yeriydi. Öte yandan bu on yıl boyunca savaşmış olan bir asker için, ondan vergiler isteyen bir yönetimin sıkıdüzenine [disiplinine], fabrikada da bir bölüm şefinin ya da ustabaşının buyruklarına vs. boyun eğmek çok zor kabul edilebilir bir olaydı. Üstelik devlet, cepheden dönen askerleri ulusal kahramanlar gibi gösterip överek (savaşın sürdürülebilmesi için vazgeçilmez bir propagandadır bu), günlük yaşamın sıkıdüzenine direnmeyi ve boyun

12 Bu bölüm “*Communiste*”in 34. sayısından (Eylül 1991) çevrilmiştir. (ç.n.)

eğmemeyi teşvik eder dolaylı bir biçimde; toplumsal barışı korumak için az çok belirsiz, muğlâk biçimde tepki gösterir, ama ne itaatsizliği ne de genel karışıklığı frenlemeyi başaramaz.

Yeni bir savaş tehdidinin giderek daha açıkça ortaya çıkmasıyla, böylece bu savaşa karşı direniş de çeşitli somut biçimler altında çıkar ortaya: proleterleri yeniden silâh altına almak isteyenlere karşı gösterilen tepkiler, edilgin biçimlerden silâhlı ve şiddet uygulanan bir aşamaya geçer. İran/Irak savaşı esnasında çok önemli bir rol oynamış olan silâhlı savaşçı proleter çekirdekler olgusu, burada da belirleyici oldu. Söz konusu savaşın öncesinde ve savaş boyunca bu çekirdekler, askere alınmaya karşı direnişlerin yönetilmesini değişik düzeylerde üstlenmişlerdi. Pek çok bölgede edilgin direnişlerin (askere gitmeyi reddetmek, üstlerinin emirlerine itaat etmemek, – sık sık ailenin, dost çevresinin yardımı ve açık bildirimleriyle – cepheye gitmeyi reddetmek gibi direnişlerin) geliştiği bir sırada, bu direnişler söz konusu öncü azınlıklar sayesinde askerlik şubelerine ve bütün omzu kalabalık takımına karşı bilinçli bir askerî karşı koyma eylemlerine dönüştüler.

Bazı subayları kurşuna dizmekte tereddüt etmeyen en kararlı unsurlardan oluşan azınlıkların bu eylemleri, – her zaman olduğu gibi – üniforma altındaki proleterlerin hiçbir açık desteğini görmez başlangıçta. Bu sonuncuların bu türden eylemlere yönelik duydukları sempatiye rağmen, devletin bu bozgunculara [yenilgicilere] karşı yürüttüğü savaş, bir kez daha devlet yıldırğanlığının [terörizminin] gücünü zorla kabul ettirmeyi başarır. Ama giderek korkular kaybolur ve subayların kurşuna dizilmesi, toplu boyutlara varacak ölçüde çoğalır. Pek çok durumda askerler, “kendi subayları”nı toplu hâlde linç ederler. Orduya bağlılıkla hızlı bir kopuşa, gerekli bir kopuş durumuna varılır böylece. Subaylar korkmaya başlar ve güç dengesini kaybederler. Askerler de [artık] istedikleri gibi davranmaktadır. Subaylar özür dileme ve bağışlanmayı isteme derekesine düşer. Kendilerinin de savaşa karşı olduklarını ve bu seferberliğin sorumluları olmadıklarını vs. iddia ederler.

Koalisyon kara harekâtını başlattığında ordunun içinde durum, bizzat subayların toplu hâldeki asker kaçakları tarafından tanınıp anında kurşuna dizilme korkusuyla kendi apoletlerini söküp atacakları derecede allak bullaktır. Birliğin karşısına omzundaki apoletlerle çıkmak, intihar etmek anlamına gelmektedir [artık].

Güneydeki çeşitli stratejik noktalarda yenilgiciler daha da öteye gidecektir: resmî partinin binalarına saldırıp iâşe depolarını işgal ederler ve yiyecekleri aç proleterlere dağıtırlar; gizli polis binalarını tahrip edip düzen ajanlarını kurşuna dizerler. Basra, Nasriya ve Divanya kentlerinde durum ayaklanmaya varır. Bu bölgenin asker kaçaklarının ve devletle bağlarını koparmış diğer proleterlerin yoğunlaştığı ünlü bir bölge olduğunu unutmamak gerekir. Irak devletinin, İran savaşından sonra yine binlerce insanı katlettiği bu sazlık bölgelere karşı düzenlemiş olduğu saldırıları dergimizin önceki sayılarında açıklamıştık (bkz. “İran/Irak: emperyalist savaşa karşı sınıf savaşı”, “Le Communiste”, № 20). O dönemde hükümet, bu bölgede saklanmış 10 000 asker kaçağı olduğunu resmen kabul ediyordu; bugünse 55 000’ini asker kaçağı tam 1 milyon kişinin olduğunu teslim ediyor.

Güney Irak’ın bu bölgesindeki ayaklanmalar, Koalisyon’un kara harekâtının başlamasıyla birlikte patlar. Basra, Amara, Nasriya, Necef ve Kerbelâ şehirlerindeki yoğun bombardımanlar yüzünden proleterlerin durumu, giderek daha da denetlenemez bir hâl alıyordu. Örgütlü azınlıklar mevcut tepkileri örgütlediler, mücadeleleri de bu kentlerin çevresinde cereyan etti. Bu hareketlerin dinsel karakteri konusunda tüm söylenenlere karşın, proleterler, bu mücadelelerinde dini hiçbir biçimde göz önünde bulundurmamıştır. Necef ve Kerbelâ’nın şiiiler için kutsal kentler olduğu doğru, ama burjuva basının bu konuda söylediklerinin tersine, buradaki ayaklanmaların şiiilikle hiçbir ilişkisi yoktur. Öyle ki, proleterler yakaladıkları baasçıları asmak için ibadethaneleri, kutsal sayılan mekânları kullandılar. Kutsal [oldukları düşünülen] anıtkabirler kurşun delikleriyle kalbura dönmüştü ve öfkeli bazı proleterler camilere bile işemişti! Bu durumda “dinsel bir bağnazlık”tan söz

edebilmek oldukça zor olacaktır!

Necef ve Nasriya ayaklanmaları sırasında Koalisyon ordusu bu kentlerin kapısına dayanmış olmasına rağmen, Irak ordusunun bu asi hareketlere karşı hücumu geçebilmesi için kara saldırılarını açıkça durdurdu. Irak ordusunun bu tekrar ortaya çıkışı, işçi saflarında çözümlere yol açtı, asker kaçakları da dört bir yana kaçıp ortadan kayboluverdiler. Sığınma hakkı istemek için, bir yardım bulmak için “müttefik” birliklerine sığınmaya çalışanlar da... şu türden cevaplarla karşılaştılar: “eğer susamışsanız size su verilecektir, ama silâhlarınızı bırakmanız koşuluyla!” Ve ardından, öldürüleceklerini bile bile, silâhsız hâlde yeniden kente gönderildiler! Bu, ayaklanma karşısında Saddam ve Koalisyon arasındaki işbirliğinin iyi bir örneğidir.

Güneydeki proletaryanın önemli bir bölümünü yığınlar hâlinde Bağdat’a yönelten süreci ve Saddam Hüseyin’in kuzeyde, Kürdistan’da sahip olduğu birlikleri geri çağırarak (böylece devletin bu bölgedeki konumunu daha da zayıflatarak) buna karşı gösterdiği tepkiyi de “*Communisme*”in 33. sayısında [birinci bölümde] anlatmıştık aynı şekilde.

Böylece kuzeyde diğer bölgelerin militanlarıyla buluşanların, yani Kerkük’ten gelen türkler ve İran’da ayaklanma dönemindeki baskılardan ve savaşlardan kaçan iranlılarla buluşan militanların sayısı binlere ulaştı. Birkaç yıl önce Halepçe, Kharadisa gibi kentlerin Saddam tarafından yakılıp yıkılması nedeniyle... pek çok insan buralardan kaçıp Süleymaniye civarına sığınacaktı (70 000’den fazla asker kaçağı bu bölgede buluşmuştu; kendilerini savunmak için, devletin denetimlerine karşı ve kürt ya da diğer milliyetçilere karşı mücadele etmek için radikal gruplar hâlinde örgütlenmiş 70 000 proleter yani). Geleneksel sloganları “kürt halkının özgürlüğü” ve “kürt halkının [kendi kaderini tayin] hakkı” olan kürt milliyetçilerinin Süleymaniye’deki Mart 1991 ayaklanmasında etkilerinin çok önemsiz olmasını belirleyecek olan da, değişik çevrelerden, deneyimlerden vs. gelen bu proleter harmandı.

Müttefiklerin kara saldırısı başlar başlamaz kuzeyde Musul, Erbil, Kerkük, Süleymaniye gibi kentlerde ortaya çıkan önemli ayaklanmalara karşı koymak amacıyla Saddam Hüseyin’in milliyetçilerle barış içinde bir arada yaşamaya yönelik anlaşmalar imzalamış olduğunu da hatırlamalıyız bu arada. “*Kürt Yurtseverler Birliği*”nin (KYB) lideri Celal Talabani, ardından “*Irak Kürdistan Demokratik Partisi*” (IKDP) lideri Mesut Barzani, Saddam Hüseyin’le bir anlaşmaya vardıklarını Nisan ve Mart 1991 aylarında açıkça ilân etmişlerdi. Ve daha şu yakınlarda Celal Talabani, müttefiklerin kara harekâtı esnasında iraklı ve kürt güçlerin kendi şiddet tekellerini üstlendiklerini ve bölgesel haklara karşılıklı bir saygı olduğunu garanti ederek, “ulusal saygı” adına grubunun [KYB] Irak devletinin dengesini bozmak üzere yürütülen faaliyetlere katılmadığını da doğruluyordu. Aynı şekilde iranlı “Halkın Mücahitleri”nin de bu anlaşmalara katıldığını, vurucu güçlerinin ayaklanan proletaryaya karşı kullanılmış olduğunu da biliyoruz şimdi.

Yani kuzeydeki proleter mücadele, milliyetçi resmî muhalif örgütlere karşı, KYB ve IKDP gibi örgütlere karşı ve onların dışında yer almaktadır daha baştan. Enternasyonalist ve yenilgici proleter öncü, başından itibaren bu grupları savaşın *ortakçısı* [savaş yanlısı] bölüngüler olarak ilân eder açıkça.

Bu bölgede cereyan etmiş mücadelelere gelince... dergimizin önceki sayısında [birinci bölümde] vermiş olduğumuz bilgilerin dışında, devlete karşı yürütülen bu çatışmaların yapıldığı koşullara ve genel duruma ilişkin, özellikle de Mart 1991 Süleymaniye ayaklanması konusunda daha fazla bilgiye sahibiz şimdi.

Mart 1991’deki bu ayaklanmayı ele almadan önce, bu aynı şehirde [Süleymaniye’de] 300 kadının tutuklanıp daha sonra katledildikleri gösteri konusunda dergimizin geçen sayısında [birinci bölümde] vermiş olduğumuz haberi tamamlamak isteriz... Bu gösteride iranlı militan bir kadın, bir askerin tüfeğini elinden almaya çalışır, ama yakındaki bir kulede nöbetçilik yapmakta olan bir diğer asker tarafından vurulup katledilir. Bu olay söz konusu

gösteride yaygın çatışmaları başlatır. Ve bu militan kadın, Süleymaniye'deki çatışmaların sembolü olarak, bir şehit olarak kabul edilmektedir bugün herkes tarafından. Kadının iranlı olması, iraklı proleterler için önemli değildir; onlar için önemli olan, onun yaptığıdır. Bu olayı zikretmemiz küçük bir ayrıntı vermiş olmak için değil, ama isyancıları iraklı/iranlı veya kürt/şii vs olarak karşı karşıya getirmeye çalışan ideolojilerin hepsi tarafından çizilmiş yolaklarda artık yürümek istemeyen proleterlerin mücadelesinden doğan devlete yönelik bu uzlaşmaz karşıtlığın ulusalcılığa karşı olan özünü genel bir biçimde ifade ettiği içindir.

Bu yılın Mart ayında Süleymaniye'de patlayan ayaklanmanın tamamen kendiliğinden olduğunu ifade eden tüm bilgilerin tersine, ayaklanmanın öncü azınlıklar tarafından üstlenilmiş yoğun örgütsel bir çalışmanın ürünü olduğu şimdi açıkça görülmekte.

Ayaklanmadan önceki altı ay boyunca sürdürülmüş olan bu azınlık militan faaliyet, çetin ve zordur. Asıl olarak militanlar arasında dolaşan “*Proleter*” isimli bir dergi yayımlamakta olan bir grup çıkar ortaya: “*Komünist Perspektif*”. Militanlar arasındaki bağlar, baskıların ve geçmişteki katliamların ağırlığı nedeniyle çok sınırlıdır; militanlar gizilice örgütlenmektedir. Kuveyt'in işgali sırasında isyanların gelişmesiyle birlikte, *Komünist Perspektif* li yoldaşlar, diğer militan azınlıklarla tartışma toplantıları düzenlerler. Öte yandan başka proleterler de – Konsey anlamına gelen – *Şûra* isimli bir grubun çevresinde örgütlenmektedir. *Şûra*, örgütlenmeye, konumlarını benzeştirmeye, teknik sorunları yoluna sokmaya, silâh ele geçirmeye vs. karar veren yaklaşık 300 kadar – iraklı ve iranlı – militanı temsil etmektedir.

Süleymaniye'de 8 Mart günü saat 13'te hücumu geçmeye karar verilir. Önceden oluşturulan çeşitli ekiplerin belirlenmiş hedefleri vardır: kışlalar, polis karakolları, haber alma ve gizli polis merkezleri, “Birleşmiş Milletler Köşkü”, ulusalcıların ve gazetecilerin girmelerini engellemek amacıyla kentin çevresindeki ana girişler vs. Bu kararlar bütün proleterler tarafından sevinçle karşılanır. Aslında bir süredir gerginlik had safhadadır ve herkes bir şeylerin olmasını beklemektedir. Ordu da gerginliğin ve öfkenin arttığını hissetmekte ve bir patlama beklemektedir, ama yine de Süleymaniye'ye yapılan bu hücum karşısında şaşkınlığa uğrar: kent her tarafta ve aynı anda başlatılan bir hücumu maruz kalmıştır.

Yoldaşlarımız, bizzat bu enternasyonalist isyancı grupların – bütün ayaklanma süreci boyunca – sınıf öfkeleri ve sınıf çıkarlarıyla harekete geçen proleter yığınların eylemleri tarafından sık sık aşıldıkları özel durumları iletmişlerdi bize. Silâhlı birkaç yüz devrimci Süleymaniye'ye girdiğinde, silâh elde kendilerini selâmlayan isyancı proleter bir kitlenin kendilerine doğru geldiğini görerek içine düştükleri şaşkınlık bunun bir örneğidir. Bu isyancı proleterlerin çıkarlarını bütün baskıcılara karşı şiddetle dayatmaktan başka bir şey olmayan niyetlerini anladıklarında ve yalnızca hafif silâhlarla değil, üstelik – devlete karşı kullanmak üzere hazırlandıkları – ağır topçu silâhları da ele geçirdiklerini gördüklerinde... devrimcilerin şaşkınlığı daha da büyüktür.

Kentin hücumu sırasında giderek daha çok sayıda proleter çatışmalara katılır. Söz konusu gruplar kışlaları ele geçirdiklerinde, el koydukları silâhları mücadeleye hazır bütün proleterlere dağıtarak onlara şu talimatları verirler: karneye bağlanmış süt stoklarını ve hapishaneleri ele geçirin, mahpusları serbest bırakın vb. Üniformalı bütün şahıslar, yargılanmaksızın anında infaz edilecektir.

Ayaklanma özellikle şiddetli olur: proleterler Saddam Hüseyin'in gizli polis kuvvetlerine saldırarak devlet tarafından düzenlenmiş olan yıldırıcılık [terörizm] ve katliam yıllarının öcünü alırlar.

İki gün süren çatışmalardan sonra “Hausmann Ocağı” (siyasî polisin gizli üssü) isyancıların eline geçer. İyi eğitilmiş askerler buldukları yerleri var güçleriyle savunmaktadır; zafer, giderek artan sayıda proleterin bu çatışmalara katılmaları sayesinde elde edilebilecektir ancak. “Hausmann Ocağı”nda bulunan yüz kadar baasçı aynasız, isyancılar

tarafından itlâf edilecektir.

Kentin işgali örgütlenmeye koyulur: makinelerin, gizli belgelerin, silâhların vs. yeniden sahiplenilmesiyle işe başlanır. Bazı ulusalcı yöneticilerin batılı gazetelere verdikleri demeçlerin izahı da buradadır:

“Düzensizlik hiç kimseye yaramaz; kargaşalık çıkartanların arasında kışkırtıcıların olduğu kesin... her şeyi tahrip ediyorlar. Saddam Hüseyin’in gizli polis üyelerine saldırıp onları öldürmekle kalmıyorlar (bu, anlaşılır bir şeydir), üstelik bütün polis arşivlerini, tapu kadastro ve nüfus idaresi kayıtlarını da yakıyorlar... daha sonra bütün bu belgelere ihtiyacımız olacağını, tüm devlet örgütlenmelerinin böylesi arşivlere ihtiyacı olduğunu anlarsanız, bu olaylarda baasçı, kışkırtıcı ajanların olduğu bizim için çok açık.”

Bu burjuvaların anlamadığı, ya da daha iyisi kabul etmekte çıkarlarının olmadığı şey, bu devrimin devletin yeniden örgütlenmesi ve sermayenin yönetimi veya [kürt] ulusunun kurtuluşu gibi bir amacının olmadığı, ama bütün önemli proleter ayaklanmalar gibi, *bizzat devlete karşı mücadele etmek* ve onun tüm görünümüne yani askerlere, polise, kamu binalarına, düzen partilerine, güvenlik ve mülkiyet kayıtlarına vs. saldırmak olduğudur.

Süleymaniyeli proleterler, baasçıların kentin dışındaki bir parkta saklandıklarını öğrendiklerinde oraya doğru yollandı ve şöyle bağırırlar:

“Yıkılsın devlet, yaşasın Şûra!”

“Sovyet örgütleri istiyoruz!”

“Kürt özerkliği”nden yana olan sloganlar hemen hiç duyulmaz. Milisler şeklinde örgütlenmeye çalışan proleterler, peşmergelerin (ulusalcı kürt örgütleri savaşçıların) Süleymaniye’ye girmelerini engellerler. [Zira] ulusalcıların ve Saddam’ın el ele oldukları bütün isyancılar için açıktır.

Ulusalcılar da bu durumda denetimi ele geçirmek amacıyla Kerkük’e gidecektir; tepeden tırnağa silâhlı Şûra militanlarının yakın takibi altında oraya onlardan önce varırlar. KYB ve IKDP Kerkük’te çoğunlukta; lehlerine olan güç dengesinin verdiği kuvvetle yönetime ve Şûra’ya karşı mücadele ederler.

Saddam Hüseyin ve ulusalcılar arasında isyanı ezmek amacıyla yapılan anlaşma, “araplar”ın (güneyden gelip kuzeydeki ayaklanmalara katılan asker kaçaklarının) “kendi” bölgelerine geri gönderilmeleri gibi Kürdistan’ın özerkliği için mücadeleyi de öngörüyordu.

Ayaklanmaların ardından “Özgür Kürdistan Radyosu”, üzerinde Şûra bildirileri bulunan veya silâh taşıyan herkesin sorgusuz sualsiz kurşuna dizileceği yollu tehditler yayınlıyordu her gün.

Asıl olarak *Komünist Perspektif* ve Şûra’yı birleştiren [kapsayan] mücadele topluluğu, ayrıntılarını pek bilmediğimiz konum [tavır] anlaşmazlıklarını da içermektedir her şeye karşın. Bu anlaşmazlıklar ve kopuş, önemli sayıda proleter taraftarı [sempatizanı] hareketsizliğe ve hareketten uzaklaşmaya götürecektir. Ama iki grubun militanları, ulusalcıların baskısı karşısında yine de dayanışma içinde kalacaktır.

Çok kısa biçimde özetleyecek olursak, Şûra kendini, kürt ya da tüm diğer milliyetçilere karşı olan enternasyonalist proleter bir grup olarak tanımlar; devrimci hareketi yalnızca Irak’ta değil, dünyanın her tarafında güçlendirmek için savaşır. Sermayeyi dünya çapında toplumsal bir ilişki, ancak dünya devrimiyle dünya çapında yok edilebilecek toplumsal bir ilişki olarak saptar.

Ayaklanmaların ardından hareket epeyce zayıfladı, Şûra da yok edilmemek için [tekrar] gizlilik koşullarına geçti.

Ordu ve ulusalcılar Nisan ayı ortasında Süleymaniye'yi yeniden ele geçirirler. Hükümetle ulusalcıların ittifakı kusursuzdur: ulusalcılar *Şûra* militanlarını devlete ihbar edip ellerindeki tüm bilgileri (isimleri, adresleri, faaliyetlerini vs.) onlara aktarırlar.

Bu durumda *Şûra*, dünyanın dört bir yanında ulusalcıları teşhir etmeye çağırıyor. Ulusalcılar da, KYB ve IKDP sayesinde Kürdistan'ın kurtarıldığını, bu örneği izleyerek diğer şehirleri de anarşistlerden, kargaşalık saçan kışkırtıcı unsurlardan temizlemek gerektiğini bangır bangır bağırdıkları radyo programları ve kampanyalar düzenler. 30-31 Mayıs'ta Süleymaniye'de yeni isyanlar olur... El koymalar örgütlüdür; öldürülmekten korkarak silâh bırakan çok sayıda asker vardır. Hükümet güçleri ve ulusalcılar, takviye kuvvetler getirirler. Proleterler, ulusalcılara karşı olan öfkelerine rağmen yine de onları öldürmezler. Bu sayede KYB de, saat 19'dan sonra sokağa çıkacak herkese sorgusuz sualsiz ateş açılacağı kararını alabilir. Dolayısıyla bu örgüt, bugün hâlâ duruma hâkimdir.

Kerkük'te, Rania'da ve Erbil'de de önemli ayaklanmalar oldu aynı şekilde. Asker kaçaklarının ve silâhli azınlık grupların bu ayaklanmalardaki rolleri yine önemliydi aynı biçimde. Bütün burjuva bölümlere (hükümete bağlı olanlara ve ulusalcılara) karşı açıkça ortaya çıkan bu azınlıklar, Karadağ ve Kavkaman bölgelerinde yoğunlaşmış ve hazırlanmışlardı. Ulusalcılar ve enternasyonalistler arasındaki çatışma, açık ve netti. Enternasyonalist yoldaşlar, yenilginin katliam demek olduğunu ve ulusalcı milislerin acımasız davrandıklarını biliyorlardı.

Bağdat'ta, ilk bombardımanlardan önce, sahte geçiş ve izin belgeleri kaçakçılığı ile güvenli bölgelerin ve saklanacak yerlerin örgütlenmesi sayesinde herkes kaçmaya hazırlanmıştı. İlk bombaların Bağdat üzerine bırakılmalarından bile önce, sıradan askerler gibi apoletlerini sökmüş olan ve kimi zaman ilk kaçanları oluşturan subaylar da, bağlı oldukları birlikleri terk edip kaçmak için hazırды. Böylece Bağdat'ın en büyük kışlası, daha ilk bombalar düşmeye başlar başlamaz çabucak boşaltılmış ve bu kışlaları savunmak için tek bir el olsun silâh sıkıldığı duyulmamıştı. [Ama öte yandan] askerden kaçmalar, subayları kurşuna dizmeler ve çatışmalar oluyordu. Baasçı güçlere karşı savaşmak üzere askerler ve başka proleterler silâhli vurucu timler oluşturur ve savaş esnasında şehrin iki semtini (Altahura ve Şeyla semtlerini) kontrol etmeyi başarırlar. Bu semtler, Bağdat'ın göbeğindeki askerden kaçmaları yaygınlaştıran çekici merkezleri oluşturuyordu; ülkenin başka bölgelerinden gelmiş olan yüzlerce asker, Bağdat'ın belli başlı kışlalarından kaçıp biraz istirahat edebilecekleri, sivil giysiler edinebilecekleri, karınlarını doyurabilecekleri vs. imkânlarla kendilerine tam bir destek sağlayan ve de memleketlerine geri dönmelerine izin verilen bu semtlere geliyordu.

* * *

Körfez savaşı esnasında Koalisyon'un yalnızca askerî hedefleri bombaladığını, ancak [bu hedeflerin] "yakınındaki" sivil hedefleri de [istemeyerek] bombaladığını iddia etmek, tam bir yalandır. Bu durumda şu ikisinden biri: ya Koalisyon'un gücü ve teknolojik üstünlüğü konusundaki yalan, "*Communisme*"in geçen sayısında [önceki bölümde] gösterdiğimizden ve sandığımızdan daha büyüktü; ya da askerî hedefler hiçbir zaman bombalanmadılar. Irak'taki enternasyonalist yoldaşlarımız sayesinde bugün biliyoruz ki, bombardımanların % 80'i sivil hedefler üzerinde gerçekleştirilmişti. Irak'taki askerî tesislerin hemen hiç zarar görmediklerini ve nükleer silâh araştırma merkeziyle kimyasal imalât merkezlerinin bombalanmadıklarını da biliyoruz aynı şekilde. Savaşın sonunda Bağdat [Irak devleti], kimyasal silâhlar üretiminde savaş öncesi kapasiteye sahiptir hâlâ.

Koalisyon'un "kahramanları"yla Cumhuriyet Muhafızları askerlerinin karşı karşıya geldikleri çatışmalara gelince... burada da söz konusu olan, dört başı mamur bir yalandır. Cumhuriyet Muhafızları'nın sadece % 5'i öldü bu savaşta; devletin bu vurucu birliklerinin proleter mücadele karşısında uğradıkları yıkım, Koalisyon'un kara harekâtının tümü

tarafından gerçekleştirilen tahribattan çok daha büyüktü.

Beklendiği gibi, Koalisyon için burada burjuva düzenin korunması, şu “melun” Saddam’la olan çelişkilerinden çok daha kaygılandırıcıydı. Irak devletinin bu vurucu birlikleri bugün (Temmuz 1991’de) bu bölgede hâlâ çok önemli bir rol oynamaktadır. Pentagon’un ve genel olarak uluslararası kapitalizmin en büyük güçlerinin, Saddam’ı tasfiye etme arzularının da ötesinde, Baas Partisi’ni bölgede düzenin korunmasının iyi bir garantörü olarak düşündükleri kuşku götürmez (bu, sanılanın aksine, ulusalcılar ve dincilerle yapılacak ittifakları da dışlamaz). Bu noktada, Cumhuriyet Muhafızları’nın hayatî bölgelerine asla saldırmama kararı kadar, toplumsal barışı garanti edebilecek güçte yerel bir kuvvete duyulan kaçınılmaz ihtiyacın yol açtığı savaşı durdurma kararı da apaçık ortadadır.

Basın, kuzey amerikalı deniz piyadelerinin Cumhuriyet Muhafızları’nı proleter öfke ve isyana karşı korudukları görüntüler, gerçeküstü olarak düşündükleri böylesi sahneler yayınladı.

Aynı biçimde insanî yardım işleri de, proletaryayı silâhsızlandırmanın somut bir faaliyetinden ibarettir asıl olarak. BM, esir kamplarında ulusalcılarla birlikte çalışır ve onların onayı olmaksızın hiçbir şey yapılmaz. *Yalnızca silâhını teslim edenlere yiyecek verilir!* Ulusalcılar ha bire radyo çağrılarını yayınlamaktadır: aynı anda tehditkâr ve güven verici ağzımlarla isim isim aranan militanlara çağrılar yapılır; saklandıkları yerleri bildirmeleri ve gelip onlara teslim olmaları istenir; affedileceklerine ve silâhlarını teslim etme durumunda kendilerine yiyecek verileceğine dair sözler verilir vs. Böylelikle şu “insanî yardım” da devletin disiplinini, düzene boyun eğmeyi vs. kabul etmeye hazır olanlara *satılmış* olur yalnızca. Koalisyon güçleri de, bu durumda onları bir parça ekmekle, birazcık da sağlıklarıyla ilgilenerek ödüllendirir.

Ne hükümet ne ulusalcılar ne de Koalisyon güçleri durumu kontrol altına almayı başaramaz. Aralarında ittifak yapmaya zorlanmış olmaları da, besbelli ki bu yüzden. Hükümet, güneyden gelen proleterleri bulmak ve onları tekrar memleketlerine gönderme talimatını vererek kuzeydeki bütün kentlere pek çok devriye gönderdi. Lâkin gerilim öylesine büyüktü ki, bir proleter kimlik kartını göstermeyi reddettiğinde askerler de silâhlarını bırakıp onları desteklediklerini açıklıyorlardı.

Bilgisizlik yüzünden ve/veya kasıtlı yanlış bilgilendirmelerin sonucu, isyancı proleter yığınlar kuzeyde kürt ulusalcılarıyla, güneyde de İran devletinin islâmcılığıyla bir tutulur.

Ne ulusalcıların ne de dinci kuvvetlerin ideolojilerinin ideolojik gücünü küçümsemeksizin, burada betimlenmiş olan bütün mücadelelerin, – gördüğümüz gibi asla devlete karşı mücadele çağrısı yapmamış, tersine onun en güvenilir savunucularını oluşturmuş olan – [ulusalcı ve dinci] kuvvetlerin dışında ve onlara karşı örgütlenmiş olduğu konusunda ısrar ediyoruz.

Ulusalcılarla isyancılar arasındaki karşıtlığın kuzeyde çatışmalara varmış olduğunu, savaş esnasında ve sonrasında savaşa karşı olan bütün önemli mücadelelerin Cumhuriyet Muhafızları ile ulusalcı milisler arasındaki birliği karşılarında bulduklarını daha önce görmüştük.

Savaşa karşı mücadelenin hiç kuşkusuz daha yaygın ve şiddetli, ama daha az örgütlü olduğu güneydeyse, İran yanlısı islâmcıların ağırlığı, basın iddia ettiğinden çok daha azdır. Sazlık bölgelerdeki ayaklanmalar [daha önce] İran devleti yanlısı olmuşlarsa eğer, bu, çok eskiden beri bu bölgede var olan denetim dışı proleter kitlesinin epey zaman önce hep birlikte İran topraklarına sığınmış olmaları yüzündendir. Bugünse tersine, sermayenin ordusuna, ne ona ne de bir başkasına katılmayı hiçbir biçimde kabul etmeyen yaklaşık 55 000 silâhlı insan var bu bölgede. Bu bölgeden gelen tüm haberler, “boyun eğmez” bu proleterlerle islâmcılar arasında sürekli çatışmaların olduğunu doğruluyor.

Bu bölümü bitirmek amacıyla dünya proletaryası için şu anda Irak'ta olup bitenin önemi üzerinde ısrar etmek, aynı zamanda bölgedeki yoldaşlarımızın bize yaptıkları uluslararası çağrıyı buradan da yansıtmak isteriz...

Kısa bir süre önce elimize ulaşan bilgilere göre, bütün sermaye bölüğülerinin (Koalisyon, baasçı, kürt ulusalcıları, dinciler vs.) proletaryayı ezmek gayesiyle oluşturdukları birliğe rağmen, mücadele görülmemiş bir yeğinlikle devam etmekte.

Ulusalcılar burjuva düzeni yeniden dayatmak için ellerinden geleni artlarına bırakmıyor, ama düzenin bozulması ve itaatsizlik genelleşmiş durumda. İş olmaması ve devlet tarafından dayatılmış tüm kuralların proletarya tarafından sorun edilip yeniden masaya yatırılması olguları, burjuva düzeni yeniden tesis etmek isteyenlerin işini çok zorlaştırıyor.

Siyasileşme had safhada. Herkes, her tarafta “yapılması gereken”i konuşuyor. Çeşitli bölüğüler, gruplar belirlemekte; on kadar yeni örgüt ortaya çıkmış durumda. Sadece Süleymaniye’de [ayaklanma] hareketi boyunca 36 değişik örgüt merkezi saydıklarını söylüyor yoldaşlarımız.

Öte yandan devletin baskı güçleri de, proleter öfkeden uzakta, yeniden örgütleniyor. Koalisyon’un desteğiyle Cumhuriyet Muhafızları ve ulusalcı milisler, güçlerini yeniden yapılandırıyor ve yeni bir katliama hazırlanıyorlar.

Yoldaşlarımız tarafından bize ulaştırılan bir belgede, saflarında çok sayıda yaralı olduğu, ulusalcılar tarafından tehdit edildiklerini ve ölüm tehlikesi içinde olduklarını bildiriyorlar; dayanışma çağrılarının dünyaya duyurulmasını istiyorlar bizden.

Proletaryanın buradaki mücadelesi ne kadar örnek olursa olsun, dünyanın diğer bölgelerindeki proletaryanın bağımsız hareketinin zayıflığı ve yalıtılmışlığı nedeniyle güç dengesinin aleyhimize olduğu açık. Sadece ve sadece uluslararası proletaryanın “kendi burjuvazisi”ne karşı eylemleri, savaşın bu cephesindeki yoldaşlarımıza gerçek bir destek sağlayabilir.

O hâlde Irak'taki proletaryayla dayanışma çabalarımızı arttırmaya çağırıyoruz; [konuyla ilgili] yazılı belgelerimizi olduğu gibi, bölgedeki yoldaşlarımızdan gelen bütün bilgileri de dağıtıp yayarak bu bölgede olup bitenleri eskisinden daha çok duyurmaya, anlatmaya, tanıtmaya çağırıyoruz; Saddam Hüseyin, IKDP'li ve KYB'li kürt milliyetçileri, her türden dinci takımı ile Koalisyon güçleri arasındaki cinaî suç ortaklığının rolünü bütün dünyada (çünkü bu yaratıklar, dünyanın dört bir yanında kol gezmekte!) teşhir etmeye çağırıyoruz [herkesi].

YOLDAŞLAR! NEREDE OLURSANIZ OLUN, SINIFLAR ARASINDAKİ ÇELİŞKİ AYNI; KARŞINIZDA BİR ULUSALCI (KÜRT, IRAKLI VEYA BİR BAŞKA ULUSALCI) OLDUĞUNDA, SÖZ KONUSU OLANIN IRAK'TAKİ PROLETER KARDEŞLERİNİZİN KARŞI DURDUKLARI O AYNI DÜŞMAN OLDUĞUNU UNUTMAYIN!

Burada yayımladığımız bu metin ve dile getirdiğimiz çağrı, grubumuz [EKB] tarafından yıllardır İran-İrak bölgesinde gerçekleştirilmiş çalışmaların, aynı şekilde iki yıl önce Bern’de düzenlediğimiz uluslararası toplantının dolaysız devamıdır. Bu yazı, enternasyonalist komünistlerin dünya çapında kapitalizme karşı olan proletaryanın mücadele topluluğunu güçlendirmek ve merkezileştirmek için yürütülen bütün çabaların da devamıdır.

Bern toplantısını tanıtan yazımızda (bkz. “*Uluslararası bir çalışma toplantısına dair.*” başlıklı ek, “*Communisme*”, № 29), bugünküyle aynı yönde somut bir çağrıyı dile getiriyor ve komünist eylemi mümkün en geniş düzeyde merkezileştirmeye çalışmak için bilgi [haber] gönderilmesine, gerekli olanların yapılmasına, maddî katkılara vs. çağırıyorduk. *Bugün yoldaşlarımız ölümle burun burunayken, bu çağrımızı eskisinden çok daha güçlü biçimde yineliyoruz.*

Bütün bunlara rağmen, Bern toplantısından sonra İngiltere’de açtığımız banka

hesabının ve kiralanan posta kutusunun hemen hemen boş kaldığını belirtmek isteriz. Komünist faaliyeti merkezileştirmek amacıyla katkıları veya önerileri olan yoldaşları, mümkünse buldukları ülkedeki *Enternasyonalist Komünistler Birliği* militanlarıyla doğrudan ilişkiye geçmeye çağırıyoruz. Şayet bu olanaklı değilse, katkılarını grubun [birliğin] Belçika'daki merkezî adresine göndermelerini öneriyoruz.

**KAPİTALİZME ve SAVAŞLARINA KARŞI,
ULUSALCILIĞA ve BÜTÜN DEVLETLERİNE KARŞI,
KOMÜNİST BİR DÜNYA DEVRİMİ İÇİN...
IRAK'TAKİ DEVRİMCİ YENİLGİCİLİK YANLISI
PROLETARYANIN YANINDA MÜCADELE EDELİM !**

Yoldaşlarımız tarafından bölgede dağıtılmış olan
bildiriden bir bölümü bulacaksınız aşağıda:

“... Kürt ulusalcıların ve diğer demokrat muhaliflerin proletarya karşı olan rolleri olmaksızın, isyancı proleterler sadece Saddam'ın değil Irak'ın da defterini dürmüş olacaktı bugün; kapitalist sömürü toplumundan kurtulma isteklerinin, kararlı ve devrimci eylemlerinin yayılmasıyla bütün bölgeyi tehdit etmiş olacaktı.

Bir burjuva bölüğünün savaşta yenilgisi, diğer kampın daha güçlü olmasına bağlı değildir [sadece], ama bırakın devrimci proleterlerin ulusu ve “onun” burjuvalarını savunma isteklerinin olmamasını, [bunun da ötesinde] vatana ihanet etme istençlerine bağlıdır asıl olarak;

Proleterler Irak'ta ulusu savunma görevlerini yerini getirmeyi reddetmekle kalmadılar yalnızca, [üstelik] silâhlarını devlete olduğu gibi bütün [resmî] muhalif silâhlı güçlere karşı da kullandılar (enternasyonalist militanların kuzeyde ulusalcılara karşı yürüttüğü mücadeleler gibi [örneğin]).

KAPİTALİST DEVLETİ YIKALIM !

**IRAK'TA DEMOKRASİYE ve KÜRDİSTAN'IN ÖZERKLİĞİNE
KARŞI MÜCADELE EDELİM !**

**CAMİLERİ ve KİLİSELERİ,
DİNCİLERİN MEZARLARINA DÖNÜŞTÜRELİM !**

Kapitalizme karşı mücadelede temel hedef olarak enternasyonalist komünist hareketimizin birliğini ve örgütlenmesini güçlendirelim !

Enternasyonalist Komünistler Birliği – Nisan 1991.”

Üçüncü Bölüm¹³

ULUSALCILIĞA KARŞI PROLETARYA...

Irak ve Koalisyon orduları¹⁴ arasında yapılan ateşkesin üzerinden geçen şu bir yılı aşkın süreden sonra, bu bölgedeki sınıf kardeşlerimiz tarafından sürdürülmüş olan mücadeleyi [artık] geçmiştekinden daha iyi açıklamaya, eleştirmeye ve desteklemeye girişebiliriz.

Buradaki eleştirimizin, Ekim 1989'da Bern'de [İsviçre] gerçekleşen “eski” uluslararası önerimizle¹⁵ tam bir devamlılık içinde olduğunu bir kez daha hatırlatırız. Söz konusu öneri, devlet yıldırıcılığına ve savaşın hazırlanmasına karşı olan mücadele eksenini üzerinde yoğunlaşmış ve hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

Bern'deki toplantı, Irak ve İran'ın giriştikleri savaşın bitmesinden kısa bir süre sonra bu ülkelerdeki sınıf mücadeleleri üzerinde eksenleşmişti somut olarak. Bu toplantı, enternasyonalist etkinliklerin bir eşgüdümü girişimi olma iddiasındaydı ve devlet karşısındaki mücadele ve dayanışmayı üstlenmek amacıyla dile getirilmiş pek çok başka somut öneri daha yapılmıştı.

Irak'taki proleter mücadelelerin önemi, uzun zamandan beri bu mücadeleleri diğer komünist militanların mücadeleleriyle birleştirip merkezileştirme çalışmasını etkili biçimde başlatmak için olan girişimlerimizi de belirlemişti. Bu bölgedeki savaşımın esnasında ve sonrasında, dünyanın değişik köşelerinde örgütlenme girişimleri ve militan istekler görüldü. Ne var ki bu girişimler, üzücü biçimde özel ve yalıtık girişimler olarak kaldı.

Proletarya Irak'ta sınıf olarak [mücadeleleri sayesinde açıkça ve özerk bir sınıf olarak] oluşmaya yönelirken, yoldaşlarımız da – örneğin yazılı yayınlarımızı dağıtarak, hatta “*Programatik Yönelim Tezleri*”mizin arapçasını yerel çapta basarak vb. – enternasyonalist bir perspektif içinde örgütlenmeyi başarırlarken, burada, Avrupa'da yobaz [sekte] aşama ağır basıyordu [hâlâ] ve Bern'de kararlaştırılmış olan asgarî önerilerin (Irak'taki mücadelelere ilişkin bilgilerin, haberlerin ve militanların dolaşımı yoluyla, bir haberleşme adresinin [posta kutusunun] sağlanması, bir yardımlaşma hesabının açılması vb. yoluyla dayanışmanın örgütlenmesi girişimine ilişkin önerilerin) bile yerine getirilmediğini görecektik.

Avrupa'daki bu dağınık duruma karşın, Yerküre'nin bu köşesindeki girişimlerin çok yetersiz olmasına rağmen, Irak'ta mücadele içindeki sınıf kardeşlerimizle uluslararası dayanışmayı mümkün mertebe koruyup sürdürmeye çalıştık... militanlar ve haberler [yine de] dolaştı ve kolektif biçimde bu olaylardan dersler çıkartmaya çalıştık.

Dünyanın birkaç bölgesinde sınıfımız militanlarının Irak proletaryasının

13 Yazının bu üçüncü bölümü “*Communisme*”in 36. sayısından (Haziran 1992) çevrilmiştir. (ç.n.)

14 “İkinci” Dünya Savaşı ve “Körfez Savaşı” arasındaki güya benzeşmeyi vurgulamak için basın tarafından, şu askerî haber tacirleri tarafından Koalisyon orduları “müttefik orduları” olarak da isimlendirilmektedir... [çünkü] “İkinci” Dünya Savaşı boyunca “Müttefikler”, dünya barışını tehlikeye atan kalles ve cani bir zorba [Hitler] karşısında adalet ve demokrasiyi savunan bir koalisyon görüntüsünü takınmışlardı (biz de bu görüntüyü, seve seve onlara bırakıyoruz!). Koalisyon'un bu savaşı haklılamak ve gelecek savaşı için kullanacağı bahane de işte bu aynı görüntüdür.

15 Bern'deki bu toplantının bilânçosu konusunda daha fazla ayrıntı için okura fransızca merkezî dergimiz “*Communisme*”in 29. sayısındaki (Ekim 1989) ek belgeye bakmasını salık veririz: “*Uluslararası bir çalışma toplantısına dair.*”

mücadelelerine ilgi gösterdiği ve bu ilginin bu olayları ele alıp işleyen bildiriler, broşürler ve dergiler yoluyla gerçekleşmiş olduğu doğru. Kullanılan bu malzemenin içeriği konusunda kesin bir yargıda bulunmaya kalkışmaksızın, gene de bu olaylar sayesinde ortaya koyulmuş olan enerjinin asıl olarak dağılık kalmasına yani nereden bakılırsa bakılsın – bunun bugün için olduğu kadar tarihsel bakımdan da – açıkça düşünülenden daha az etkili olmasına üzüleceğiz sadece.

“Aşırı sol” denilen gruplara gelince... söz konusu olan, Milano’yu ya da Paris’i aşan, ağırlığını koyan bütün bu mücadelelerin o [ayını] ırkçı reddidir her zamanki gibi. Irak’ta proletarya bir sınıf sıfatıyla yeni oluşumuna yönelirken, [oradaki] yoldaşlarımız sınıfın gerçek perspektifleri içinde örgütlenmeyi başarırlarken... şu “küçük devrimci çevre”nin militanları da, o aynı gecikmiş ilgiyle merkezlerine bağlı kalarak ağababalar gibi kürsülerinden [lütfedip] yüce birkaç düşünce yumurtlamaktaydı. Kendini beğenmişlik ve başkalarına ders vermeler, komünist güçlerin dünya adına merkezileşmelerine tamamen yabancı olan bu çevreye özgü Avrupa-merkezli anlayışlarını da belirlemişti. Şu Avrupa-merkezciliğinin pek kıymetli temsilcilerinden biri olan CCI’nin, bu bölgedeki proleter mücadelelerin varlığını düpedüz reddettiğini, Irak’taki işçi sınıfının etkisiz olduğunu düşündüğünü ve bu sınıfın “sermayeye karşı hemen hiçbir mücadele tecrübesinin olmadığını” (hilâfsız aynen böyle!) söylediğini bir kez daha hatırlatırız.¹⁶

Bu türden bir tahlilin dile getirdiği, Avrupa-merkezciliği ve başkalarını küçümseme dışında her şeyden önce inkâr ettiği olgu, kapitalizm/komünizm çelişkisinin gelişmesidir. Irak’ta patlama aşamasına gelmiş olan durum, bu çelişkinin bugününü göstermez yalnızca, üstelik *geleceğini* de gösterir fazlasıyla. Zira kapitalist uygarlığın vahşeti [barbarlığı], kendisi için ölümcül olan bu çelişkiyi çözmekte sermayenin yegâne çaresi sıfatıyla sermayenin proletaryaya karşı sürdürdüğü savaş, “orada” var olanla birlikte “burada” da şiddetlenmeye, yoğunlaşmaya ulaşıncaya kadar artmaktan ve gelişmekten başka bir şey yapamaz. Mücadelemiz, Irak’taki proleterlerin yanıtları, bu barbarlığa karşı mücadelede olanaklı tek yolun *devrim için mücadele* yolu olduğunu gösteriyor bizlere.

Geçmişte olduğu gibi bugün de – kişisel olarak tanıdığımız bazı kişilerin ve yoldaşların dışında – karşılık bulduğu çok az yankılara rağmen, her zamanki çağrımızı bir kez daha yinelemekte tereddüt etmememiz bu yüzden...

Savaşa karşı mücadele topluluğunu ve devrimci yenilgiciliği gelin hep birlikte örgütleyelim!

Yapmış olduğumuz öneriler temelinde, proletaryanın çıkarlarından yola çıkan bütün ciddi öneriler temelinde, ister tek bir militandan gelsin ister bir öbek militandan yapılan bütün devrimci girişimler temelinde... savaşı hazırlayanların tümüne karşı güçlerimizi birleştirelim, daha güçlü olmak için bir araya gelelim!

* * *

Bu metin [bu bölüm], önceki makalelerimizi [önceki iki bölümü] tamamlamak amacını güder. Körfez’den gelen haberlerin [mümkün] en kısa sürede duyurulmasına her an öncelik verdiğimizizi bilmek gerekir. Basın tarafından uygulanan katı haber ambargosu karşısında, [olup bitenin] genel olarak gizlenmesi karşısında, grubumuz militanları veya diğer örgütlerin militanları tarafından bize ulaştırılmış haberlerin duyurulmasına öncelik verdik. Kâh mevcut değişik örgütlerin ağırlığı [önemi] konusunu kâh ayaklanmanın gücünü ele alan

¹⁶ Şu dehşetengiz enternasyonalistlerden yapılmış olan bu alıntının tümü için “*Communisme*”in 33. sayısında yayımlanmış olan [elinizdeki bu yazının birinci bölümünde yer alan] “*Burjuvaziden İnciler*” başlıklı eke bakınız.

kâh orada yürütülmekte olan siyasî tartışmalar üzerinde duran bu haberler, elimize parça parça ulaştı. Gerekli bütün bilgilere sahip olduktan sonra bu bilgileri daha derli toplu tek bir metin hâlinde kaleme almamıza elverecek farazî bir anı beklemektense, bize ulaşan bu haberleri [bilgileri] – yayınlarımıza bağlı olarak – parça parça yayınlamayı tercih ettik.

Elinizdeki bu metine [bu bölüme] gelince... Burada, Avrupa’da ele almak istediğimiz konularda (Irak’ın güneyindeki mücadeleler, Kürdistan’da şûraların ortaya çıkışı ve mücadelede yer alan örgütler hakkında, burjuvazinin insanî yardım kampanyaları gibi konularda) elimize henüz geçmiş olan son haberlerden yararlandık bir kez daha. Şûraların mevcut olduğu dönemde kullanılmış olan sloganların bir listesi gibi, değişik örgütlerden gelen Temmuz 1991 tarihli metinlerden bazı parçaları da ek olarak bölümün sonuna yerleştirdik. Bu eklerin arasında grubumuzun daha şu yakınlarda (Mayıs 1992’de) Süleymaniye civarında dağıttığı bir bildiri de yer almakta.

Bu metnin görece dağınlığı nedeniyle okurun bizi hoş göreceğini umarız. Irak’ta bugün bile, kararlı azınlık gruplar olup bitenden dersler çıkartıyor, şûraların demokratik eğilimlerini [demokratizmlerini] eleştiriyor, ulusalcılık karşıtı mücadelenin yaygınlaştırılmasının olanaklarını tartışıyor ve burjuvazinin kendisine karşı koyanlara dayatmaya çalıştığı silâhsızlandırmaya karşı direniyorlar. Bölgedeki yoldaşlarımızın bizlere bildirimler, çeşitli yazılar ve çözümler, yeni haberler vb. ulaştırarak ulusal duvarları yıkmaya çalışmaları, tam da bu tehlikeli ve karma karışık [kaotik] koşullarda olmaktadır.

Bu üçüncü bölümün ilk kısmı, Irak’ta, özellikle güneyindeki mücadelelerin tarihçesini kısaca betimlemeye çalışacaktır. Böylelikle hem savaş boyunca sürüp gitmiş olan yenilgiçi mücadeleler konusunda sahip olduğumuz yetersiz bilgileri tamamlamak hem de aynı şekilde bu bölgelerde bulunan yoldaşlarımızın hiçbir mücadele tecrübeleri olmadığını (!) düşünmekten ibaret şu inanılmaz “Avrupa ırkçısı” önyargıyı cevaplamak istiyorduk. Sazlık bölgelerdeki mücadelelere ilişkin kaleme aldığımız şu birkaç satır, çok uzun zamandan beri bu bölgede sürüp gelen devlete karşı mücadelelerin yeğinliğini göstermeye yetecektir. Bu bölüm, savaş esnasında ve sonrasında Irak’taki mücadeleler konusunda vermiş olduğumuz bilgileri yararlı biçimde tamamlayacaktır.

Bu bölümün ikinci kısmında da, Körfez savaşı esnasında şûraların – önce bütün burjuva örgütlere karşı sınıfımızın birlikçi yanıtı olarak, daha sonra mücadelenin gelişmesine demokratik bir fren oluşturarak – çelişkili biçimde ortaya çıkışları ele alınacaktır.

Üçüncü ve son kısımda da, proletaryayı ezmek amacıyla dünya burjuvazisinin yürüttüğü mücadelenin özellikle utanmaz bir tezahürünü, yani insanî yardım ve seçim kampanyalarını ele alacağız.

1. Devlete karşı direnişin geleneksel sığınağı: “sazlık bölge”.

Irak’ın güneyinde, özellikle de “sazlık bölge”deki devlet karşıtı direniş, baasçıların iktidara gelmelerinin çok öncelerine kadar uzanır. Yüzyıllar boyunca bu bölge bütün arananlara, ezilenlere, asilere vb. sığınak olmuştur her zaman. Sazlık alanların [bataklıkların] arazi yapısı öyledir ki, buralara kara yoluyla giriş olanaksızdır, dolayısıyla saklanmak için ayrıcalıklı bir alan oluştururlar gerçekte. Baas hükümetinin [yönetiminin] baskıları, çok eskiden beri bu bölgede hüküm süren toplumsal disiplinsizliğe ve ayaklanmalara nihayet bir son vermek isteyen burjuva devletin kadim kararlılığının verili bir dönemde açık seçik ortaya çıkışının örneklerinden biridir yalnızca.

Sözünü ettiğimiz “sazlık bölge”de on kadar aşiret, kabile vs. yaşamakta ve bu bölgede yer değiştirmek çok zor olduğundan, bölgenin değişik yerlerinde yaşayan bölge sakinleri arasındaki iletişim de çok seyrek olmaktadır. Ama yine de, bu doğal engellerin ötesinde onları

birleştiren, *devlete boyun eğmeyi bilerek ve isteyerek reddetme* geleneğidir.

Daha yüzyılın başında [20. yüzyıl] İngiliz burjuvazisi, güneyin bu bölgelerinde Türklere [Osmanlılara] karşı çıkan devlet karşıtı tepkileri kendi hesabına kullanabileceğini düşünmüştü. Osmanlı devletine karşı patlayan toplumsal mücadeleleri kendi çıkarlarına bağlamaya çalıştı. Lâkin [buradaki] proleterlerin tepkileri, bölgedeki İngiliz sömürgecilerinin beklentilerine uymaktan çok uzaktı; üstelik bu sömürgecilere karşı mücadele öylesine şiddetli hâle geldi ki, İngiliz burjuvalarına karşı yönelen bu savaşımı bu kez de... Türk devleti sahiplenmeye kalkıştı tarihsel nedenlerle ve “sazlık bölgeler”in bu direnişini, sömürgecilğe karşı mücadelenin bizzat örneği gibi tanıttılar dünyaya!

Resmî muhalefet (şii), bugün hâlâ, güneydeki bu toplumsal mücadelelerden artakalanı ele geçirmeye çalışıyor ve bu mücadeleleri kendi siyasetine verilmiş bir destek olarak gösteriyor.

Baas Partisi, çağdaş Irak tarihinin en baskıcı yönetimlerinden biri olarak bilinmektedir. Bu bölgede gerçekleştirmiş olduğu çok büyük toplumsal ve iktisadî projelere (yüzyılın başından bu yana diğer hükümetlerce bu alanda yapılmış olanların toplamını çok büyük ölçüde aşan projelere) rağmen, toplumsal disiplinsizlik hâlâ hüküm sürmekte.

Bu özellik, “sazlık bölge” halkından devletin (baasçı, şii, ulusalcı vs. tüm bölüngüleri dâhil devletin) bir çeşit “doğal düşmanı”nı yaratmış durumda.

* * *

İran/İrak savaşından kısa bir süre önce birkaç yüz kadar aranan militan, bu bataklık düzlüklere sığınır ve İran’ın güney sınırlarındaki bölge halkı nezdinde bir destek bulurlar. O dönemde bu militanlar örgütlü bir güç oluşturmamaktadır; oraya buraya dağılmış ve çok yalıtık durumdaki bir avuç insanı temsil ettiklerinden, ellerinde ancak çok az savunma aracı vardır.

Bu militanların arasında, güney ve orta Irak kentlerinden gelmiş Irak “Komünist” Partisi’nin eski üyeleri de vardır; içlerinden çoğu, hükümetle partileri arasında imzalanmış olan ittifak anlaşmasına uymayı reddetmiş olmaları yüzünden aranmaktadır. Kimi durumlarda Irak “Komünist” Partisi, onları hükümete ihbar edip ele vermektedir.

Bu militanların arasında Basra, Amara, Nasırıye gibi şehirlerde cereyan etmiş olan sınıfsal çalkantı ve eylemlerde faal olarak yer almış işçi militanlar da bulunmaktadır. Baas Partisi’ne bağlı örgütlerdeki (öğrenci örgütleri, sendikalar, halka zorla dayatılan zorunlu toplu işler vs.) mecburî çalışmayı reddetmiş olan proleterlerle çok sayıda asker kaçakları da vardır aynı şekilde.

1970’li yılların başlarında hükümet tarafından bölgenin, bu alanların yeniden düzenlenmesi plânı hazırlanır. Plânın amacı, sazlık bölgeye en yakın köylerin yıkılıp ortadan kaldırılmasıdır. Hükümet, buralardaki köylüleri başka yerlere göçmeye zorlayarak bölge ahalisinin asilere verdiği desteği azamî ölçüde azaltmayı istemektedir. Göçmeyi reddeden köylülerin evleri ordu tarafından dinamitlenir ve bu insanlar yıkıntılarda yaşamak zorunda bırakılırlar.

İran’a karşı savaş patladığında, buraya sığınanların ve kaçakların safları giderek kabarır. Savaşla meşgul devletin kendileriyle pek ilgilenilmemesinden yararlanan militanların yaşam koşulları, kendilerini açıkça örgütlü bir güç olarak tanımlamak için henüz yeterince yapılanmamış oldukları hâlde, kısa bir süre için de olsa daha bir katlanılır hâle gelir. Yani bu savaşın ilk yılı, hükümetin onlara uyguladığı doğrudan baskıyı bir ölçüde gevşetmesine yarar; hayatta kalabilmek için her an, günbegün verilen mücadele sorunu, [böylece] biraz olsun hafifledi. Pek çok proleter, ailesiyle birlikte, gelip bu bölgeye sığınır.

Buralara sığınanların ve kaçakların sayılarının artmasına rağmen, bir hedefin olmayışı, açık seçik toplumsal bir projelerinin olmayışı, gizil devrimci güç taşıyan bir kitlenin bireysel

yaşam mücadelesini de sınırlamaktadır.

Irak devletinin İran'a karşı ilk hücumlarının başarısı, şaşkınlığa, kargaşaya olan eğilimleri güçlendirir. Devlet, yenilgiden çok askerî başarılar elde ettiği bir aşamadır; dolayısıyla "iç" düşmanlarına karşı savaşmak ve baskılarını haklı göstermek için artık eskisinden daha rahat bir konumdadır.

Burjuvazi lehine olan bu güç dengesi, ilişkilerini korumakta giderek zorlanan militanların faaliyet alanını daraltacaktır. "Yasa-dışılar"dan oluşan bu kitlenin varlığı yetkililerin dikkatini çeker ve onlara karşı güçlü bir tepkinin gerekliliğini gündeme getirir. Kaçaklar tarafından yürütülen bütün faaliyetler, bu durumda hükümetin tepkisine maruz kalma tehlikesiyle yüz yüzedir.

Devletin – eğer "yasa-dışılar"a yardım etmeye devam ederlerse – bölgenin [ası]l sakinlerini yok etmekle tehdit etmesi, bu dönemde olur (daha sonra da böylesi başka dönemler olacaktır). Yetkililer, bu tehditlerini sazlık bölgeye yakın köylerde uygulamaya koyar; devlet, kaçaklara yardım etmekle suçlanan köylüleri onar onar kurşuna dizer. Basitçe bir kaçağa yol tarif etme olayı [bile], baskıcı güçlerin şimşeklerini çekmek için yeterli görülüyordu.

1981'in Ocak ayı, Ahvaz yakınlarında Irak topraklarına kadar girecek olan İran hücumlarının da başlangıcı olmuştu. [Böylece] birkaç bin asker kaçağı daha eklenir önceden kaçmış olanlara. Kaçakların çoğu, ya [düpedüz] cepheden ya da artçı alaylardan kaçıp gelmektedir.

Bu dönemde hükümet, propagandasının ana temalarını dönemin ihtiyaçlarına yani askerî yenilgilerine daha iyi uyacak tarzda değiştirir... bu propagandalarda Irak'ın İran'ı işgal etmeyi hiçbir zaman düşünmediği ve İran'ın bu saldırgan davranışının (yani askerî başarılarının) bütün iyi vatanseverleri yalnızca "sorumluluk duyarak vatani müdafaaya" yönelteceği temaları işlenir. Bu propagandanın pratik bir sonucu da, "iranlı yobazlara karşı kendilerini savunmaya" çağrılan güney bölgesi ahalisinin hepsine çok geniş ölçüde silâh dağıtılması olmuştu.

İranlı burjuvazi de, kendi açısından, "kutsal Kerbelâ ve Necef kentlerinin kurtarılması" için "Saddam iblisi"ne karşı direniş ve "kutsal cihat" çağrılarını arttırır.

Irak ordusunun 1982'deki büyük bozgunu, ordudan kaçma hareketini ve ordunun güney bölgelere doğru geri çekilmesini hızlandırır. İran ordusunun cephenin güneyinde ve orta bölgelerinde [Bağdat'a yakın bölgelerde] zafer kazanmasından duyulan korku, Irak ordusunu güneydeki kendi topraklarında bir temizlik harekâtını başlatmaya zorlar; Irak devleti, ülke içinde ve bizzat ordunun bağrında var olan hükümet karşıtı bütün direnişleri tasfiye etmeye girişir.

Sazlık bölgelerdeki köylerin kimyasal silâhlarla bombalanmaları da bu aynı yıl içinde olur. Bölgeyi terk etme emirlerine riayet etmeyi ve [aziz] vatanın savunulması için [ilân edilen] genel seferberliğe katılmayı reddetmiş olan köyler hedef alınır bu bombardımanlarda.

Kaçaklar epeyce zor durumdadır... Bir yanda Irak ordusuna karşı nihaî saldırısını hazırlamakta olan güney sınırlarındaki İran ordusu (İran, Bağdat'ı güneye yani Basra'ya bağlayan ana yolu kesmeye çalışmaktadır [aslında]); diğer yanda da, her ne kadar çok sayıda askerin emirlere itaat etmek istememesi nedeniyle ortaya çıkan durum yüzünden zayıflamış da olsa, [gene de] alabildiğine silâhlı bir Irak ordusu vardır. Asker kaçaklarının saflarında hüküm süren karışıklık, proleter anlayış bakımından pek net olmayan bir duruma yol açar... sazlık bölgelere sığınmış olanlar, örgütlü bir hareket olmaktan ziyade bir yığın gibi davranmaktadır.

Bütün bu dönem boyunca – isimlerini bile bilmediğimiz – bir yığın küçük grup, kendi kendilerine örgütlenmek, kendilerini savunmak, her iki orduya karşı savaşımalarını sürdürmek için – merkezî olmayan – çağrılar yaparlar. Söz konusu gruplar ya da daha doğrusu bu savaşçı birlikler, Irak ordusu tarafından tutulan bölgelerin göbeğinde baltalama [sabotaj] eylemleri düzenlerler (cephaneliklere, demiryolu hatlarına, çeşitli konvoylara yapılan saldırılar; baasçı

partinin tanınan üyelerinin kurşuna dizilmesi; diğer askerleri de kaçırmaya çağıran propagandalar vb.).

İran devleti de, Irak topraklarında bulunan şii bölümler ve “İslâmî Dava” partisi aracılığıyla bu eylemleri kendi hesabına kullanmaya çalışır, ama – İran’daki “Dava”nın küçük birliklerinin saflarına katılmak üzere bölgeyi terk etmekte hemen ikna olmuş küçük bir bölümün dışında – bu proleterleri kendi yanına çekmeyi başaramaz.

İran hükümeti, Dava Partisi saflarına yeni militanlar kazanmak gayesiyle, bazı maddî ayrıcalıklar (hastaların ve yaralıların sağaltımı, İran’daki yakınlarını ziyaret edebilme ve serbestçe seyahat edebilme izinleri, işe yardımları vs. türünden ayrıcalıklar) sağlayarak bu partinin [ıraklı] üyelerinin ve yandaşlarının yaşamlarını kolaylaştırır. Sözü edilen partinin çerçevesini reddedenler de, yaşamlarını sürdürebilmek amacıyla yiyecek içecek bir şeyler elde etme ve tedavi sorunlarını gizlice kendileri çözmek zorundadır. Hatta bazı asker kaçakları, tedavi olabilmek için bu partinin üyesiymiş gibi davranır.

Zamanla örgütlenme ve merkezleşme ihtiyacı daha bir şiddetle hissettirir kendini. Bu dönemde güney bölgesi, İran ve Irak orduları arasında kanın su gibi aktığı gerçek bir kırım alanıdır. Bu bölgeye sığınmış olan kaçakların hepsinin durumu iyice ağırlaşmış, iyice kötüleşmiştir.

1983’te nispeten iyi silâhlanmış 20 000 asker kaçağı vardır bölgede... yani gerçek bir bozguncu [yenilgici] ordu. [Zaten] Irak devletinin bu asilere karşı çok geniş bir saldırı başlatması da tam bu sırada olur.

Irak ordusundaki bazı birlikler, cephenin ön saflarındaki birlikler emirleri uygulamakta giderek daha çok kararsızlık gösterir. Askerlerin itaatsizliği giderek yaygınlaşır. Bir bozgunculuk karşısında fazlasıyla hassas olan ve bu eğilimin ordunun geri kalanına sıçramasından korkan Irak genelkurmayı, sonuçta kendi birliklerinin bir kısmının yok edilmesi emrini verir. Böylece bin kadar asker, bütün bir alay düpedüz katledilir. [Sazlıklarda] sürdürülen yoğun bombardımanlar da kaçakların saflarında yaklaşık 8 500 kişinin ölümüne yol açar. Buradan birkaç on kilometre ötede konuşlanmış olan İran ordusunun bu katliamlara karşı çıkmak için parmağını bile oynatmadığı da gün gibi aşikâr. Tam tersine, yaralılar gibi ailelerinin de İran’a sığınmalarını engeller.

Bombardımanların yoğunluğuna ve şiddetine, yol açtığı korkunç katliama rağmen, Irak ordusu kaçakların işgali altındaki bölgenin içlerine dalmayı yine de başaramaz.

Iraklı muhalefet (Irak “Komünist” Partisi, kürt milliyetçileri, Dava, islâmcılar vs.) gazeteleri, [bu olayda] dikkatleri şunun üzerine çekerler: “Bütün bu halk çocuklarının, demokratik Irak cephesinde çalışmak için, demokrat ve anti-faşist diğer partilerin safına katılmak üzere siyasî bir yapı, bir parti edinmemiş, yaratamamış olmaları doğrusu çok üzücü.” Bu türden açıklamalarla, bu hareketi hiçbir biçimde kontrol edemediklerini göstermiş oluyorlar [aslında].

Bu dönemde Celal Talabani’nin KYB’si (Kürdistan Yurtseverler Birliği), kürt sorununa barışçı bir çözüm bulmak için Irak hükümetiyle görüşmeler yürütmektedir.

Bu yenilginin ardından kaçakların bir bölümü aileleriyle birlikte İran’a kaçarken, küçük bir azınlık da Kürdistan illerine ulaşmayı başarır. Bu azınlık, aynı anda hem Irak ordusunun zulmünden kaçmak hem de kendilerini kürt milliyetçilerine karşı (özellikle de KYB’ye karşı) korumak zorunda kalacaktır. Bu sonuncular da [kürt milliyetçileri], yürüttükleri görüşmelerde hükümetin kendilerine bazı tavizler vermesi karşılığında... yakaladıkları kaçakları hükümet yetkililerine teslim ederler.

Kimileri ulusalcılardan kaçmayı ve diğer kaçakların sayesinde hayatta kalmayı başarır ya da kürt köylerinde bir sığınak bulur. Güney bölgelerinden kaçmayı başaramamış olanlar da, hayatta kalabilmek için direnmek ve savaşmak zorundadır.

1986 ve 1989 arasında ülkenin orta bölgelerinde ve Bağdat civarında proleter eylemler yeniden çıkar ortaya. Değişik kaçak birlikleri çeşitli baltalama faaliyetleri, proleter

kamulaştırmalar, cephaneliklere ve yiyecek stoklarına yönelik saldırılar, demiryolu hatlarını hedefleyen sabotajlar, Baas Partisi'nin ya da onun güvenlik servisi üyelerine karşı örgütlü cezalandırma baskınları düzenlerler. Hükümetin güvenlik birimleriyle silâhlı proleter gruplar arasında pek çok çatışma olmuştur.

Irak gazeteleri, “hainler”in, “hırsızlar”ın, “eşkiyalar”ın, “kaçakçılar”ın vs. tutuklanmaları ve idam edilmeleri haberleriyle dolar taşar her gün... ve bu, yalnızca merkezî Irak'tadır [Bağdat ve civarlarında].

Bir kez daha bazı köyler baştan aşağı yıkılır; sakinleri de “sabotajcılar”a yiyecek bir şeyler vermiş ya da köylerinden geçip gitmelerine müsaade etmiş olmaları türünden sudan bahanelerle katledilmiştir düpedüz.

Bu dönemde biri Irak dışında, daha tehditkâr olanı da içerde [olmak üzere] iki ayrı cephe görülür açıkça. Hemen bütün kentlerde hükümete [merkezî yönetime] karşı mücadeleler çıkar ortaya. Bu mücadeleler giderek daha yoğun ve örgütlü bir görünüm kazanır.

Bildiğimiz kadarıyla, etkin üye sayısı ender olarak birkaç on kişiyi geçen çok sayıda küçük grup çıkar ortaya. Bu grupçukların yoğunlaştığı yerler Bağdat'tır, Nasıriye'dir, Basra'dır, Divanya'dır, Şatora'dır, Amara'dır, Kut'tur vs. Tüm bu [küçük] yapılanmalar, askeri güç ve faaliyet alanları konusunda kılışal uzlaşmalara varırlar aralarında. Ve de dayanışmayı, yardımlaşmayı, bilgi alışverişini, yaralıların sağaltımını, yaşamlarını sürdürebilmek amacıyla bazı dümenlerin çevrilmesini, birliklerin yer değiştirme yöntemlerini, şehirlerle ve halkıyla ilişkileri [birlikte] düzenlemeye çalışırlar. Bu yapılanmaların yaratılması, 1983'teki büyük yenilgi sonrasında, savaş mahallinde hâlâ 3 ya da 4 bin savaşçının kaldığı o büyük yenilgi sonrasında kadar uzanır aslında. Bu yapılanmaların çoğunu ilk kez kurmuş olanlar, kökeninde yer alanlar da... kaçak subaylardır.

Bildirileri ve yaptıkları çağrılar nedeniyle bu gruplardan üçü tanınmakta. Bu gruplar, “mücadelenin sürekli kılınması”, “mücadelerde özerklik” “öncü işçiler” vs. babındaki maocu ideolojinin güçlü etkilerine rağmen, bağrında proleterleri toplayan örgütlerdir. Bir de “Şakilâ” (Emekçiler) isimli bir yayın organı vardır.

Bu yapılanmalar arasında bir merkezileşme çabasının ortaya çıkışı, İran'a karşı sürdürülen savaşın son yılından itibaren gerçekleşecektir. Bu girişimi cesaretlendirmiş olan, ordudaki hareketsizliktir, halkın yaşam koşullarının giderek ağırlaşmasıdır, hükümet karşıtı direnişlere karşı giderek acımasızlaşan zulmün ağırlığıdır.

Cephede ölen asker cesetlerinin [ailelerine] teslim edildiği her kez, bir direniş, bir olay çıkar; kentli ve köylü proleterler, devlete karşı, savaşa karşı gösteriler, toplantılar düzenlemek için bu olaylardan yararlanırlar. Hükümet konakları veya Baas Partisi binaları önünde her gün gösteriler tertiplenmektedir. Bu gösteriler esnasında aynasız takımı da, gösteriye önyak olanları ibret olsun diye herkesin gözü önünde tutuklamaktan ya da üzerlerine ateş açmaktan çekinmezler.

Ne var ki tüm bu baskılar, bu yöntemlere [artık] alışmış olan proleterlerin isyanını yıldırılmaz, durduramaz. Şehirlerde olduğu kadar ordu içindeki her karışıklıktan sonra, bu taşkınlıklar şiddetle bastırılmıştır. Askerlerin ve subayların kurşuna dizilmeleri [artık] gündelik uygulamalar hâline gelmiştir. Devlet, kurşuna dizdiği bu askerleri ve subayları “ulusun çıkarlarını ve devletin güvenliğini tehlikeye atan fesat tohumlarını serbest bırakmış olmak”la suçlamaktadır. Hatta bazen üst düzey sorumluların bile kurşuna dizilmesi söz konusudur; bizzat Saddam tarafından birçok kez madalyalarla taltif edilmiş “ulus kahramanları”ndan birinin bir infaz mangası önünde yolun sonuna varması pekâlâ mümkündü ve görüldü de. Kurşuna dizmelerin bazıları halkın önünde gerçekleştirilir. [Ülkede] durum, kısa bir süre önce kurşuna dizilen sefelinin yerine getirilenlerin artık nasıl davranmaları gerektiğini [bile] bilemedikleri bir düzeydedir... Bu yeni [üst düzey] yöneticiler, sıra kendilerine geldiğinde, ya halk tarafından şiddetle ya da devlet tarafından aşırı bir

umursamazlıkla suçlanacaklarından korkmaktadırlar.

Sağ kalabilmiş olan talihli birkaç militan, İran/İrak savaşı öncesinde ve sonrasında yoldaşlarının kurşuna dizilmelerinin sistemli bir hâle getirilmesinin ardından, bu [yeni] mücadelelerin ortaya çıkmasıyla nihayet rahat bir nefes alabilecektir. Şehirlerde direniş için yapılan çağrılar iyice çoğalır... ve bu çağrılar “*Proletarya*”, “*Sömürülen Halk*”, “*Devrimciler*” gibi imzalar taşımaktadır.

Kesin merkezileşme girişimleri, maalesef hâlâ çok zayıftır ve daha önceki baskılar yüzünden kesilmiş olan falan ya da filân kişiler arasındaki eski militan ilişkilerin yenilenmesi sınırını aşmaz çoğu zaman.

Edilgin [pasif] direniş de örgütlenir: [örneğin] devletin düzenlediği resmî törenlerde yer almak veya ülkenin askerî bayramlarında yapılan kutlamalara katılmak reddedilir; çok sayıda savaş esirine yaptırılan [aşağılayıcı] geçit törenlerini izlemeye gitmek artık kabul edilmez; düşmandan ele geçirilmiş ve ulusal birliği sağlamlaştırmak gayesiyle halka ve askerlere dağıtılan “savaş hazineleri” artık kabul edilmez... Pek çok durumda bazı “iyi yurttaşlar”, kaçaklara yardım etmek ve/veya saklamak için idarî yapıdaki mevkilerini, nüfuzlarını kullanır; [bu yüzden] aralarından çoğu kurşuna dizilmiş, evleri dinamitlenip havaya uçurulmuş, aileleri de katledilmiştir.

Bu olayların her biri için tam bir tarih vermek çok zor, zira olup bitenler günü gününe kaydedilmemiştir. Bu, bunları yerinde yaşamış olan herkes için bir sorundur: [zira] sınıfımızın bütün bu eylemleri, bizzat katıldığı olayı anlatan birinin tarihlerin kesinliği konusunda olduğu kadar olayların betimlenmesinde de iki denemeden birinde yanılabilirdiğinin görüldüğü derecede körü körüne [kendiliğinden, örgütsüzce, rasgele] gelişmişlerdir.

1988 ve 1990 arasındaki mücadeleler, Irak’ın güney ve orta bölgelerinde bulunan kentlerde yoğunlaşır özellikle. Halk, savaş yılları boyunca sayıları durmadan artan ölümlerinin hesabını tutmakta ve daha da kötüleşen iktisadî durumunu düşünmektedir. Burjuvazi çok zor durumdadır... binlerce silâhli kaçağı kontrol etmek, hükümete yönelik güvensizliği önlemek ve ordudaki kaynaşmaları ezip dizginlemek zorundadır.

Sazlık bölgedeki kaçaklar ordusu, biraz daha iyi yapılanmaya çalışır; [kendisini oluşturan] gruplar, aralarında daha uyumlu olmaya çabalar. Mücadeleler geliştikçe, yalıtılmışlığı kırmak amacıyla merkezileşmenin ihtiyaçları da giderek daha çok su yüzüne çıkar.

1988–1990 arasında Irak ordusu, sazlık bölgedeki bu harekete karşı pek çok saldırı düzenler. Kayıp bilânçosu, iki tarafta da çok ağırdır. Güneydeki proleterlerin içinde buldukları yalıtılmışlık, devlete karşı olan direnişlerini azaltır ve çok tehlikeli bir duruma yol açar: 1990 yılı sonunda bu kaçakların sayısı, birbirinden bağımsız, merkezî olmayan ve de hareketli küçük birlikte örgütlü birkaç yüz savaşıya gelip dayanır yeniden. Dayanamayan çok sayıda insan, sazlığın öte yanındaki İran topraklarına, Ahvaz civarına geçer. Hatta bazıları yaşamlarını sürdürebilmek, hayatta kalabilmek için İslâmî Dava partisinin silâhli birliklerine bile katılır. Bu sonuncuların arasında çok sayıda yaralı ve ailesiyle birlikte olan insan da vardır.

Proleterlerin her ayaklanmasında uluslararası burjuvazi güneyde bir şii hareketinden, kuzeyde de kürt ulusalcılığından söz eder. Bunlar, birtakım ideolojik yalan ve çarpıtmalardan başka bir şey değildir. Şiilerin bizzat kendileri, bu hareketi hiçbir zaman kendi hareketleri olarak saymamışlardı. Burjuva muhalefetin tüm diğer partileri gibi islâmcı Dava Partisi de bu hareketi eleştirir: sazlıklardaki kaçak kitlesini “viski içip kutsal yerlerde seven ilkesiz, anarşist, allahsız [ateist] ve tahribatçı [sabotajcı] bir grup” (!) olarak nitelendirir.

Savaştaki bu proleter direnişin ve “sazlık bölge”de bulunduğu sığınmağın [yapılmış olan] bu betimlemesi, burjuvazi için Saddam Hüseyin’in savaş hedeflerini izlemesine elverecek olan toplumsal iç barışı yeniden tesis etmesinin olanaksızlığını gösterir. İran ve Irak arasındaki çatışmaların durması, bu anlamda Irak’taki proleter hareketin yenilgisinin asıl

nedeni oldu.

* * *

Kuveyt'in işgalinin nedenleri de yukarda betimlediğimiz bu çelişkiler bütünlüğü içinde yer alır...

Kuveyt'in işgalinden önce ve işgali esnasında savaş için istenen fedakârlıklara karşı, iktisadî kemer sıkma önlemlerinin artışına karşı vs. grevler çıkar ortaya. 1990 Mayıs ayından Aralık ayına kadar, proleterlerin [yeni bir] savaşın yaklaştığını hissettikleri tüm bu dönem boyunca devlete karşı olan doğrudan eylemler yaygınlaşır... Erbil'de, Musul'da, Tuz Hurmatü'de [Kerkük'ün 70–80 kilometre güneyindeki küçük bir kent], Tikrit'te [Saddam'ın memleketi], Kerkük'te, Bağdat'ta, Süleymaniye'de, Basra'da vs. çok değişik sektörlerde yani belediye işçileri arasında, çinici ve alçıcılar arasında, hazır giyim atölyelerinde, plâstik torba işliklerinde, yol ve köprü inşaatlarında, dokumacılık ve nakliyat sektörlerinde, elektrik işleri idarelerinde, kükürt ocaklarında, nükleer enerji [araştırmaları] alanında vs. mücadeleler patlar. Bu mücadeleler işten çıkartmalara karşı, tatil günlerinin lağvedilmesine karşı, işyeri kantinlerinde verilen yemek miktarının azalmasına karşı, fazla mesailere karşı, çalışma sürelerinin uzatılmasına karşı, cepheye göndermek üzere askere almalara karşı, temel gıda maddelerinin karneye bağlanmasına karşı vb. ortaya çıkar. Proleterlerin bu [doğrudan] tepkileri gösterilerle, fabrikaların işgal edilmesiyle, talan edilmesiyle ve yakılmalarıyla somutlaşır. Bu [doğrudan] eylemlerin çoğu, bir ücret artışı elde edebilmek için [yeni] bir güç dengesi oluşturmayı hedeflemektedir. Bu genelleşmiş işçi yıldırangınlığı [terörü] karşısında patronlar çoğu zaman geri adım atarlar.

Ordu konusuna gelince... Cephedeki ve Bağdat'taki askerler, [Müttefikler'in] kara harekâtının daha üçüncü gününden itibaren Bağdat içindeki kışlaların çoğunun hemen tamamen boşalmış olduğunu anlatırlar. Orduyu terk etmeler yoğundur ve uzun zamandan beri hazırlanmaktadır. Askerler kendilerini kurtarmak için [önlerine çıkacak] ilk fırsatı kollamaktadır. Kendilerine sivil elbise, saklanacak bir yer ve yiyecek bir şeyler sağlayan şehirli proleterlerin yardımıyla bu kaçaklar, hep birden sahte izin kâğıtları kullanırlar. O çevrede tanıdıkları ya da ilişkileri olmayanlar da, nereye gideceklerini bilmediklerinden... sadece onlar kaçamaz, kışlalarda kalırlar.

Cephe durumu daha da içler acısıdır... En ön saflara yerleştirilmiş olanlar, asıl olarak eski asker kaçaklarıdır. Bu, onlardan kurtulmanın en iyi yoludur: bu askerler ne müttefik kuvvetlerine teslim olarak paçalarını kurtarabilir (zira onları müttefik kuvvetlerden ayıran önlerindeki alana mayın döşenmiştir) ne de – Cumhuriyet Muhafızları tarafından üzerlerine ateş açılacağından - geriye kaçabilirler. Böylesine sıkışmış bir durumda güney-batı cephesindeki güçlerin hemen tamamı, aç susuz boy siperlerinde bekletilmektedir. Yorgun, acıkmış ve susuz bu askerlerin binlercesi müttefik buldozerleri tarafından canlı canlı kuma gömülür. Müttefiklerin şan ve şeref dolu teknolojik zaferleri de bu işte!

Güney-doğu cephesinde de, Basra gibi yakın şehirlerin olması nedeniyle, askerler için cepheyi terk etmek ve [en yakın] şehre inmek [nispeten] daha kolaydı. Ocak ayının [1991] sonundan itibaren yüzlerce asker cepheyi terk edip Basra civarına sığınır. Sazlık bölgedeki hareketin eski güçleri eylemlerini yoğunlaştırır ve Basra, Amara, Nasıriye gibi kentlerdeki kaçaklar ve asilerle ilişkilerini güçlendirirler.

Taşkınlıklar ülkenin bütününde, özellikle de Bağdat'ta yaygınlaşır. Taura, Kâzimiye, Şuelâ semtleri ayaklanır. Şubat sonu Mart ayı başlarında hareket Basra, Kerbela, Necef, Nasıriye, Süleymaniye, Musul, Erbil, Kerkük ve diğer kentlere yayılır. Proleterler Baas Partisi merkezlerine saldırır, mahpusları serbest bırakır, resmî daireleri talan edip boşaltır, emniyet kuvvetleri binalarına saldırıp yüzlerce Baas Partisi sorumlusuyla birlikte gizli polis işkencecilerini de kurşuna dizerler...

Bu tehlikeli durum, dünya burjuva devletini – hükümetlerinin aracılığıyla – [Irak'taki] şii, ulusalcı, demokrat vs. türünden muhalefet partilerine yönelik yardımlar düzenlemeye götürür...

İslâmcı Dava Partisi, amerikalılar ve suudilerle doğrudan ilişki kurar. Kürt ulusalcıları da onlardan geri kalmaz. Bu bölüngülerden her biri, ayaklanmanın bir bölümünün öncüsü ve hazırlayıcısı olduğunu iddia eder. Lâkin aralarından hiçbiri, iddia ettikleri gibi [ayaklanmalar üzerinde] hiçbir etkiye sahip değildir.

Hareketin köktenciliği karşısında hepsi de çelişkili lâflar zırvalar... Bir yandan hareketin öncüsü olduklarını iddia ederlerken, diğer yandan da proleterler tarafından işlenmiş “suçlar”la, gerçekleştirilmiş eylemlerle herhangi bir alâkayı külliyen inkâr eder, bu asi eylemlerin sorumluluğunu reddederler. Diğer ülkelerin burjuvaları da [böylece] durumun tamamen kontrolden çıktığını çabucak anlayıp aradaki farkı kavramaya başlarlar.

Şii bölüngüler, hareketin anarşistler ve kargaşa yandaşları tarafından örgütlenmiş bir ayaklanma olduğunu söyler en sonunda; dünya burjuvazisi de [böylece] olup bitenin bilincine varır ve muhataplarının hareketi kontrol etmedeki güçsüzlükleri karşısında, Körfez'deki savaşı durdurmayı dayatan tedbirleri almaya başlar hemen.

Dost ama güçsüz bir muhalefet ile iktidardaki bölüngü arasından... ikinciyi seçerler. Müttefiklerin daha savaşın ilk gününden itibaren iddia etmiş olduklarının tersine Irak ordusundaki vurucu birlikler [Cumhuriyet Muhafızları] hiçbir zaman yok edilmiş olmadığından Saddam Hüseyin de ayaklanmalarla “meşgul olmak” üzere bir kez daha gerekli güce kavuşmuş olur. Böylece, müttefik harekâtının son bulması sayesinde, Irak ordusu da (Cumhuriyet Muhafızları) tüm güçlerini önce güneydeki, daha sonra kuzeydeki proleterlere karşı savaşa ayırabilecektir nihayet. Müttefik ordularının uyanık bakışları altında¹⁷ asiler tarafından tutulan yerler adım adım geri alınır. Irak ordusu tanklar ve zırhlılarla girer [asi] şehirlere ve ayaklananlardan binlercesi öldürülür.

Irak ordusu, bir kez bu pis işini tamamladıktan sonra, ulusalcı burjuva bölüngülerle birleşerek birliklerini kuzeye doğru yönlendirir. KYB ve IKDP (Irak Kürdistan Demokrat Partisi), kürt milliyetçileri de hükümetle ilişkiye geçip ülkenin kuzey cephesi için bir ateşkes imzalar. Oralarda toplumsal barışı yeniden tesis etmek üzere kuzeydeki şehirlerin (Süleymaniye, Kerkük, Erbil vs.) kontrolünü üstlenirler.

2. Şûralar: devrim ve karşı-devrim...

Bundan önceki makalelerde [bölümlerde] kuzey Irak'taki Mart ve Temmuz 1991 ayaklanmalarının gelişmesini görmüştük. Şimdi de dergimizin önceki sayılarında [önceki iki bölümde] bu konuda söylediklerimizi doğrulayan ve doğrudan elimize ulaşmış bulunan bilgilere [haberlere] dayanarak Irak Kürdistan'ının bu bölgesinde ortaya çıkmış söz konusu mücadelelerin bazı unsurlarına geri döneceğiz. Görünüşe göre Süleymaniye, sınıf mücadelesinin en şiddetli olduğu ve devletle olan karşıtlığının proletaryayı bu mücadelelerin daha güçlü merkezileşmesi sorununu ortaya koymaya götürdüğü bir Kürdistan kentidir. Şimdi ele alacağımız konu da bu. Ama daha önce şûralar üzerine birkaç söz daha etmek isteriz...

Proletarya mücadeleye koyulduğunda, her zamanki gibi güçlerinin gerekli merkezileşmesine yanıt vermeye çalışır. Bu mücadeleler sayesinde işçi birlikçiliği de, proleter tecrübenin yeniden sahiplenilmesinin düzeyine bağlı olarak, az çok açık biçime somutlaşacağı aşamalardan geçer.

17 Koalisyon ordusu, Irak topraklarından kaçıp kendine sığınanları silâhlarına el koyduktan sonra sistemli biçimde Irak'a iade ederek, [Irak ordusu tarafından] yürütülen katliama fiilen katılacaktır.

Irak'ta şûraların ortaya çıkmaları işte böyle olmuştur.¹⁸ “Şûra”, sözcüğü sözcüğüne “konsey, sovyet” [danışma meclisleri, kamutay] anlamına gelmektedir. Bu bayrağın yeniden göndere çekilmesi, proletaryanın bölgedeki yakın tarihine yapılmış bir atıftır: İran'daki 1978–1979 mücadelelerinin anısı, gerçekte bu dönemde, hâlâ canlıdır burada... Böylelikle [bölge] proletaryası, Rusya'daki 1905, daha sonra 1917 sovyetlerine ve Almanya'daki 1918 konseylerine benzer biçimde mücadelesinin merkezileştirilmesinin ilk adımlarını attığında, proletaryanın temel örgütlenmesinin bu türünün tanıdığı olduğu aynı çelişkilerle birlikte yüzlerce şûra oluşturmuştur. İran'daysa şûralar, [1978–1979 döneminde] demokratizmin ve islâmcı burjuvazinin ortak darbeleri, asıl olarak demokratizmin yol açtığı darbeler altında temelli kaybolmuşlardı.

Öte yandan bu “şûralar”, o dönemde İran'ı sarsmış ve proleterlerin dünyanın en güçlü ordularından birini dağıttıkları şiddetli bir mücadele dalgasına bağlı kalmıştı; bu da demektir ki, Irak'ta mücadele içindeki proletaryanın birliklerinin bayrağı olarak bu sınıfsal başvuru yapılanmasını yeniden canlandırması tamamen doğaldı.

Ve her zaman olduğu gibi, sınıf sınırlarının [çelişkilerinin] işçilerin kendileri için oluşturdukları bu örgütlerde de ortaya çıkması, mücadele ateşi içinde olur. Yani bizim için söz konusu olan, kendinde ve kendiliğinden bir bayrak (şûralar) istemek değil, ama devrimci proletaryanın mücadelesinin ihtiyaçlarına nasıl cevap verdiğini ve güçlerinin nerede bulunduğunu anlamaya çalışmaktır tam da.

Şûralar, proletaryanın dünya çapındaki durumuna kıyasla, eğilimi güçleri komünist örgütlerde yoğunlaştırmaktan ziyade kendiliğindencilik olan dünya çapındaki durumuna kıyasla, önemli bir mücadele düzeyi gerçekleştirir. Ama şûralar, hareketin ihtiyaçlarına oranla çok büyük zayıflık ve karışıklık alanları da oldular. Bu yapılanmaların önemli bir bölümünü çok çabuk kürt milliyetçiliğinin ellerine düşmeye götürmüş olan da budur.

Şûralar mücadele içinde doğmuş ve mahalle, fabrika vb. temelinde örgütlenmiş yapılanmalardır. [Öte yandan], proletaryanın ele geçirdiği malzemeyi pazarlık ederek düzenli biçimde çalan, hem de bunu hareketin ihtiyaçlarına karşı yapan tacir ve/veya ulusalcı leş kargası bir hizbin fırsatçı talanlarına karşı mücadele etmek için kurulmuş yapılanmalardı aynı şekilde daha başından itibaren. Ordudan ele geçirilen kamyonların, hastanelere ait yatakların ya da çeşitli elektrik donanımlarının – çatışma içindeki proleterler bu türden malzemeye şiddetle ihtiyaç duyarken – çalınıp İran'da satılmaları türünden örnekler pek çoktur.

Bazı şûralar, kısa süren varlıkları döneminde, devlete karşı değişik düzeyde bir dizi direnişi merkezileştirmeyi üstlenmişlerdi aynı zamanda. Örneğin bu yapılanmalardan bazıları, ulusalcılar tarafından hedeflenen asker kaçaklarını askerî olarak korumayı örgütlemişlerdi.

Şûralar Mart ve Temmuz 1991 ayaklanmaları döneminde yaşadılar ve görece kurumlaşmaları mücadelenin gelişmesini ağırlaştırmaya başlar başlamaz kendiliklerinden dağılıp kayboldular. Bugün artık şûra yok, ama en mücadeleciler militanlar [bir yandan] dünya burjuvazisi tarafından örgütlenen silâhsızlandırılmalarına karşı mücadele ederlerken [öte yandan] bu hareketten dersler çıkartmak üzere küçük gruplar hâlinde örgütlendiler.

İşçi hareketinin güncel bütün sınırlamalarını (demokrasiyle kopuşun olmayışını, yenilenme karşıtlığını, işçi kuyrukçuluğunu, pohpohçuluğunu [uvriyerizm] vs.) içeren bu konseyler, kürt ulusalcılarıyla enternasyonalistler kadar birbirine zıt siyasî etkilere maruz kalacaktır... [sözgelimi] karşı-devrimci Kürt Cephesi yönetimi altında olan şûralar gibi bir o kadar işçi karşıtı olan Irak “Komünist” Partisi yönetimi altında olan şûralar da vardır. Öte yandan daha radikal örgütler de kimi şûralarda proleter çıkarları dile getirecektir. Örneğin “*Komünist Perspektif*” grubu¹⁹, maocu ideolojiden açıkça kopmadığı hâlde, yine de ulusalcılık

18 “Şûra”, ayaklanma sürecinde bu ismi almış olan ve dergimizin önceki sayısında [önceki bölümde] sözünü ettiğimiz bir örgüttür aynı şekilde.

19 “*Komünist Perspektif*”, 1983'te doğmuş bir örgüttür. Militanları Irak'ın hemen her tarafında, özellikle de Kürdistan'da, ama aynı şekilde güney Irak'ta da bulunur. Şûraların mevcudiyeti

karşıtı mücadelelerin merkezileştirilmesini çok önemli düzeylerde üstlenecektir. Benzer şekilde KEG (*Komünist Eylem Grubu*), SET (*Sosyalist Emekçinin Tutkusu*) ya da DİB (*Devrimci İşçi Birliği*) gibi daha küçük öbeklenmeler de, mücadele içindeki proleterlerin çıkarlarını – pek çok sınırlamayla birlikte – daha açık biçimde ortaya koymaya çalışacaktır. Şûra tarihinin, bu değişik eğilimler arasındaki, asıl olarak ulusalcılıkla enternasyonalizm arasındaki karşıtlıkların, çatışmaların tarihi olduğu görülür. Bu metine [bu bölüme] ek olarak yer alan şûra sloganlarının bir listesi, örgütlü azınlıkların bildirimleri gibi “*Komünist Perspektif*”in şûralara yönelik kısa bir eleştirisi de bu tür yapılanmalardaki mevcut çelişkilerin açığa kavuşturulmasına katkıda bulunacaktır.

* * *

1991’in bütün Şubat ayı boyunca, Koalisyon’un bombardımanları yoğunlaşırken, güneyden dönen asker kaçakları Kut’ta, Amara’da, Nasıriye’de, Samara’da ve Hella’da gerçekleşmiş olan ayaklanmalar konusunda haberler getirip yayarlar bölgede. Bu aynı ayın sonunda kuzeyli proleterler, Basra’nın isyancıların eline geçtiğini ve bazı ordu birliklerinin toptan (silâhları ve tanklarıyla birlikte) harekete katıldıklarını öğrenirler. Bağdat’ın El Tavra gibi bazı semtleri de ayaklanır. Bu haberler karşısında aşiret reisleri²⁰, bütün ayaklanma eylemlerinin Cumhuriyet Muhafızları’na dolayısıyla bir katliama davetiye çıkartmak olacağı türünden bahanelerle halkı sükûnete çağırırlar.

5 Mart 1991’de, kentin [Süleymaniye’nin] ayaklanmasından hemen önce, aşiret reisleri Baas Partisi temsilcileriyle birlikte toplanırlar. Baas Partisi temsilcileri, ayaklanmaya katılan herkesin ezilmesi konusunda aşiretler liderlerine istedikleri gibi davranma izni verecektir. Ama Süleymaniye’nin pek çok semtinde silâhlı proleterlerin bir sel gibi boşalmasını hiçbir şey engelleyemeyecektir... Yedi saat içinde kenti ele geçirirler ve şûralar mantar gibi biter kentin dört bir yanında.

Bu aynı gün, ayaklanma sırası kuzeydeki Ranya’dadır; ardından, ertesi gün Şvarta ve Korna şehirleri de katılır ayaklanmaya.

Süleymaniye’de Mart’ın 7’sinden 20’sine kadar, her eylemde proletaryanın güçlü ve zayıf ifadelerinin [yanlarının] görebileceği mücadelenin değişik uğrakları çıkacaktır ortaya. Proleterlerin karşı koyacakları büyük güçlüklerden biri de, eylemlerini yutup yok etmeye çalışan kürt ulusalcılarının bu girişimleri karşısında bağdaşık [homojen] bir yanıt vermektir.

[Bu ayaklanmaların] değişik anlarında, özellikle 7 Mart’ta, şûra taraftarları gizli polisin 600 üyesini esir aldıklarında ve bu esirlere ne yapılması gerektiği konusu ortaya atıldığında kararsızlıklar çıkar ortaya. Kimileri dağlara çıkıp KYB önderlerinin düşüncelerini alacaktır... KYB askerî şefi de (Naşirvan), onları öldürmemek gerektiğini, zira “daha sonra bu insanların kullanılabilceğini” öğütler onlara. Başka şûra üyeleri de, onlara gelince,

döneminde bu militanların kendi şûraları vardı (KPŞ: Komünist Perspektif Şûraları).

20 Aşiretler ya da Caş, iki sandalyede birden oturan belirsiz bir yapılanma tipine karşılık gelir: aynı anda hem yerel düzeyde toplumsal barışı hâkim kılmakla yükümlüdürler; hem de, bu cümleden olmak üzere, kendisine hesap vermek zorunda oldukları hükümetten malî bir yardım alırlar. Ama bir başka yönden de hükümetle uyuşmazlığa düşebilecekleri özel çıkarları vardır. Caşlar, ailevî, dinsel, kültürel vs. kan bağlarına sahip kişilerin birliklerinden oluşmaktadır gerçekte... [yani] kendi yükümlülüklerine cevap vermek zorunda olan bir çeşit mafyadır. Bu anlamda, özellikle İran/İrak savaşında, bazı aşiretler gerekli kimlikleri, evrakı, izin kâğıtlarını sağlayarak, para hatta silâh vererek kaçak askerleri korumak zorunda kalmışlardı.

Kaçaklar birçok neden yüzünden buna mecburdu... İlkin, bu aşiretlerden birine bağlılığını kanıtlayarak malî bir yardım alabiliyorlardı; ikincisi de, bir kaçak falan ya da filân ailenin bir bireyi sıfatıyla “aşiret gelenekleri” mecburiyeti çerçevesinde [bir aşiret tarafından] korunmuş olacaktı. Bazı aşiretler, her zaman açıkça burjuvazinin yanında yer almıştı; ama diğerleri, devlet tarafından tehdit edilen bir ton proleter üyesi olduğundan, mücadeleleri desteklediler.

proleterleri ne türden işkencelere uğrattıklarını, uğratacak tıynetle yaratıklar olduklarını herkese anlatmak, hatırlatmak için bu yaratıkları sokaklarda teşhir etmek istemektedirler. Bu olay, dergimizin önceki sayılarından birinde [önceki bölümde] söylendiği gibi 2 000 değil de sözü edilen 600 aynasızın düpedüz öldürülmesiyle sonuçlanır. Öfkeli proleterler, KYB liderlerinin o “tacir zihniyetli” cevaplarında istedikleri gibi bu işkenceciler tarafından işlenmiş canavarlıkları aklamayı, affetmeyi reddetmiş olurlar böylece.

Bazı şûraların ihtilâflı birliği, burada, bu sorunu KYB'nin yönetmesini istemeleri olgusunda görülür... İşlerin yönetiminin hareketin en kötü düşmanı tarafından ele alınması niçin istenmektedir? Böylesi durumlar, harekette ulusalcılara bir yer vererek, sık sık tekerrür edecektir.

Karışıklıkların başka örnekleri de çıkar ortaya... Komünist azınlıklar kışmaları, gizli polis binalarını vs. zapt etmek gibisinden kesin hedefler ve belirli bir stratejiyle birlikte kenti ele geçirmek amacıyla aylardır hazırlanıp örgütlenmektedir. “İyi niyetli” kimi işçiler, polis genel karargâhının ulusalcılar tarafından işgal edildiği söylentisini yayarlar kendiliklerinden. Bu işçiler, böylesi asılsız bir söylentiye yaymakla proleterleri sokağa indirebileceklerini sanmaktadırlar. Ulusalcılar da bu asılsız söylentiye utanmadan sahiplenmekte ve aynasız takımı karşısında mücadeleci bir görüntü takınmakta hiç sıkıntı çekmezler.

Mart 1991 mücadeleleri boyunca ulusalcılar, hareketin ve aynı şekilde bazı şûraların içindeki varlıklarını şu ya da bu biçimde açıkça kabul ettirmeyi başarırlar. Böylece proleter eylemleri kırmayı, engellemeyi de az ya da çok başarılı biçimde becereceklerdi.

Yine 7 Mart'ta, 30 000 proleter (kimi silâhlı kimi değil), bir şûranın çağrısına uyarak Avat okulu genel karargâhına giderler. Buradaki toplantıda şu talepler [sloganlar] çıkar ön plâna: “Sınıf bilinci, özgürlüğün silâhıdır!”, “Genel karargâhlarımız burası, işçi konseyleri için bir temel!”, “Uzun süreli mücadeleler için şûraları üsleriniz hâline getirin!”, “Kendi konseylerinizi oluşturun, ele geçirdiğiniz malzemeyi ve yiyecekleri buraya getirin, onları kendimiz dağıtalım!”, “Sömürülenler, devrimciler... kanımızı devrimin başarısı uğruna döktük, dökmeye devam edelim! Kanımızı başka şeyler için heder etmeyelim!”.

Bütün bu gün boyunca [7 Mart 1991], sadece Süleymaniye'de 56 şûra oluşturulur; Erbil'deki 42 şûra da üç saat içinde şehrin kontrolünü ele geçirir.

Süleymaniye'de, kentin ele geçirilmesi karışıklıkları esnasında ulusalcılar da gelir oraya ve proleterlerin ihmal ettiklerine yani hükümet araçlarına, mülklerine ve bankalara el koymak için durumdan istifade ederler. Böylece proleterler, güç dengesini ulusalcılar lehine çevirmenin olanaklarını onlara bırakmış olurlar. Para sorunuyla ilgilenmeyi ihmal eden proleterler, mücadelelerini uzun bir dönem için güçlendirmenin araçlarına yani ilâç, yiyecek, silâh, sahte belgeler vs. satın alma olanağından kendilerini mahrum etmiş olurlar [daha baştan].

Gene Süleymaniye'de çöpçüler, çimento, konfeksiyon, sigara, şeker ve şeker fabrikaları şûraları, onlara salt proleter dolayısıyla ulusalcılık karşıtı bir yönelim [ve yönetim] kazandırmaya çalışan “Komünist Perspektif” Şûrası'yla (KPS) sıkı bir ilişki içindedirler. Tüm bu yapılanmalar, proleterlerin fabrikaları neden ele geçirmek zorunda oldukları ve daha sonra onlardan mücadelelerinde yararlanmaları söz konusu olduğundan tahrip edilmelerini engellemekte patronlara ve baasçı memurlara karşı nasıl mücadele etmek gerektiği konularını tartışmak amacıyla birlikte toplantılar düzenlerler.

Süleymaniye ve Erbil arasında faaliyetleri birleştirmek için girişimler yapılır. Erbil'de 12 Mart'ta düzenlenen bir toplantıda Avat şûrası, şûralar için merkezî bir komite oluşturulmasını önerir. Bu önerinin gerçekleştirilmesi, her şûrayı daha açık biçimde tavrını belirlemeye itecektir. Birbirinden farklı üç ayrı tavır vardır:

Söz konusu [merkezî] komitenin üyeleri, siyasî olarak işçi sınıfından yana olmalıdır.

Şûralar halkı temsil eder, [o hâlde] merkez komitesi de onun temsilcisi olmalıdır yani

sadece komünist militanlardan oluşmalıdır.
Merkez komite üyeleri demokratik olarak seçilmeli ve Baas yönetimine karşı olan herkes bu seçimde oy kullanabilmelidir.

16 Mart'ta Halepçe katliamını anma töreninde her türden şûra (Kürt Cephesi şûraları, dinci partilerin şûraları, Irak "Komünist" Partisi şûrası gibi küçük devrimci örgütlerin şûraları da) bir araya gelir. 10 000 kişinin toplandığı bu gösteride KPŞ, söz alarak Türkiye'de, Brezilya'da ve diğer ülkelerde var olan sınıf mücadelelerini ele alır; sözcüleri, komünizmin neden ulusalci harekete karşı olduğunu, Kürdistan'daki mücadelenin dünyanın dört bir yanında mevcut olan mücadelelerle aynı olduğunu ve tâbiyeti ne olursa olsun burjuvaziye proletaryanın karşısına çıkarttığını anlatırlar.

Gösteride hazır bulunan bütün burjuva bölüngüler tarafından kınanmış olan "*Komünist Perspektif*" Şûrası, üstüne basa basa ulusalcılığa karşı mücadelenin önemini belirtir. Kürt Cephesi'nin, KPŞ'nin tutumunun proleterler nezdinde giderek daha fazla kabul gördüğünü anlaması da bu andan itibaren olmuştur.

Kürt Cephesi 17 Mart'tan itibaren, "*Komünist Perspektif*" Şûrası aleyhine sistemli bir radyo kampanyası başlatır... Bu şûra üyelerinin eski baasçılar, holiganlar, yağmacılar olduklarını ve de islâmiyet karşıtı olduklarını yayar. Böylece öncünün yalıtılmasında kullanılan kadim uygulamalarla komünist militanların gelecekteki ezilmelerini hazırlamaktadır [aslında].

Yine Kürt Cephesi'nin bir "kürt barış gücü" kurduğunu, seçimlerin hazırlaması ve toplumsal barışın yeniden tesis edilmesi için her düzeyde çabalarını yoğunlaştırdığını açıkça ilân etmesi de bu sırada olmuştur.

Kürt Cephesi'yle pazarlıklara karşı olan şûralar, gerici siyasetini teşhir etmek amacıyla 18 Mart'ta bir gösteri tertiplerler. Göstericiler, kürt ulusuna karşı olan tavırlarında ısrar ederler.

Aynı gün Kerkük de ayaklanır. Aralarında KPŞ'nin de bulunduğu çok sayıda şûra, gidip bu ayaklanmayı desteklemeye karar veriler. 20 Mart'ta Kerkük isyancıların eline geçer ve 6 [yeni] şûra oluşturulur.

Ulusalcılar tekrar durumu kontrol etmeye çalışarak Talabani'nin de katılımıyla Süleymaniye'de [halka açık] bir toplantı düzenlerler. Ne var ki bu toplantıya yalnızca ulusalcılığın bağınaz müminleri katılacaktır.

Böylece ulusalcılar, KPŞ gibi örgütlerin gücünün, ister Süleymaniye'de olsun ister diğer kentlerde, giderek daha açıkça görülen gelişmesini fark ederler. Kürt Cephesi de bu durumda, Saddam ordusunun Halkın Mücahitleri'nin²¹ silâhlı birlikleri eşliğinde Şamşamal'da (Kerkük'ün 50 km. kadar doğusunda, Kerkük-Süleymaniye arasında bulunan küçük bir kent) olduklarını ve onları kimyasal silâhlarla, napalm bombalarıyla vs. yok edeceklerini ilân ederek [böylesi bir bahaneyle] bir terör [yıldırma, göz korkutma] kampanyası düzenler derhâl. Ve bu pis işlerini tamamlamak için de, Talabani, bütün ulusalci aileleri mümkün en kısa sürede kenti terk etmeye çağırır... bu çağrı, ortalığın iyice kızışacağı anlamına gelmektedir.²²

Açlığa ve yaygın güvensizliğe eklenen bu göz korkutma manevrası, binlerce ton bombanın yaratacağı etkinin aynısını yaratacağı hareket karşısında. Bu aynı gün bazı şûralar, bozgunu [kaçışmaları] engelleyebilmek için gösteriler tertipler ve kent hoparlörlerinden şöyle seslenilir halka: "Kalmak ve savaşmak istiyoruz! Kaçıp gidecek olanlar korkaklardır, bu şehri ölüme mahkûm edenlerdir!"

21 Halkın Mücahitleri (tam adıyla "İran Halkının Özgürlük Savaşçıları Örgütü") 1980'li yıllarda Irak'a sığınmışlardı. Irak hükümeti tarafından korundular ve [Irak'taki] sınıf mücadeleleri esnasında [hükümetin] vurucu şok birlikleri olarak kullanıldılar. Halkın Mücahitleri'nin çıkageldiği düşüncesinin bile proleterlerin gözünü böylesine korkutmuş olması, hiç de nedensiz değildi.

22 Halepçe'nin kimyasal silâhlarla bombalanmasının öngününde de ulusalcılar ailelerini kentten uzaklaştırıp kaçırmışlardı [aynı şekilde].

Halkın % 70'i yine de kenti terk eder. Ertesi gün 5 000 asker 60 tank kentin kapılarına dayanır. Süleymaniye'de çok fazla infaz yapılmamış gibidir. [Öte yandan] ulusalcıların [düşman gördükleri] herkesten intikam almak için bu fırsattan yararlandıkları Kerkük ve Şamşama'da durum bu değildi.

Dünya basınının olanca gücüyle, dağlara doğru [özellikle Türkiye'ye doğru] kaçan proleter görüntülerini aktarmaya, yaymaya koyulmuş olması, tam da bu sırada olduğundan... gelişmelerin devamı [herkes tarafından] bilinmektedir. Saddam birliklerinin uyandırdıkları ürküden [terörden] yararlanan ulusalcılar da, bu mücadele [ayaklanma] hareketini böylece korkunç bir gösteriye, tüm dünya televizyonları tarafından gösterilmiş olan korkunç bir gösteriye dönüştürmeyi pek marifetlice becermiş oldular ve kısa bir süre sonra da... bu marifetleri karşılığında uluslararası burjuvaziden Kürdistan'da toplumsal barışı yönetme iznini koparacaklardı. Saddam birlikleri, ulusalcıların bu toplumda sözde muhalefet maskesini yeniden takınabilmeleri için tam zamanında, ulusalcılara karşı mücadele gereksiniminin kendini giderek daha açıkça dayattığı bir sırada gelirler bölgeye.

3. Proletaryaya karşı insanî yardım ve seçim kampanyaları...

Proleterlerin yoğun biçimde Kürdistan dağlarına çekilmesi, ülkenin kuzeyindeki devrimci hareket için büyük bir yenilgi olmuştu. Ama her şey henüz bitmiş değildi... burjuvazinin asıl sorunu, her zamanki gibi asilerin silâhsızlandırılması sorunu olarak durmaktadır.

Ulusalcılar, insanî yardım örgütlerinin yardımıyla bu işi üslenmeye girişir. Lâkin söz konusu olanın, varlıkları için çok tehlikeli ve hassas bir sorun olduğunu da bilmekteler... daha önce çok sayıda proleter tarafından teşhir edilmiş olduklarından, bu işi öyle ulu orta üstlenirse saygınlıklarını tamamıyla yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar.

Üstelik İran'da da toplumsal durum patlama noktasındadır.²³ Sefil yaşam koşulları, sınır boylarında oturan iranlı proleterleri iraklı kaçaklarla dayanışmaya itmişti. İran devletinin "büyük şeytan"a [Saddam'a] karşı bölgede düzenlediği kampanyaların ancak çok küçük bir etkisi olmuştu. İki ülkeyi ayıran sınırlar boyunca sığınanlar ve asiler arasındaki dayanışma ve kardeşlik yerine oturur. Kimi yerlerde [ortak] faaliyetler örgütlenir: iraklı asi gruplarla düzenlenen ortak eylemler, karşılıklı maddî yardımlaşmalar, ilaç ve tedavi konularında yardımlaşmalar vb. İran hükümeti [yönetimi] bu olgunun ve bu hareketlerin kazandıkları boyutların farkındadır, dolayısıyla "iraklı yoksul halk"a yardımın bu kendiliğinden dayanışma isteklerini çok geniş bir kampanya çerçevesinde denetim altına almayı ve kendisi için tehlikeli olanı saklamayı ve saptırmayı deneyecektir yeterince ince, usta bir biçimde.

Başka burjuvalar da, dünya adına, bölgede mevcut burjuva bölüngüler (Müttefikler, Saddam, ulusalcılar, şiiiler vs.) tarafından başlatılmış olan işi bitirmek gayesiyle, bu aynı karşı-devrimci maksatla, insanî yardım faaliyetleri örgütler. Tüm bu utanmaz kampanyaların amacı, proleterleri yatıştırıp silâhsızlandırmak, öncüyü diğerlerinden yalıtıp cezalandırmak, daha sonra da bütün kararsız mücadele kıpırdanışlarını kesin biçimde ezmek olan o aynı amacı gizlemektir.

BM tarafından hazırlanmış olan kamplar da [bu işte] kendilerine düşen rolü yerine getirirler... Toplu göçe zorlanmış proleterler, sadece askerî bakımdan değil, üstelik ruhsal

23 Bu satırların yazıldığı sırada (30 Mayıs 1992), İran'ın doğusundaki büyük kentlerden birinde, Meşhed'de kısa bir süre önce 300 kişinin tutuklanmasına yol açan isyanlar oldu. Öfkeli proleterler, belediye sarayını ve İktisat Bakanlığı'nın bölge idare binasını yağmaladılar. Bu haber, ülkenin hemen her tarafında bu tür çatışmaların git gide artan genelleşmesini haber veren elimizdeki bilgilerle uyuşuyor.

[psikolojik] olarak da silâhsızlandırılmıştır. Mücadelelerinden yoksun kılınmış bu proleterler artık hiçbir şeyin efendisi filân değildir; bir iki lokma yiyecek, kafalarını sokacak bir mekân, birkaç ilâç kaşığında yazgıları burjuvazinin eline geçmiştir yeniden; burjuvazi bunun bilincindedir... çünkü bunlar onun silâhlarıdır!

Dilenci derekesine düşürülmüş bu proleterler, mutluluktan ağzı kulaklarına varan burjuvazinin dünyanın dört bir yanından onlara gönderme lütfunda bulunduğu un çuvallarını kapışarak²⁴ bu ölüm kamplarında sinekler gibi birer ikişer gebermeye mahkûm edilmişlerdi. Yiyeceklerin dağıtımı “Bemeci” [BM yanlısı] burjuvaların yüce gönüllü hayırsever bakışları [denetimi] altında ulusalcı kürtler tarafından düzenlenmekte ve bu yardımlardan yaralananlar da Kürt Cephesi üyeleriyle... silâhlarını teslim etmiş olanlardır yalnızca.

İnsanî yardım operasyonlarının uluslararası çapta örgütlenmesi sayesinde daha sonra kendini insanlığın kurtarıcısı olarak tanıtabilmek gayesiyle bizleri kürtlerin şu meş’um talihine acındırmaya çalışan uluslararası burjuvazinin utanmazlığını burada açıkça göstermek isteriz. Daha şu yakınlarda hâlâ bölgede olan yoldaşlarımızın bize ilettikleri çok sayıda örnek temelinde, BM tarafından gönderilen insanî yardım görevlilerinin ve Kürt Cephe’sinin ulusalcı ajanlarının, proletaryanın sindirilmesi ve kontrol altına alınmasında gerçekleştirmiş oldukları tamamlayıcı işleri apaçık bir biçimde ortaya koyabiliriz burada...

Depolar tıka basa erzak dolu olduğu hâlde, BM’in talimatına uyan Kürt Cephesi, bu yiyecekleri dağıtmayı reddeder. BM’in bölgeye yardım programında bir amaç olarak belirttiği gibi, silâhlı insan sayısı – 20 000’i polis, 60 000’ini de Kürt Cephesi askeri olmak üzere – 80 000’e indirilmek istenmektedir gerçekte; bu silâhsızlandırma kampanyası, BM’in bu erzakı dağıtmayı reddetmesinin en önemli nedenidir aslında. [Dolayısıyla] aç proleterler de ailelerini besleyebilmek için sahip oldukları her şeyi, özellikle de silâhlarını satarlar.

Uygulanan bu genel politikanın dışında, Kürt Cephesi üyesi örgütler, [yardım olarak] gelen yiyecek ve malzeme üzerinden az çok açıkça gerçekleştirilmiş olan haraçları aralarında paylaşırlar. Proleterlerin içlerinde pirinç dolu torbalar, yazı makineleri, çeşitli elektrik levazımatı vs. ele geçirdikleri çok sayıda zulanın tesadüfen bulunduğu dair inanılmayacak kadar kişisel küçük anı var. Bu malzeme, daha sonra İran’da, Türkiye’de vs. satılmak amacıyla saklanmıştır buralara.

Kürt Cephesi ulusalcıları, fabrikalardan, ulaşım araçlarından, her çeşit maldan ve de kendi hesaplarına el koyup başka ülkelerde sattıkları elektrik ve elektronik malzemeden gelen

24 Irak’taki bütün bu mücadeleler boyunca şu gazeteci takımı, sürmekte olan mücadelelerden tek bir görüntü olsun aktarmadılar, göstermediler. Ama bu mücadelelerin bitişini, ölümünü betimlemek söz konusu olduğunda... bir dilim kuru ekmek için birbirlerine kıyan sefil, aç insan görüntülerine alabildiğine büyük bir memnuniyetle dönerek sırtlanlar gibi, kerkenezler gibi saldırdılar. Birbirlerinin bağırsaklarını deşerek, birbirlerine kıyarak hortlaklar gibi dolaşan bu insanımsı canlı görüntülerini, aynı toplumsal proje için birlikte mücadele eden yaşam dolu insan görüntülerine tercih etmiş oldukları gün gibi aşikâr. Haksız da sayılmazlar hani... ne yaparsınız, ekmek davası işte!!! Her şeye rağmen bizim “ülkeler”de her şeyin çok daha iyi olduğunu, yolunda olduğunu bizlere, biz proleterlere kanıtlamak için... tüm bu görüntüler biz avrupalı, amerikalı, afrikalı, asyalı proleterleri hedefliyordu aslında.

[O tarihlerde Türkiye’ye (Hakkâri, Çukurca, Şemdinli vs. civarlarına) sığınan ve sayıları en azından 500–600 bin olduğu tahmin edilen iraklı mülteciye, şehirlerden uzak dağlık bayırlık alanlarda helikopterlerden ve alçak irtifada seyreden nakliyat uçaklarından hayvanlara atılır gibi atılan yiyecek “yardımları”nın ve de birbirlerini ezerek bu yardımlara saldıran aç yığınların görüntüleri günler boyunca tekrar tekrar televizyon ekranlarını doldurmuştu. Bu çirkin görüntüleri hatırlayamayacak kadar genç olanların hayıflanmasına gerek yok... zira durmadan ve hep daha fazla böylesi görüntüler üreten kapitalizmin şu gazeteciler ordusu, bu türden görüntüleri “ölümsüzleştirmek” için hâlâ bu “üzücü ama gerçek” işlerinin başında ve bizler için canla başla, nice fedakârlıklara katlanarak bir cepheden diğerine koşuşturmakta! Ara sıra aralarından bazılarının “gerçek” uğruna, “görev” uğruna terk-î dünya etmesi bile cesaretlerini kırmamakta!] (ç.n.)

paraları aralarında kırışırlar. Öte yandan mücadele içindeki proleterleri ihbar edip ele vermekten de geri durmazlar. Aç proleterler tarafından yapılan küçük hırsızlıkları engellemek gayesiyle de güvenlik, polis ve gümrük idareleri kurulmuştur.

Süleymaniye'nin yıkılmış bir mahallesinde elektrik dağıtımı için gayri resmî denilen [yardım] örgütlerinden biri tarafından döşenmiş olan elektrik tesisatının bütün kablolarının yakın zamanda KYB'ye bağlı kişilerce tümüyle sökülüp İran'da satılmış olması bunun bir kanıtıdır.

BM'e gelince, o da son kullanma tarihleri 1987 olan zamanı geçmiş konserve yiyecekler dağıtmaktadır kendi kamplarında [1992'de]. Nzara kampında bu konservelerden yemiş olan çok sayıda çocuk bu yüzden öldü. BM kamplarındaki insanî yardımların gerçeği de bu işte!

Aynı şekilde Avrupa'daki [ıraklı] mülteciler arasında da değişik girişimlerde bulunmuş ve kürt ya da ıraklı halkın acınacak yaşam koşullarını iyileştirmek gayesiyle çok sayıda demokratik veya toplumsal "hayırperver" projeler hazırlanmıştı.

"Halkın" bu yeni "dostları" ya da sözüm ona "şûralara" ve "ıraklı kürt halkının ayaklanmasına yardım komiteleri", mevcut hiçbir burjuva partinin üyesi olmadıklarını iddia ederler. Ama tersine, onlar için sorun, çok fazla parti, çok fazla karşıtlık, çok fazla grup olmasıdır. Güya bağımsız bu destek komiteleri, [Irak'taki ayaklanma] hareketinin en kararlı unsurlarını, "kurtarılmış" bölge ve şehirlerde hüküm süren düzensizliğin, kargaşanın sorumsuz örgütçüleri olarak gösterip teşhir etmektedir.

* * *

Irak'taki toplumsal patlamayı yatıştırmanın bir diğer yolu da, [ayaklananlara] seçim havucunu uzatmaktır. Bu cümleden olmak üzere, Kürt Cephesi, sıkıntısını çektiği saygınlık açığını kapatmak üzere, kapılarını "yapıcı niyetler" taşıyan herkese açtı. [Aslında] Kürt Cephesi, proleterleri, Irak'ta proleter güçleri imha etme çabası içindeki Saddam muhalifi parti ve grupları desteklemeye çekmek maksadıyla bu parti ve grupları bir araya toplayan bir parlâmentodan başka bir şey değildir. Bu parlâmento, proleterlerin bu seçim sirkine gönüllü katılımlarıyla toplumsal düzeni yeniden tesis etmeye çalışan ve sayıları 50 ila 70 arası olan küçük örgütleri temsil etmektedir.

Kürt Cephesi'nin serbest seçimleri, "halk temsilcileri"nin sonunda mazbatalarını alacakları ve de yeni bakanların atanabileceği bu seçimleri düzenlemek için mücadele etmiş olması bu yüzdendir. Seçimlerin 28 Nisan 1992'de olması gerekiyordu, ama "seçimlerin uygun koşullarda cereyan etmesi için gerekli güvenceler sağlanamadığım"dan iki kez ertelenmesi gerekti. KC merkezlerine yöneltilen saldırılar, 1992'nin bütün Nisan ayı boyunca devam etti. Ve seçimler ancak Mayıs'ta yapılabildi.

Bu seçimler, şu pek ünlü BM'in hamiliği altında, dünya burjuvazisinin bütün bölüngüleri gibi KC ile anlaşmış olan Saddam'ın da kutsamalarına mazhar olmuştu doğal olarak. KC bu seçimleri hazırlarken, Saddam ordusu da bu seçimlere müdahale edilmemesini garanti ediyordu, güney ve kuzey Irak proleterlerinin ilişkiye geçebilmelerini engelleyerek bölgenin ablukasını güvenceye alıyordu... ve bu abluka, düzen yeniden tesis edilmediği sürece devam edecekti.

Şatafatlı, tantanalı seçim kampanyasına rağmen, proleterlerin bu seçim şarlatanlığına [sirkine] katılımları yine de çok düşüktü. [Örneğin] Halepçe'de seçim öncesi yapılan bir halk oylamasında oy kullanan seçmen sayısı yaklaşık 28 000 kişi olduğu hâlde, referandum lehinde hepsi hepsi 258 oy vardı! Bütün dünyada radyo ve televizyonlardan duyurulan seçim sonuçları, iyice budanıp kuşa çevrilmişti: [resmî sonuçlara göre] KYB oyların % 52'sini, IKDP de % 48'ini almıştır. Ulusalcılığın bu iki lider örgütü arasındaki % 4'lük fark da, rakamlarla oynama keyfiyeti arkasına saklanan ve iki örgüt için de geçerli olan bir tehlikeye,

tek başına bir kürt hükümetini yönetme tehlikesine işaret etmekten başka bir anlama gelmez.

Kürt Cephesi, ne pahasına olursa olsun, genel kaygıları [düşünceleri] Kürdistan'ın özerkliği sorununa yöneltmeye ve bu noktada yoğunlaştırmaya çalışır. Bu amaçla, baasçıların sert davranışlarını ve baskılarını bütün ayrıntılarıyla betimleyerek, onlar tarafından işlenmiş korkunç suçlardan yararlanmaya çalışır azamî ölçüde... böylece ayaklanmaların bastırılmasında kendisi tarafından oynanmış olan rolü unutturabileceğini ummaktadır.

Irak ordusu tarafından Kürdistan'a uygulanan abluka, buradaki mücadelelerin ülkenin geri kalanındaki mücadelelerden yalıtılmasını, bundan böyle güneydeki mücadelelerle olan bütün ilişkilerini imkânsız kılacak biçimde yalıtılmasını giderek daha da sağlamlaştırdı, pekiştirdi. Bu koşullarda mücadelenin toparlanması ve merkezileştirilmesi girişimleri de hemen tamamen felce uğrayacaktı.

Ama yine de, bu yazının bir sonucu olarak, Irak'taki proletaryanın şu anda bile bozgunun uzak olduğu gerçeği üzerinde durmak isteriz... [Bozgun ne kelime], tersine, proletaryanın savaşkanlığı, baasçılara ve ulusalcılara karşı olan devrimci örgütlerin bildirilerinin, afişlerinin, gazetelerinin, dergilerinin bugün hâlâ halk arasında elden ele dolaşabildikleri bir güç dengesini dayatıyor [düşmanlarına]... en azından kuzeyde, Kürdistan'da. Hemen her tarafta görülebilen afişlerin, duvar resimlerinin ve duvar yazılarının bolluğu yanında, yoldaşlarımızın şu son zamanlarda dağıttıkları bildiri de bunun kanıtıdır.

Ulusalcılar, komünist militanların açıkça ezilmesini bugün bile göze alacak güçte değiller. Şimdilik onları karalamak ve ihbar etmekle yetinmek durumundalar. Ulusalcıların [devrimci] afişleri yırtmaları veya [devrimci] militanlara hakaret etmeleri durumunda tepkiler gecikmez: proleterler devletin baskısına karşı olan mücadeleleri sahiplenirler ve susturulamayacaklarını belirtirler açık açık. Böylesi davranışlarla IKDP ve KYB, düşmanı oldukları baasçı partiden farkları olmadığını göstermiş olurlar. Güç dengesi uygun zorlayıcı tedbirleri her durumda tam olarak uygulamaya henüz elvermediğinden, dolayısıyla bu türden bir durumla karşı karşıya gelmekten mümkün merteye kaçınırlar.

* * *

Irak'ta cereyan eden sınıf mücadelesini desteklemek, bu mücadeleyi duyurmaktır; orada var olan çeşitli burjuva bölüngüler (baasçı ve ulusalcı ordular, Kürt Cephesi, BM'in insanî yardım çığırkanları vs.) tarafından gerçekleştirilmiş olan [ayaklanmaların] ezilip yok edilmesi işini aralarında nasıl bölüşüklerini teşhir etmektir.

Proletaryanın Irak'taki mücadelesini desteklemek, uluslararası basın tarafından dayatılmış olan sessizlik kumkumasını kırıp parçalamaktır; bu bölgede proletarya tarafından gerçekleştirilmiş olan [kapitalizmle] kopuşların gücünü açığa çıkartıp göstermektir.

Irak'taki sınıf kardeşlerimizi desteklemek, "kendî" burjuvalarımızın bizi de katılmaya zorladıkları bu savaşa karşı bizzat burada [Avrupa'da] mücadele etmektir.

Bütün enternasyonalistlere, bütün devrimci militanlara bu bilgileri [haberleri] çoğaltmayı, dağıtmayı, üzerlerinde tartışmayı... kısacası bu mücadeleleri tanıtmayı, duyurmak için mümkün en geniş katkıda bulunmayı öneriyoruz.

EK 1

Irak'ta Temmuz 1991'de dağıtılmış bazı bildirilerin tercümeleleri...

Sözü fazla uzatmadan şûralar tarafından atılmış sloganlardan birkaçını aktarmak istiyoruz önce. Bu sloganlar, hareketin çelişkilerini de ifade etmekte. Bu yapılanmaların demokratik ya da ulusalcı dolayısıyla açıkça gerici bir dizi istemle de harekete geçirilmiş

olduğu, ama yine de sloganların bazılarında içerilen savaşkanlığın – hareketin yönelmeye çalıştığı hedefler çerçevesinde – mücadele içindeki işçilerin gücünü ve kararlılığını da gösterdiği fark edilecektir kuşkusuz...

“Şûralar yönetimi: iş, ekmek, özgürlük!”

“Yaşasın şûralar iktidarı!”

“Bütün iktidar şûralara!”

“Baasçı rejime karşı tek seçenek şûralardır!”

“Düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğü!”

“Koşulsuz siyasî özgürlük!”

“Şûraların egemenliğini savunmak için silâhlanmalıyız!”

“Kadınlar ve erkekler için hak eşitliği!”

“İşçi konseyleri istiyoruz, parlâmenter demokrasi değil!”

“Halepçe ve Budenan Kürdistan’ın Hiroşima’larıdır!”

“Haftalık 35 saatlik çalışma süresi!”

“Devrimci halk, ayağa kalk ve şûralara katıl!”

“Mülksüzleştirilmiş köylüler için köylere dönme hakkı!”

“Ayağa kalk ve savaş! Korkunun kurumlarını dağıt!”

“İşgal güçleri Kürdistan’ı terk etsin!”

“Kürt ulusunun kendi kaderini belirleme hakkı!”

“Polisin, caşların ve halk milislerinin binalarının yeniden inşa edilmesine hayır!”

“Sömürülen Kürdistan’ın yaralarını şûralar iyileştirecektir!”

“Tüm idarî organlar demokratik olarak seçilmelidir!”

Şimdi de ulusalcıların ve baasçıların proleterleri dağlara doğru kaçtırmayı becermelerinden önce Temmuz 1991’de Süleymaniye bölgesinde dağıtılmış birkaç bildirin [kısmî] tercümelerini bulacaksınız aşağıda. Bu bildirimler, proleterlerin önlerine koydukları sorunların ve yürüttükleri tartışmaların gücünü göstermekte. Bugün hâlâ, Mayıs 1992’de, bu tartışmalar öncüler arasında devam etmekte.

Sayırsız küçük proleter grup doğmuştu; siyasî tartışmaların ve eylemlerin eşgüdümü yoluyla merkezileşmeye çalışırlar. Ulusalcıların ve uluslararası gericiliğin diğer güçlerinin birlikte tezgâhladıkları dalaverelere rağmen, yürütülmekte olan tartışmaların zenginliği ve üstün nitelikleriyle proletarya [gerçek] varlığını ortaya koymaya, göstermeye devam eder. Ulusalcılığa karşı yürütülen teşhirler, hareketin geleceği için özellikle önemlidir.

*“Sosyalist Dayanışma Hareketi Federasyonu” (SDHF) grubunun yayın organı
“Yeni Yaşam” gazetesinden bir yorumla başlayalım...*

“Kürt Cephesi ve ulusalcıların baasçı partiyle ortak çıkarları mı var acaba? Eğer yoksa Emniyet Sarayı’na saldırdığımızda Kürt Cephesi’nin onların [polislerin] acılarını paylaşır gibi davranmaları ve bizlere “sakin olun, sakın olun... nasıl olsa onları kuşatmış durumdasınız, artık durabilirsiniz!” diye çağrılar yapmalarını nasıl açıklamalı? Kürt Cephesi’nin askerleri öldürürken gizli polis üyelerinin canlarını bağışlamalarına ne demeli peki? Ya da Emniyet Sarayı’na yapılan saldırının ertesi günü binanın çatısında konuşlanmış tepeden tırnağa silâhli polisleri nasıl açıklamak gerekir sizce? Peşmergelerin [ele geçirilen] tankları, topları, havanları vs. hükümet güçlerine nasıl geri verdiklerini hepimiz gördük...

Bütün bunlar Kürt Cephesi’nin baasçı yönetimi [rejimi] koruduğu anlamına geliyor olmasın sakın? Bu sorunun yanıtı **evettir** ve kabul etmeliyiz ki, onlar halkın düşmanıdır.”

“*Komünist Eylem Grubu*”nun yayın organı
“*İşçi Düşüncesi*” gazetesinden bir pasaj...

“Proletarya ulusalcılıktan ve dinci partilerden ayrılmalıdır. Eğer bu ayrılma olmazsa, proleter sosyalizmi yaşayamaz. Proleter sosyalizmi, proletaryanın ve genel olarak sömürülen yığınların amaçlarını [görevlerini] gerçekten üstlenebilecek özerk [bağımsız] güçlü bir örgüt olmaksızın var olamaz. Proleterler ve sömürülen yığınlar, her günkü mücadeleleri içinde özerkliklerini ifade etmek zorundalar; kendi toplumsal hareketlerine ve farklı toplumsal bir perspektife sahip olduklarını ve ne sermayenin ne de onun serbest pazarının takipçileri [yandaşları] olmadıklarını [dost düşman] herkese göstermek zorundalar. Onlar, hiçbir amerikan stratejisine (“Yeni Dünya Düzeni”), hiçbir arap ya da kürt milliyetçiliğine, hiçbir allahçı partiye bağlı değildir. Tersine, bütün bunlara karşı olduklarını ve tamamen farklı bir amaçları (proletarya diktatörlüğü ve evrensel kurtuluş) olduğunu göstermek zorundalar.

Birlikleri, grevleri, talepleri, sloganları kısaca günlük etkinlikleri içindeki proleterlerin siyasi çıkarlarını öne sürmelerinin çok önemli olması işte bu yüzdendir. Sosyalist proleterlerin, hareketin radikal bölümlerinin ve öncülerinin, bu süreçte proleterlerin gelişmesini, örgütlenmesini ve propagandayı farklı bir çerçevede içinde sağlamak, pekiştirmek gibi kılıgısal bir görevleri vardır. Uygulanan iktisadi ablukaya, sefil yaşam koşullarına karşı koymak zorundayız... Şayet birliğimizin ve çıkarlarımızın uygun olmadıkları, üstelik baasçı

partinin çıkarlarına hizmet ettiği söyleniyorsa bizlere... bu durumda sosyalist proleterin yanıtı çok açık olacaktır: kendimizi burjuvalar arası çelişkilerde feda etmek istemiyoruz artık. Dolayısıyla iktisadi ablukaya karşı olan proleterler, üretime katılanlar için ısrarla ücret artışları talep ederler. Proleterler, sadece halka yardım etmedikleri için değil, tersine, devrimci güçlerin yıkılması kapitalist siyasetini uygulamaya koydukları için de BM’in emperyalist polis güçlerine karşı Kürdistan’da olduğu gibi, güneyde de savaşmak zorundalar. Bugün dünyada ve özellikle Irak’taki işçi mücadelelerinin, proletaryanın bölünmüş olarak kaldığı sürece hiçbir şey elde edemeyeceğini göstermiş olduğundan şüphe edilebilir mi? Bu yüzdendir ki saflarımızı sıklaştırmak, [aramızdaki] dayanışmayı göstermek, kanıtlamak ve de genel [proleter] birlikler oluşturmada, “dünya sahnesinde ön plâna çıkma”da ve mücadelenin gereksinimlerini temsil ederek gerçekten etkin hâle gelmede proleterlere güç verebilecek merkezî bir hareketi örgütlemek için mücadele etmeliyiz. (...)

Proletarya, burjuvaziye karşı koymaya ve mesajını [yapmak istediğini] dünyanın diğer bölümlerindeki proleterlere ulaştırmaya, yaymaya, ancak birleşmiş ve merkezileşmiş bir hareket olarak ulaşabilecektir. Proleterler ve sosyalist gruplar, hareketin içinde var olan diğer eğilimler karşısında, proleter mücadelenin komünist içeriğini gerçekleştirebilecek ve geliştirebilecek güçte olabilmeleri ancak bu biçimde olur...”

“*Komünist Perspektif*”in yayın organı “*Proletarya*”nın 6. sayısından bir bölüm...

“İşçi sınıfı ve burjuvazi arasındaki çelişkiler, toplumsal değişimin ve proleter hedeflerin gelişmesi, Mart [1991] ayaklanmalarının temelindeydi. O gündür bu gündür Irak'ta kapitalist yaşam tarzına karşı sömürülenlerin mücadelesi, devlete karşı durmadan tekrarlanan çalkantılı bir etkinlik içinde ortaya çıktı.

Kendiliğinden örgütlenmenin durmadan daha yaygın güçlenişi ve işçi şûralarının kuruluşu, proleter siyasî etkinliklerin gelişmesinde önemli bir nitel adım anlamına gelmektedir...

İşçiler, kurtarılmış kentlerdeki şûraların kurulmasına var güçleriyle katıldılar. Erbil'de sigara fabrikası işçileri, dokumacılar ve tavuk yetiştiricileri şûralar oluşturdular ve buna bağlı olarak işçi şûraları için bir merkez kuruldu. Buradaki amaç, bir genel karargâha, sayesinde şûraların değişik faaliyetlerinin eşgüdümlü kılınabileceği bir genel karargâha sahip olmaktı. Aynı şekilde Süleymaniye sigara fabrikasında, elektrik malzemeleri ve hazır giyim imalâthanelerinde, “Hamurabi” ve “Tahrir” fabrikalarını da içeren belediye çalışanları düzeyinde de işçiler tarafından “Nasır” kampı bünyesinde şûralar yaratıldı. Süleymaniyeli tavuk yetiştiricileri ve işsizler, Kerküklü petrol işçileriyle birlikte ortak bir şûra oluşturdular. İlk işçi toplantısındaki tartışmaların ana noktası, örgütlenme ihtiyacı ve bu örgütlenmenin sınıf mücadelesindeki önemi idi. Şûraların ve onların oluşumu konusunda konuşmalar yapıldı.

İşçiler, daha sonraki oturumlarda, doğrudan ve serbest biçimde temsilcilerini seçtiler; çeşitli iktisadî ve siyasî öneriler yapıldı ve temel amaçlarla ilkeler üzerinde anlaşmaya varıldı. Süleymaniye'den gelen belediye emekçileri, siyasî partiler ve emekçiler arasındaki ilişkileri konu edinen ve daha sonra yayımlanmış olan bir yazanağı okudular.

Bu toplantı, birlik içinde bulabilecekleri gücü gösteriyordu işçilere ve şu “Büyük Birader” Saddam'ın onları [her yerde] gözetleme ve denetleme gücünde olmadığını sezmeye, bilincine ermeye başlıyorlardı. Kimi anlarda salonun değişik köşelerinden işçiler söz alıyor ve kapitalizm tarafından [kendilerine] dayatılan yaşamın yoksulluğunu ve sefaletini, patronların ve kapitalistlerin onları canlarından bezdiren baskılarını, tehditlerini betimliyorlardı bir bir. Vahşi ve insanlık dışı davranışlar gibi işçi yaşamının dayanılmazlığının örneklerini de veriyorlardı. Dünyadaki daha önceki örnekleri izleyen özgürlüğün, eşitliğin ve işçi yönetiminin çanları, [artık] bütün Irak'ta da çalmıştı. (...)

Şûraların yaratılması, burjuvazi karşısında kendi kaderini belirlemenin kararlılığı içindeki işçi gücünün bir ifadesi değildir yalnızca, üstelik şûralar, gerekli ve yararlı bir aracı, onunla birlikte siyasî ve toplumsal taleplerin bütününe isteyebilecekleri ve bu sayede yaygın siyasî bir örgütü kurabilecekleri bir araç da verirler proletaryaya.

Kurtarılmış bir kenti görmek, özgürlük ve gerçek bir eşitlik için işçiler tarafından yürütülmüş savaşların şiddeti hakkında bir fikir verir... Sosyo-politik bir güç sıfatıyla işçiler, toplumsal ve siyasî ciddî bir rol oynamak üzere toplumun derinliklerinden [nihayet] yüze çıkarlar. Şûralar, geniş militan örgütler olarak ve işçi iktidarının temeli olmaları sıfatıyla, Irak işçi sınıfının tarihinde örnek yaratan bir gerçeklik hâline geldiler. Her ne kadar böyle olsa da, şûralar, Irak'ta on yılı aşkın toplumsal değişim tecrübelerinin olduğu kadar dünya çapında daha önceden var olan işçi şûralarının da bir ürünüdür.

Baasçı zorba rejim zayıfladıkça, işçiler de daha rahat bir soluk alabildiler ve sınıf mücadelelerini daha önemli [büyük] bir ölçekte yürütmeye başlayabildiler.

Şûra hareketi işçiler arasında kolaylıkla yayıldı; hareket, örgütlenmemizin zayıflıklarına rağmen gelişti. Ama yine de örgütlenme eksikliği, radikal sosyalist militanların yalıtılmışlığı ve bölünmüşlükleri ve de sosyalist hedeflerin yokluğu, reformcuların üstünlüğü ele geçirmelerine yaradı. Bunun sonucu da devletin hücumlarının şiddetlenmesi, tekrar kentleri istilâ etmesi ve hareketin ömrünün pek kısa olması oldu... işçiler şûralar konusundaki zayıflıklarını aşacak zamanı bulamadılar.

“Sömürülenler”, Kürdistan’ın kurtarılmış bölgelerindeki köy ve kentlerde, genellikle ordugâhlarda kendiliklerinden şûralarda örgütlendiler, ama işçi şûralarının zayıflıklarının “yoksul insanların” bu şûralarının kuruluşu ve işleyişi üzerinde kötü etkileri oldu.

Burjuva muhalefet, işçilere iktidarı alma gücünü verecek olan sınıfın iktisadî/siyasî taleplerinden ve şûraların siyasî programından duyduğu korkuyla, umutsuzca kendi siyasetini uygulamaya çalışacaktı. [Bu amaçla] muhalefet partileri, önceki rejimin baskı araçlarını ve kurumlarını kullandılar.

Gerici şii hareketi, Irak’ın güneyinde, sırf radikal işçi şûralarını entrikalarla bozmak ve gözden düşürmek maksadıyla kendi “İslâmî Şûralar”ını kurdu. Kürdistan’da da ulusalcılar, işçi birliklerine karşı koymak için gereken tüm gücü kullanmakta tereddüt etmediler... Grevlerdeki işçilerin üzerine ateş açtılar, önderlerini tehdit ettiler, patronları silâhlendirip korumaları altına aldılar, basın aracılığıyla işçi taleplerinin anarşistlerin ve kargaşacı düzenbazların marifeti olduğu yollu haberler yaydılar vs. Kürdistan’daki siyasî havayı belirlemiş olan, işçi şûralarıyla ulusalcı güçler arasındaki bu karşıtlıktır, bu uyumsuzluktur.

Şimdilerde, şehirlerin barbar baasçı yönetim tarafından yeniden istilâ edilmesinden sonra, toplumsal ve siyasî hedefler, önceden olduğu gibi, işçileri eskisinden daha çok tehdit eden açlıktır, sefalettir, yoksulluktur. Ama yine de, ayaklanmalardan çok önce ortaya çıkmış olan hoşnutsuzluk, ayaklanmaların anısını taşıyarak [koruyarak] bu dünyaya karşı [yürütülecek] savaşları teşvik etmeye, yüreklendirmeye devam edecektir.”

Şimdi de yine aynı dergiden, Mart 1991 mücadelelerindeki eylemlerinin bilânçosunu yapmaya çalışan bir raporun sunulduğu “*Proletarya*”nın 7. sayısından (Eylül 1991) alınmış “*Komünist Perspektif*”e ait yazının bir bölümünü aktaracağız.

Söz konusu raporun ilk noktası, “*gezegenin bütününe karşı-devrimci politikasını dayatmaya çalışan dünya burjuvazisinin saldırısı karşısında komünist ve enternasyonalist eleştirilerin eksikliği*” konusunu ele alır...

“Bizim için sorun, Körfez savaşına ve amerikan saldırısına karşı yürüttüğümüz mücadeleyi yadsımak değil, ama şu soruları sormaktır... Bu mücadele, siyasî yönelimlerimiz ve pratiğimizde öne çıkartılması gereken ana eksen miydi? Proletaryanın enternasyonalist çıkarı, bu gerçeklik içinde gerçekten de hareketimizin ana eksenini oldu mu?”

Krize, Körfez savaşına ve dünya emperyalist burjuvazisinin saldırısına karşı bir mücadele sıfatıyla üstlendiğimizden bağımsız olarak ihmal ettiğimiz diğer görevleri öne çıkarttığımızda, bu eleştirinin de önemi ortaya çıkacaktır. Dünya emperyalizminin bir savaşı olarak bu savaşın nedenlerinin ve amaçlarının anlaşılmasında – mücadelemizi enternas-

yonalist proletaryanın bir gücü sıfatıyla yönlendirmemiş olmamızın sonucu olarak – enternasyonalist ve komünist bir perspektiften uzak kalıyoruz gerçekte. Enternasyonalist bir savaşım ve eleştiri yerine, daha ziyade radikal bir savaşım ve

eleştiri geliştirmiş olduk en iyi durumda... bunun da sonucu, doğrudan doğruya enternasyonalist proletaryanın çıkarlarından ve hedeflerinden türetilmemiş bir tutum ve siyaset tutturmuş olmamızdır.”

Bu raporun ikinci noktası da “Irak’taki sosyo-politik gelişmelerde proleter harekete ve burjuva muhalefet güçlerine (kürt ulusalcılarına) yönelik tavır” konusunu ele alır...

“Körfez savaşının dünya proletaryasına karşı dünya çapında emperyalist bir savaş olarak değerlendirilmesi için enternasyonalist/komünist bir siyasete ve eleştirel bir pratiğe sahip olunmamış olması, bu görünüme ilişkin bir tavır eksikliğini yani Irak’taki toplumsal ve politik olaylar karşısındaki burjuva muhalefeti tarafından yürütülen uygulamaların, siyasetin ve stratejinin eleştirilmesindeki eksikliği gösterir. Enternasyonalist perspektifin ve analizin bu eksikliği, son olaylara ilişkin geçen yıl boyunca yaptığımız çağrılar ve yönelimlerimizi okumuş olanlar için [yeterince] açık olmalı. Şu burjuva muhalif güçlerle (kürt ve arap milliyetçileri, şiiiler vs.) dünya emperyalizminin güçleri arasındaki ilişkileri – özellikle – pratikte gösterebilmiş değiliz. Güneydeki ve kuzeydeki ayaklanmalarda yapılan katliamların teşvikçileri ve doğrudan failleri, hiç kuşkusuz baasçılardır, ama bu, Körfez’deki amerikan burjuvazisinin bu savaşıyla, burjuvalar arası bir çelişkide [bir çatışmada] binlerce işçinin kurban edilmesi arasındaki ilişkileri göstermez.

Genel olarak burjuva muhalefete özel olarak da kürt ulusalcılığına ve şiiiliğe yönelik eleştirilerimizde, bütün bu bölüngülerin kendi aralarındaki ilişkileri gözden kaçırdık. Komünizme ve dünya proletaryasına karşı yürüttükleri mücadeleler yoluyla düzenlenen çıkar birliklerini göstermeyi başaramadık.

Muhalif burjuvazinin küresel emperyalist strateji içindeki yerini açıklığa kavuşturamamış olmak, ayaklanmış proletarya hareketi içindeki geniş bir toplumsal çevrede gücünü dayatıp kabul ettirmede burjuvaziye serbest bir alan bırakmış oldu. Yapamadığımız, komünizm ve proletarya karşıtı olarak davrandıkları her yerde bu güçlere doğrudan, yüz yüze gelerek karşı çıkmaktı. Güçleri de buradan geliyor [zaten]. Bu alanda, bu burjuva güçlerin harekete karşı oynadıkları rolü ve siyaseti saptamak hayatî derecede önemliydi.

Oldum olası ulusalcıları ve şiiileri burjuva iki toplumsal hareket olarak tanımlamış olduğumuz, ama uygulamada bu tahlile gerektiği gibi uymadığımız bir gerçektir. Tahlilimizin pratik sonucu, bu burjuva güçlerin ve küresel emperyalist stratejilerin simgeleştirilmelerine [tabulaştırılmalarına] karşı mücadelede yer alıyordu. Kürt ve arap milliyetçilerinin kendilerini proletaryaya kabul ettirmedeki gerçek güçlerini ve olanaklarını yetersiz değerlendirdik. Bütünlüğü içindeki, çelişkileri vs içindeki hareketin özelliklerini gerektiği gibi göstermeyi başaramadık, ne de ulusalcıların ve şiiilerin bu hareket üzerinde oynayabilecekleri zararlı rolü, proleter amaçların özünü bozma ve silâhsızlandırma rollerini vurgulamayı başarabildik.”

Ulusalcılara ve şiiilere yönelik doğrudan ilginin eksikliği konusundaki bu eleştiriye, şûralar sorununu ele alan bir üçüncü nokta izler: “İşçi Şûraları Hareketi”...

“Bu hareket, ayaklanmalarla birlikte, onların bağrında özerk bir hareket olarak doğdu. [Ama] güçlü toplumsal bir hareket olarak gücünü bu topluma zorla kabul ettirmeyi başaramadı. [Ayaklanma] hareketi içinde bağımsız sınıfsal güç sıfatıyla “*Komünist Perspektif*”, hareketin özerk bir hareket olarak sloganlarını, istemlerini ve örgütlenmesini geliştirmesine çalışarak, olayların gelişimi içinde proleter bir

yönelimle [yönetimle] donanması için uğraştı. Proletaryanın, kürt ulusalcılarının ve burjuvazinin diğer bölüngülerinin dışında kendi özel çıkarları olduğunu göstermek için çalıştık daha başından itibaren. Bu proleter hareketi, gerçek toplumsal ve siyasal amaçlar yönünde bir parti, bağımsız şûralar vb. biçiminde geliştirme konusunda ısrar ettik... bu, komünistler için hayatî bir sorundur.”

EK 2

Grubumuz (EKB) tarafından 11 Mayıs 1992’de Süleymaniye civarında dağıtılmış bir bildirinin çevirisi...

Komünist hareket, parlâmentoculuğa ve demokrasiye karşıdır.

Burjuvaziyle proletarya arasında özü bakımından uzlaşmaz olan sorun, özel mülkiyet sorunudur. Dünya burjuvazisi, proletaryayı üretici sınıf karakteri içinde tutarak sınıfının mülkiyetini korur. Buna karşı proletarya da, bütün sınıf iktidarlarına hücum ederek ve [böylece] kendini bir sınıf olarak ortadan kaldırarak bu mülkiyeti tehdit eder. Bu iki çelişkili varlığın çıkarlarını birleştiren hiçbir şeyin olmaması gibi, “birleşik cephe”ye, parlâmentoya vs. katılım üzerine olan tüm şu gevezeliklerin sadece ve sadece proletaryanın çıkarları ile düşmanının yani burjuvazinin çıkarlarını karıştırıp bulamaç etmek için yapılan karşı-devrimci dalavereler olmaları işte bu yüzdendir.

Nedir parlâmento?

En üst düzeyde devlettir; sömürülenleri hep daha fazla ezip sindirmek için en etkili araç olan demokrasinin kusursuz imgesidir; kapitalistleri ve mülklerini koruyan örgütlü bir güçtür; bugünkü toplumu sürdürmek ve partilerinin gerekli reformunu [evcilleştirip hizaya sokulmalarını] yani bu partilerin sürekli yıpranmalarının kendilerini bir çöküşe götürmesinden kaçınmak gayesiyle gerekli reformları güvenceye almak üzere [oluşturulmuş] “sağdan” veya “soldan” bütün burjuvaların bir birliğidir. Bu gerçek karşısında dünya proletaryasının tek bir yanıtı vardır ve tek bir yönelim izler: özel mülkiyete karşı mücadele yani onu koruyan kurumlara karşı savaşım. Bu, yasaların ve kurumların değiştirilmesiyle değil, ama onların yıkılmasıyla belirlenir; bu, [mülkiyeti] devlete ya da daha demokratik bir parlâmentoya teslim ederek değil, ama yıkmak amacıyla onlara karşı mücadele ederek olur.

O hâlde hem Kürt Cephesi’nin, dünya çapındaki sermaye demokrasisinin ve sosyal-demokrasinin (KYB) bu meclisini, hem de şûraların ve devrimci solların [goşistlerin, ihtilâlciler solların] iktidarını tanımak, sömürülenler adına Kürt Cephesi’nin iktidarını ve ayaklanmaya ve onun devrimci gelişmesine karşı olan karşı-devrimci politikasını kabul etmektir [aslında]. Bu, devrimci hareketi çöktürmek için savaşan, bütün saldırıları devrimci hareketi hedefleyen ve tek amacı sınıflı toplumu korumak olan bir sınıfın egemenliğinin örgütlenmesinde ve merkezileştirilmesinde sömürülenleri bu işe bulaştırıp alet etmek demektir. Parlâmentoya katılmak, proletarya için kendi sömürüsüne yardım etmek

dolayısıyla düşmanın kendi hareketine karşı olan hücumlarına destek olmak anlamına gelir özü bakımından. Kısaca söylenirse, parlâmentoya katılmak, sermayenin kurumlarını, burjuvazinin sayelerinde proleter hareketi bastırıp engelleyebildiği bu kurumları güçlendirmektir. Proletaryayı parlâmentarizm yoluna sokmak, onu kendi çıkarlarını yok etmenin sorumluluğu altına sokmak demektir, zira parlâmentarizmden söz eden, [proleter] hareketi daracık sınırlara hapseden ve [böylece] yok eden bir yasalar, yönetmelikler ve uygulamalar bütünlüğünü kabul ediyor demektir [daha baştan].

Evet, Kürt Cephesi meclisi (dünyanın ayaklanmış bu köşesinde dünya çapındaki karşı-devrimin bir parlâmentosundan başka bir şey olmayan bu meclis), bütün partileriyle, seçim propagandalarında kullandığı tüm çocuklarıyla, dünyadaki bütün karşı-devrimci kültürlerin ve folklorun ustaca kullanımıyla... Kürt Cephesi meclisi, hâkim sınıfın örgütlenmesinin “direniş sofrası”ndan başka bir şey değildir.

Kürt Cephesi'nin sınıflar arasındaki bütün uyuşmazlıkları gizlemek için, burjuvazinin iktidarını güçlendirmek gayesiyle proleterlerin kafasını karıştırmak için... ayaklanmayı, bütün devrimci örgütlenme girişimlerini ve proletaryanın tüm sınıfsal birliklerini yok etmede [kullanılan] karşı-devrimci bir çatıdan başka bir şey olmaması bu yüzdendir.

Kürt Cephesi meclisi, Irak ulusal meclisinden veya amerikan kongresinden ya da İran islâmî şûralarından hiç de farklı değildir... bugün dünya sermayesinin toplumunu korumak ve sürdürmek amacıyla onu temsil eden aldatıcı bir arenadır yalnızca. Bu, bir “diktatör”ün yerine “demokrat” bir başkasının geçirilmesi, “karıncaezmez” bir başkasını getirmek üzeri filân terörist zorbanın tasfiye edilmesi güldürüsüdür... uzun lâfi kısıası, ya yasa dışı oldukları için itirazların, protestoların, gösterilerin bastırılmasıdır ya da yıkım savaşlarına yol açan uluslararası düzenin zorla dayatılmasıdır her zaman. Kerkük'te devrimciler devlete karşı savaşırken, Kürt Cephesi'nin beyzadeleri de kendilerine görüşme öneren Bağdat hükümeti tarafından gönderilmiş mektuba bir cevap hazırlamaktadır harıl harıl. Kürt Cephesi'nin bu cevabî mektubunda [hükümetle] tamamen hemfikir olunduğu belirtiliyordu... [ne var ki] bu mektup hiçbir zaman alıcısına ulaşmadı. Sorumlulardan biri bunu şöyle açıklamıştı: “Allah şahidimdir ki, bu cevabı taşıyan araç, tam bu sırada bölgede cereyan eden çatışmaların kurbanı olup yanmıştır. Araçtaki kişiler, sağ salim aracı terk edebilmiş, lâkin mektup kurtarılamamış, yanmıştır.”!

Şu son yıllardaki olayların da gösterdiği gibi, kısa süreli iniş çıkışlarıyla birlikte her geçen gün giderek daha çok açık sınıf çatışması mahiyetini alan ve yükselmekte olan devrimci bir eğilim var [bugün] dünyada. Şurada burada ortaya çıkan bu devrimci dalgalara karşı dünya sermayesinin mücadelesi, tarihsel bir gerçeği gösteriyor: sınıf mücadelesinin bu aşaması, bu toplum karşısında devrimci bir kopuşu üretmekte.

Karşı-devrime ve yeniden örgütlenme girişimlerine saldırmak sırası şimdi bizde. [Unutmayalım ki] bugün dünyada, tek bir küresel iktidarı oluşturan ve bu sömürü düzenini yönetmek üzere birleşmiş bir milyon cephe, meclis, sağcı veya solcu parti var.

O HÂLDE GEREKEN:

- * sağdan ya da soldan her ne hâlde, tüm bu partilerden, meclislerden kopmak, toplantılarına katılmayı ve de yönetimlerine boyun eğmeyi reddetmektir;
- * karşı-devrimci örgütlere boyun eğen tüm tavırlara saldırarak hareketimizin enternasyonalist toplumsal niteliğini geliştirmek ve güçlendirmek için mücadele etmektir;
- * hareketimizin enternasyonalci düzeyini yükseltme hedefi içinde uluslararası sınıfsal bir örgütlenmeye doğru birliğimizi ve eşgüdümümüzü geliştirerek hareketin yönünü belirlemektir (mücadelemizin, birliklerimizin, silâhlanmamızın, burjuva dalaverelerle kopuş çabalarımızın vb. düzeyini yükseltmektir).

Kürt Cephesi'nin bu köleci toplumu kurtarmak ve yönetmek için yürüttüğü bütün çabaları lânetleyelim!

İnsanları uysallaştırıp köleleştirmenin dünyasını yıkalım!

İnsanca bir topluluk için, insanca bir gelecek için ileri!

Enternasyonalist Komünistler Birliği
Süleymaniye, 11 Mayıs 1992

Dördüncü Bölüm²⁵

IRAK'TAKİ SINIF MÜCADELELERİ KONUSUNDA...

Giriş

Konuyla ilgili bilgiler [haberler] elimize ulaştıkça Irak'taki Mart 1991 ayaklanmalarını ele alan birçok makale yayımladık.²⁶ Körfez savaşından kısa bir süre sonra, aradan geçen bir yılı aşkın süreden sonra [Haziran 1992'de] bu mücadelelerden dersler çıkartmaya çalıştığımız “*Ulusalçılığa Karşı Proletarya*” başlıklı bir metin daha yayımladık (bkz. “*Communisme*”, № 36 [önceki bölüm]).

Ve yaklaşık beş yıldan sonra şimdi de, asıl olarak üç nokta (şûraların ortaya çıkışlarındaki işçi birlikliğinin çelişkili gelişimi, proletaryanın bu ayaklanma hareketinin gücü ve sınırları, bölgedeki burjuvalar arası savaşlar ve proletaryanın görevleri) etrafında ele alarak ve ayaklanmanın dersleri üzerinde odaklanmış ek birkaç not [belge] sunarak bu soruna geri dönüyoruz. Bu notlar, Ekim 1994'te yayınlanmış olan ispanyolca merkezî yayın organımızdan (bkz. “*Comunismo*”, № 35) alınmıştır. O zamandan bu yana ulusalçılığın ve islâmcılığın gelişimi konusunda, proletaryayı dağıtmak ve proletaryayı tüfeklerini ayaklanma döneminde onun yanında mücadele etmekte olan bizzat bu ikisine çevirmeye itmek için yerel burjuvazi tarafından uygulamaya koyulmuş bir araç olarak ulusalçılığın ve islâmcılığın gelişimi konusunda başka bilgiler ulaştı elimize. Bu bilgiler, [“*Comunismo*”da] “*Mart 1991'de ortaya çıkan ayaklanmalar konusunda ek notlar*” başlıklı, bizim de “*Proletaryaya karşı ulusalçılık ve islâmcılık*” şeklinde adlandırdığımız izleyen metinde bir araya getirilmişti.

Süleymaniye'deki ayaklanmanın derslerine ilişkin unsurlara özel bir ilgi duyan okuyucu nezdinde, – sınıfımızın ayaklanmalarının bütün tarihinde olduğu gibi – ayaklanma bir kez gerçekleştikten sonra nasıl etmeli de devrimi toplumsal yaşamın bütün görünümleri içinde geliştirmeli, nasıl etmeli de toplumsal devrimin basit bir politik “devrim”e, salt bir

25 Bu sonuncu bölüm “*Communisme*”in 43. sayısından (Mayıs 1996) çevrilmiştir. (ç.n.)

26 Bkz. bu yazının ilk iki bölümü.

yönetim [hükümet] değişikliğine dönüşmesiyle müsadere edilmesinden kaçınılmalı türünden unsurlar üzerinde ısrar etmek isteriz bir kez daha.

Irak'ta olup bitenler, kapitalizm/komünizm çelişkisinin güncelliğini göstermez sadece, üstelik onun geleceğini de gösteriyor. İnsanlık dışı kapitalist koşullar her tarafta geliyor; savaş, her tarafta bugünkü kapitalist krizin seçeneğini temsil ediyor; savaşa ve sermayenin bütün vahşetine karşı komünist yanıtın ilk adımları da her tarafta giderek belirginleşiyor. Bu kesin olgular, “uygar” Avrupa'nın bundan elli yıl önce dünyanın bu köşesini de vurmuş olan savaş barbarlığından artık temelli muaf olduğunu düşünen [zanneden] herkesi ilgilendiriyor. “Ya savaş ya devrim” seçeneğinin her tarafta aynı olduğunu ve Avrupa'nın da çok büyük bir savaş alanına dönüştüğünü görme tehdidinin, hâlâ askerî çatışmalardan esirgenen Yerküre'nin diğer bölgeleri üzerindeki tehdit kadar güncel olduğunu belirtmek yararlı olacaktır. Sermayenin proletaryaya karşı yürüttüğü savaş, “burada” da, orada yani Irak'ta cereyan etmiş olanla birlikte yıkıcı bir şiddete ulaşıncaya kadar dek gelişmekten başka bir şey yapamaz. Ve “burada” da bizleri kaçınılmaz biçimde savaşa sürükleyen bu hasta sistemin [düzenin] zincirlerini kırmak için mümkün tek yol, *devrim için mücadele* yoludur.

Irak'taki ayaklanmanın dersleri etrafında yapılacak tartışma, işte böylesine acildir. *Savaşa karşı birlikte oluşturulacak bir mücadele topluluğunun* ve değişimle para üzerinde temellenen devletin, sınıfların ve aralarındaki toplumsal ilişkilerin nihayet ortadan kalkacağı *gerçekten insanî bir topluluğun* önbelirtilerinin geliştirilmesi amacıyla okuyucularımızı bu özel soruna ilişkin düşünce ve eleştirilerini bize ulaştırmaya, iletmeye çağırıyoruz.

IRAK'TA MART 1991'DE ORTAYA ÇIKAN AYAKLANMALAR KONUSUNDA EK NOTLAR...

Şûralar üzerine bazı notlar: proleter birlikçiliği ve burjuvazi tarafından ele geçirilmesi...

Proletaryanın temel örgütlenmesinin bütün türleri gibi Irak'taki şûralar da, proletaryanın gücünün merkezileştirilme sürecinin gerekli bir biçimidir ve burjuvazinin ideolojik hegemonyası altında sermayeye karşıt bir güç olarak, bir sınıf olarak bağrında taşıdığı bütün *çelişkilerden* zarar görmekte, sıkıntı çekmektedir. Örneğin Rusya'daki sovyetler gibi... ne 1905'te ne de 12 yıl sonra, demokratik burjuva sosyalizminin alanıyla kopuşu gerçekleştiremeksizin, kendilerini yöneten siyasî örgütler karşısında bağımsızlıklarını ele almaksızın, 1905'te olduğu gibi 1917'de de ayaklanmaya katılan proleter mücadele yapılanmalarını oluşturmuşlardı. Leninizm ve leninizm sonrasının hükümlerliği altında devletin kapitalist ve demokratik örgütlenmesiyle tamamen emilmiş [ele geçirilmiş] olan bu yapılanmaların başına gelen de son tahlilde işte buydu. Sovyetlere övgüler düzülürken, sovyet kurultaylarının [kongrelerinin] stalinci siyaseti her düzeyde onaylamış ve kullanmış oldukları, büyüüne kapılarak hep unutulur ne hikmetse! Aynı şey, 1918–1921 arası işçi konseyleriyle Almanya'da da oldu... gerçekten de sendikaların dışında ve onlara karşı mücadele yapılanmaları olarak doğmuş olan konseyler, çeşitli sosyal-demokrat güçlerce temsil edilen burjuva demokrasisi tarafından egemenlik altına alınmakta sovyetlerden geri kalmadılar ve de devletin proletaryaya karşı örgütlenmesinin yapılanmalarına dönüştüler sonunda.

1979–1981 arası İran'da olduğu gibi Irak'ta da mücadele içinde doğan şûralar, çok büyük çelişkiler içerir ve devrimle karşı-devrim arasındaki sınıf karşıtlıklarının sınırları da bizzat onların içinde çizilir. Şûraların eleştirel olmayan övgüsünü yapan konseycilerin,

sovyetçilerin vs. tersine, devrimci yanın öne sürülmesi anlamında, [bu yapılanmaları] açıkça destekleyerek ve [onlar için] harekete geçerek, bu süreçte proletaryanın güçlü ve zayıf yanlarını kavramaya çalışmamız işte bu yüzden.

Yönergelerinde ve bayraklarında [sloganlarında] görülebildiği gibi şûralar da, konseyler, sovyetler ve ayaklanma dönemine özgü diğer proleter örgütlenmelerle aynı türden güçlü ve zayıf yanları toplarlar bünyelerinde. Demokratik, ulusalcı hatta bazen açıkça tutucu talepler bütünlüğünün yanında, mücadele içindeki proleterlerin savaştanlığını, gücünü ve sınıfsal kararlılıklarını dile getiren bir sloganlar bütünlüğü de vardır.

Şûralar, mücadele için mücadele içinde yapılırlar. Yine de bu, kendiliğindencilik veya konseycilik yandaşlarının düşündükleri gibi, şûralar kendiliklerinden ortaya çıkmışlardır anlamına gelmez. Rusya'daki sovyet ve diğer ülkelerdeki konsey örneklerinde olduğu gibi, kendiliğinden [ortaya çıkan] tarihsel bir ihtiyaç, bu yapılanmaları bilinçli ve iradî biçimde *örgütleyen* etten-kemikten somut insanlarla gerçekleşir, hayat bulur. Daha ilerde de göreceğimiz gibi, şûraların doğuşu, ayaklanmayı hazırlamak üzere örgütlenmiş isyancı bir azınlık tarafından oluşturulmuş bir "birlik" ya da komitenin varlığını izlemiştir.

Süleymaniye'deki ayaklanmaya ve gizli devrimci işbirliğine ilişkin bazı veriler...

Süleymaniye'nin çeşitli semtlerinde proleterler hazırlanırlarken, silâhlanırlarken... açık mücadelenin başlamasından da önce "*İsyankâr Ayaklanma Birliği*" adı altında örgütlenmiş olan bir grup militan, bütün semtlerde ve fabrikalarda onları şûralar kurmaya, oluşturmaya çağırır. Belirli bir anda ayaklanma kararıyla bütünleşmesi sayesinde gerçek bir ayaklanma komitesinin kuruluşuna varılmış olunur böylece. Bu komite, mevcut tüm siyasî örgütler gibi bağımsız militanlardan da oluşmaktadır. Komite, ayaklanmanın kentin hassas 53 değişik noktasında, daha sonra şûraların temelini oluşturacak olan 53 farklı noktada (önemli yol kavşakları, semtlerin merkezî noktaları vb.) aynı anda başlamasını plânlar. Bu sırada ulusalcılar, ulusalcılar olarak bu komiteye katılmazlar ne de ayaklanan semtlerin değişik merkezlerinde vardılar.

Sadece proleter bir azınlık silâhlı ve örgütlüdür... Komitenin, silâh bulunan her yerde bu silâhlara el konulması için yaptığı çağrılar ve bu yöndeki talimatlarla işe başlaması işte bu yüzden. Bütün devrimci örgütler, aynı zamanda silâhlanma ve proletaryayı silâhlandırma görevini de üstlenir. Örneğin "*Komünist Perspektif*", el bombalarını, silâhları ve cephaneyi kentin en hassas noktalarına dağıtma görevi gibi, bazı komite üyelerini silâhlandırmayı da üstlenir. Hem Ayaklanma Komitesi'nde hem de çeşitli mahalle yapılanmalarında ve şûralarda yer alan "*Komünist Eylem Grubu*" (KEG) gibi başka gruplar da, silâh ele geçirmek ve böylece proleterleri silâhlandırmak amacıyla aşiret reislerinin cephaneliklerine ve konaklarına el koyma görevini yüklenirler. Bu örgütlü öncü eylemler olmaksızın, daha önceden kotarılmış gizli işbirliği çabaları olmaksızın Süleymaniye'deki Mart 1991 isyan savaşını kazanmak mümkün olmayacaktı.

İşte bir yoldaşın bu konuda anlattıkları:

"Proletarya umutsuzca silâh arıyordu... onu silâhlandırıp ayaklanmaya karar verenler, komünist ve marksist güçler oldu; ulusalcılar bu işe katılmadı. Aşiret reislerinin evlerine hücum etmek için gruplara ayrıldık. Bu müfrezelerden her birinin genellikle bir bazukası ve hafif silâhları vardı. Saldırı bazukayla başlıyor ve mümkün en hızlı biçimde cephaneliklere ulaşılmaya çalışılıyordu. Epeyce bir süre önce bu cephaneliklerdeki silâhların bir dökümünü çıkartmış olduğumuz için silâhların nerede olduğunu biliyorduk. Devrimci gruplar tarafından gerçekleştirilmiş olan bu hazırlıkların önemli bir yanı da, yaralıları tedavi etmek için

ayaklanmanın emrine seyyar "hastaneler" tahsis edilmiş olmasıdır."

Ne var ki bütün bunlara rağmen örgütlenme ve silâhlanma [silâh donanımı] açık biçimde yetersizdir... bu da bazı durumlarda [yaşanan] kısmî yenilgilerle, [neden olduğu] ölü ve yaralılarla proletaryaya pahalıya patlayacaktır. Bir başka yoldaş düşüncelerini şöyle koyar ortaya:

"Devrimci bir yoldaş bana değişik birkaç kesin emir verdiğinde, yani imkânlarım ölçüsünde silâhlanmış olarak saat 7-8 arası filân yere gelmemi söylediği zaman, ancak iki önce fark edebildim ayaklanma hazırlıklarını. Toplantı yerine vardığımda sadece yedi kişiydik. Bu anda, kazanamayacağımızı geçirdim aklımdan; hemen ardından, bu küçük grubun çoğunluğunun da benim gibi düşündüklerini ve vazgeçtiklerini öğrendim... her şeye karşın bu, proletaryanın mücadelesinde ve özerkliğinde atılmış önemli bir adım olabilirdi. Kısa bir süre sonra bizleri yüreklendirerek ayaklanma için birlikte davranmaya çağırarak Rawti'li ("Komünist Perspektif"li) iki yoldaş katıldı aramıza. Bizlere el bombaları dağıttılar. Sonra hep birlikte bulunduğumuz yere yakın sokakları dolaşarak ve karşılaştığımız insanları mücadeleye katılmaya çağırarak kısa sürede 50-60 kişi olduk. Tam bu sırada tepeden tırnağa silâhli iki peşmerge²⁷ peyda oldu. Ayaklananlar onları harekete katılmaya çağırdılar bağırarak, ama katılmadılar. Küçük bir grup olmamıza karşın, silâh donanımımız açısından mutlak biçimde daha zayıf olmamıza rağmen, [yine de] semt kışlasına saldırdık... ama çok iyi korunuyordu, vazgeçtik, geriledik ve kışlayı savunanlar tarafından takibe alındık. "Komünist Perspektif"li yoldaşımız Bekir Kasap, bu saldırı esnasında öldü. Tamamen düzensiz biçimde sağa sola dağıldık ve tabanlarımız omuzlarımıza değercesine kaçtık da kaçtık. Daha iyi silâhli olan düşman bizleri kovalamaya devam etti ve ana caddeye varmak üzereyken kuşatılmıştık bile. Ana caddeye vardığımızda bizleri bir sürpriz bekliyordu: ayaklanma ilerlemiş, başarılı olmuş, gerileyenler de [artık] baasçılardı."

Değişik yoldaşların veya mücadele yapılanmalarının bize aktardıkları bu olaylar kadar diğerleri de, önce şûraların yapısına canlılık kazandırmış ardından onları merkezileştiren bir ayaklanma komitesinin varlığına rağmen, gerçek merkezileşmenin çok sınırlı kaldığını söylememize izin veriyor. Karman çorman [kaotik] pek çok görünüm ve de yolda "kendiliğinden" karşılaştığının dışında merkezi bir yapılanması olmaksızın, falan yere gitmesi için bir dost tarafından verilmişin dışında hiçbir talimatı olmaksızın sadece elinin altındakiyle sokağa inen çok sayıda proleter savaştıcı vardır. Şu ya da bu eylemi gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan silâhli proleter müfrezeler, eylemin hemen ardından dağılır; daha önce birbirini tanımaksızın cephenin aynı yanında buluşan yoldaşlar, genellikle [bireysel olarak] aralarında ilişkiler kurar ve ayaklanma anında da siyasî bir örgütte [birlikte] yer alırlar. Hareket hakkında yuvarlak da olsa bir fikre sahip olmayı engelleyen, çok sayıda değişik eyleme katılan birbirlerinden farklı bütün bu eylem gruplarının varlığıdır tam da... aynı durumu yaşamış hatta siyasî olarak aynı şeyi düşünen iki öncü yoktur. Dolayısıyla, sözgelimi bu öncülerin bazıları, ayaklanmanın belirleyici unsuru olarak değişik savaştıcı yapılanmalar ("Komünist Perspektif", KEG vb.) tarafından merkezileştirilmiş küçük grupların hareket [eylem] özerkliği üzerinde çok fazla ısrar edilirken, başkaları da, bir şûranın çağrısına uyarak Avat okulundaki "genel karargâhları"nda toplanan 30 000 kadar proleterin gücü üzerinde durmaktadır ısrarla. Bu sonunculara göre, [ayaklanma] sürecinin canlandırılmasında bu birlik [Avat okulu] belirleyici olacaktır, çünkü büyük savaşlar [ancak] buradan hareketle

27 Başka vesilelerle daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, "peşmerge" savaştıcı, gerilla anlamına gelir. Burada sözü edilenler, şüphesiz iki proleterdi... peşmergelerin büyük çoğunluğu gibi ailelerini ziyaret edip birkaç gün yanlarında kalmak üzere yakındaki dağlardan inip gelmek için baasçı güçlerin dağılmasından yararlanan ve ulusalçı güçlerin içinde yer alan iki proleter.

kazanılacaktır. Bu proleterleri harekete geçiren bilinç düzeyi hakkında bir fikir verebilmiş olmak amacıyla bu birlikte ağır basan sloganlardan [yönergelerden] bazılarını aktarmak iyi olacak:

“Sınıf bilinci özgürlüğün silâhıdır!”

“Genel karargâhımız işçi konseylerinin temelidir!”

“Şûralarınızı uzun vadeli bir savaşın üssüne dönüştürün!”

“Kendi konseylerimizi oluşturalım!”

“Kamulaştırılan malzemeyi ve yiyecekleri buraya getirin... onları burada kendimiz dağıtalım!”

“Sömürülenler, devrimciler... kanımızı devrimin başarısı uğruna döktük, dökmeye devam edelim! Kanımızı başka şeyler için heder etmeyelim!”

Bu çelişiklere rağmen, ayaklanma kendini kabul ettirecek; baskıcı güçler çok sayıda kayıplara maruz kalacak, sık sık kendi evlerinde tasfiye edilecektir. Postunu pahalıya satmak isteyen düşmanın güçlerini yoğunlaştırdığı yer, ünlü Kırmızı Konak ve onu çevreleyen irili ufaklı binalardır. İki tarafta da çok sayıda kayıplara yol açan bir çatışma olur burada. Ayaklananlar genel bir plân olmaksızın saldırıya geçer ve kendi saflarından çok sayıda savaşıyı (yani bizimkileri!) öldürerek veya yaralayarak sağa sola rasgele ateş açarlar.

Devletin kolluk güçleri, tepeden tırnağa silâhlı olmalarına karşın, teslim olmanın ölmek anlamına geldiğini bilmez değiller, bu yüzden ya hep ya hiç anlayışıyla savaşmaktadır. Kendilerine derhâl takviye gönderileceğini vaat eden Bağdat’la son ana kadar ilişkide kalırlar. Asi proleterlerin çok büyük silâh yetersizliğinden yaralanan askerler, konağın pencerelerinden dışarıya silâhlar atar; yüzlerce proleter de, – iyice silâhlı ve gayet iyi mevzilenmiş askerlerin atışlarına kolay hedefler oluşturarak – atılan silahları kapmak için hemen ileri atılır... Bu, ayaklananların saflarındaki ölü sayısını daha da arttıracaktır.²⁸

Ama proleterlerin öfkesi ve kararlılığı öylesine büyüktür ki, sonuçta direnişi ezip bütün kenti denetimleri altına alırlar. Çevresindeki yapılarla birlikte Kırmızı Konak ve askerî karargâhtaki bütün evler adım adım ele geçirilir. Binaların cephelerindeki kurşun izleri ve delikler, bu sınıf savaşının kanıtıdır. Bu saldırıda sağ kalmış olan askerler dışarı çıkartılıp birer birer yargılanır. Kimi yoldaşlar [bu olayda] kurşuna dizilen asker sayısının 600 kişi olduğunu söylerken, başka yoldaşlar da 2 000 sayısı üzerinde ısrar eder, ama [bu ikincilerin] bütün çatışmalarda ölen ve kurşuna dizilen askerlerin toplam sayısından söz ettikleri kesin.

Proleterlerin bu örnek davranışları göze alıp üstlendikleri anlarda, bizzat bu anlarda, hareketin özerkliği için işin içine giren mücadelenin, eylemin tam kalbinde olduğunu anlamak önemlidir. Ulusalçılar bütün bu dönem boyunca örgütlü olarak bu sürece katılmadıkları hâlde, [hâlâ] onlardan vazgeçilmez ne de bölgedeki enternasyonalist devrimci çekirdeklerin istedikleri gibi onlara karşı açıkça savaşılır (daha da az). Örneğin bazı proleter savaşçıların, teslim alınan askerlere ve işkencecilere ne yapılması gerektiğini sormak amacıyla dağlardaki KYB (Kürt Yurtseverler Birliği) şefleriyle görüşmeye gitmeleri olgusu, hareketteki çelişkiyi

28 Bu vesileyle, ayaklanmanın gizlice hazırlanmasına ve önceden silâhlanmasına karşı olan bütün yıldırıcılık [terör] karşıtlarının, “yenilenme karşıtları”nın suratlarına bir kez daha şunu haykırmak isteriz: saflarımızdaki bu tür katliamların *sorumluları* onlardır. Ayaklanmanın silâh gücü ne kadar zayıfsa, yönetimi ne kadar merkezileşmeden uzaksa, saflarımızdaki ölü ve yaralı sayısı da o ölçüde daha fazla olacaktır.

ve şûraların ihtilâflı birliğini yansıtır ve ifade eder. Neşirvan, KYB'nin askeri şefi, “*onları ilerde kullanabiliriz*” (!?) bahanesi altında düşmanın kurşuna dizilmemesinde ısrar eder. Proletaryanın kendine olan güvensizliği, yapılacak işlerin yönetimini ve [bu konularda] kararların alınmasını en kötü düşmanından istemeye iter onu; proletaryanın kendi gücünün farkında olmayan pek çok kesimi, kendilerine ciddî ve etkili görünen resmî muhalefete yönelir. Şûraların diğer üyelerine gelince, onlar da karşıt tavrı benimserler: tutsak askerleri kurşuna dizmek ve “*bu kana susamış yaratıkların proleterlere tatbik etmede pek marifetli oldukları işkence türlerini*” herkesin duyup bilmesi için leşlerini sokaklarda sürümek isterler. Zalimlikleri iyi bilinen ve [bu yüzden] isyancılar tarafından paramparça edilecek olan birkaç işkencecinin dışında, ölümü kimlerin hak ettiği konusunda bağırıtılı çağırıtılı tartışmalar ve sorunlar olmaksızın değilse de, sonuçta ağırlığını koyan, düpedüz esirlerin öldürülmesi olur. Baasçı baskı güçleri, Kürdistan'ın pek çok başka kentinde olduğu gibi, işkencelerin yapıldığı, insanların katledildiği kışlalarda, karargâhlarda yaşamaktadır... buralardan birkaç metre ötede de bu işkencecilerin aileleri yatıp kalkmakta, yiyip içmekte ve yaşamaktadır. Bu ailelerden öylesine nefret edilmektedir ki, bu yüzden gidip başka yerlerde oturamaz, yaşayamazlar. Üstelik işkenceci ailelerin çoğunluğu (özellikle de kadınlar), yapılan işkencelere katılır. [Askerî alanlardaki] binalar (ana bina, soruşturma yerleri, aile lojmanları, işkencehaneler vs.) burada yaşayan birinin yapılan işkencelere ve mahpusların katliamına şu ya da bu biçimde katılmadığını düşünmeyi çok zor kılacak biçimde düzenlenmiş, inşa edilmişlerdir. Proletarya bu yerlere el koyduğunda, sınıf kını öylesine büyüktür ki, kimi grupların başka bir ölçüt [neden] aramaksızın yalnızca bu fizikî sınırlar içinde yaşıyor olmaları nedeniyle önlerine çıkan herkesi – tartışma ve yargılamalarla oyalanmaksızın – öldürdükleri bile vakidir. Ama çoğu durumda daha sınıfsal ölçütler ağır basar... Sözelimi Süleymaniye'de, mahpusların öldürülmesine ve işkencelere katılmamış olan kadınlarla çocukların yaşamları esirgenir; bu çocuklar ve kadınlar, işkenceci askerlerle ailelerinin topluca kurşuna dizilmelerinden önce bölgeden çıkartılıp uzaklaştırıldılar.

Ayaklanma barut izi gibi hızla yayılır; aynı şekilde başka kentlerde de isyanın başarıya ulaştığı ayaklanmalar olur. Erbil'de 42 şûra kurulur ve sadece üç saat süren çatışmaların sonunda silâhlı proleterler duruma hâkim olurlar. Daha sonra Kalar, Koya, Şaklava, Akra, Duhok, Zahok gibi kentler izler Erbil'i. Kentlerin yakınındaki kışlalar, bütün bölgenin stratejik merkezi olan Süleymaniye'deki devasa askerî tesisler gibi, asker kaçakları ve silâhlı proleterler tarafından kuşatılır. Baasçı merkez kuvvetler, helikopterler sayesinde toplayabildikleri pek çok subayı kurtarmayı başarır. Geriye kalanlar da, yani asker kitlesi, savaşmaksızın teslim olur ve çoğunluğu ayaklananların safına geçer.

Proleter hareketin ve ulusalcıların karşı-devrimci faaliyetlerinin sınırları...

Proletaryanın bilinç, örgütlenme ve merkezileşme düzeyi her ne kadar ayaklanmayı başarıya ulaştırmak için yeterli olmuşsa da, *devrimin özünü* (yani günlük yaşamı düzenlemeyi ve başarılı olunan bölgelerde sermayeye karşı diktatörce kendini dayatmayı) üstlenme konusunda aynı şey olmamıştı. Proletaryanın parti olarak oluşumunun yetersiz olduğu ve komünist bir yönelim içinde yeterince merkezileşmemiş kaldığı başka tarihsel koşullarda olduğu gibi, Kürdistan'da da burjuva güçler hareketin yönetimini ele geçirir, proletaryanın özerkliğini yok eder ve devrimi bir burjuva “devrim”e (özellikle de siyasî bir “devrim”e) dönüştürmek üzere, ya da daha iyi bir ifadeyle, bu sömürü düzeninin korunup sürdürülmesi gayesiyle iktidardaki [burjuva] bölüngüyü değiştirmeye, [böylece] devletin görüntüsünü yeniden süsleyip püslemeye ve bir karşı-devrime dönüştürmek üzere devrime el koymaya varırlar sonunda.

Ulusalçılar, ayaklanmanın başarıya ulaşmasından ancak iki veya üç gün sonra sokaktaki doğrudan eylemlere gerçek kimlikleriyle fiilen katılmaya başlarlar. Ve de ilk işleri, bankalardaki paralarla askerî araçlara el koymaktan, hükümet tarafından terk edilmiş ve daha önce proleterler tarafından ele geçirilmiş ardından onlar tarafından da terk edilmiş binaları ve diğer [devlet] mülklerini işgal etmekten²⁹ ibarettir. Söz konusu mülklerin, ağır silâhların, askerî araçların vs. böyle terk edilmesi, proletarya her ne kadar bir düşmana karşı mücadele edebilecek yetenekte de olsa, başlattığı devrimin yönetimini üstlenmekte, bizzat kendisi için mücadele etmekte henüz güçlü olmadığını gösterir. Bir başka deyişle, sınıfımız böylece devrim anlayışını belli etmiş olur: *bu dünyanın olumlu olumsuzlanmasını içeren devrimci olumsuzlanmasını* ortaya koyan, öne süren her şeyin dışında, güncel dünyanın salt olumsuz olumsuzlanmasıdır, basit bir reddi, basit bir yadsınmasıdır bu. Proletarya [düşmanını] mülksüzleştirecek güçtedir, ama *el koyduğunu ne sahiplenip yeniden düzenleyecek* ne de – evrensel devrimci amaçlarına bağlı olarak – *onu devrimci biçimde dönüştürecek* güçtedir. 1917 Rusya’sındaki gibi, siyasacılık [politisizm] en kararlı proleterlerin arasında bile egemen ideolojiyi oluşturmaktadır. Baasçılara karşı ne yapılması gerektiği bilinir, ama söz konusu olan toplumsal açıdan sermayeye meydan okumak olduğunda... yenik düşülür. Bu genel sınır, devleti baasçılarla, sermayeye karşı mücadeleyi de hükümete karşı mücadeleye vs. karıştıran bir yanılığın (sınıfımız saflarında alabildiğine yaygın olan bir yanılığın) sonucudur. Komünist ve enternasyonalist bölüğülerin tasfiye edecek güçte olmadıkları bu yaygın yanılığ, ulusalçılar tarafından titizlikle korunup geliştirildi. Bu yanılığ, bugün bile onlar için hâlâ alabildiğine yararlıdır.

Kentin hassas noktaları bir kez ulusalçılar tarafından işgal edildikten ve askerî araçlarla ağır silâhlar onların eline geçtikten sonra... geriye kalan yalnızca bir zaman sorunudur. Bu ana kadar çok az ortalıkta görünmüş olan ve yığınları “izlemek”le yetinen ulusalçılar, birkaç gün içinde aşamalı olarak durumu kontrol altına alırlar (7 ve 20 Mart arası). En etkin devrimci gruplar ve proleterler de, açık askerî talimatlar vermekten ve bunları göze alıp üstlenmekten uzaktırlar... Kışlalarla, tanklarla ve diğer askerî araçlarla ne yapacaklarını bilmezler; sahip oldukları cephane ve hafif silâhlarla yetinerek, askerî araçları, en iyi durumda, ulusalçıların eline geçmemesi için yakarlar. Yaşam için gerekli şeylerin üretim ve dağıtımının denetlemenin araçlarına el koymamakla kalmazlar sadece, üstelik yiyecek-içecek, ilâç, propaganda malzemesi vb. gibi vazgeçilmez asgarî ihtiyaçların ikmalini de yapmazlar.

Ulusalçılar kente geldiklerinde şûraların dağıtılması çağrısında bulunur, ama hiçbir sonuç elde edemezler; hassas merkezleri ele geçirip güçlü bir konuma geçtikten sonra, tartışma ve görüşmelerden daha etkin, çok daha etkili bir yöntem kullanarak yavaş yavaş proletaryayı yıpratıcılar daha sonra. Daha önce de görmüş olduğumuz gibi, her ne kadar demokratik ve ulusalçı anlayışların egemenliği altında olan ya da epeyce etkilenmiş olan şûralar varsa da, Şûra Merkezi, burjuva örgüt ve partilerin katılımına rağmen, kendini “komünizmden yana”, “ücretli emeğin ortadan kaldırılmasın”dan yana olarak tanımlar ve ulusalçılara karşı açıkça tavır alır.

Şûraları ortadan kaldırmayı hâlâ becerememiş olan ulusalçılar, dünya burjuvazisinin müdahale kuvvetlerinin desteği ve onayı ile kentteki fiilî iktidarlarını yavaş yavaş kurdukları ölçüde, militanlarını sokarak ve kendi burjuva yöntemlerini dayatarak şûraları ele geçirmeye çalışırlar. Ulusalçılardan, sosyal-demokratlardan, halkçılardan ve Saddam Hüseyin’e karşı olan geniş halk cephesinin yandaşlarından oluşan bir şûralar birliğinin ortaya çıkışı da tam bu sırada olur.

Şûra Merkezi tarafından ifade edilen gücü kırıp dağıtmaya pek hevesli ulusalçılar, bu aynı dönemde, bir görüşme önerisinde bulunurlar Şûra Merkezi’ne... Merkez’i tastamam demokratik ve meclissel bir işleyiş faciasına sokacak ve yegâne devrimci yönelimi tutturmada

29 Kuşkusuz hatırlattığı kötü anılar yüzünden sadece Kırmızı Konak işgal edilmeyecek ve kafalarını sokacak hiçbir yeri olmayan aileler için sonraki aylarda bir toplu konuta dönüştürülecekti.

onu güçsüz kılacak bir öneridir bu. Merkez bölünür: bir yanda ulusalcıları düşman olarak gören ve onlarla her türlü görüşmeye karşı olanlar vardır; diğer yanda da görüşme önerisini kabul edenler ve basçılık karşısı geniş halk cephesi ideolojisini benimseyerek ulusalcılık sorununda bütün yanılı ve tutarsızlıkları üst üste yığanlar.

Sorunun görüşmelerde bulunup bulunmama sorunu olmadığı açık. Ama böylesi koşullarda baasçılara karşı ulusalcılarla görüşmenin [pazarlığın] kabul edilmesi, zımnî ve inkâr edilemez bir öngerektirim olarak *ehvenişer* ideolojisi ile – son tahlilde – *cephecilik* ideolojisini de içerir. “Gerçekçilik”, olayların gelişimi içinde, hareketin büyük bölümünü kendi çıkarlarından vazgeçmeye sürükleyerek zafer kazanacaktır. Görüşmelerin kabul edildiği andan itibaren proletaryanın özerkliğinin ve çıkarlarının tasfiyesinde belirleyici olan iki unsur, [kaçınılmaz olarak] kendilerini dayatacağı: ilkin Saddam asıl düşman, Kerkük de ana hedef olarak düşünülecek; ikincisi de, toplumsal keşmekeşe karşı düzeni [asayışı] hâkim kılmanın gerekliliği kabul edilecektir.

Ulusalcılar kendilerini düzenin korunmasının biricik garantisi olarak sunarlarken proletaryanın kendi yasasını dayatmayı bilememiş olması yüzünden proleter direniş, hatta yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli ihtiyaç mallarının kamulaştırılması da sonunda bir kargaşaymış gibi kabul edilme noktasına varacaktır. Bu durumda peşmergeler de kapitalist düzene ve burjuva mülkiyete saygı duyulmasını sağlama işine başlayabilirdi: karnını doyurmak ereğiyle bir torba pirinç “aşırın” proleterler tutuklanır; yalıtık konumdaki proleterleri gizlice silâhsızlandırır vs. (peşmergelerin enternasyonalist güçlere çatmak için, henüz ne gerekli güçleri ne de cesaretleri vardır).

Kerkük’ün alınması için yürütülen savaş konusunda büyükçe bir ayraç açmak zorundayız bu noktada... Süleymaniye’deki ayaklanmanın başından itibaren ulusalcılar, boyun eğmekle kalmayıp üstelik sureta yönelimini de tutturdukları Şûra Merkezi’ne – kurbanlık koyunlar gibi emirleri altında bulunan proleterleri kullanarak kuşkusuz – kalabalık biçimde sızarlar. Kerkük’te kısa bir süre önce kurulmuş şûralarla dayanışmanın ve isyanın yaygınlaşmasının proleterler için akla uygun bir hedef oluşturmaya dayanan ulusalcılar tamamen farklı bir amaç izlerler: söz konusu olan, bir yandan askerî gücü daha iyi hazırlanmış gibi görünen bir kentin baasçı merkezlerine saldırarak düzenli [geleneksel burjuva] bir savaşta proletaryayı egemenlikleri altına almak; diğer yandan da, bu çok önemli petrol merkezini işgal ederek emperyalist savaşta önemli bir konuma yerleşmektir (ulusal ve uluslararası düzeylerde pazarlık güçlerini arttıracak olan da budur). Gelişmelerin bu uğrağı, *sınıf savaşının emperyalist bir savaşa dönüştürülmesinde* çok önemli bir andır bizim için. Kerkük’ün ele geçirilmesinden itibaren ulusalcılar, Koalisyon güçlerinin hayırhah bakışları altında baasçılarla açıktan açığa pazarlığa otururlar. Kerkük gibi önemli bir merkezi bölgesel olarak kontrol ettikleri için değil sadece, üstelik ayaklanmış kentlerde durumun kontrolünü proletaryanın elinden alacak yetenekte bir güç olarak ve Körfez savaşının sonunda Koalisyon’un asıl sorunu olan proletaryayı kontrol altına almakta uluslararası burjuva düzenin etkin bir bölüngüsü gibi göründüklerinden... ilk kez güvenilir bir güç olarak kabul görmekte-dirler.

“*Komünist Perspektif*” şûraları gibi bazı şûralar ve içlerinde önemli sayıda enternasyonalist militan barındıran diğerlerinin de bu eyleme [Kerkük’ün alınmasına] özerk bir biçimde katılmaya çalıştıkları kuşkusuz. Fakat ulusalcılar çabucak üstünlüğü ele geçirir... çünkü her şeyi sahiplenmiş olan, ağır silâhları, ilâçları ve yaralıları tedavi etmek için gereken diğer malzeme ve teçhizatı, kısacası emirlerini zorla kabul ettirmenin maddî gücünü bir araya getirebilmek için parayı ve binaları ellerinde bulunduranlar onlardır. Çok sayıda enternasyonalist yoldaş, “*Komünist Perspektif*”i ve diğer grupları o sırada bu şûralardan tamamen kopmamış ve yönetim komitesine katılmış olmakla suçlamaktadır. Aslında söz konusu olan çok önemli bir andır, bölgedeki öncü grupların programsal zayıflıklarının da doğrulandığı bir an. Bu grupların aralarından bazılarının daha sonra teslim edeceği gibi, kürt

ulusalcılığını ve şii hareketini burjuva toplumsal hareketler olarak nitelemek, tanımlamak yetmez... Bu güçlerin kendilerini zorla kabul ettirme olasılığını, olumsuzluğunu da doğru değerlendirmek gerekiyordu; baasçılara karşı olduğu kadar günlük pratik işlerde de onlara [ulusalcılara ve şiiilere] saldırmak gerekiyordu.

Irak'ın 1991'deki bu durumuyla 1936 İspanya'sında 19 Temmuz utkusundan sonra cereyan etmiş olan olaylar arasında tarihsel bir koşutluk kurmadan edemedik doğrusu...

Her iki durumda da proleter ayaklanma, anahtar bir şehirden (Barselona ve Süleymaniye'den) itibaren - ülkenin geri kalanını "faşist" bölüğünün (Franko ve Saddam bölüğülerinin) ellerine bırakarak - ülke topraklarının bir bölümünde başarıya ulaşır.

Her iki durumda da proletarya, kendi sınıf diktatörlüğünü zorla kabul ettirmeyi başarmaksızın silâhlanmış ve de halkçı ve demokrat örgütlerin ("komünist" cumhuriyetçiler, sosyal-demokratlar vs. ile birlikte genel olarak bütün bir parlâmenter yelpaze) dışında ve onlara karşı harekete geçerek bu "faşist" düşmana meydan okumuştur.

Her iki durumda da proletarya, siyasal birliğini sağlayan kendi örgütlerini kurarak (İspanya'da işçi, köylü, asker ve denizci komiteleri; Irak'ta da şûralar), askerî açıdan başarıya ulaşmış; zaferleri de, uzun zamandır var olan devrimci grupların (İspanya'da "Solidarios", "Nosotros" vd. Irak'ta da "Komünist Perspektif", "Komünist Eylem Grubu", "Sosyalist Dayanışma Hareketi" vb. grupların) oluşturduğu askerî öncüler ve onların gizli faaliyeti sayesinde hazırlanmıştı.

Ne var ki her iki durumda da toplumsal açıdan diktatörlüğünü üstlenmekten uzak proletarya, sözcüğün en kılışal ve programsal anlamında devrimci bir yönelimin olmayışıyla zafer uğrağında kalakalır... hangi yönü alması gerektiğini bilmemektedir. En açık biçimleri içindeki karşı-devrime karşı - bu biçimleri ezmek üzere - tavır alır, [ama] toplumsal devrim için - atılan bütün nutuklara ve sloganlara karşın - pratik olarak harekete geçmekten âcizdir.

Her iki durumda da "faşist düşman" savaşı sürdürdü; proletaryanın toplumsal inisiyatif eksikliğinden yararlanan cumhuriyetçi düşman da, onların suyuna gidip sırtlarını okşadı (kesmeden önce sırtı okşanan bir koyun gibi) ve "asıl düşman"a karşı savaşa katılması için onları görüşmelere çağırdı... Cumhuriyetçileri ve demokratları müttefik kabul ederek bu halk savaşına (yani emperyalist savaşa) katılım, proleterlerin büyük direnişisiyle karşılaşacaktı.

Ne var ki her iki durumda da bir başka unsur, proleter güçlerin önemli bir bölümünün çabucak bir cephe savaşı görünümünü kazanmış olan "faşistler"e karşı bir mücadelede yer almalarına değil sadece, üstelik cumhuriyetçilerin, ülkenin geri kalanında proletaryanın özerkliğine karşı konumlarını güçlendirdikleri anda, tam da o anda ["faşistler"e karşı yürütülen] bu savaşı kazanmak için kendilerini vazgeçilmez bir koz olarak öne sürmelerine de izin vermişti.

Bu unsur, her iki durumda da, bir şehirdir (tarihsel nedenlerle çok büyük sembolik değeri olan bir şehir); silâh bakımından çok büyük üstünlüğe sahip bir düşmana karşısında proletaryanın umutsuzca çarpıştığı bir şehir... 1936 İspanya'sında bu şehir Saragossa'dır. Cumhuriyetçi burjuvaziye karşı sürdürülmüş mücadelenin daha sonra feda edilmesi ve proletaryanın en iyi güçlerinin (sınıfsal özerklik anlamında en iyi güçlerinin) bir bölümünün heder edilmesi, bu kent için, onun ele geçirilmesi için sürdürülen uzun süreli bir savaşta olmuştur. 1991 Irak'ında bu kent Kerkük'tür... Proleter şûraların bu savaşı kazanmak amacıyla en iyi güçlerini tehlikeye atmalarıyla

kalınmaz sadece, dahası, ulusalcıların Saddam'a karşı olan cephelerinin pekiştirilmesinde - cephede olduğu kadar cephe gerisinde de - önemli bir adım kaydetmeleri bu savaş sayesinde olmuştur.

Güncel durum ve hedefler:

bölgedeki burjuvalar arası yeni savaşlar ve enternasyonalist proletaryanın görevleri...

1995-1996'da Irak'tan gelen tüm haberler, *proletaryanın toplumsal ve siyasal somut durumunun daha da kötüleşmeye devam etmiş olduğunu* gösteriyor: artan sefalet, yalıtılmışlık, baskı ve zulüm, sürekli askerî seferberlik, burjuva bölüngüler arası silâhlı mücadeleler, zorla askere almalar vs. Proleterler her gün ya burjuva bölüngüler arası çatışmalarda ya da kör bir kurşuna hedef olup ölmekte. Sahip olunan her şey, mobilyalar, kap kaçak ne varsa yaşayabilmek için, karnını doyurabilmek için satılmakta. Ama bir sorun var: hiç alıcı yok, herkes satıcı! Bütün bunlar yetmezmiş gibi, düzenin [asayişin] korunmasından sorumlu peşmergeler, satışa çıkartılmış eşyanın bazılarını sahip olmak için can atan peşmergeler, göz diktikleri eşyayı tamamen yasal biçimde ele geçirmek gayesiyle... satıcıları hapse tıklarlar.

Kürdistan'da durum çok kötüdür, cehennemdir: yiyecek kıtlığı, inanılmaz bir su sıkıntısı, asgarî temizlik koşullarının aşırı derecede bozulması vs. Talan korkusu, ulusalcıların kendi aralarındaki, bu bölüngülerin bazılarıyla (KYB) islâmcılar arasındaki *burjuvalar arası açık bir savaş*ı alevlendirip yularından boşandırmış durumda.

Irak Kürdistan Demokrat Partisi (IKDP) ve Kürt Yurtseverler Birliği (KYB) arasındaki çelişkiler, bugün için Kürdistan'ı birbiriyle savaş hâlinde olan iki bölgeye bölecek dereceye ulaşmış durumda. Bu iki bölge, tarihlerinde ilk kez siyasî karşıtlıkların arenası durumuna gelmiş bulunuyor. Bölgeciliğin gelişmesi, her tarafta olduğu gibi burada da proleter mücadeleyi yok etme araçlarından birini oluşturuyor. Dolayısıyla bugün bir yanda KYB (Talabani) tarafından kontrol edilen ve Süleymaniye'nin başkentini oluşturduğu Soran, diğer yanda da IKDP tarafından kontrol edilen Zakho ve Duhok'un yer aldıkları Badinan (Barzani ailesinin memleketi) var. Erbil'se, bu iki güç tarafından çelişkili biçimde ve aynı anda denetlenen tek şehirdir ve çatışma içindeki bu iki bölge [Soran ve Badinan] arasında bir sınır oluşturmaktadır aynı zamanda.

Sermayenin bu iki bölüngüsü, proletaryayı kendi hizmetinde askerî olarak seferber etmeye ve özel mülkiyetle devlete karşı olağan olarak gelişen bütün sınıf çelişkilerini kendi düşünceleri [çıkarları] yönünde kanalize etmeye çalıştıkları için, burjuvalar arası savaşım çok şiddetli biçimler alır. Örnek: Körfez savaşından sonra Süleymaniye'nin ve bölgedeki diğer kentlerin pek çok sakini, bir çiftlik kurmak ve geçimini topraktan çıkartmak amacıyla yerleştikleri kırsal alanlara çekip gitmişti. [Ne var ki] bu topraklar büyük burjuva ailelere (bu durumda Barzani'nin IKDP'sine)³⁰ aittir ve şimdi topraklarını geri almak, orada yaşayanları üzerinde çalıştıkları bu topraklardan kovmak isterler. Ama bu insanların bazıları geçimini sağladığı topraktan atılmayı kabul etmeme kararı almış, bu amaçla örgütlenmiş ve silâh elde kendilerini savunmuşlardı: çatışmalar iki tarafta da çok sayıda ölüme yol açar. Bu fırsattan yararlanan KYB de, IKDP tarafından girişilmiş bu çıkartmalara karşı yürütülen mücadelenin sözcüsü gibi ortaya çıkmış ve bu temelde bu insanları burjuvalar arası savaşın alanına çekmeye çalışarak bu en temel mücadeleyi [yaşam mücadelesini] denetimi altına alır (ve/veya almayı ister). Böyle de olsa, [KYB ve IKDP arasındaki] bu çatışma, iki yanda da çelişkiler

30 Bu yazının ispanyolcasında bu örneğe ilişkin bir yanlışlık, bir tersine çevirme yapılmıştır: KYB'ye atfedilmiş olan IKDP'ye ait olmalıydı. Böylelikle [fransızca] çeviride bu hatayı düzeltmiş olduk.

üretir. Sözelimi, silâhlı çatışmalar sırasında Hollanda'da bulunan Talabani, öldürülmekten korktuğu için (kendi birliklerinden bile korkmaktadır) Kürdistan'a dönmeye cesaret edemez.

Soran'a giden yollar savaş gerekçesiyle iki ay boyunca ulaşıma kapatılır... bunun doğrudan sonucu da, bölgeye artık erzak ikmalinin yapılamamasıdır, [dolayısıyla] mağazalar boşalmış ve insanlar açlıktan ölmüştür. Aradaki sınır, kısa bir süre önce resmen açılmış olmasına rağmen, durum hâlâ pek tehlikeli olduğundan, bu iki bölge arasından bir yerlere gidip geliş zor ve tehlikelidir... Soran'lılar Badinan'a gidip başlarını belâya sokmak istemez ve tersi. Onlarca kez ateşkes yapılmış, barış anlaşması imzalanmıştır... ama çatışmalar bitmek bilmez. Son çatışmalarda ölenlerin sayısının resmî olarak 2 500 kişi olduğu tahmin edilmekte; IKDP'nin Soran bölgesindeki çeşitli askerî karakolları KYB'nin saldırılarına uğramış ve talan edilmiştir; tersi yönde olmak üzere, aynı şey Badinan bölgesindeki KYB karakolları için de geçerlidir.

Günlük yaşam bir kâbusa dönüşmüştür: IKDP ile KYB arasındaki kavgalar, dalaşmalar sürerken, fiyatlar üç ay içinde üçe katlanır vs. Bu cehennem, çok sayıda kişiyi gidip peşmergelere katılmaya zorlar, çünkü bu, erzak ihtiyaçlarının karşılanmasıyla birlikte her ay ellerine biraz para geçmesi gibi sahip oldukları silâhları (her ne kadar kendi subaylarına karşı kullanılmamış olsalar da [en azından] peşmergelerin kendi yaşamlarını korumaya yarayan silâhlarını) teslim etmeme ve taşıyabilme iznini de sağlar onlara.

Gerçekte bir süredir ne KYB ne IKDP birliklerini kontrol edememektedir artık; birlikler özerkleşip başına buyruk hâle gelir ve yaşayabilmek için orman yasalarını dayatırlar çevrelerine: yeni vergiler icat eder, uyardımsızın örgüt adına zorallımlara girişirler vs. Örneğin Erbil'de, peşmergeler gündüz gözüyle dükkânları yağmalar... ve bu da hiçbir biçimde IKDP'nin veya KYB'nin resmî politikası değildir, gündelik uygulamalardır, dolayısıyla insanlar silâh elde evlerini, dükkânlarını korumak mecburiyetindedir.

Seçimlerin Mart 1995'te yapılacağı ilân edilmiş olmasına rağmen, Kürdistan'ın bu en önemli iki bölüngüsü, batılı burjuvaziyle olan ilişkilerini iyileştirmeye çalıştıkları ve amerikan savunma bakanlığının desteğini almak, batılı askerî cihazın [Koalisyon kuvvetlerinin] çeşitli yardımlarını kapmak için aralarında çekiştikleri bu aynı dönemde düşmana [diğerine] karşı koymak amacıyla birliklerini yeniden örgütlemeye girişirler yine de. Proletaryayı denetlemedeki karşılıklı güçlerine bağlı olarak ve küresel emperyalist düzenin kuvvetleriyle olan ilişkileri bakımından bu iki bölüngü, saldırgan bir siyasetle barışçı bir politika arasında salınıp durdu. Sözelimi Barzani, aileleri birleştirmek için, tacirlere yönelik saygı nedeniyle, söz konusu seçimlerin yerine getirilmesine elveren bir anlaşmaya varmak için, böylece kürt ulusal uzlaşmasının bir savunucusu gibi ortaya çıkabilmek gayesiyle barıştan yana olduğunu ilân ederken, Talabani de, birliklerini daha az kontrol etmekte olan, ama burjuvazinin (bir toplumsal barış olanağını ancak yeni bir burjuva kutuplaşmada ve savaşta gören [dünya] burjuvazisinin) proleter mücadele karşısında geçerli bir seçenek sunmadaki güçsüzlüğünü şüphesiz daha iyi sezmekte, fark etmekte olan Talabani de, baasçılara karşı olduğu kadar Barzani'ye karşı da askeri çözümün taraftarı olarak çıkıyordu ortaya... askerî bir saldırıdan, Kerkük'ün işgalinden vs. söz ediyordu açıkça. Lâkin daha önce de birçok vesileyle söylemiş olduğumuz gibi, diğerinden daha saldırgan, daha fazla askerî saldırı yanlısı ya da daha emperyalist bir burjuva bölüngüden söz etmek saçmadır. Ordu gücünün kullanılmasından yana olan [militarist], saldırgan olan sermayedir, ama yine de askerî plânda daha güçlü olan bölüngü, bu alanda daha iyi sonuçlar elde eden bölüngü, diğerini daha çok askerî çözüm yanlısıymış gibi gösterir ("İkinci" Dünya Savaşı sırasında olup biten gibi örneğin). Düşmanlıklara nitel bir sıçrama veren bölüngünün, – çok büyük gizlilik içinde yapıldıkları için ittifakları, anlaşmaları, çeşitli taahhütleri bilmek çok zor olduğundan... falan ya da filânın "CIA tarafından desteklendiği" konusunda dolaşan söylentilerden bağımsız olarak – uluslararası plânda görece bir yalıtılmışlık içinde bulunduğunu³¹ ve kendisiyle birlikte hareket

31 Saddam ve baasçıların başına gelen ve hâlen etkisinde oldukları durum budur.

eden diğer bölüğüleri kontrol edebilmekte stratejik açıdan iyice zayıf olduğunu tespit etmek, görmek pek şaşırtıcı değildir.

Bölgesel savaşlar, uygulanan abluka, açlık ve devlet terörizmi... kapitalizmin bölgede sunmaya devam ettiği büyük hedefler işte bunlar. İster islâmcı, ister ulusalcı, ister baasçı olsun ya da diğerleri, bütün burjuva bölüğüler, her gün Türkiye'den gelip Bağdat yönünde bir boydan bir boya Kürdistan'ı geçen erzak yüklü kamyonlara ilişmemeleri, zarar vermemeleri için halka yalvar yakar olmaktadır: proletaryayı – yaşamını sürdürebilmek için gerekli asgarî ihtiyaçları da dâhil – tüm mülkiyetten yoksun kılmak üzere birleşmelerinden daha mantıklı hiçbir şey yoktur. Bereket versin ki, bu talimatlara aldırmayan, kulak asmayan ve şu kutsal mı kutsal özel mülkiyete saldıran proleterler de var her zaman. Yeri gelmişken bu konuda gerçek ve örnek bir öyküyü aktarmak isteriz... Süleymaniye'nin pek uzak olmayan تنها bir kenar mahallesinin yakınından geçen anayol üzerinde birçok kamyon hücumu uğramış ve yağmalanmıştır. Bu saldırıları durdurmayı denemek gayesiyle yetkililer, yeniden iyi ilişkiler kurmak ve [böylece] yağmaları ortadan kaldırmakla yükümlü pek çok heyet göndermiştir bu semte. Ama nafiye, denemeler birbiri ardı sıra başarısızlığa uğrar. Bir süre sonra bu kamulaştırmaları gerçekleştiren örgütlü kesimler, bundan böyle düzenli biçimde üç kamyonun birine el koyacaklarını ilân ederek bu konuda bir adım daha atarlar. Bu durumda Süleymaniyeli ulusalcılar da ünlü liderlerinden birini, baasçılara karşı savaşta cesaretiyle kendini gösterip sivrilmiş adamlarından birini gönderirler ve bu semtin insanlarıyla bir çözüm bulma ödevini verirler ona. Bu kişi çevresindeki korumalarıyla birlikte semte vardığında... beklemeksizin ateş açılır üzerlerine. Korumalardan biri ölür, ikisi yaralanır; mahalle sakinleri de temel ihtiyaçlarını güvenceye almak üzere [söz verdikleri gibi] üç kamyonun birine el koymaya devam ederler.

Kamyonlara saldırılması, yiyecek depolarının ele geçirilmesi, mağazalardaki malların kamulaştırılması ve diğer yağmalar, dahası subay lokallerine [ordu evlerine] düzenlenen hücumlar, insanî yardım örgütlerine el konulması, grevler ve şiddetli gösteriler... bugün hâlâ sıradan günlük olaylardır. Bölgedeki burjuva mülklerine saldıran silâhli çeteler var hemen her tarafta.

Enternasyonalist olmakla tanımlanan militan gruplara gelince... Kısaca özetlenmesi olanaksız bir kopuş, bir bilânço, olup biteni iyice aydınlığa kavuşturma çabaları, yeni yeni yöneşmeler [amaç birlikleri] vb. döneminin açılışı epey zamandır zaten başlamış durumda. Örneğin Komünist İşçi Partisi'nin doğuşuna yol açmış olan birleşmeler, bugüne kadar birbirine yaklaşmış yapılanmalar veya örgütsel bölüğüler tarafından önemli programsal retler temelinde olmuştu, ama ulusalcı kürt bölüğüleri arasında gelişen emperyalist savaşa devrimci bir seçenek önerecek güçte değildi, dolayısıyla lokalleri zamanla boşaldı, militanları da sağa sola dağıldı.

Bu, halk içinde açıkça yapılan eylemleri göze almanın durmadan artan güçlüklerine, yer değiştirmelerin sürekli güvensiz oluşuna, haberleşme kopukluklarına çok sayıdaki hata konusunda bir bilânço çıkartılması ve özeleştirme yapılması gereksinimine vb. eklendiğinde... daha fazla enternasyonalist hedeflere [perspektiflere] sahip ve en dikkate değer devrimci çekirdeklerin bu aşamada [gerileme aşamasında], en iyi güçlerini bir mücadele bilânçosunun çıkartılmasına ve kuramsal tartışmalara olduğu kadar uluslararası ilişkileri koruma ve sürdürme zor görevinin gerçekleştirilmesine ayırmaları sonucuna yol açtı. Bu sürecin dağılmayı, yalıtılmışlığı, cesaret kırıklığını ve örgütsüzlüğü de içerdiği açık. Pek çok yoldaş bölgeyi terk etmeye çalışıyor (ve bu da çok zor, zira Kürdistan'daki ulusalcı baskı güçlerinden kaçabilenler, sınır ülkelerde yani Türkiye'de Irak'ta vs. öyle kolayca kaybolamıyorlar; bu ülkelerdeki polis teşkilâtı tarafından şüpheli ve asi görülme için "kürt" olmak yeter), ama bu, bir avuç yoldaşın ilişkide kalmasını ve her zaman savaşa karşı devrimci bildiri ve bildirgeler yayınlamaları zor görevini güvenceye almalarını engellemedi (özellikle "*Proleter Mücadele*" grubu, eski "*Komünist Eylem Grubu*" gibi bölgedeki EKB'li yoldaşlarımız da). Hatta

yoldaşlarımız, birliğimizin tezlerini ve tavırlarını – kürtçe olduğu gibi arapça olarak da – tanıtmayı bile başardılar... ve bu, hedefi olduğumuz bütün çarpıtma ve provokasyonlara rağmen gerçekleşti.³²

Bu bölümü bitirmek amacıyla bölgedeki enternasyonalist yoldaşların kritik [tehlikeli] durumu üzerinde ısrar etmek kaçınılmaz... Sefalet yüzünden, harekete geçmenin, haberleşmenin, silâhsızlandırılmaya karşı direnmenin zorlukları yüzünden, aynı şekilde burjuvalar arası yeni savaşlar üzerinde temellenen kutuplaşmanın tersine devrimci ve enternasyonalist bir çıkışı [seçeneği] ifade etmenin zorlukları yüzünden de durum tehlikeli.

Bizlerden davranmamızı, harekete geçmemizi isteyen bizzat bu yoldaşlar. Bulduğumuz her yerde kendi burjuvazimize karşı enternasyonalist mücadeleyi yürütmek gerekiyor. Kürdistan'da bir orduyu dağıtarak, askerleri, katilleri ve işkencecileri öldürerek proletaryanın gösterdiği bu olağanüstü örneği yaymak, duyurmak için güçlerimizin en iyilerini bu faaliyete hasretmek gerekiyor. Burjuvazi Mart 1991'de Irak'ta olup biteni gözlerden saklamaya böylesine dört elle sarılmışsa eğer, bu, bütün dünya burjuvazisinin bunun başka yerlerde de olabileceği düşüncesiyle korkudan tir tir titremesi yüzündendir.

Geçmişte olduğu gibi burjuvazinin mücadeleyi tek bir ülkeye hapsedip yalıtmasını engellemek için; nicel olduğu kadar nitel olarak da daha uzaklara gidebilmemiz için; **ücretliliği, metayı, sınıflı toplumu, devleti vs. ortadan kaldırmak** için... kısacası kıtlığın, sefaletin, savaşların Dünya denilen şu koskoca hapishanesini hiçlemek ve toplumun gerçekten DÜNYA ÇAPINDA İNSANÎ BİR TOPLULUK hâlinde oluşması amacıyla bütün ülkelerin proletaryasının tüm güçlerine, tüm üretim araçlarına sahip çıkarak kendi burjuvazisine karşı savaşması, "kaleleri"ni yıkması, karakollarını havaya uçurması, orduyu polisi dağıtıp yok etmesi, işkenceci canileri infaz etmesi ve özellikle de **komünist devrimi** ellerine alması için görevimiz, her tarafta devrimin başarısı için çalışmaktır.

PROLETARYAYA KARŞI ULUSALCILIK VE İSLÂMÇILIK...

Tarihin bize gösterdiği gibi, burjuvalar bize ne kadar çok barıştan söz ederlerse, devrimci ayaklanmaları kan içinde ezip bastırmak gayesiyle giriştikleri yarış da o derece büyük demektir. Mart 1991'de Irak'taki ayaklanmalardan doğan proleter güçler karşısında burjuvazinin uygulamış olduğu senaryo, bu aynı senaryodur. O zamandan bu yana maruz kaldığı bazı üzücü yenilgilere rağmen proletarya, devlete boyun eğmeyi reddetme konusunda yer yer [sınırlı biçimde] bir devamlılık gösterebiliyor hâlâ. Bu sürekli direniş durumu,

32 Seçimlerde falan gücü desteklediğimizi ya da ulusal kendi kaderini tayin hakkının filân tavrından yana olduğumuzu iddia eden bildirimler dağıtıldı, televizyon ve radyoda "*Enternasyonalist Komünistler Birliği*" adına tavrı alındı. Tüm bu çabalar [tavırlar], programatik tezlerimizle *tam bir karşıtlık* içinde olacak derecede gerçekten uzaktır; bu suçlamaların [saflarımızda ve çevremizde] kuşku ve karışıklık ekmek isteği kuşkusuz. Zaten yoldaşlarımızın elindeki bilgiler de, ulusalcılığın önemli şahsiyetlerinin, [yani] enternasyonalist militanların doğrudan – programatik ve kişisel – düşmanlarının kimi durumlarda bu çarpıtmaların yayılmasında düpedüz parmakları olduğunu gösteriyor.

sermayenin yeniden yapılanmasındaki güçlükleri yalnızca bölgesel düzeyde değil üstelik dünya devletinin bütünü için de giderek daha da dayanılmaz kılan toplumsal düzenin istikrarsızlığının önemli bir etkenini oluşturuyor.

Bu yüzden devlet, bugün sınıfımızın örgütsüzlüğündün yararlanarak tüm güçlerini (BM, IKDP, KYB, islâmcılar vs.) proleteriyaya ve mücadelesine karşı saldırıya geçirmekte pek bir acele ediyor. Bu saldırı şunlar sayesinde somutlaşıyor:

Proleterlerin her türlü savaş aracının (silâhları gibi örgütlerinin de) ellerinden alınması yani silâhsızlandırılmaları. Buna koşut olarak devlet, ulusal ekonomisini, toplumunu ve düzenini savunmak için toplumsal barışın korunup sürdürülmesinde vazgeçilmez olan bütün kurumlarının (ulusal polis, yeni burjuva partiler vs.) mevcudiyetini güçlendirdi.

Proleterlerin yeniden işe [“ekmek kapısı”na] gönderilmelerinde gerekli olanın maddî olarak hazırlanması... Bu, sadece fabrikaların açılmasıyla gerçekleştirilebilir bir şey değildi; proleterlerin nihayet yeniden işin yolunu tutmayı kabul etmeleri için, ulusal ekonomiyi zenginleştirmekte daha fazla sömürülmeyi, kanlarını ve terlerini ulusal ekonomi için akıtmak zorunda kalmaları için... kötü bir sefalet ve açlık içinde olmalarını da gerekiyordu.

Proleterlerin sermayenin üretim ihtiyaçlarına boyun eğmeyi kabul etmeleri kadar, fedakârlık ruhuna, ulusun ve mülkiyetin kurtarılmasına, – aileden, camilerden orduya ve parlâmentoya kadar – toplumsal barışı koruyup sürdürmenin bütün kurumlarına ve yasalarına boyun eğmeyi de kabul etmeleri gerekiyordu.

Bu söylenenlere rağmen, çeşitli burjuva bölüngülerin yardımıyla düzeni yeniden kurmak için yapılan bu saldırı, proleterlerin uysalca yeniden işbaşı yapmalarını ve [böylece] kapitalistlerin bölgede yeni yatırımlar yapmalarına izin verecek olan söz konusu burjuva bölüngülerin kalıcı ve yeterli bir toplumsal barışı garanti etmelerini bugün hâlâ engelleyen bin bir türlü işçi direnişi olayına çarpmakta.

* * *

Her ne kadar daha önceki, Mart 1991'deki mücadeleler devletin bütün güçlerini (Baas Partisi'ni, ulusalcıları, muhalefetin öteki partilerini vs) toptan hedeflemişse de, hareketin, bu hücumları baasçılardan temizlenmiş bir toplumla sınırlayan çok sayıda unsuru içerdiği de bir o kadar doğrudur. Yönetimin [hükümetin] tek bir biçimine muhalefetin, hareketin içindeki muhalefetin bu sınırlı politikası, yaşam koşullarının bütünü karşısında, kapitalist toplumsal ilişkilerin bütünü (ücretli emek, hapishaneler vs.) karşısında toplumsal savaşımı da sınırlıyordu.

Bir başka veri: ne partilerin ne ulusalcı güçlerin, ne askerî açıdan ne de siyasî bakımdan önemli bir rolleri yoktu; silâhlı alaylarını teşkil eden asker sayısı ancak birkaç yüz kişiydi.

Daha sonra Irak'ın kuzeyinde ve güneyinde sefil yaşam koşullarına karşı [patlayan] ayaklanma dalgaları, savaş yılları boyunca baasçı hükümet tarafından uygulanan yığınsal katliam ve zulüm, burjuva devletlerin “uluslararası topluluğu” tarafından baasçı yönetimin iflâsının ilân edildiği Körfez savaşıyla ortaya çıkan yeni koşullar... bütün bu unsurlar, işbaşındaki yönetime karşı olan burjuva muhalefet bölüngülerinin güçlü biçimde yeniden yüze çıkmaları için uygun bir alan yaratmışlardı.

Şu ana kadar devrimci ayaklanmalar, muhalefet güç ve partileriyle düpedüz rastlantısal biçimde çatışmışlarsa da, bu ayaklanmalar, yine de onların etki alanlarının dışında ve bu güçler [böylece] karşı-devrimci rollerinin özünü öyle pek açığa vurmak zorunda kalmaksızın

gerçekleşiyordu genellikle. Bazı yerlerde ulusalcılığın ve demokrasinin ideolojik ve siyasi belirli bir etkisi görülmüş olsa da, devrimci ayaklanmalar kelimenin tam anlamıyla özerktiler ve de muhalefetin güç ve partileriyle açık bir kopuş içindeydiler. Ne var ki hareketin içinde mevcut başçılık karşıtı bazı sınırlamalar, burjuva muhalefetin bu güçlerinin harekete kısmen sızmalarına elvermişti. Dolayısıyla dikkate değer ölçüde sınıfsal kopuşlar ortaya koymuş olan ve bu dönemde proletaryanın içlerinde örgütlendiği şûrular ve diğer birlikler, demokrasiyle kopuşta [hâlâ] önemli sınırlamalar da içeriyorlardı bünyelerinde. Bu karşı-devrimci partilerin kendilerini ortaya kooyabilmiş olmaları ve halkçı-demokratik-ulusalcı ideolojilerini sokuşturup yaymaları da, hareketin şûrular biçimi altında, bu kitlesel birlikler biçimi altında örgütlendiği andan itibaren tam da. Yani burjuvazinin hareketin içindeki kopuş eksikliğini fark edip saptamasına ve [bu eksikliği] ayakları üzerine dikip bir engele dönüştürmesine izin vermiş olan, devrimci çatışma içindeki bir çeşit anti-baasçı uzlaşmanın bu sınırlarıdır.

Ulusalcılar ve rejim karşıtları tarafından temsil edilen karşı-devrim, dünya burjuvazisinin yardımıyla ve bölgedeki proleterlerin mücadelesinin yalıtılmışlığından yararlanarak ölümlerini yeniden canlandırır... olayların kontrolünü yeniden ele almaya girişir ve hareketin genel yönelimini yavaş yavaş değiştirmeye ve onu kürtlerin ve Kürdistan'ın kurtuluş savaşı yani kendi çıkarlarına bağlı bir savaş hâline dönüştürmeye çabalar. Proletaryayı bu savaşta bölmeye ve atomize etmeye [birbirinden yalıtık bireyler hâline getirmeye] çalışan ulusalcılar, bu görevlerini ihmal etmiyor, kısacası tarihsel kimlikleriyle belirlenmiş olan amaçlarını gerçekleştirmeye çalışıyorlardı sadece.

Türk ordusunun PKK'ya (daha ziyade sınırın türk tarafında faaliyet gösteren kürt ulusalcılığının bir diğer entrika yuvasına) karşı savaş adına [bahanesi altında] kuzey Irak'taki son müdahalesi, bölgedeki proletaryayı silâhsızlandırmak için yürütülen uluslararası çabalarının bir uzantısı oldu. Bu harekâtın asıl amacı, bölgedeki dağları ve makilik alanları hükümetlerinin ve burjuva güçlerin talimatlara riayet etmeyen bütün proleter ailelerden temizlemektir. [Zira] isyankâr bir taşkınlık tehlikesi, bölgedeki bütün ülkelerin (Irak, Türkiye, İran, Suriye, Filistin vs.) geleceğini tehdit ediyordu. 35 000 türk askerinin, binlerce tank ve avcı uçağının katıldığı bu müthiş yoğunluktaki saldırının, askerî manevra ve seferberliğin kaynağında olan, sınırları aşma tehlikesi taşıyan bir sınıf savaşından duyulan korkudur.

Bu harekâta yönelik uluslararası destek, değişik biçimlerde çıktı ortaya... BM örgütü, türk ordusunun alabildiğine rahatça hareket edebilmesi için kuzey Irak'ı koruduğu varsayılan denetleme uçuşlarını iptal etti; türk ordusu, kuzey Irak'ın fotoğraflarını çekmiş olan ingiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri ile fransız jaguar jetleri ve NATO'nun Awacs uçakları tarafından da desteklenmişti aynı şekilde. Ayrıca Birleşik Devletler, Fransa, Almanya gibi ülkeler, [uzun zamandır] satış ya da yardım adı altında türk ordusunun ellerinde çok büyük bir ateş gücünü (zırhlı araçları, tanklara karşı kullanılan roketleri, helikopterleri, bombardıman uçaklarını vs.) toplamışlardı zaten.

* * *

Proleterler, kuzey ve güney Irak'ın pek çok şehrinde barikatlar kurmakta, silâh elde Irak ordusu ve polisiyle çatışmakta ve "baasçı" düşmanı süpürüp kökünü kazıyordu. Bu durum karşısında, bencil ve aşağılık zenginleşme hevesinin onu isyancı proleterlerin katliamına iştirak etmeye ittiği tek bir canlı burjuva yoktu bu bölgelerde.

Ulusalcıların kırk türlü manevrayla baasçı hükümet güçleri karşısında ilk konuma

yerleşmek için seçecekleri an, işte bu andır. Proletarya tarafından yürütülen mücadeleyi ele geçirerek, böylece baasçı iktidarla el ele sermaye toplumunun ve düzenin korunup sürdürülmesi için [yerine getirilmesi] gereken görevlerin paylaşımında yeniden pazarlıklara oturabilmenin “meşruiyet”ini kendilerine garanti eden bu konuma dört elle sarıldılar.

Proleterlerin bu aşamadaki “zafer”i asıl olarak askerî olduğundan, hareketin toplumsal boyutunu bilinçsizce dışlayan [scotomisant] ulusalcılar için proleterleri bu askerî görünümle sınırlamak daha bir kolay olmuştu. Hareketin askerî boyutu, ayaklanmanın sınıfsal içeriğinin dönüştürülmesinde önemli bir oynadı... kurtarıcı, en azından kuzey Irak'ta, bir kez daha peşmerge kılığına bürünüyordu. Peşmerge [sözcüğü] kendiliğinden burjuva bir güç anlamına gelmediğinden, tarihsel olarak bu adlandırma, yine de insanlarda [kamuoyunda] kürt ulusal kurtuluşunun ordusu olan özel bir kurumu çağrıştırıyordu... KYB ve IKDP ulusalcılarının temsil ettiği de işte budur. Bu partiler, vatansız ve enternasyonalist proleter gerçek şehitleri, “vatanın savunulmasının şu ya da bu cephesinde ölmüş peşgerler”miş gibi göstererek bu muğlâklık kartını [kozunu] sonuna kadar oynadılar.

Kerkük'ü kurtarmayı hedefleyen saldırı esnasında vurulup düşen yüzlerce proleterin ulusalcılar tarafından, onların tamamen uzlaşmaz düşmanı oldukları hâlde falan feşmekân burjuva güçlerin “şehitleri”yle bir tutulmaları, özellikle bu kentte belirgindir. Böylelikle resmî tarih, “vatan için ölenler”in bir listesini hazırlamak gayesiyle proleterlerin kanını içiyordu bol bolama. Her zamanki gibi çatışmaların öncüsü ulusalcılar değil de asi proleterler olmuş olmasına karşın, bu sahiplenmenin [düşen proleterlerin “vatan uğruna öldükleri” iddiasının] doğrulanması, kanıtlanması için... şu ya da bu ulusalcı askerinin varlığı yeterliydi.

Bu mücadelelerin [ulusalcılar tarafından] ele geçirilmesi, ulusalcıların kendi peşlerine daha sağlamca takmak için hareketi bölmeye giriştikleri bir manevra [entrika] eşliğinde olmuştu o zaman. Proleterler devlete karşı olan bu eyleme henüz giriştikleri sırada, ayaklanmanın daha tam başlarında, KYB ve IKDP milliyetçileri her yolu kullanarak, özellikle de ayaklanmış kentlerin ahalisini Irak ordusunun bir karşı hücumuyla, kimyasal silâhların kullanılacağı bir bombardımanla kürtleri katletmeyi hedefleyen hükümet tarafından hazırlanmış sözüm ona bir plânla korkutmaya, vazgeçirtmeye çalıştılar. Böylece halkın çoğunluğunu evini barkını terk edip İran ve Türkiye sınırlarına doğru itmeyi, kaçtırmayı da başarmış oldular (bu insanların arasında Mart ayaklanmasına fiilen katılmış proleter ailelerin büyük bölümü de vardı). Güvenli yerlere varmayı başaranlar (aralarından pek çoğu, bu tehcir [zorunlu toplu göç] yolunda soğuk ve açlık yüzünden ölmüştü), silâhsızlandırılmaları ve kamplara tıklmalarını üstlenmek gayesiyle Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin ve bölgedeki devletlerin askerî güçlerinin yollarını gözlediği bir durumla karşı karşıya buldular kendilerini. Bu aşamada hareket, siyasî ve toplumsal gücünden, aynı şekilde askerî gücünden de çok şey yitirmişti; Mart, Nisan, Mayıs aylarındaki [1991] savaşım esnasında kazanılmış çok sayıda mücadele mevzii, ulusalcılar ve baasçı yönetim karşıtı muhalefet partilerinden oluşan bir koalisyonun eline geçti. Bütün bunlara rağmen bulunduğu yerde kalmayı istemiş olan öncü, yalıtılmış ve dağınık bir duruma düştü. Bu sırada bütün burjuva güçler de, bölgenin kontrolünde her birine düşecek hisseyi pazarlık etmektedir aralarında. Boşalan evleri talan etmek ve asi proleterler tarafından yeniden sahip çıkılmış [ama terk edilmiş] silâh ve malzemeyi ele geçirmek için toplu göçten [kaçkaçtan] yararlandıktan sonra, ulusalcı şefler proleterleri yeniden evlerine dönmeye davet ettiler... tamamen boşaltılmış olan evlerine!

Kendi lehlerine olduğunu düşündükleri bu alanda plân ve projelerini uygulamaya başladılar: merkezî hükümetle (partilerin bütününden oluşan Kürt Cephesi'yle) görüşmeler, serbest demokratik seçimlerin hazırlanması, dünya kapitalist devletinin koruması altındaki özerk kürt iktidarının [devletin] kuruluşu. Düzenlerine ve yasalarına karşı saygı göstermeyenler için hapisaneler sağlaştırıldı, “hainler”e yapılan işkenceler ve infazları örgütlendi her tarafta.

Mademki baasçı merkezî hükümetin silâhlı güçleri tasfiye edilmişti, [öyleyse] Irak'ın

kuzeyinde düzeni zorla kabul ettirme görevi, proleter hareketi dağıtmadaki marifetlerini göstermiş olan burjuva muhalefetin tarihsel üyeleri sıfatıyla tamamen doğal bir biçimde onlara [ulusalcılara] düşüyordu. Proleter hareketin yok edilmesini üstlenmek [göze almak] için ulusalcılar, emtia üretimini ve dolaşımını güvenceye alan ve devlet kurumlarının işleyişini garanti eden yeni bir hükümet kurmak zorundaydılar her şeyden önce. Ulusalcılar için söz konusu olan, dünya burjuvazisi için proletaryanın toplumsal uysallığını sağlama işlerindeki becerilerinin, etkinliklerinin güvencesini vermektir. Bu işin üstlenilmesinde, doğrusu kusursuzdular! Devletin, bu türden görevler için, bugün daha sadık ve etkili bendeleri olmadığına inanmış bulunuyoruz doğrusu.

Hükümetlerinin ve uluslarının oluşturulmasıyla pek meşgul ulusalcı güçler, bütün uluslar gibi varlıklarının proleterlerin yeniden işe koşulmasına ve üretimin düzgün gidişatına ayrılmazcasına bağlı olduğunun bilincinde olarak, belirli bir toplumsal istikrara erişmeyi denemek zorundaydılar. Kapitalist sömürünün yeni yerel yöneticileri sıfatıyla bu güçler, varlıklarının doğrudan doğruya bu alandaki başarılarına bağlı olduğunu gayet iyi biliyorlardı.

Ve bugün güçlüklerle karşı karşıyalar... “eleştirel destek” babından çok sayıda muhalifin de savunduğu gibi “kötü” yönetmeleri yüzünden değil, ama proleterlerin büyük bir bölümünün hükümetleriyle, onun program ve projeleriyle dayanışmayı reddetmeleri yüzünden. Ulusalcıların [ille de] “yurttaşlar” diye adlandırmaya çalıştığı bu proleterler, kendi çıkarlarıyla şu kürt yurttaşının çıkarlarının taban tabana zıt olduğunu gayet iyi biliyorlar; “yurttaş” olmanın, [sınıf] düşmanlarının kendileri aleyhine varsıllaşması ve güçlenmesi için onların istençlerine boyun eğmek anlamına geldiğinin bilincindedir.

Devrimci proletarya, ulusun ve meta değişiminin mezar kazıcısıdır. Vatanın, ulusal ekonominin ve ilerlemenin [kapitalist gelişmenin] tüm savunusu, proleterleri kölelik içinde tutan zinciri biraz daha sıkı yapmak demektir. Proletaryanın kurtuluşu, ulusal ekonominin baltalanmasından [sabote edilmesinden] geçer.

* * *

Bugün proletarya, kuzey Irak'ta, kendi çıkarlarıyla burjuvazinininkileri açıkça ayırt etmekte ve kendini tamamen özerk [bağımsız] bir sınıf olarak ortaya koymakta gerçek güçlükler gösteriyor. Ama yine de, Kürdistan'da ulusalcı parti ve güçlere yönelik yaygın bir güven eksikliği var.

Öte yandan bölgede, sınıfımızın devrimci görevlerini üstlenmek için değişik mücadele dönemlerinde ortaya çıkmış olan farklı düzeylerde örgütlü ve son derece mücadeleci proleter bölümlerin de her zaman var olmuş olduğunu hatırlatmak gerekir. Bölgedeki mücadelenin tarihsel devamlılığı, ulusalcılara yönelik bu güven eksikliğini açıklamakta.

Bu anlamda bölgede düzeni istikrarlı kılmak amacıyla burjuvazinin asıl görevlerinden biri, proleterlerin silâhsızlandırılması sorunudur. Saddam Hüseyin ordusunun geri dönüşünden duyulan korku hâlâ güncel olduğundan, ulusalcılar bunu zorla uygulamakta çok büyük güçlükler yaşıyorlar. Bu nedenle proleterlerin silâhsızlandırılmasının gerçekleştirilmesi, onların rakip burjuva kamplarda silâh altına alınmaları yoluyla oluyor. Burada söz konusu olan, silâhlarının doğrudan doğruya ellerinden alınması değil, ama – proleterlerin baskı altında tutulmalarının ve sömürülmelerinin tekeli kazanacak olan ulusalcı bölümlerden birinin ya da diğerinin olası zaferini saymazsak – proletaryanın gücünü (bütün sömürüyü yok etmek için [vereceği] mücadeleyi) bitip tükenmek bilmeyen yarın

çatışmalarda [burjuvalar arası savaşlarda] eritip yok etmektir. İşçileri sakince ve yığınsal olarak kapitalist [üretim] yeniden başlatılacağı fabrikalara sokma gücünde olmayan ulusalcılar da, [bu durum karşısında] burjuvalar arası çekişmeler içinde birbirlerine kıyacak olan peşmerge giysili fabrikalar dolusu bu proleterlerden kendi ordularını oluşturdular.

1991'den beri proletaryanın maruz kaldığı en ağır yenilgi, işte bu boyutlara ulaşmış durumda. Proleterler, silâhlarını baasçılara ve diğer burjuva bölümlere çevirerek burjuvaziye cepheden saldırdıktan sonra, elan devletin yönetimini güvenceye alan Kürt Cephesi'nin çeşitli bileşenlerine saldırarak sınıfa karşı sınıf mücadelesinin devamlılığını üstleneceğine, kendi sınıf kardeşleriyle düşman oldukları bir durumdalar bugün.

Bu gerçeklik, Irak'ta devletin güncel pekiştirilmesinde ulusalcılar tarafından oynanan çok önemli rolü doğruluyor. Çeşitli burjuva bölümlere özgü işbölümünde, proletaryayı eritip dağıtmada ve onlardan kurbanlık koyunlar yaratmada bugün için en yetenekli güçleri oluşturanlar onlardır [ulusalcılar].

* * *

İslâmiyetin gerçekte hiçbir zaman büyük bir etkisinin olmadığı bir bölgede islâmcıların ortaya çıkışı ve güçlenmeleri, yukarda betimlenmiş olan aynı koşulların ürünüdür. Artan nüfuzları, ulusalcı diğer partilerin yapmış oldukları gibi rollerini olayların sıcaklığı, ateşi içinde açığa vurmamış olmalarında, böylesi bir avantajda bulur kaynağını. Öte yandan sayısal gelişmelerini anlamak için, bu örgütlerin açıkça komünizme karşı koymaları maksadıyla dünya sermayesi tarafından çeşitli araçlar yoluyla desteklenmiş olmaları olgusunu da dikkate almak gerekir aynı şekilde.

Irak'taki islâmcı hareketler, bölgenin diğer ülkelerinde olduğu gibi, zorla dayatılan yaşam koşulları karşısındaki hoşnutsuzluğun ve mücadelelerin proleterlerin büyük bölümünü ilgilendirdiği ve – akla aykırı bir biçimde – sınıf örgütlenmelerinin ve birliklerinin de hâlâ zayıf olduğu bir durumdan istifade ederler; proleterlerin çoğunluğunun geleneksel burjuva güçler tarafından yürütülen siyasetler karşısında bütün kuruntularını, yanılısmalarını yitirdikleri bir durumdan yararlanırlar. Falan ya da filân demokratik bir siyaset adına, ulusal kurtuluş veya sosyalizm adına onlarca yıldan beri hayırseverlik tasarıları satan, yerine getirmekten âciz oldukları sözler veren ve bu siyasetlerini her seferinde bir kan banyosuyla sonuçlandıran partilere artık nasıl güvenilebilirdi ki?

Uzun zaman boyunca sosyal-demokratlar ve leninist diğer sosyal-demokratlar, daha iyi bir dünya adına kapitalist programlarını dayatabilmişlerdi.³³ Komünizmin kendini bir hedef olarak kabul ettirmede hâlâ çok büyük güçlükler yaşadığı günümüzdeyse, tanrıya inanmayan [ateist] burjuva meslektaşlarıyla doğaları [özleri] bakımından hiçbir farkları olmadığından, insanlık adına programlarını göndere çekenler islâmcılar oldu. Sözde semavî bu seçenek, doğrudan ulusal bir düzeyde temellenmediği, ama çok daha evrensel bir amaç [semavî bir amaç] üzerinde temellendiği ölçüde daha da köktenci görünüyordu.

Bu sosyo-politik etkenlerin dışında islâmcılar, ancak ölümden sonra başlayan bir ahiret

33 Irak ve İran “komünist işçi partileri”, burjuvaziye karşı radikal proleter devrim sloganları atan, ama uygulamada proleterleri sömürülen “halk”ın demokratik hak ve özgürlüklerini savunmaya çağıran bildik [klâsik] leninci örgütlerin yaşayan örnekleridir. Bu örgütlerin bazı militanları o aynı demokratik hak ve özgürlükler yönetimi altında idam edildikleri ve başka bazı militanlarının da hâlâ o aynı demokrasi zindanlarında yatıyor olmalarına rağmen... bu örgütler durmadan daha çok demokrasi istemekte! Söz konusu örgütlerin programı, ücretli emek toplumunu eşitlikçi bir tarzda yönetecek ve de yurttaşlara ve toplumun bütün siyasî güçlerine yararlanma özgürlüğünü verecek olan (hilâfsız aynen böyle!) bir “işçi” iktidarı için [yürütülecek olan] demokratik mücadeleyle sınırlıdır. Bu sözde komünistler, proleterlerin kurtuluş yolunu bakın çiziyorlar: işçilere iş, kendileri için de... üretimin sahiplenilip yönetilmesi! [Aslında] önerdikleri şey, “işçisel bir yönetimle” ya da daha doğrusu proletarya diktatörlüğü adına kapitalist bir yönetimle birlikte sermayedir.

bağlamında proleterlere gerçek ve şu anda yaşanan dünyada çareler önermeyi gerektirmediği için tüm diğer silâhlardan farklı bir silâha, din denilen o özel silâha da sahipler... Allah, nasıl olsa yukarda her şeyi yoluna koyacaktır! Böylece dinsel ideoloji, şu ahiretleri konusunda yalan üstüne yalan söyledikleri ölçüde burjuvazi için özellikle etkin bir rol oynar; şu fâni dünyayı düzeltmek ve iyileştirmek amacıyla hiçbir söz vermemeleri, onları nahak (!) tenkitlerden esirger, vaatlerini tutmadıkları için yapılacak haksız (!) eleştirilerden muaf kılar. Siyasî kararları, dinî istişareleri, “Fetva”ları maddî ve şehvî varlıklarından türemedir, ama bunları tanrı buyruklarıymış gibi sunarlar ve bu da, cezaî fiillerine yanıt vermek zorunda kalmayacaklarını ummalarına yarar... “Bir gün hepimiz Allah katına döneceğiz, bizleri yargılayacak olan odur” diyerek savunur kendilerini bu uyanıklar. Lâkin proletarya karşıtı özlerini saklamak ereğiyle [kullandıkları] bu kanıtların kendilerine uzun zaman yardım edeceğini hayal etmeleri, ummaları, biraz acele edip bu saçmalıklara kendilerinin de inanmaları anlamına gelecektir.

Öte yandan İran pek uzak değildir ve İran’daki islâmcı yönetim tecrübesinin sonuçları, [yani] bu ülkedeki devrimci hareketin baskı altında sınırlandırılması, şimdilerde iyi bilinmektedir. Islâmcı güçlerin, insanoğlunun kapitalist medeniyetten kurtarılması adına bu ülkede yapmış olduklarının, diğer burjuvaların kendi tarihlerinde gerçekleştirmiş olduklarında kıskanacağı hiçbir şey yoktur. Bir başka ifadeyle, islâmcılar, kendilerinden önceki bütün diğer burjuva bölüğüleriyle aynı olan işlevi yani proleterleri sömürme ve de sermayeyi üretme tarzının düzen ve istikrarını güvenceye alma işlevini üstlenmek üzere iktidardalar.

İran’ın köy ve kentlerinde tekrar tekrar patlayan ayaklanmalar, islâmın gözden düşmesinde somut bir etki yaratır ve bu yobaz çetelerinin günlerinin gerçekten da sayılı olduğuna işaret ederler. Proleterler islâmcı hükümete saldırdıkları gün, [sadece] işbaşındaki hükümete saldırmakla yetinmeyecekler, bütün değişkeleri içindeki müslümanlıkla da savaşıyorlar.

İran’ın yakın komşusu olması ve Şah’ın devrilmesi sırasında bu ülkede olup bitenlerin zaman bakımından öyle pek uzak olmaması, Irak’taki islâmcıların hareket alanını daraltıyor aslında. Iraklı bu yobazlar, Humeyni’nin Şah’ın karşısında bir süre boyunca yaralandığı doğruluk ve namusluluk izleniminden yararlanma şansına da sahip değiller... imanlarının ilhamını doğrudan doğruya cüzdanlarına girenden aldığı din adamları olarak daha şimdiden pek çok proleter tarafından teşhir edilmiş durumdadır.

Irak’taki bu durumu dünyanın geri kalanına göre farklı kılan, başka birkaç ülkede olduğu gibi proleterlerin orada da, şu son yıllarda asıl olarak proletaryanın devlete meydan okumasındaki devamlılıkla, İran/İrak savaşı öncesine uzanan ve tüm bu yıllar boyunca uygulanmış kanlı zulümlere rağmen sindirilememiş bir devamlılıkla karakterize olan önemli bir savaşıklık düzeyi göstermiş olmalarıdır.

Mart 1991 ayaklanmaları sırasında binlerce kaçak “arap” asker, ayaklananların ve bölge halkının üstüne ateş açmayı reddeden askerlerdi ve hareketle bir dayanışma, ona katılma eğilimi göstermişlerdi bu davranışlarıyla. Aralarından çoğu, ayaklananları ihtiyaç duydukları silâh ve askerî teçhizatı gelip almaları için kışlarına çağırıyordu. Bu askerlerin epeycesi doğrudan harekete bağlanmış, bazıları da “kürt” proleterlerin yanında çarpışırken ölmüştü. Ulusalıcılar, proletaryanın zayıflıklarından özellikle de eylemlerinin örgütlenmesinde ve merkezileştirilmesindeki eksikliklerden yararlanarak, bu “arap” askerleri savaş esiri yerine koyup hareketten ayırıp koparmışlardı. [Daha sonra] bu “esirler”i, pazarlık ilişkilerinin [görüşmelerin] öngördüğü gibi baasçı yetkililere teslim ettiler. Irak ordusu bu askerleri teslim alır almaz aralarından en etkin yüzlercesini

hemen kurşuna dizmeye koyulmuş, ardından da cesetlerini "Şu vahşi kürtlerin oğlumuzu yaptığı bu işte!" diye yazılı bir pusula eşliğinde ailelerine göndermişti. Burjuvaların proleterler arasında kini körüklemeleri işte böyle olur... araplara karşı kürtler, müslüman olanlara karşı müslüman olmayanlar, beyazlara karşı siyahlar vs. Ulusalçılar da bu konuda geri kalmayıp aynı şeyi yapıyordu... "kürt" proleterleri öldürdükleri veya katlettikleri her seferinde bunun "araplar"ın marifeti olduğunu söylüyorlardı.

Proleterlerin baasçı örgüt merkezlerine (polis, parti, gizli polis binalarına, hapis-hanelere vs.) saldırarak öç almalarını engellemede ulusalçıların ne olanakları ne güçleri olmadığından, Irak ordusunun generallerini, devlet erkânından kimi zevatı, özellikle de baasçı kürt sorumluları ve polisleri - eğer yapabiliyorlarsa! - kurtarmaya çalışmışlardı. Bu insanlar bugün ulusalçıların saflarında önemli roller ifa etmektedir.

Ulusalçıların, yürüttükleri görüşmelerde - sıradan askerler ve en alttaki baasçı militanlar (sık sık iş yüzünden veya herhangi bir nedenle Baas Partisi kartını almaya zorlanmış militanlar) arasında bizzat yaptıkları katliamların sorumluluğu da dâhil - öldürülen baasçıların bütün sorumluluğunu şu asi proleterlerin, "hiçbir düzene saygı duymayan, kural nedir bilmeyen şu yabaniler" in sırtına yıktıkları da muhakkak.

* * *

Ulusalçıların proleterleri sancakları altında silâh altına almadaki yetenekleri gibi yeni – islâmci – bir bölününün ortaya çıkışının da, proletaryanın ihtiyaçlarını açıkça ortaya koymakta ve şu köhne dünyanın alt üst edilmesi toplumsal projesini var gücüyle yeniden sahiplenmekte karşılaştığı [yaşadığı] güçlükleri bir başka düzeyde ifade ettikleri her şeye rağmen açıktır.

Birliğin olmayışı ve proletaryanın sınıf örgütlenmesindeki zayıflık, bugün durumun kontrolünü eline almak ve proleterlerin sömürülmesi hakkının kime düşeceğini bilmek için gerekli savaşa girişmenin bütün rahatlığını sağlıyor burjuvaziye. Ve proletarya, mevcut kapitalizmi koruyup sürdürmeyi hedefleyen güçlerin hepsini yok etmediği sürece, bir sınıf bir güç yani bir parti olarak örgütlenip hareketinin yönetimini açıkça sahiplenmediği, eline almadığı sürece... [burjuva] bölünmeler arası bu savaşları etiyile kemiğiyle ta canında yaşamaya devam edecektir.

Devletin ülkeyi üç bölgeye ayırmış olması, kuzeydeki ve güneydeki proleter hareketlerin birleşmesine karşı alınmış bir tedbirdir doğrudan doğruya. Proletarya, savaşımını, kendi çıkarlarıyla sermayeninkiler arasındaki sınıf sınırını mevcut olduğu yerde tekrar çizerek ve bu coğrafi bölünmeye karşı mücadele ederek yeniden sahiplenebilir ancak. Burjuva bölünge ve güçlerin bütünlüğü içinde devleti teşhis edip tanımak, hangi bölge olursa olsun bu bölüngeülerden her birini istisnasız proletaryanın düşmanı olarak teşhir etmek... bugünkü proleter savaşımın getireceği bütün mükafât budur işte.

Irak'taki mücadelenin devamlılığı, komünist projenin yani insan türünün evrensel olarak devletten, toplumsal sınıflardan, paradan vs. kurtarılmasından, tek kelimeyle kapitalist sömürüyü yok etmenin öne çıkarılmasından geçer aynı şekilde.

Bugün Irak'taki bu perspektifi üstlenmek:

devletin askerî-siyasî tüm güçlerine, onun kürt yönetimine karşı ve onların dışında konumlanmak, tavır almaktır;

[bizden istenen] fedakârlıkları reddederek bizlere dayatılan sefil yaşam koşullarına karşı mücadele etmektir; üretmeye ve gebermeye bire bir yurttaş toplumlarına sokmak

maksadıyla hoşnutsuzluklarımızı sınırlayıp kontrol etmekle yükümlü burjuva partilerin dalaverelerini teşhir etmektir;
 burjuva zindanlardaki militanlarımızı kurtarmak amacıyla doğrudan eylemler ve sınıfsal hareketler düzenlemektir;
 dünyanın dört bir yanında sınıfımızın bütün güçleriyle mücadele ilişkileri kurmak ve bu ilişkileri güçlendirmektir;
 kapitalist dünya tarafından gerçekleştirilmiş bütün bölünmelere (işçi/işsiz, erkek/kadın, kol emekçisi/kafa emekçisi, işçi/köylü, kürt/arap, [kürt/türk], siyah/beyaz vs. bölünmelere) karşı mücadele ederek şu köhne dünyanın yıkılması savaşında proletaryanın hiçbir ırka, hiçbir dine, hiçbir halka ait olmadığını ve de bu ideolojik bölmelerinin proletaryayı sınıfsal aidiyetten yoksun ulusal yurttaşlar yığımında eritip yok etmeyi hedeflediğini, yalnızca bunu hedeflediğini göstermektir;
 proleterlerin insanî özlerini [doğalarını] işe ve sömürüye hapseden bütün güçlerle savaşmaktır.

Irak'taki bugünkü durumda mevcut bütün mücadele ifadelerinin (şûraların, devrimci semt komitelerinin, dolaysız sınıfsal eylem ve savunma gruplarının vb.) hareketini örgütlemek ve bu tecrübelerin doğal gelişmesini bölgenin diğer ülkelerindeki (İran, Türkiye vd.) sınıf kardeşlerimizin de bulmalarına yardım etmek zorunludur, kaçınılmazdır. Komünist ve enternasyonalist projeye örgensel biçimde kaynaşmış tek bir hareketin, tek bir sınıfın ortaya çıkmasına elverecek olan, bu mücadelelerin yaygınlaşması ve merkezileşmesidir yalnızca. Hareketimizin bu sağlamlaştırılması, ulusalcılara ve ulusa karşı, islâmçılara ve dine karşı, insanseverlere [hümanistlere] ve barışçılara [pasifistlere] karşı, envai türden reformcuya karşı vs. mücadeleden geçecektir.

KAHROLSUN ÜCRETİLİ KÖLELİK TOPLUMU !

KAHROLSUN DEVLET, ULUS VE BURJUVA SAVAŞLAR !

**PROLETERLERİN DEVRİMÇİ HAREKETİ ve
 İNSANÎ TOPLULUĞUN İHTİYAÇLARININ DİKTATÖRLÜĞÜ
 ENİNDE SONUNDA KAZANACAKTIR !**